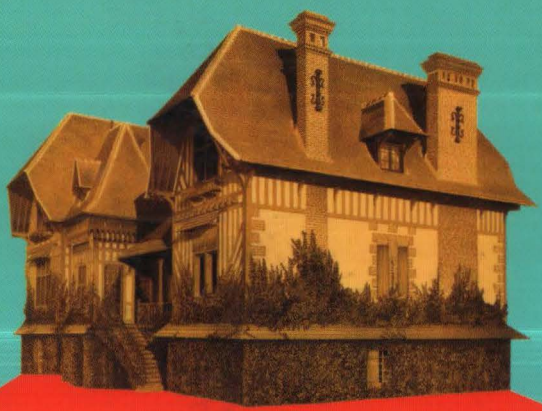
FİLEDELFİYA HİKAYELERİ

YEŞİM ERDEM



ayizi kitap

FİLEDELFİYA HİKAYELERİ ★ Yeşim Erdem

FİLEDELFİYA HİKAYELERİ

Yeşim Erdem

ayizi kitap

FİLEDELFİYA HİKAYELERİ
Yeşim Erdem

Yeşim Erdem ilk kitabına adını verdiği Bizans adı Filedelfiya olan bir Ege kasabasında doğdu. ODTÜ'de siyaset bilimi okudu. Halen İstanbul'da yaşıyor ve serbest gazeteci/yazar olarak çalışıyor.

Ayizi Yayınları 2
Edebiyat Dizisi 1

Yayına Hazırlayan: Can Cankoçak

Kapak Tasarımı ve Sayfa Düzeni: Tennur Baş

Baskı ve Cilt: Sena Ofset
Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi B Blok 6. Kat No. 4NB 7-9-11
Topkapı 34010 İstanbul Tel: 90.212.613 03 21

ISBN: 978-605-61895-1-7
Ayizi Yayıncılık Ltd. Şti.
1. Baskı, Nisan 2011, Ankara

Ayizi Yayınları
A: Bükreş Sokak No:17/3 06680 Çankaya/Ankara Türkiye
T: +90.312.467 16 18 F: +90.312.467 16 19
W: www.ayizi.com.tr E: bilgi@ayizi.com.tr

FİLEDELFİYA HİKAYELERİ

Yeşim Erdem

ayizi
kitap

İçindekiler

Reyhan Teyze 9
Boyacı 27
Kötü Adam 49
Abim 79

Mahallenin bütün kadınlarına,
özellikle anneme...

REYHAN TEYZE

Reyhan Teyzenin evimizi ziyaretlerinden çok hoşlanırdım. Geldiğinde koltuğumdan kıpırdamaz, çoğu kez gözlerimi de ayırmaz, televizyon izler gibi saatlerce onu izlerdim. Annemle Reyhan Teyze benim farkımda bile olmaz, sıradan komşuculuk sohbetlerini, bardak bardak çay ve annemin çok marifetli olduğu bütün komşularca tescilli ikramlıkları eşliğinde yaparlardı. Sekiz yaşında bir çocuğun aklında kalabilecek türden sohbetleri yoktu. Dertleşmez, esaslı dedikodu yapmazlardı. Annemin görgüsü ve ahlak anlayışı, başkaları hakkında komşularına konuşmasına engel olurdu. Sonradan olan biteni düşünecek olursak, Reyhan Teyzeyi engelleyen ahlak anlayışı değildi. Sadece başkalarını çekiştirmek için gerekli olan yargılara sahip değildi.

Tavşan kanı çayın buharı ve Reyhan Teyzenin birbiri ardına yaktığı sigaraların dumanıyla tüten misafir odası, çocukluğumla ilgili en huzur verici anılardan biridir. Bir diğeri, kocalarını yatağa gönderdikten ve biz çocukları yerde yaptıkları yatakta sıkı sıkı sarmalayıp yanımıza uzandıktan sonra, annemle halamın zifiri karanlıkta yaptıkları dedikodulardır. Annemin ahlak anlayışı, komşularından esirgediği dedikoduyu akrabalarıyla yapmasına izin verirdi. Halamsa pek kural tanımayan komik bir kadındı. Annem bu gece sohbetlerinde sürekli kikirder, o zaman komikliğini pek anlamadığım ama müthiş keyif aldığım bu ortamı daha çok yaşamak için sohbetin sonuna kadar uykuya direnmeye çalışır ama her defasında yenilirdim. Biraz daha büyüdüğümde, bu dedikoduların merkezine Reyhan Teyze oturdu. İlk defasında, sohbet bittikten saatler sonra, ezan ve akabinde gelen

babamın banyoda abdest alma sesine kadar gözüme uyku girmedi. O sohbetlerde bir daha hiç uyumadım ama eskisi kadar da huzur duyamadım. Duyduklarımı çocuk zihnimin süzgecinden geçirip zararsızlaştıramadığım ilk sohbetler, Reyhan Teyze ile ilgili olanlardı.

Masum çocukluğumun Reyhan Teyzesi, kasabanın Bahçeli Evler mahallesine her nasılsa katılmış bir artist gibiydi. Bir de yanımızdaki evde küçükken Kenan Evren'in yaşadığı söylenirdi ama o ev o kadar eski püsküydü ki, ünlü olmayı ona yakıştıramaz, tüm milleti kandırdığını düşünürdüm. Reyhan Teyze annemden güzel olduğundan değil, çünkü annem, kuzenim karşı çıksa da, Emel Sayın'dan bile güzeldi ama Reyhan Teyze saçlarını koyu sarıya boyar, kapı komşu ziyaretlerinde bile makyajını eksik etmez, pantolon giyer, yazın askılı bluzla dolaşırdı. Üstelik kocası da yoktu. Karşımızdaki evde annesi, babası ve küçük oğluyla birlikte yaşardı ama onları hatırlamıyorum bile. Reyhan Teyze, artistler gibi, gezmelerinde çocuğunu pek yanına almazdı. Aldığı ender zamanlarda, çocuğun o kalabalıkta kime ait olduğu belli olmazdı.

Işıltısının aksine, evleri köhne ve karanlıktı. Pencereler, panjurlar hiç açılmaz, her tarafı güneş alan Bahçeli Evler mahallesinin bütün tek katlı evleri içinde, bir tek o dört numaralı ev aydınlıktan gizlenirdi. Panjurlardan sızan tozlu ışık, üzeri kilimle kaplı sedirin, kadife kaplı sandalyelerle çevrili ceviz masanın, masayı süsleyen Reyhan Teyzenin çeyizinden çıkma bakır kaselerin, gümüş küllüklerin üzerine düşer ve eve olduğundan daha gotik bir hava verirdi. O evde misafirler sadece, her an dışarı atılacakmış gibi duran, dağınık eşya kalabalığının bulunduğu bu hole kabul edilir, arka odaların kapıları hep sıkı sıkı kapalı kalırdı. Sedirî misafirlere bırakıp bir sandalyenin ucuna ilişen Reyhan Teyze, sadece evde topladığı saçları, bakımsız ev kıyafetleri, makyajsız çok daha yaşlı yüzü, neşesiz sesi, ikramsız çayı ve keyifsiz tüttürdüğü sigarasıyla beni her defasında ürkütürdü. Başına bir felaket geldiğini ve annemlerin ellerinde yiyeceklerle bu yüzden ziyaretine gittiğini hayal ederdim, etrafta göremediğim oğlu bu fantezimi doğrulardı, rahatlardım. Bu durumun, Reyhan Teyzenin normal ev hali olduğunu kabul etmek çok daha kötü gelirdi. Evde kim hastaydı bilmiyordum ama hep hastalık ve ilaç kokardı ev; annem oraya giderken mutlaka yemek götürürdü. Bazen bana bir tencere yemek verir ve Reyhan Teyzelere götürmemi

isterdi. Bu seremoniden hiç hoşlanmazdım. Reyhan Teyzeyi kendi evinde değil, bizim ışıl ışıl evimizin, misafir geldiğinde parlak süeti yepyeni görünsün diye normalde paçavra örtülerle korunan modern koltuklarımızın üzerinde, sarı saçlarını ata ata konuşur ve sigarasını neşeyle tüttürürken görmek isterdim.

Ev geceleri de loş bir ışıkla aydınlatılır, sokak lambası bile nedense oraya düşmezdi. Mahalle çocukları olarak yaz akşamları sokağa çıktığımızda, canımız oynamak değil de, birbirimize doğru olduğuna yemin billah ettiğimiz atmasyon korku hikayeleri anlatmak istediğinde, hep onların sokak merdivenlerinde oturur, her hışırtıdan yüreğimiz ağzımıza gelene kadar karanlıkta fısıldaşırdık. Korku eğlenceli olmaktan çıktığında, koşarak kuzenimin mahallenin sonundaki evlerinin aydınlık arka balkonuna kaçar, yengemin çıkardığı kolaları içer, çiğdemleri çitletirdik.

Biraz daha büyüyüp durumu garipsemeye başlayınca, anneme neden Reyhan Teyzelere yemek yapıp durduğunu sordum. Evde hasta olduğunu ve durumlarının iyi olmadığını söyledi. Şaşırdım. Yan komşumuz Mahmut Amcalar kadar fakir olamayacağını ama onlara yemek vermediğini söyledim. Annem panik oldu. "Nerden çıkarıyorsun kızım, Mahmut Amcanlar fakir falan değil. Bir duyan olur, böyle şeyler söyleme, ayıp" dedi. İyice şaşırdım. Kenan Evren'in de büyüdüğü Mahmut Amcaların evi, diğer evler gibi rutin aralıklarla boyanmaz, mobilyaları değişmezdi. Renkli televizyonları yoktu. Üstelik bahçelerinde tavuklar haricinde bir de eşek vardı. Babam işe beyaz Renault'suyla, amcam da kırmızı Ford'uyla giderken, Mahmut Amca nalburiye dükkanına at arabasıyla giderdi. Yazın tatile denize, kışın gezmeye İzmir'e hiç gitmezlerdi. Yaz tatillerinde, bohçalara sardıkları eşyalarını at arabasına yükler, bağ evlerine giderlerdi. Oraya gitmeyi, yaşıtım sayılan oğullarıyla oynamayı ve arada eşekle gezmeyi severdim ama farkı görürdüm. Bütün bunlar benim için köylülüğün, dolayısıyla fakirliğin kanıtıydı. Reyhan Teyze ise artist gibiydi. Giyimi, kuşamı, havası başkaydı. Evleri bizimki kadar modern olmamakla birlikte, eşyasız, süssüz değildi, sadece ruhsuzdu. Reyhan Teyze moderndi, fakir olamazdı. Annemin, sağda solda konuşmayayım diye beni kandırdığını düşündüm. Reyhan Teyzenin kocası olmadığı için ona acıyordu, evde hasta olduğu için daha da acıyordu, ondan yemek veriyordu. Zaten annem acıdığı durumlarda

hep yemek verirdi. Hiç sevmediği kedilere, tiksindiği için eve sokamayıp balkonda beslediği dilencilere... Mahmut Amcalarınsa evi erkekliydi, onlara yemek vermek, fakir demek ayıptı. Yoksa Mahmut Amcalar kesin daha fakirdi. Aksine ikna olmam için epey büyümem gerekti.

Fakirliğin bir yaşam tarzı olmadığına inanmakta ne kadar zorlandıysam, zenginliğin sınırı olabileceğine inanmakta da o kadar zorlandım. Çocukken, enflasyonla hızla binlerden, milyonlara, sonra milyarlara geçildiği günlerde, ilk kez milyar kelimesini duyup konuştuğumuzda, babamın bu milyar denen şeye sahip olmadığına ikna olamamıştım. Kuzenim, Türkiye'de sadece Sakıp Sabancı'nın milyarı olabileceğini söylediğinde, babamın da kesin olduğunu iddia etmiştim. Kuzenim çıldırmış, benden bir yaş büyük aklıyla, adamın tüm ülkeye yayılmış fabrikalarından bahsetmişti. Babamsa küçük bir kasaba esnafıydı. Sabancı'nın daha fazla fabrikası olduğunu ve kesinlikle babamdan ünlü olduğunu kabul etmiş ama daha fazla parasının olduğu teorisini kabul etmemiştim. Para sanki hava gibi, su gibi sonu olmayan bir şeydi benim için. Sanki zor kazanılan bir şey değil de geliveren bir şey. Hala küçük yaşta atılan bu yanlış tohumların etkisiyle, parayı elimde tutamam, parasızlığı çok ciddiye alamam. Hiç para kazanmadığım zamanlarda bile, parasız olduğumu hissedemem.

O kış Reyhan Teyze, beni haklı çıkarırcasına evine renkli televizyon ve video aldı. Video daha bizim evimize bile girmemişti. Annem, geçinmekte bile zorlanırken Reyhan Teyzenin yaptığı bu müsrifliğe kızdı. Ben nasıl varlık içinde büyüdüğüm için darlığı ciddiye alamıyorsam, annem de yokluk içinde büyüdüğü için varlığa güvenmezdi. Nasıl olsa gelmesi kaçınılmaz olan yokluk günleri için hep tasarruf ederdi. İsrafa kızar, babamla en çok bu konuda takışırdı. Hele Reyhan Teyzenin durumunda, müsriflik asla tolere edilebilir bir şey değildi. Birkaç hafta yemek yapmadı onlar için. Sonra bir gün yine acıma duygusu ağır bastı ve bana "oğlan gelmiş, hadi şu böreği götür Reyhan Teyzenlere," dedi. Bu kez ikiletmedim, belki videoyu da görürüm umuduyla gittim. Evi her zamanki karanlığında ve ruhsuzluğunda görünce şaşırdım. Renkli televizyon ve videonun

nedense evi renklendireceğini, neşelendireceğini ummuştum. Açık bile değildi televizyon. Video, televizyonun üzerine öylece konmuş, üstüne sehpa örtüsü bile yayılmamıştı. Daha da fenası, oğlu Ozan sedirde yatıyor ve çok bitkin görünüyordu. Evdeki hastanın oğul olduğunu böylece anladım. Hiç sormamama rağmen, hastalık ve ilaç kokusunu evdeki iki yaşlıya mal etmiş, her an ölebilecek olmalarını makul karşıladığımdan, pek dert etmemiştim. Oğlanın da, hiç düşünmememe rağmen, burda olmadığı zamanlarda babasının yanında olduğunu varsaymıştım. "Nesi var?" diye sordum. "Hastaneden yeni çıktı evladım, biraz halsiz," dedi. Halsiz değil, ölü gibi görünüyordu. "İyileşecek di mi?" diye sordum emin olamayarak. "İnşallah" dedi ve gözleri buğulandı. "İzmir'den mi geliyor?" dedim korkarak, çünkü o zamanki çocuk dünyamda İzmir bugünün Amerika'sıydı, orada bile çare bulunamadıysa kesin ölürdü. "Yok kızım" dedi, "ne İzmir'i. Buradaki hastanedeydi. Bugün aldık." O zaman, genelde haddimi bilen bir çocuk olmama rağmen içim umut doldu, heyecanlandım. "İzmir'e götürün o zaman Reyhan Teyze, orada iyi olur," dedim. Güldü, saçımı okşadı.

Çocuklarla mesafeli ama saygılı bir ilişki kurardı Reyhan Teyze. Sokakta tanık olduğu yaramazlıkları annelerimize söylemez, hatta arada suç ortaklığı yapardı. Azar işittiğimizde bizi savunur ama pek sevecenlik göstermezdi. Hiç beni öptüğünü, kucağına aldığını, derslerimi sorduğunu, öğüt verdiğini hatırlamam. Bize çocuk gibi davranmaz ama sanki çocuk dünyamızı anlar ve müdahale etmezdi. Bu yüzden, gösterdiği sevecenlik beni her şeyden fazla korkuttu. Durum gerçekten ciddi olmalıydı.

Elini çekti ve kendi kendine konuşur gibi, "Ayda bir hafta İzmir'de kalmaya kimin gücü yeter. Baba da baba değil ki," dedi. O an elimde olmayarak videoya yeniden takıldı gözüm. Hiç düşünmediğim halde, para gönderen bir baba olduğunu da varsaymıştım. Para hep babada olmaz mıydı? Peki nasıl almışlardı videoyu? Bunu nasıl soracağımı bilemedim, para konuşmak ayıptı ama durum tersti hakikaten ve çok merak etmiştim. Sıkıntıdan yerimde duramaz oldum. Reyhan Teyze daldığı yerden çıktı ve bana baktı. "Ne o kızım iyi misin?"diye sordu. "Yok bişey" dedim. "Hadi sen git artık. Hava kararıyor. Annen merak eder," dedi. Kapıdan çıkarken sekiz yaşımın ilk diplomasi denemesiyle, "iyi ki videoyu almışsın Reyhan Teyze. Ozan

yatıyorken film izler. Çok pahalı da değil zaten di mi?" deyiverdim. Reyhan Teyze uykudan uyanır gibi oldu ve bana sert bir bakış attı. "Çok pahalıydı kızım. Gümüşleri sattım. Annene söylersin," dedi ters bir sesle. Perişan bir şekilde oradan ayrıldım. Anneme hiçbir şey söylemedim. Evde konuşulan konuyu açık edip, annemle Reyhan Teyzenin arasını bozduğum korkusuyla bütün gece kâbus gördüm. Bir hafta boyunca her okul dönüşümde, anneme Reyhan Teyzeyi görüp görmediğini sordum. Görünmemek için eve gelirken arka mahalleden dolaşıp, arka kapıdan eve girdim. Konu hiç açılmadı, annemle Reyhan Teyzenin arası bozulmadı ama benim diplomasi yeteneğim sonsuza dek güdük kaldı. Hep patavatsız oldum.

Bahar geldiğinde, Ozan'la İzmir'e gittiler. Ama hastaneye değil, gezmeye. Kendisi son moda elbiselerle, oğlu da yepyeni oyuncaklarla döndü. Gameboy'u ilk Ozan'da gördüm ama en çok imrendiğim, Reyhan Teyzenin çingene pembesi çiçeklerle süslü beyaz elbisesi oldu. Annem kadını giyinirdi. Özel günlerde döpiyes, normal zamanlarda diz altı etek ve keten ya da pamuklu mazbut bluzlar. O zamanlar üniversitede olan ablam, solcu olduğundan İspanyol paça kot pantalon, kışın kalın, boğazlı kazak, yazın da tişörtle gezerdi. Makyaj yapmaz, saçlarıyla uğraşmazdı. Bir keresinde, bir yakınımızın düğünü için hazırlanırken, annemle ablamın makyaj konusunda birbirlerine girdiklerini hatırlıyorum. Annem, ablamın allık ve ruj sürmesi istiyor, ablam şiddetle reddediyordu. Halbuki ablamın lise yıllarından kalma çok cüretkâr mini etekli ve makyajlı fotoğrafları vardı, büyüdükçe daha çok boyanması normal değil miydi? Tepkisini anlamıyor ama Kenan Evren'in bu işte parmağı olduğunu biliyordum. Çünkü kıyafetle başlayan bu kavgaların bir tarafında mutlaka adı geçer, ardından kavga hakaretlere dönüşür, kapılar çarpılırdı.

Reyhan Teyzenin kıyafetlerini ise, sadece haftada bir gittiğimiz açık hava sinemasında, Hülya Koçyiğit'in ve Filiz Akın'ın üzerinde görürdüm. Türkan Şoray ya köylü entarileri ya da gazino tuvaletleri içinde olurdu. Dolayısıyla onu o kadar da güzel bulmazdım. Reyhan Teyze yeni kıyafetleriyle, mahallenin kız çocukları arasında müthiş heyecan yaratmıştı. Hep yolunu gözler, sonra saatlerce büyüyünce neler giyeceğimizi konuşurduk. Bir süre tüm gündemimiz bu oldu.

Annelerimiz arasında da bu kıyafetlerin ciddi gündem oluşturduğunu ama bunun imrenmekten çok uzak olduğunu, kısa bir süre sonra fark ettim. Tam olarak halamın o yazki ziyaretinde, o gece sohbetinde...

O gece annem hiç kikirdemedi. Hatta kızgın ve katıydı. Sonra acıma duygusu ağır bastı ve vah vahla başlayan bir sürü cümle kurdu. Komik kadın olduğu ve buralarda yaşamadığı için dedikoducu olmanın edepsizliğinden muaf tutulan halam, geldiği iki gün içinde olaya bütün detaylarıyla vakıf olmuş, annemin bir yılda öğrendiğinden çok daha fazlasını öğrenmişti. Reyhan Teyze, Ozan'ın kasabanın hastanesindeki doktoruyla metres hayatı yaşıyordu. Çok kötü birşey yaptığına, annemin kulaklarına inanamaz ünlemleri sayesinde ikna olmakla birlikte, kötülüğü hemen kavrayamadım. Metres nedir bilmiyordum. Annem Reyhan Teyzeye her acıdığında, "Şu kıza bir koca bulsak da kurtulsa" demez miydi? Bu koca, hem de Ozan'ın doktoruysa, sevinilecek bir şey değil miydi? İkisi de kurtulurdu. Sonra annem sohbetin bir noktasında "Vah vah geneleve düşer bu kız bu gidişle valla," dedi. Sabahlara kadar uykumu kaçıran cümle buydu.

Çocukluğumla ilgili en net hatırladığım sahnedir o gece. Oturma odasında, sokak lambasının panjurlardan sızan ışığıyla aydınlanan annemin kaygılı silüeti, duvar kağıtlarının karanlıkta hareket ediyor gibi görünen deseni, açılıp yatağa çevrilmiş kanepede uyuyan halamın kızlarının derin uyku solukları, babamın iş yaptığı çimento fabrikasının hediyesi olan siyah plastikten duvar saatinin ayarsız tik takları, açık pembe penye geceliğiyle yerde dizlerinin üzerinde oturan halamın, beyazı çıkmış kestane rengi saçları ve derin gözaltı halkaları arasından çakmak çakmak bakan çipil gözleri dün gibi canlı hafızamda. Reyhan Teyzelerin sokak merdiveninde anlattığımız korku hikayelerinde, hep aramızdan birinin gördüğünü iddia ettiği yatır, sanki halamın siluetinde vücut bulmuştu. Bu anlama gelebilecek şeyler söylediği için nefret ettim halamdan, onda bir sözüyle insanları düşürebilecek güçte bir kötülük gördüm. Yoksa annem asla böyle bir laf etmezdi. Reyhan Teyze de geneleve düşmezdi.

Geneleve düşme ihtimali olan bir kadın, nasıl yıllardır aramızda yaşıyor, evimize girip çıkıyor olabilirdi? Bu, mantığa aykırıydı. Genelev kadınları zaten genelevliğe yatkın ortamlarda doğup büyümez miydi? Bu, Bülent Ersoy'un kadın olması gibi bir şeydi.

O zamanın Türkiye'sinde transseksüellik nasıl iç kaldırdı, mide bulandırdı, doğaya aykırı bir ucubelik gibi algılandıysa, bizim küçük dünyamızda, hem de bizim Reyhan Teyzenin genelev kadını olma ihtimali de öyle algılandı. Çok sonra, Bülent Ersoy'un seçimine saygı duymayı öğrendikten, genelev kadınlarıyla ilgili algılarım değiştikten ve hem Reyhan Teyzeyi, hem de annem ve halam gibi iffet kadınlarını kendi gerçeklikleri içinde değerlendirmeye başladıktan çok sonra bile, halamın hep insanı rezil de vezir de eden bir söylem gücüne sahip olduğuna inandım. Kendimle ilgili eline pek bir koz vermemeye baktım.

Olan bitenler, kısa zamanda herkes tarafından fısıl fısıl konuşulur oldu. Biz mahalle çocukları da, daha yüksek sesle olmak kaydıyla bütün gün aynı konuyu tartışıyorduk. Hepimizi en çok sarsan genelev kısmıydı. Aklımız hayalimiz almıyordu. Bir süre sonra konu, Reyhan Teyzeden bağımsız, ateşli bir genelev tartışmasına dönüştü. Bizden üç yaş büyük olan İbo, bu esnada, hepimizin babasının aslında geneleve gitmiş olduğunu iddia etti. Ben kulaklarıma inanamadım ve ağlamaya başladım. Kuzenim hiddetlendi ve İbo'ya bunun doğru olmadığını söyledi. O da erkek olduğu, benden bir yaş büyük olduğu, dolayısıyla bu işlerden anladığı kesin olduğu için hemen yanında yer aldım. Temel iddiamız şuydu: Babam anneme bunu yapmaz. Ama ikna edemedik İbo'yu, aksine İbo kafamıza çok sağlam şüpheler sokmayı başardı. Ağlaya ağlaya kuzenimin evine koştuk, ablasına sormaya karar verdik. Ablası, belki halimize gülmek istemiştir ama o kadar mutsuz, o kadar ağlaktık ki ciddiyetle bizi aydınlatmaya karar verdi. Olayı son derece normal göstermeye çalışarak, erkek cinsiyetinin ihtiyaçlarından ve evlenmeden önce bu tür yerlere gidebildiklerinden bahsetti ama evlendikten sonra kesinlikle gitmediklerine yemin etti. Olayı normal göremedik ama kabul ettik. Çocukluğumun en tatlı anılarının geçtiği o arka balkondan şiş gözlerle, nasıl yenik, nasıl şaşkın ve nasıl mutsuz çıktığımızı hatırlıyorum. Önce Reyhan Teyze, sonra babam. Dünyam kirlenmişti.

Bu travmaların sonrasında biz de biraz değiştik. Belki de sadece yaşımız gelmişti bilmiyorum ama evlerin arka bahçelerinden girilen ve depo olarak kullanılan bodrum katlarında, filmlerdeki gibi kapalı ağız öpüşme denemeleri yapmamız bu döneme rastlar. Ahlaksız yetişkinlerin iffetli evlatları olarak huzursuz bir hayat yaşamaktansa,

çocukluğa özgü o müthiş adaptasyon kabiliyetiyle ahlak anlayışımızı biraz törpüledik. Madem normaldi, ya da normal değilse bile olabiliyordu, biz de esneyebilirdik. Hayat, haftada bir açık hava sinemalarında izlediğimiz Yeşilçam filmleri kadar siyah beyaz değildi. İffetsiz zannedilen iyi kız, bütün ağlamalarına, inkârlarına rağmen gerçekten iffetsiz çıkabiliyordu. Reyhan Teyze gibi...

Annem bir süre ne yapacağını bilemedi. Reyhan Teyze çat kapı uğradığında kabul ediyor, ona orta şekerli bir kahve yapıyor ama bunu çay ve ikramlıklar takip etmediğinden, ziyaretler kısa sürüyordu. Sanırım o dönem bu ziyaretler tek taraflı kaldı çünkü annem Reyhan Teyzenin müsait olup olmadığını kontrol etmeye beni göndermez oldu.

Komşuları çat kapı ziyaret etmek ya da ziyaretten en fazla bir saat önce haber vermek görgüden sayılırdı. Böylece ev sahibi ciddi hazırlık zahmetinden kurtarılırdı. Önceden haber verildiğinde evi toplamamak, tozları almamak ve ikram yapmamak da görgüsüzlük sayıldığından, 'gün'ler haricindeki görüşmeler bu kurala göre işlerdi. Çocukken kaç kere, bahçelerinden "Neval Yenge, İnci Teyze, Reyhan Teyze" diye seslenip, kapıya çıktıklarında "müsaitseniz annem birazdan size gelecek," dediğimi hatırlamıyorum. Çocukluğun en sıkıcı ve rutin işlerinden biriydi. Evlerde telefon vardı ama ortada koşturulacak çocuk varsa kullanılmazdı. Küçük çocuğu olmayanlar bile, sokakta birimizi yakaladıklarında bu işi bize yaptırırdı. Sonradan, annelerimizin, birbirlerinin yüzüne karşı müsait olmadıklarını söylemekte zorlanacakları ama çocuğu, annesinin adına bile olsa, daha rahat reddedebilecekleri için de bu yolu tercih ettiklerini düşündüm.

Annemin ayağı kesilince, kendi ziyaretlerinin izzeti ikramı da belirgin bir düşüş gösterince, Reyhan Teyze sanırım sinyali aldı. Pek görüşmez oldular. Ama annem seyrelse de arada yemek göndermeye devam etti. Nedense artık bu işe beni koşmuyor, babamın yanında çalışan çocuk eve bir şey getirdiğinde, onu yolluyordu. Bir defasında, annemle yengemlerden dönerken evin önünde karşılaştık ve Reyhan Teyze dayanamayıp,

"Ne o Yıldız, yüzünü gören cennetlik, yemekleri bile kızınla göndermez oldun. Sen de mi inandın söylentilere?" dedi. Annem

de biraz telaşlanıp, "N'olsun canım, denk gelmedi bir türlü. Kız da inatçı biliyorsun, istemedi mi yapmıyor," dedi. Olayı benim üstüme attı. Anneme sinir oldum. Reyhan Teyze, sanki annem değil de, ben söylentilere inandım sandı diye kahroldum. Halbuki bir tek ben inanmamıştım, daha doğrusu belki inanmıştım ama hala inanamıyordum. Eve gidince ilk kez annemle bağrış çağrış kavga ettim, ablam gibi... Ondan sonra da hep ettim.

Bizim mahallede kimse kimseyle yüzleşmezdi. Yüzleşmenin samimiyetinin kaldırılabileceği bir ilişki tarzı yoktu. O sadece aile içinde olur ve orada kalırdı. Komşuculukta herkes edebiyle davranır, edebiyle konuşurdu. Aslında annem söylentilere inanıyor, Reyhan Teyze de bunu biliyor, annem de onun bunu bildiğini biliyordu. Dahası, Reyhan Teyze, bu söylentilerin doğru olduğunu da biliyordu. Ama tüm bunları itiraf ettikleri anda, geriye dönüş yoktu. Birbirlerinin yüzüne hâlâ bakabilmek istiyorlarsa, bu konuyu samimiyetle konuşmaları mümkün değildi. Reyhan Teyzenin çıkışı cüretliydi ama yüzleşme isteği değildi. Çünkü söylentinin inanılır olmadığını ima ediyordu. Sadece, yalnızlaştırılmak istemediğini, bu oyunu kuralına göre oynayacağını söylemeye çalışıyordu.

Ama yalnız kaldı. Kimse evine uğramaz oldu, o da kimseyi rahatsız etmedi. Giderek daha sık İzmir'e gitmeye başladı. Sonbahar ve kış boyunca ne zaman vardı, ne zaman yoktu bilmiyorum ama onu çok ender, eve bir gölge gibi girip çıkarken gördüm. Doktorun ona İzmir'de ev tuttuğu, oğluyla orada yaşadığı söylentisi yayıldı. Arada, anne ve babasını yoklamak için geliyordu.

Mart ayında yine geldi. O gün okuldan dönüşümde, Reyhan Teyzelerin evinin önünde anormal bir kalabalık gördüm. Sokağa bir sürü araba park etmişti. Soğuğa rağmen, sokak kapısı açıktı ve sürekli birileri girip çıkıyordu. Tuhaf bir durum vardı. Anneme soramadım, evde yoktu. Okul çıkışlarımda, annemin evde olmadığı ender zamanlarda, kapının önündeki paspasın altından anahtarı alıp içeri girer, mutfak masasına benim için bırakılmış yemeği tırtıklardım. Anahtar vardı ama yemek yoktu. Bu da tuhaftı. İki tuhaflığın alakalı olduğuna, annemin Reyhan Teyzelerde olması gerektiğine karar verdim ve

merakıma yenilip oraya gittim. Yetişkinlerin bacakları arasından ilerleyerek annemi ararken, kimse beni fark etmedi, fark edenler de garipsemedi. Kalabalığın ortasında, her zamanki sandalyesine tünemiş şekilde duran Reyhan Teyzeyi görünce irkildim. Başını örtmüş, şiş ve bomboş gözlerle yerdeki bir noktaya bakıyor ve ileri geri sallanıyordu. Artık duymama gerek yoktu, her şeyi anladım. Ozan ölmüştü. Yaşlı ve köylü olmayan kadınları baş örtüsüyle gördüğüm tek yer, cenazeler ve mevlitlerdi. Annem beni kolumdan yakaladı ve hemen eve gitmemi söyledi. İkiletmedim, kalmak istemiyordum zaten. Giderken, bana yemek bırakmadığını hatırlamış olacak ki, ölü evine gelen böreklerden birini elime tutuşturdu. Yemedim, börek kıymalıydı, kedilere verdim.

Ozan'ın ölümü en çok biz çocukları etkilemişti. Ozanı kaybetmenin acısından çok, ki öyle bir acı hissettiğimi hiç hatırlamıyorum, biz de ölür müyüz korkusuydu bu. Ozan bir çocuk olmasına rağmen ölmüştü, biz de çocuktuk, biz de ölebilirdik. Tam ölüm nedenini çocuklardan kimse bilmiyor, ama herkes fikir yürütüyordu. Kanserden, vereme, bebekken üstüne soba bacası düştüğü için hastalandığından, piç olduğuna ve allahın piç çocukları çarptığına kadar bir sürü olasılık ortaya atılıyor, her biri bir korku hikayesi gibi bizi dehşete düşürüyordu. Annelerimiz, mevlit, cenaze, yemek trafiğinde varlığımızın bile farkında değil gibi davranıyorlardı. Kendi aralarında üzüntüyle konuşuyor, biz varken susuyorlardı. Belki bu şekilde bizi bu acıdan uzak tuttuklarını düşünüyorlardı ama bir şekilde her şeye tanık oluyorduk. Hiçbir şey soramayınca, boşlukları fantastik hikayelerle dolduruyor, korkumuzu büyütüyorduk. Sormaya çalıştığım her seferinde konu, bunları düşünmememem gerektiği söylenerek geçiştiriliyor, babam işten her gelişinde, Sevil pastanesinden çikolatalı dondurma getiriyor, hasta olmamdan korkmuyor, istediğim kadar yememe izin veriyorlardı. Bir gün içimde büyüyen korkuyu daha fazla taşıyamayıp "Ben de ölücem di mi, ondan söylemiyorsunuz, ondan hep dondurma yiyorum artık," diyerek bağıra bağıra ağlamaya başladım. Genelde kaygılarımı ve korkularımı büyüklerle paylaşmazdım, çünkü bunlar onları eğlendirir, başkaları da eğlensin diye herkese anlatılırdı. Ama bu kez kimse gülmedi. Nihayet öpücükler, teselliler arasında, bana Ozan'ın böbreklerinin doğuştan hasta olduğu ve sık sık bir makineye bağlanıp kanı temizlendiği için hastanede yattığı ama kurtulamadığı

anlatıldı. Ben doğuştan hasta değildim, ölmeyecektim. O ortamda gülünmedi ama sonraları herkese anlatıldı ve gülündü. Büyüyünce ben de etrafıma anlatıp güldüm ama korkularımı taşıyabildiğim kadar içimde tutmaya da devam ettim.

Reyhan Teyze mahalleye geri döndü, her anlamda döndü. Aramıza yeniden katıldı. Kasabanın ahlak normları, ölüm halinde her şeyin unutulabilmesini mümkün kılıyordu. Bu aslında herkesin işine geldi. Kimse, Reyhan Teyze gibi bir kadının yüzünü bile görmek istemediği için onu dışlamamıştı, sadece öyle olması gerekmişti, şimdiyse öyle olması gerekmiyordu. Her şey normale dönmüştü. Ta ki mantolarla, bol kazaklarla, kalın hırkalarla saklanan başka bir sır, artan sıcaklarla ortaya çıkana kadar. Reyhan Teyze hamileydi.

Hamilelik, metres hayatı yaşaması gibi sözsüz savuşturulabilecek bir konu değildi. Karnı gözümüzün önünde her geçen gün büyüyordu. Çok söz söylendi. Bu kadar görünür bir edepsizlik karşısında bazıları ilk kez, tepki gösterme hakkı gördü kendinde. Yolda karşılaştıklarında usulen de olsa selam vermiyor, yollarını değiştirmek için bahane arama ihtiyacı duymadan, söylenerek karşı kaldırıma geçiyorlardı. Yakın arkadaşım Esra'nın annesi, Reyhan Teyzelerin karşısında oturduğumuz için, bizim evin önünde oynamasını yasaklamıştı. Mahallenin öbür ucunda, çocuklarla toplaştığımızda herkes bu konuyu konuşuyor, arada, evde duydukları belli olan "gitsin bu mahalleden," gibi beylik lafları, anne babalarının hıncını da sahiplenerek satanlar oluyordu. Ortam bu kez, sadece sansasyonel değil, huzursuzluk vericiydi. Çünkü bu kez babalar da işe karışmıştı, ki bu, meselenin kadınların sessiz edebiyle halledilemeyeceği anlamına geliyordu.
Babam, Reyhan Teyzeyle görüşmeyi anneme yasakladı.

Annem, Reyhan Teyzenin metres hayatı yaşadığını, babama hiç söylemedi. Mahalledeki kadınların çoğunun aynısını yaptığını tahmin ediyorum. Ama bu kez gizlemek mümkün değildi. Babam, annemin işlerine ve ilişkilerine hiç karışmaz ama arada genel yasaklar koyardı. Askılı bluz giymemesi, salı pazarına gitmemesi, erkek kuaförde saç boyatmaması gibi. Annem bunlara genelde uyardı ama bu kez babamı dinlemedi. Beni, Reyhan Teyzeyle konuşmama konusunda

uyarmamakla birlikte bir daha oraya yollamadı. Bunu garipsemedim, daha önce de olmuştu ve bu koşullar altında normaldi. Ama annemde bir gariplik vardı. Telefonda yengemle uzun uzun konuşuyor, ben kulak kesildiğimde telefon kapanıyordu. Belki halam olmadığından, annem mahalleyi ayağa kaldıran bu konuyla pek de alakalı görünmüyordu.

Bir gün annemi, ablamın İzmir'deki bekâr evine yiyecek gönderirken kullanmak üzere saklanan, şeker veya un poşetlerinden birine, köfte koyarken gördüm. O beni görmedi. Poşeti renkli ve daha büyük başka bir poşete koydu. Evden çıkacağını biliyordum ama yengeme gideceğini söylemişti, kuzenim hâlâ öğlen uykusuna yattığından benim gelmek istemeyeceğimi biliyordu. Yine de usulen sormuş, "hayır" demiştim. Elinde poşetle çıkarken, giydirdiğim bebeğimden başımı kaldırıp, "Reyhan Teyzelere gidiyorsun di mi?" diye sordum. Şaşırdı, "Yengene gidiyorum dedim ya kızım," dedi. "Ben de geliyorum," dedim. Bir an tereddüt etti, ne diyeceğini şaşırdı, sonra devam edemeyeceğini anlayıp gülmeye başladı. "Babana söylemek yok ama" dedi. Babama hiç söylemedim. Annemle bir sır paylaşmak müthiş hoşuma gitmişti. Kendimi büyümüş hissetmiştim. Ondan sonra başka sırlar da paylaştık. Annemin erkek kuaförde saç boyattığını da hiç söylemedim. O da benim erkek arkadaşlarımı ya da sigaraya başladığımı duyurmadı. Bu ittifak, benim hayatım anneme de anlatamayacağım ölçüde değişinceye kadar devam etti.

O yaz Reyhan Teyzeyi sıkça ziyaret ettik. Tüm mahalleli ateş püskürürken, babam ve amcam yasaklamışken, annemle yengemin cüretine şaşırmama ve neler döndüğünü merak etmeme rağmen, o yazki ziyaretlerden aklımda en çok videoda izlediğim filmler kaldı. Babam, annemin diretmesi yüzünden hâlâ video almamıştı ve ben Dallas hariç yabancı film dünyasından uzaktım. Çok merak ediyordum. Annemler genelde mutfakta oturup konuşuyor, bense koca televizyonun karşısına tek başıma kurulup Reyhan Teyzenin kiraladığı 'Rüzgar Gibi Geçti', 'Kazablanka' gibi romantik filmleri izliyor, ayağıma getirilen çiğdemleri çitletip, kolaları içiyordum. Cennetteydim. Sinema sevgimi, herhalde Reyhan Teyzenin film zevkine borçluyum. Ama, bu sırada önümde çevrilen gerçek filmden tamamen kopmuştum. Yine de, arada bazı konuşmalar duydum. Annemin "Hazır İzmir'deyken şu işi halletseydin ya kızım, hem doktormuş madem, kolay olurdu" dediğini hatırlıyorum. Neyi

kastettiğini anlamıştım, zira tuhaf bir şekilde kürtaj rahat konuşulan bir konuydu. Doğum kontrolünün pek bilinmediği ve uygulanmadığı bir ortamdı, çocuk aldırmak, kist aldırmak gibi sevimsiz ama normal karşılanan bir durumdu. "Yapamadım," dedi Reyhan Teyze, "Ozan iyice kötülemişti, başka bir şey düşünecek halim yoktu. Sonra Ozan'ı kaybedince, bir de buna kıyamadım." Sesi çatallaştı, sessizce ağlamaya başladı. Kimse daha fazla üstüne gitmedi.

Reyhan Teyze o çocuğu o kasabada doğurdu. Mahalleli hiddetlendiğiyle kaldı. Hiçbir yere gitmedi, okul yaşına kadar oğlunu bizim mahallede büyüttü. Zamanla mahalleli, birer ikişer durumu kabul etti. Belki eski yakınlıklar canlanmadı ama daha fazla hor görülmedi, en azından yüzüne karşı.

Annemin, Reyhan Teyze metres hayatı yaşarken komşularla aynı tepkiyi göstermesine rağmen, hamileliğinde babama ve mahalleye karşı durarak destek olması, aklım biraz daha erince dikkatimi çekti ve sordum. "Hamile kalınca korktum," dedi annem, "insanlar o kadar hiddetlendi ki öldürecekler diye korktum."

Şaşırdım ve inanmadım. Annem "Sen çocuktun fark etmemişsindir, durum vahimdi," dese de, bu senaryoyu, annemin felaket teorileri üretmeye bayılan evhamlı aklına yordum. Kendi yakınları söz konusu olduğunda bile, namus cinayeti işlenebilme olasılığını, bizim mahallenin aklımda kalan hissine hiç oturtamıyorum. Annem ve yengem gibi iffet kadınlarının Reyhan Teyzeyi dışlamaması, mahallelinin tepkisini ne ölçüde törpüledi bilmiyorum ama, onlara minnet duyan Reyhan Teyzenin sivriliklerini ne ölçüde törpüledi biliyorum. Onu, giderek tombişleşen vücuduyla, anneminki benzeri mazbut kıyafetler içinde, sarıya boyamayı bıraktığı kısa kestane saçlarıyla ve gezmelerde sigara yerine oyalanmak için sürekli işlediği kanaviçesiyle hatırlamak hiç hoşuma gitmez. Sanki artist Reyhan Teyze Ozan'la beraber İzmir'de ayrı bir hayat yaşıyor da, onu tamamen gömen bu sıradan kadın, kucağından ayırmadığı, al al yanaklarından sağlık fışkıran ve sürekli gülümseyen gürbüz oğlu Gökhan'la mahallemize yeni taşınmış gibi. Bu kadınla hiç ilgilenmedim.

Reyhan Teyze, annesi, babası ölünce ve oğlu okul çağına gelince Bahçeli Evler 4 numaradaki evi satıp, İzmir'de Şirinyer'den küçük bir daire aldı ve Gökhan'la oraya taşındı. Annem, babasının emekli aylığıyla ve arada hızla ustalaştığı kanaviçelerini satarak geçindiklerini söyledi. Bu kez oğlan için taşınmıştı. Piç olduğunun bilindiği bu kasabada onu okula göndermek istemiyordu. Taşındıkları gün, "En iyisi oldu," dedi annem rahat bir soluk alarak. Şaşırdım. "Nasıl yani üzülmedin mi? Kaç yıllık komşun" dedim. "Üzüldüm tabi," dedi, "Ama üzerimden büyük bir yük kalktı."

Ben de buna üzüldüm. Annemin sonraları, çocukları ve kendini bildi bileli çok yakın olduğu kardeşi dışında başka birini gerçekten sevip sevmediğini kendi kendime sorgulayıp, muhtemelen ona haksızlık etmem, bunca badire atlatılan bu ilişkinin hiçbir döneminde, annemin Reyhan teyzeyi kalpten sevmemesinin bende yarattığı hayal kırıklığındandır. En zor zamanında Reyhan Teyzenin yanında olmasının da, sahip çıkma duygusundan çok acımadan kaynaklandığını düşündüm sonradan. Yine de Reyhan Teyze, anneme ve yengeme hep minnettar kaldı. Beni en çok bu minnettarlık yaraladı.

Kendisi bilmez, bilse muhtemelen hiç tasvip etmez ama ilk gençliğimde annemle yaşadığım çatışmaların en büyük referans noktası, Reyhan Teyze oldu. Mahalleden taşındıktan yıllar sonra bile. Annemi katı olmakla suçlamak istediğimde, beni anlamadığını yüzüne haykırmak istediğimde, sevgisini sorguladığımda, kalbini yokladığımda... Reyhan Teyze miydi benim kalbime dokunan, yoksa onun annemin kalbine dokunmamış olabileceği ihtimali mi bilmiyorum ama, çocukluğumun müthiş renkli ve varlığı değdiği herşeye nüfuz edebilen Reyhan Teyzesinin bıraktığı duygunun, bahçede doyurulan kimliksiz kedilere eşdeğer bir acıma hissi olması, içimde bir hiddet yarattı. Aksini ispata çalıştım uzun bir süre. Yemekten sonra kahve içmeyi sevmesi tarzı bir kesinlikle, "Tabii ki severim Reyhan'ı, yıllarca karşı komşumdu" dedi hep annem, kendini bu konuda hırpalamaya hiç niyeti olmadığını vurgulayan bir sakinlikle.

Ama yetişkinliğimde, duyguların ifadesinden çok varlığına saygı duymaya başladığım zamanlarda, gördüm annemin uzağında olmasını tercih etse de hep yaşattığı sevgisini. Reyhan Teyzenin gönderdiği sehpa örtülerini sadece en özel misafirler için kullandığında, geri

kalan zamanlarda neredeyse okşayarak sandığa kaldırdığında, en nadide parçalarını benim çeyizime sakladığında, örtüler iltifat alınca sanki kendi kızlarından biri yapmış gibi gururlandığında, Gökhan üniversite sınavını kazandığında, "Gökhan kim?" diye soracağını bilmesine rağmen babamı aradığında...

Belki hüzün nostaljinin kaçınılmaz bir parçası olduğundandır, uzun bir aradan sonra yetişkinliğimde yaptığım mahalle ziyareti beni hüzünlendirdi. Bahçeli Evler mahallesinin tek katlı bahçeli evleri de, mütevazılığın giderek eksildiği modernleşme zihniyetinden nasibini almıştı. Esra'ların evi yeni sahiplerince yıkılıp iki katlı bir villaya dönüştürülmüş, bahçesine de bir at heykeli yerleştirilmişti. Bir diğeri, ön bahçeyi eve katmış, boydan da biraz uzatmış ama ana kısmı yıkmamıştı. Annem, başka bir tanesinde, bu ılıman iklimde, yerden ısıtma sistemi kurulabilmesi için zeminin altından iki kat inildiğini söyledi. Sadece yengemlerin evi, alıştığımız gibi yenilenmeyi sürdürmüştü. Kapıları, panjurları modaya uygun olarak değişmiş, içi daha konforlu hale getirilmiş ama ev aynı kalmıştı. O dönemin zihniyeti bugünün şartlarında yaşıyor olsa bütün evler onun gibi olurdu. Oraya bakmak içimi açıyordu. Mahmut Amcaların evi hatırladığım özensizliğini ve köylülüğünü koruyor, zamanın şuursuzluğunu yaşamaya devam ediyordu. Bizim üç numaradaki evimiz, çocukluğumun hatırladığım kadar görkemli olmadığını yüzüme vururcasına, hiç değişmeden duruyordu. O dönemin zevkini, koyu sarı kalebodurlarını, çiçekli fayanslarını, süslü balkon ferforjelerini, yılların yıpranmışlığıyla birlikte taşıyordu. Sanki, babamın durumu bozulduktan sonra, eski şaşaalı günlerindeki son bakımından bu yana bir daha ellenmemişti. Mahmut Amcaların evinin kayıtsız ve aslında iç rahatlatan bakımsızlığı yanında, bizimkinin viranlığı hüzün veriyordu. Eski günlerin gerçekten eskidiğinin, o dönemin kapandığının resmi gibiydi.

O dönem gerçekten kapanmıştı. Bir kere etrafta çocuk yoktu artık. Yaşlı komşular ölmüş, diğerleri yaşlanmıştı, yeni ev sahipleri başka bir görgüden gelen, eski komşuculuk ilişkilerine uymayan insanlardı. Annemin o ziyaretimde belki on defa dediği gibi, mahallenin eski tadı tuzu kalmamıştı.

Reyhan Teyze, evini diğerlerine göre çok daha erken sattığı için, o evin yıkılıp yeniden yapılmış hali bile, artık demode duruyordu. İki katlı, beton, zevksiz bir binaydı ama villaya özenilmeden inşa edildiği için, yenilerinin yanında daha sıcak, daha uyumlu görünüyordu. Orayı satın alanlar, bu binayı inşa ettiklerinde kızmıştık halbuki, görgüsüzler ve bütün evleri aynı olan mahallemizin uyumunu bozdular diye... Şimdi orası, iki zamanın, iki zihniyetin arasındaki eğreti dönemi temsil ediyor gibi köksüz, fevri ve alakasız duruyor, beni eğlendiriyordu. Tıpkı Reyhan Teyze gibi.

Bu benzerlik keyfimi yerine getirdi. Eve bir süre baktıktan sonra sırtımı döndüm ve bizim eve baktım. Sonra da Mahmut Amcaların evine. "Bir gün Kenan Evren kadar ünlü olursam, bir çocuk büyüdüğüm eve bakıp tüm milleti kandırdığımı düşünebilir," dedim ve kendi kendime güldüm. Karnım acıktı, annemin benim için mutfakta, üstü beyaz muşamba örtülü masanın üzerine çakır pidesi bıraktığını hatırladım. Paspasın altından anahtarı alıp eve girdim.

BOYACI

Mustafa derin bir soluk verdi. Güneş şapkasını delip, kafatasını yakıyor, beynini pişiriyordu. Bir an gözü karardı. Düşmekten korktu, merdivenin en üst basamağına oturdu.

Cebinden mendilini çekti, beraberinde sıcağı iyice görünür kılan bir toz kütlesi, katman katman atmosfere yayıldı. Tozdan başını çevirmeden, alnının terini sildi. Boya ve kireçten gerçek rengi anlaşılmayan iş gömleğinin cebinden saatini çıkardı. Ucundaki çıkıntıya basıp, işlemeli gümüş kapağı açtı. Saat ikiydi. Derin bir soluk daha verdi. Sıcağın en kötüsü yeni geliyordu.

Kasabada herkes öğlen sıcağından kaçardı. Çocuklar sokaktan çağırılır, uykuya yatırılır; kadınlar sabah gezmelerinden, çarşı pazar işlerinden alelacele döner; erkekler ya işyerlerinin, ya camilerin, ya da yemeğe gittikleri evlerinin gölgesine sığınırlardı. Bakkal bile kapatırdı, müşteri gelmiyor diye. Mustafa bu telaşeye, çok önemli bir doğa bilgisi sadece kendisi gibi yazın dışarıda çalışan küçük bir zümreye bahşedilmiş gibi, bıyık altından gülerdi. Tepedeki öğlen güneşinin dik ışınları toza, toprağa, taşa, betona işleyinceye kadar zaman geçerdi. Ama bir işledi mi, yer de gök gibi ateş topuna döner, yeryüzündeki tüm cisimler, güneş gibi ısı yaymaya başlardı. Mustafa hayatı pis bir bulut gibi kaplayan bu ısıyı çıplak gözle gördüğünde, öğle yemeği saatinin geldiğini anlardı.

İnci Hanım adını seslenince, elindeki fırçayı bıraktı. Hiç oyalanmadan merdivenden aşağı inip arka bahçeye seyirtti.

"Buyrun," dedi İnci Hanım, elindeki tepsiyi arka balkonun masasına koyarak. Yine acelesi vardı. Mustafa'nın gelip oturmasını, kibarca ama biraz sabırsızca bekliyordu. Balkonda kediler olduğundan, bırakıp gidemiyordu. Mustafa yine de arka bahçedeki çeşmede uzun uzun elini yıkadı. Çünkü İnci Hanım'ı beklemekten daha çok rahatsız eden bir şey varsa, o da pis ellerle sofraya oturulmasıydı. Burada çalıştığı bir ay boyunca, kim bilir kaç kere çocuklarını ve hatta kocasını, yemekten önce ve sonra ellerini yıkamaları konusunda uyarmıştı. Mustafa buna önceleri şaşırdı ama çok geçmeden İnci Hanımın başkalarına hiç güvenmediğini anladı. O söylemese yapılmayacak sanıyor, gözü görmediğinde yapıldığından emin olamıyordu. Mustafa, ayakta bekletmek pahasına, İnci Hanım kapıya çıkmadan artık elini yıkamıyordu.

Uzun el yıkama sonrası, memnun bir gülümsemeyle karşıladı onu İnci Hanım. "Nasıl bu kadar saat bekleyebiliyorsunuz anlamıyorum," dedi sıklıkla dile getirdiği bir şaşkınlığı tekrar ederek. Bu kez ses tonuna, şaşkınlığın yanı sıra hoşnutsuzluğun yansımasına engel olamadı. Mustafa gayri ihtiyari mutfağa baktı ve içeride büyük bir hazırlık olduğunu fark etti. Sabahtan beri kocasının işyerindeki çırak sipariş taşıyıp durmuştu. Daha önce sadece iki defa gördüğü yardımcı kadın da bahçeyi yıkamıştı ama Mustafa duruma uyanmamıştı. Akşama belli ki bir yemek daveti vardı ve çocukları ve kocasından iki saat sonra boyacının yemeğini hazırlamak için işine ara vermek, İnci Hanımın canını sıkmıştı. Mustafa utandı. Bir şey demek istedi ama içtenlikle ne teşekkür etmeyi, ne de özür dilemeyi pek bilemezdi. Ona ikisi de duygularını fazlasıyla ortaya koyan davranışlar gibi gelirdi.

"Zahmet oldu," dedi sıkıntıyla, "bugün yemesem de olurdu, pek acıkmıyorum öğlenleri."

Hissettiği utanç ve sıkılganlık, alınganlık gibi çıktı söze döküldüğünde. Bu kez İnci Hanım üzüldü. O da duygularını belli etmekten, hem de yabancı bir erkeğe karşı fazla samimiyet anlamına gelebilecek kişisel sohbetlere girmekten kaçındığından, ne diyeceğini bilemedi. "Hiç olur mu öyle şey, bunca çalışmaya yemeden durulur mu?" dedi, zor durumlarda hep sığındığı anaçlıkla. Mustafa kadını mahcup ettiği için iyice sıkıldı, ama başka bir şey demedi artık. Sadece kulaklarına kadar kızardı.

İnci Hanım hemen telaşesine geri döndü, reçellerin gölgede kaldığını fark edince sabırsız bir off çekti. Şimdi bir de onların yerini değiştirecekti. Mustafa göz ucuyla, İnci Hanımın ufak tefek bedeniyle, üstü tülbentle örtülü koca reçel tepsilerini, balkonun öbür ucuna taşırken izledi. Yardım teklif etmeyecek kadar anlamıştı artık İnci Hanımın huyunu suyunu. İstediği kadar yıkasın, boyalı elleri bazı şeyler için asla yeterince temiz olmayacaktı.

Karnıyarığını ve pilavını yemeğe koyuldu. Bir tabakta tepeleme pilav, diğerinde iki büyük karnıyarık vardı. Komposto tabağının üç katı büyüklüğünde bir saklama kabına da buzlu cacık konmuştu. İnci Hanım nefis yemek yapıyordu ama çok fazla koyuyordu. Nedense, ağır işçilerin doymak bilmediğini sanıyor, bir gün önceki akşam yemeğinden ne kaldıysa dolduruyordu. Mustafa çok zayıftı ama İnci Hanım'a göre bu iştahsızlık değil, aç kalmışlık göstergesiydi. Tabağı temiz bulan İnci Hanım, bu kez yetmediğini düşünür, eklemek için ısrar ederdi. Mustafa doyduğuna yemin billah eder ama inandıramazdı. Bazen çaresizlikten ağlayacak gibi olurdu. Allahtan bir gün İnci Hanım'ın liseye giden kızı Esra tanık olmuştu duruma da müdahale etmişti:

"Anne ya bıraksana adamcağızı, istemiyor işte."

"İstemese ısrar eder miyim? Ayıp olur diye itiraz ediyor biliyorum."

"Off anne ya, bu kadar ısrara, istemesine rağmen itiraz etse ayıp olurdu asıl. Bir türlü kuramadın şu denklemi kafanda. Senin sorunun da bu, karşındakini çatlatana kadar yedirmezsen ayıp olacak sanıyorsun, onun utandığını düşündüğün falan yok."

"Off Esra, uğraşamam şimdi senin ukalalıklarınla. Anlamadığın işlere karışma," demişti İnci Hanım sinirle. Mustafa, Esra'ya evde sıklıkla ablası ve annesi tarafından ukala dendiğine tanık olmuştu. Babasıysa zeki buluyordu kızını, cesaretlendiriyordu. Mustafa da komik buluyordu Esra'nın laflarını. İşle ilgili bir şey sormadıkları ya da beslemedikleri zaman, oradaki varlığını fark ediyormuş gibi davranan tek kişi Esra'ydı. O günden sonra daha da kanı kaynadı. İnci Hanım kızına kızmasına rağmen, daha fazla ısrar etmemişti. Esra, balkon merdivenlerinden aşağı inen Mustafa'nın yanından kelebek gibi uçuşarak geçerken, incecik bembeyaz parmaklarıyla çekinmeden boyaya, kireç tozuna bulanmış gömleğine dokunmuş ve kulağına doğru hafifçe eğilerek fısıldamıştı:

"Annemden kurtulman için sana bir tiyo. Tabağında az da olsa yemek bırak. Bırak son lokman için ısrar etsin, o da rahat eder sen de."

Uçuşarak yoluna devam etmişti, az önce Mustafa'nın gömleğine dokunduğu eliyle saçını tarayarak. Şaçından şeftali kokusu yükselmiş, tozlu ağır sıcağa karışıp Mustafa'nın burnuna çarpmıştı. Merdivenin sonunda arkasına dönüp, anlaştık mı der gibi göz kırpınca Mustafa utançla gülümsemişti. Utanırken, böyle çocuksu bir yakınlık karşısında bile utandığı için iyice utanmıştı.

Mustafa daldığı yerden çıktığında, Esra'nın tembihini unutup, tabağında lokma bırakmadığını fark etti. Patlamak üzereydi. Yedikleri bu sıcakta fazla ağır gelmişti. İlk defa, bir zengin evinde tek başına bu kadar uzun bir süre çalışıyordu. Zenginlerin havaya göre yemek pişirmemelerine şaşırmıştı. Radyolar, televizyonlar son kırk yılın en sıcak günlerinin yaşandığını söylüyordu ama İnci Hanımın menüsünde dün çorba ve güveç, bugün karnıyarık ve pilav vardı. İnci Hanım, sıcak havalarda ağır yemeklerin yanında soğuk limonatalar, buzlu kompostolar yapardı o kadar. Yemekler asla hafiflemez, zeytinyağlılar esas yemekten sayılmazdı. Yüksek tavanlı, kalın çatılı evlerinde, sıcağı kendi çatısız beton evindeki gibi hissetmediklerine kanaat getirdi. Panjurları gündüz sıcağında hep kapalı duran, yerleri taş olan ev, büyük bir çınar ağacının gölgesi kadar cazip görünüyordu. Mustafa, ertesi gün evin içini boyamaya başlayacağı için tekrar sevindi.

Çaktırmadan mutfağa baktı. İnci Hanım görünürde yoktu ama mutfak masası ve banko tepeleme doluydu. Evde karısının arada beyaz çamaşırları kaynatmak için kullandığı gibi kocaman bir kazanda kuzu eti kaynıyor, çıkan koku, balkondaki kedileri çıldırtıyordu. Masanın üzerinde bir tepside pirinç kabarıyor, etrafına yapraklar serilmiş bir diğerinde dolma içi hazırlanıyordu. Daha büyük olan bir başkasında, pişmiş yoğurt tatlısı soğuyordu. Bankodaki tavanın içindeki kavrulmuş kıyma ve patlıcan, börek olmayı bekliyordu. O sırada İnci Hanım elinde her biri koca bir yuvarlak tepsi büyüklüğünde en az bir düzine kuru katmer yufkasıyla mutfağa girdi. Önünü göremiyor ama kendinden emin adımlarla yürüyordu. Mustafa bunu fırsat bildi, hemen yerinden kalktı, uzanıp mutfakta boş duran tek taburenin üzerine boş yemek tepsisini bıraktı. Bunca işi içinde, yemeğini sonuna

kadar bitiren Mustafa'ya daha fazla koymak için ısrar edebileceğini sanmıyordu ama yine de riske girmek istemedi. O anı paylaşırlarsa ya ısrar etmediği için İnci Hanım fena olacak, ya da elindeki her şeyi bırakıp kendini ısrar etmek zorunda hissettiği için Mustafa fena olacaktı. İnci Hanım kuru yufkaları önceden yere serdiği temiz gazete kağıtlarının üzerine koymadan, çabucak "Elinize sağlık İnci Hanım, kolay gelsin" diyerek koşar adımlarla iş başına döndü.

Tokluğuna rağmen, öğleden sonra daha iyi geçti. Oturma odasındaki panjurun bir kanadının, ötekinden kalın olduğunu fark etti. Onları bir mimar titizliğiyle cetvel gibi eşitlemeye koyuldu. Bunu yapınca, pencere çerçevesini de elden geçirmek gerekti. Yeni bir conta almak üzere merdivenden aşağı inip, mahalleden geçen yaramaz çocuklar yürütmesin diye bahçedeki en büyük gül ağacının arkasına sakladığı malzeme çantasını açtı.

Keyfi yerine geldi. Boyacılıktan tamirciliğe her şeyi kendi öğrenmişti Mustafa. Boya işinden arada sıkılıyordu ama problemli şeyleri düzeltmekten özel bir zevk alıyor, tamirciliğin başka ustalarca kullanılmayan kendine ait yeni yöntemlerini geliştiriyordu. Diğer ustalar, çalıştıkları evlerin hanımları, yıllardır akıllarına gelmeyen bozuk aletleri, eve usta gelmişken aradan çıkarma hevesiyle bir bir önlerine çıkarınca sinir olurlardı. Hem bu yapılanlar boya ücretiyle arada kaynıyor diye, hem de usta denen tek bir meslek erbabı varmış ve elektrik, tesisat, boya, çatı tamiri gibi ne kadar alakasız iş varsa, hepsini yapabilirlermiş zannettikleri için. Mustafa ise severdi bu ek işleri. Hatta çoğu kez boyadan çok sever, kendini kaptırır, zamanı unutur, saatlerce bir termosifonun hastalığını bulmaya çalışırdı. Eninde sonunda da bulurdu. Tekniği bilmese de, eşyanın ruhundan anlardı. Eşya konuşur, tiyo verir, probleme yaklaştıkça ses çıkarıp yönlendirirdi.

Sadece elektriğe bulaşmazdı Mustafa. Elektriği fevri ve hassas bulurdu. Daha önceki tüm denemelerinde, kablolar, onun araştırmacı merakına yenilmiş, son kez asabi bir kontak attırıp ölmüşlerdi.

Alıştığından daha az sıcak bir esinti yüzüne çarptı. Hava dönüyor diye düşündü. İyice keyiflendi. Dışarıda çalışmaktan havanın hallerini ezberlemişti. Herkesten önce kasabada o an Mustafa fark etti ki,

son kırk yılın en sıcak günleri bitiyordu. Bahçe musluğunu açıp elini yüzünü ve kafasını yıkadı. Saçından düşen damlaların gömleğini ve tenini ıslatmasına izin vererek merdivenin tepesindeki basamağına rahatça kurulup işine koyuldu.

Yeni contayı titizlikle pencereye takarken, ön balkondan gelen bir konuşma duydu. Evin büyük kızı Heves'in sesindeki öfkeden, duymaması gereken bir konuşmaya tanıklık etmek üzere olduğunu anladı. Ne yapacağını bilemedi. Çalıştığı oturma odasının panjuru, ön balkonun hemen yanındaydı. İstese, merdivenin tepesinden balkona tek adımda atlayabilirdi. O kadar yakındı. Önce panjurun kapağıyla kendini gizlemeyi düşündü ama sonra tam tersini yapmaya, kendini göstermeye karar verdi. Ama Heves, sırtını dönüp balkonun öteki tarafındaki merdivene doğru yürüdüğünden onu görmedi. Koca telefonu tutmuş, kordonu sonuna kadar çekmeye çalışıyor, bir yandan kısık sesle bağırıyordu. Sorun her ne ise, belli ki İnci Hanım'ın duymaması gerekiyordu. Mustafa da duymamak için elinden geleni yaptı ama daha iyisini muhtemelen yapabilirdi.

"Ya sen geri zekalı mısın Mehmet, anlamıyor musun? Adamlar bu akşam istemeye geliyor diyorum."

"Yok ya o kadar basitti. İstemem diyeyim, olsun bitsin. Gel bunları babama anlat da, kaçıncı yüzyılmış göstersin sana. Sen babamı tanımadın benim. Bu gidişle de hiç tanışamayacaksın," dedi karşısındaki Mehmet'in canını muhtemelen yakan bir alaycılıkla.

"Ne yapayım Mehmet anlamıyorsun. Ciddiye almıyorsun," dedi bu kez ağlayarak. "Ben de önce ciddiye almadım. Burada benim yaşımdaki kızlara görücü gelmesi tuhaf değil ama annemlerin bu kadar heves etmesi tuhaf. Kadın sabahtan beri bir düğün alayını doyuracak kadar yemek yaptı yemin ederim. Babam dün elimi tutup, 'Kızım seninle gurur duyuyorum. Seni üniversiteden mezun ettim. Şimdi bir de eczane açtık mı?' falan derken lafa gireyim dedim. Eczane istemediğimi, İzmir'de yaşamak istediğimi söylüyordum tam ama o lafımı kesti. 'Tamam tamam onlara ileride kocanla karar verirsin,' dedi ve sonra 'hatta pek yakında karar verebilirsin belki' dedi. Sonra annemle bakıştılar anlamlı anlamlı."

"Dur ama bitmedi daha. Babam rakının etkisiyle anneme dönüp, 'Ne dersin İnci Hanım güzel, akıllı ve iyi bir evlat yetiştirmedik mi?' dedi." Sonra aniden lafını bırakıp, bir kahkaha attı Heves. "Esra çok komik, ilk kez ukalalığı işe yaradı, babama dönüp 'Ohooo baba, sen

de ablamla mı, kendinle mı gurur duyuyorsun belli değil,' dedi." Mustafa gülümsedi. Heves uzun uzun kahkahalar attı. Gülmesi kesilmeyince Mustafa endişe etti. Bu kez isteyerek dikkat kesildi.

"Mehmet n'olur bozulma, tabi ki ciddiye alıyorum, asıl, sen almıyorsun diye ben sana bozuluyorum, sinirlerim bozuk sadece," diyor ama gülmekten dosdoğru diyemiyordu. Sonra ağlamaya başladı. İçeriden İnci Hanım seslendi. Heves telefonu kapattı. Gözyaşlarını silip, geriye döndüğü an gördü Mustafa'yı. Bakmamazlık edemedi Mustafa. Mahcup, üzgün baktı Heves'in yüzüne. Sonra başını öne eğdi, işine koyulmuş gibi yaptı. Heves, gözyaşlarından yüzüne yapışmış uzun kumral saçları arasından, kızarmış kocaman ela gözleriyle, bir de bu son darbe üzerine, dayak yemiş gibi görünüyordu.

Normalde annesinin gönderdiği bir limonatayı uzatmayacaksa ya da yine annesinin işle ilgili bir talebini iletmeyecekse, Mustafa'yı hiç görmezdi Heves. Dibindeyse bile varlığının farkında olmazdı. Daha önce de Mustafa yakınlarındayken, Mehmet'le telefonla konuşmuş ya da arkadaşlarına sevgilisini anlatmıştı. Mustafa, Heves'in yaşam tarzı ve yaş grubu için görünmez olan insanlardan biriydi. Bu kadar özel ve kişisel bir anda, aniden görünür olması, Heves'e içinde olduğu çıkmazla ilgili tuhaf bir yenilmişlik duygusu veriyordu.

"Bir bu eksikti," dedi öfkesini kontrol etmeye çalışmadan. İçeri girmek için hırsla yürürken bağırmaya devam etti.

"Ne bitmek bilmez bir boya işiymiş anlamadım ki. Sanki ev yıkıldı yeniden yapılıyor." Ayağı kordona dolandı, tökezledi, iyice öfkelendi.

"Bir de bakıyor, dinliyor!" dedi yüzüne bakmasına rağmen üçüncü tekil şahısta konuşmaya devam ederek.

"İzmir'de bir haftada koca apartmanlar boyanıyor. Burda oh, tüm yaz yapışın bir eve asalak gibi. Yaşayın o evden, kışın da yatın. Yediğin önünde, yemediğin arkanda... Annem bizim eskileri de verir giderken giyinin kuşanın diye... Şimdi hazırdan bir de pembe dizi sana! Akşamları konu komşuya anlatacağın eğlencelik benden, bedava!"

Heves nihayet dolandığı kordondan çıktı ama içeri girmedi. Meydan okur gibi Mustafa'nın yüzüne bakmaya devam etti. Mustafa, Heves'in ne kadar korktuğunu o zaman gördü. Mustafa'nın bir şey söylemesinden, ailesinin isteğine razı olmaktan, ailesinin isteğine karşı çıkmaktan, her şeyden. O anda, Heves'i o gün yaptığı ve gelecekte yapacağı bütün küstahlıklar için sonsuza kadar bağışladı.

"Merak etme kimseye söylemem," dedi, elinde böyle bir koz barındırdığını fark etmenin utancıyla. Heves şaşırdı. Asıl derdinin bu olduğunu, bunca edepsizliği bundan çıkarttığını anlayıp utandı. Ama bir şey diyemedi. Bir gün içinde kendini bu kadar kötü hissetmenin haksızlığına isyan etti. İnci Hanım içeriden söylenip duruyordu. Elini daldırdığı iş her ne ise çıkamıyor, Heves'i çağırıyor, Heves'in Mustafa'yı azarladığını fark edip iyice geriliyor, ama yerinden kıpırdayamadığından, olduğu yerde söylenip duruyordu.

Kısa bir süre yumuşayan bakışları yeniden alevlenen Heves, bu kez annesine bağırmak üzere hırsla mutfağa gitti.

Mustafa ertesi gün evden erken çıktı. Saati dokuz edene kadar sokaklarda dolandı. Bahçeli Evler 11 numaradaki görücü gecesinin nasıl sonuçlandığını merak ediyor, Heves'in ağlamaktan kızarmış kocaman ela gözlerindeki, öfkeyle bile gizlenemeyen korkuyu aklından çıkaramıyordu.

Kahvehaneye oturup, kasabanın uyanışını izledi. Salı pazarı için kasabaya inen bir köylü, yolun hemen karşısına kurduğu tezgaha, at arabasından indirdiği kocaman domatesleri yerleştiriyordu. Aralara gizlediği ezik ya da olgunluktan çatlamış olanların kokusu, yan taraftaki ekmek fırınından gelen taze ekmek kokusuyla karışıp Mustafa'nın burnuna kadar geliyor, ona etmediği kahvaltıyı hatırlatıyordu. Koyu köpüklü kahvesinin yanında bir sigara yaktı. Yavaş yavaş fırının önünde kuyruklar oluşmaya başlayana kadar yerinden kımıldamadı. Kasabada ilk ekmek fabrikası iki ay önce açılmış, bir lokmada biten bu köpük gibi ekmekler neredeyse infial yaratmıştı. Taş fırınlar sinek avlıyor, millet bir yandan ekmek yemekten şişmekten dert yanıyor, diğer yandan pasta gibi dedikleri sütlü somunlardan, çiçek ekmeklerden sıraya girip beşer onar alıyorlardı. Mustafa da sıra uzamadan kendine bir simit aldı ve iştahsızca tırtıklayarak Bahçeli Evler'e yürümeye koyuldu.

Evin bir gün önce boyanan panjuru hariç, tüm panjurları kapalıydı. Boya malzemelerini koyduğu bodruma inmek için arka bahçeye geçti. Arka balkonun mutfağa açılan kapısını kapalı görünce tedirgin

oldu. Mustafa eve saat dokuza doğru geldiğinde, İnci Hanım çoktan kalkmış ve işe giden kocasının arkasından sofrayı topluyor olurdu. Mustafa erken kalktığından, ilk günler sabah serinliğinde işe başlayabilmek için sekizde gelmiş ama bunun Servet Bey ve İnci Hanım'ın özel kahvaltı saatiyle çakıştığını fark edince vazgeçmişti. Geleni gideni, misafiri, çoluğu çocuğu eksik olmayan bu evde, karı koca sadece sabahları yalnız kalıyor, çocukların geleceğinden, akşam ne pişeceğine kadar her konuyu, tek o zaman karı kocaya has bir yakınlık ve sırdaşlık içinde konuşabiliyordu. Sabahın mahremiyeti bozulunca, huzursuzluk olmuştu.

Mustafa'yı huzursuz eden ne kadar sessiz hareket ederse etsin, İnci Hanım'ın oradaki varlığını fark edip zorla kahvaltı ettirmesi değil, Servet Bey'di. Servet Bey, Mustafa'nın bütün gün orada çalıştığını bilmesine rağmen, orada olduğunu gözleriyle gördüğünde huzursuz oluyordu. İnci Hanım kocası yanındayken, Mustafa'yla çok daha mesafeli bir ilişki kuruyor, üstüne başına daha çok dikkat ediyordu. Servet Bey, kızlarının gecelikleriyle ancak kahvaltıya oturduğu öğle saatlerinde yemeğine geldiğinde de, evin genel rahatlığında eksilme oluyordu. İlk başlarda cumadan cumaya, namazı öncesi eve gelirken, bir süre sonra her gün gelir olmuştu. Kızlar sinyali almış, babaları gelmeden üzerlerine usturuplu bir şeyler geçirip, daha kontrollü oturup kalkmaya başlamışlardı. Evde nizamı sağladığını fark eden Servet Bey, bir süre sonra yine sadece cumadan cumaya gelmeye başladı ama yokluğunda kurallarının tavsamadığından emin olmak için, arada sürprizler yapmaya devam etti. Mustafa bunun kendi varlığıyla alakalı olduğunu biliyor ve aslında anlayabiliyordu. Ancak, Servet Bey'in korumacılığı tehlikeli boyutlara vardırabilecek insanlardan olabileceğini düşünüyor, hiç yoktan olay çıkmasın, kendisini ve daha fenası karısını ya da kızlarından birini paralamasın diye, Servet Bey etraftayken mümkün olduğunca ortalıkta görünmemeye çalışıyordu.

Saat dokuz buçuk olmuştu ve evden hâlâ çıt çıkmıyordu. Mustafa endişelendi. Merdiveni oturma odasının açık panjuruna dayadı. Çıkıp baktı ama kimseyi göremedi. Oturma odasının kapısı açıktı ve salona bakıyordu. Bütün odalar salona açıldığından, yatak odalarından tuvalet ve mutfak tarafına geçen olursa görmemesi mümkün değildi. Bir süre oyalandı. Bir gün önce yaptığı işin kusurlarını arayıp rötuşlamaya girişti. Oturma odasının duvarındaki

saat onu vurduğunda iyiden iyiye endişelendi. İçeri girmesi gerekse pencere ya da kapıya zarar vermeden nasıl gireceğini araştırmaya koyuldu. Çantasındaki aletlerle iki dakikada girebileceğini hesapladı. Ama gerçekten icap etmediği sürece girmeyeceğini biliyordu. Yine de pencereyi açmasında bir sakınca olmayacağına hükmetti. Aşağı indi, tornavidayı ve penseyi aldı, pencereyi açtı. Tam o anda, yatak odasından mutfak tarafına geçen Heves'le göz göze geldi. Hemen arkasında Esra vardı. Kızlar pencerenin ani açılan sesiyle ürküp yerlerinde zıpladılar. Mustafa da ürktü, utandı. Ne yapacağını bilemediğinden sadece baktı. İlk şoku atlatan Heves, "Üf ya, nedir bu ya," diye söylenerek hızla mutfağa doğru gitti. Esra, normal nefesini geri kazanınca kendi kendine güldü, "Kusura bakma Mustafa Abi, hırsız sandık valla," dedi. "Yok ben korkuttum," dedi Mustafa sıkıntıyla, "pencereye yeni kolunu takacaktım, kapıyı çalıp uyandırmak istemedim." Pencerenin yeni kolu zaten takılıydı. Yalan söylediğinin fazlasıyla bilincinde olduğundan bakışlarını kaçırdı. Bunu gören Esra geceliğinin yakasını örttü. Mavi kalpli bol geceliği ablasına aitmiş gibi eğreti duruyor, onu olduğundan küçük gösteriyordu. Aynısının kırmızı kalplisi de Heves'in üzerinde kardeşininmiş gibi küçük duruyor, hatlarını fazlaca ortaya çıkarıyor, onu olduğundan da kadınsı gösteriyordu.

"Bugün erkencisin Mustafa Abi," dedi Esra. Geri gelen Heves, gözlerini devirerek laf sokuşturdu: "Ya da hiç gitmiyor, bilmiyoruz. Henüz burada olmadığına tanık olmadık." Sonra annesine seslenerek yatak odasına doğru yürüdü. Esra, ablasının kabalığını toparlamaya çalışarak sevimli sevimli ekledi: "Ya da biz erkenciyiz galiba, baksana annem bile kalkmamış daha." Sonra gevezeliğe vurdu. "Dün biraz uzun bir gece oldu. Heves'i istemeye geldiler," dedi ve sadece bu kadarı bile fazlasıyla komikmiş gibi güldü. Devam edecekti ama Heves sertçe "Esra!" diye seslenince hızlıca Mustafa'ya el sallayıp Heves'in ardından annesinin yanına gitti. Mustafa hemen aşağı indi. Sıkıntıdan terleyen yüzünü yıkadı. Biraz önce olanları düşünüp gece olan biten hakkında bir sonuca varmaya çalıştı ama başaramadı. Her ne olduysa, gece İnci Hanımı uyutmamış, kızları da erkenden uyandırmıştı. Onun dışında her şey aynıydı. Esra belli ki olaya hâlâ muzip bakabiliyordu. Heves yine sert ve küstahtı ama bunlar gecenin getirdiği yeni duygular değildi. Mustafa konuyla ilgilenmemeye karar verdi. Karşı karşıya kaldığı durumlar onu sürekli casusluk ediyormuş

gibi bir konuma sokuyor, sırf merak ettiği için bunu hak ettiğini düşünmekten kendini alamıyordu.

Haftalardır içeriye geçeceği günü sabırsızlıkla beklemesine rağmen, gece hakkında başka şeyler duyacağı ya da Heves'le sürekli burun buruna geleceği bir ortamda çalışma fikrinden ürktü. Dışarıda eksik kalan bir şey olup olmadığını düşünürken İnci Hanım ön kapıya çıktı:

"Mustafa bugün içerlere başlıyoruz di mi? Dün gece gece salonu hazırladım valla boyanacak diye," dedi ertelenmesi halinde sinir olacağının sinyallerini vererek.

Salondaki koltuk takımı odanın ortasına çekilmiş, üzeri çarşafla örtülmüştü. Gerek olmamasına rağmen, vitrin ve konsolun içi tamamiyle boşaltılmış, üzerlerine gazete kağıtları serilmişti. Yerlerin de hemen hemen tamamı gazetelenmişti. Belli ki İnci Hanım'ı gece gerçekten hiç uyku tutmamıştı. Kızlar anneleriyle balkonda kahvaltı yapıyorlardı. Mustafa, geceyle ilgili herhangi bir sohbete kulak misafiri olamayacak kadar uzakta olduğunu düşünerek sevindi. Ancak çok geçmeden İnci Hanım Mustafa'yı kahvaltıya çağırdı. İtiraz etmesin diye kahvaltı tabağını hazırlayıp mutfak masasına koyduğunu söyledi ve çayını soğutmamasını tembihledi. Mustafa karşı çıkmadı. Kimseye yönelmeyen, sadece bu evde düştüğü durumları kontrol edememenin verdiği öfkeyle hızla mutfağa girip, hırsla kahvaltısını bitirmeye koyuldu. Balkondan gelen konuşmaları dinlememeye kararlıydı. Çayını tazelemek için mutfağa giren Esra'nın çınlayan tiz sesine kadar da bir şey duymadı.

"İstemeye gelmedilerse, neye geldiler annem ya! Böyle devlet töreni gibi tanışma mı olur?" Güldü. Tüm bunlar ona eğlenecek malzeme verdiği için keyfi son derece yerindeydi. Çayını koyarken Mustafa'ya fısıltıyla, "Dün gece Heves'i istemeye geldiler de," dedi yeniden. "Tanışma diyorlarmış şimdi ona. Koca bir heyet ellerinde çikolatalar, çiçekler geliyor, allahın emri, peygamberin kavliyle oğullarını kızımızla tanıştırıyorlar." Mustafa şaşkınlıkla Esra'nın yüzüne baktı. Esra kendini tutamayıp gülmeye başladı. Fısıltıyla devam etti. "Şaka şaka ama işte neredeyse öyle bişey. Nasıl saçmaydı anlatamam. Gülmek için mutfağa kaçtım durdum hep. Oğlan da sopa yutmuş gibi oturdu bütün gece. Tüm konuşmayı onun adına babası yaptı. Arada allahtan başını salladı da kızımızı beğendiğini anladık." Mustafa'nın bakışları

Esra'yla balkon kapısı arasında gidip gelirken, beklenen oldu ve Heves balkondan Esra'ya bağırdı. "Ya kızım ne gevezesin sen ya! Anne sen sağda solda konuşmayın diye boşuna söylüyorsun. Esra gibi bir kızın varken, bu olay akşama kadar tüm kasabaya yayılır. Onun ulaşamadıklarına da Mustafa ulaşır!" İnci Hanım her ne dediyse Heves'in içeri gelip olayı büyütmesini engelledi. Esra'yı da balkona çağırdı. Mustafa zaten Heves'in sesini ilk duyduğu an masadan kalkmış, İnci Hanım'ın görme riskine rağmen ellerini bile yıkamadan salona geçmişti.

Yapılması gereken onca işe sıkıntıyla baktı. Kara kara mesai saatini nasıl edeceğini düşünürken, elleriyle üzerini yoklayarak saatini aradı. Saat daha 11'di. İçi sıkıldı. Normalde bu saatte hâlâ işe başlamadıysa hayıflanır, mesai bitmeden yetiştirmesi gereken şeyleri kafasında tekrar tekrar sıraya koyardı. Ama şimdi, hiçbir şekilde müdahale edemediği üç kadınla geçireceği en az yedi saati olduğunu düşünebiliyordu sadece. Hepsi onu ayrı şekilde zorluyor, hiçbirine istediği cevabı veremediği gibi, şimdi bir de arada kalacak gibi gözüküyordu. Esra'nın çok sevdiği cana yakınlığı ve yaramazlığı, bu isteme olayıyla ilgili devam ederse, epey rahatsız edici olacaktı. Heves'i her saniye ensesinde hissedecek, İnci Hanım'ı tedirgin edecekti.

Sıkıntılı saatlerin çalışmadan geçmeyeceğine hükmederek işe koyuldu. İnci Hanım'ın şampanya rengi ve somon arasında karar verememesi üzerine, iki rengi karıştırarak kullanmaya karar vermişler, ne kadar şampanyaya ne kadar somon katılacağını tespit etmek iki saatlerine ve iki kutu boyaya malolmuştu. İnci Hanım hep kullandığı şampanya renginden hem vazgeçemiyor, hem de tüm kasabada aniden moda olan somonu da, biraz koyu bulmasına rağmen, gözden çıkaramıyordu. Mustafa bir kutunun en fazla dörtte birine somon katma konusunda İnci Hanım'ı tam ikna ettiğini sanırken, İnci Hanım bu kadar az olacaksa somon kullanmanın pek de anlamı olmadığını, belki de şampanyada kalmaları gerektiğini söylemiş, Mustafa hak verip kabul ettiğinde, bu kez yine bir değişiklik yapamamış olacaklarına dikkat çekip, belki sadece somon olması gerektiği fikrine geri dönmüş, tartışmayı başından sonuna bir kere daha yaşadıktan sonra tekrar dörtte bir somonda karar kılmışlardı. İnci Hanım bir kere daha, bu kadar az kullanacaklarına hiç kullanmamalarının daha iyi olup olmadığını sorduğunda, Mustafa kati bir dille, kesinlikle daha iyi

olmadığını, somonun az da konsa şampanyaya bir sıcaklık katacağını söylemişti. İnci Hanım ikna olmaktan çok, ikna olmaya karar vermiş bir yüz ifadesiyle, bu konudaki kaygıyı kafasından silmek için farklı bir kaygı bulmaya, mutfağa gitmişti.

Mustafa tüm olanların yanında, bir de renk hususunda kaygılıydı. Boyadığı alan genişledikçe, rengin nasıl durduğu daha çok ortaya çıkıyor, her an teftişe gelmesini beklediği İnci Hanım'ın kafasının yeniden karışmasından endişe ediyordu. Geriye çekilip eserine baktı. "Bu yavru ağzı" diye düşündü. Böyle bir eleştiri karşısında ne söyleyebileceğini hesap etti. Hemen buldu. "Yavru ağzı daha donuk olur," diyecekti, "bunda şampanyanın pırıltısı var." Hoşnutsuzluk halinde, "daha bir kat boyadık İnci Hanım, ikinci kattan önce boya kendini göstermez," diyecekti. İkinci kata geçildiğinde değişiklik için çok geç olurdu. Kadınlar bunu bilir ama hep de ikna olurdu. Mustafa'nın amacı kandırmak değildi ama meslek hayatında kasabadaki kadınların modaya, ruh hallerine ya da komşunun evindeki renge göre ve hatta bazen dünden bugüne değişen zevklerine o kadar çok tanık olmuştu ki, arada ortaya mesleki otorite koyması gerekiyordu. Bu, kadınları da rahat ettiriyordu. Yoksa kafalarındaki sonsuz seçenek hali bitmiyor, neyi neden yaptıklarını kendilerine ve komşularına açıklayacak nedenlerden mahrum kalıyorlardı. Mustafa'ya göre kasaba kadınları, hep daha farklısını, daha modern denileni isteyen ama tam da isteği gerçekleşirken, eskinin güvenli ve huzurlu sularında kalmaya karar veren, hep iki arada bir derede, hep tereddüt içinde kadınlardı.

Telefon çaldı. İnci Hanım, Mustafa'nın boyadığı duvara göz ucuyla bile bakmadan, salonun öteki köşesindeki telefona gitti. Gizli kapaklı konuşuyor, sık sık mutfağa açılan kapıyı gözlüyordu. Mustafa bu evde, telefonun sokak kapısının yanındaki büfenin üzerine konmasının tesadüf olmadığını düşündü. Ayak altıydı ama oturma köşelerinin hepsine uzaktı. Yanında bir sandalye bile yoktu. Bu, evin sürekli bir iş çevriliyormuş gibi duran, huzursuz haline uygundu. İnci Hanım belli ki kocasına istihbarat veriyordu ve açık açık konuşamamasının nedeni Mustafa değil, Heves'ti. İlk defa Mustafa'nın varlığının farkında bile değildi. Gelişmeler onu epey heyecanlandırıyor olmalıydı. Bir süre sadece "evet" ya da "bakalım" deyip arada kıkırdadıktan sonra, "İtiraz ediyor tabi ama

işte arada gülüyor da," dedi. Sonra bir ara panikleyip tedbiri bıraktı ve biraz daha yüksek sesle, "Acele etme Servet, zorla olmaz. İnadına gitmeyelim. Bir buluşsunlar önce, bakarız." dedi.

Telefonu hoşnutlukla kapayıp mutfağa geçerken, yeni boyanmış duvarı fark etti. Yüzündeki gülümseme daha da genişledi ve "Çok güzel olmuş," dedi. Mustafa şaşkınlıktan ağzı açık bakakaldı. İnci Hanım'ın bu kadar kesin bir onay verdiğine, daha önce tanık olmamıştı.

Giderek keyfi yerine geldi. Boya kokusundan uzak durmak isteyen ev halkı, günün çoğunu dışarıda geçirmeye karar vermişti. Kızlar kahvaltıdan hemen sonra dışarıya çıkmış, İnci Hanım öğle yemeği saatine kadar diğer odaları boyaya hazırlamaya girişmiş, Mustafa'ya yemeğini verdikten sonra da komşuya gitmişti. Mustafa istediği kadar yemek yemenin, serinlikte ve ıssızlıkta çalışmanın keyfiyle onlar dönünceye kadar tüm salonun ve oturma odasının boyasının ilk katını bitirip, tavanları tamire başlamıştı. Duvarlar temizdi, tamir sıva gerekmemişti, boyaya bile ihtiyacı pek yoktu ama yağlı boya isteyen ahşap tavanlar, belli ki epeydir ellenmemişti. Merdivenin tepesinde oturma odasının tavanını tamir ederken, sokak kapısından birinin girdiğini işitti. Hemen akabinde telefon çevrildi ve yine Heves'in sesini duydu. Dışarı çıkıp kendini göstermekle olduğu yerde kıpırdamadan durmak arasında kaldığı birkaç saniye içinde, Heves konuya çoktan girmişti.

"Aman nasıl olsun işte... Saçma sapan bir şeydi. Anlatmaya değmez." diyordu Heves sıkkın ama fazla dert etmez bir sesle.

"Nesini takayım Mehmet," dedi sonra "İsteme değilmiş zaten. Öyle tanışmaya gelmişler."

"Eee'sini ben de bilmiyorum. Şimdi yalnız buluşmamızı istiyorlar galiba," dedi önemsiz bir şey söylermiş gibi.

"Saçmalama Mehmet, tabii ki buluşmayacağım. Sadece annemlerin inadına gitmek istemiyorum."

"Kesin bir dille hayır diyorum tabii ki. Ama o zaman daha çok mesele oluyor. Bizimkileri bilmiyorsun. Annem seni kötülüyor bu sefer bana. Babama söylemekle tehdit ediyor. Sonra bağırış çığırış birbirimize giriyoruz."

"Biliyorsun işte, iş güç meseleleri."

"Bana ne anlatıyorsun Mehmet ya. Ben güveniyorum tabii ki sana ama bizimkiler anlamazlar öyle işlerden."

Bir süre dinledikten sonra çekinerek, "Acaba sırf denediklerini bilsinler de tatmin olsunlar diye buluşsam mı diyorum bazen," dedi.

"Ya saçmalama Mehmet tabii ki öyle değil!" dedi panik içinde.

"Ya dinle lütfen," dedi ağlamaklı, "buluşmayınca ellerinde hep koz olacak, bir buluşmadın bile diyecekler. Annem hiç affetmeyecek beni. Ama formalite icabı bir görsem ve sonra tamam, bakın gördüm, beğenmedim desem...."

"Hep onların istediğini yapsam senle beraber olmazdım!"

"Tabii ki ayrılmıyorum! Neler diyorsun?"

"Ya evet pek yakışıklıydı. Yeşil sürmeli gözleri vardı. Boyu da senden en az beş santim uzundu!" Hırsla kapattı telefonu ve hıçkıra hıçkıra ağlamaya başladı. Mustafa olduğu yerde nefesini tutmuş duruyordu. Heves'e acıma ve yakalanmaktan korkma duyguları arasında sıkışmış, öylece kımıldamadan merdivenin tepesinde oturuyordu.

Tekrar telefon çaldı. Heves açtı ve daha da şiddetli ağlamaya başladı. Hıçkırıklar arasında:

"Nasıl söylersin bana böyle şeyler," dedi.
Sonra, "Ben de seni çok seviyorum," dedi.
Sonra "Sen de benim bir tanemsin," dedi.
Sonra "Tamam söz ne olursa olsun asla buluşmayacağım," dedi.
Sonra "Anladım, haklısın orada bitmez, öyle düşünmemiştim," dedi.
Sonra "Ben de seni bitanem, hem de çok," dedi.
Sonra kapattı. Mustafa gözünün yaşını sildi.

Ertesi gün eve geldiğinde, bir gün öncesinin tam zıttı bir sahneyle karşılaştı Mustafa. Herkes çoktan uyanmış, giyinmiş, güne başlamıştı. Ev halkı, burada çalıştığı bir ay boyunca olmadığı kadar hareketliydi. Sıcağa rağmen, yaz bitmiş gibi geldi Mustafa'ya. Zira gördüğü kadarıyla, bu evde yazın ağustos böceği hayatı yaşanıyor, bir tek İnci Hanım karıncanın pek de icap etmeyen gayretkeşliğiyle koşturup duruyordu. Ama bugün sanki okul başlamıştı. Mustafa işe geç kalıp kalmadığından emin olmak için saatini çıkarıp baktı. O sırada salona geçen Esra, "Vay ne güzel bir saat bu böyle," dedi teklifsizce elinden alarak, "Ne kadar ince ve zarif. Eskiden kadınların kullandığı kapaklı aynalara benziyor,"dedi. Mustafa gülümsedi, "Bu sabah daha da erkencisiniz," dedi sonra merakına teslim olarak.

Esra hevesle sohbet çağrısına uydu. "Ay sorma," dedi, "her gün bir Türk filmi çevriliyor bizim evde artık. Dün telefonla arayıp, resmen çıkma teklif ettiler Heves'e." Güldü, Mustafa'dan da aynını bekledi. Mustafa kendini gülmeye zorlarken, yüzünün tedirginlikle gerildiğini hissetti. Esra'nın bir an önce içini rahatlatmasını bekledi. "Ama sıkı dur şimdi. Buluşmak için İzmir'e gidecekler!" dedi Esra bundan daha saçma bir şey olamazmış gibi, Mustafa'nın hayretini paylaşmasını bekleyerek. Mustafa, aynı şeye olmasa da fazlasıyla hayret etti. Esra gevezeliğe devam ederken, suratının ne kadar bozulduğunu belli etmemek için salonun ve misafir odasının tüm panjurlarını açmaya koyuldu. İşine başlaması için gün ışığına ihtiyacı vardı ama ondan daha acil bir şekilde hava almaya ihtiyacı vardı.

"Olur da bu iş olmazsa ki tabii ki olmayacak, nasıl düşünebiliyorlar olabileceğini anlamıyorum. Ama her neyse olur da olmazsa, kızın adı çıkmasın, iki taraf da utandırılmasın, kasabalı duymasın diye İzmir'de buluşacaklarmış. Ama oraya kadar birlikte gitmeleri uygun olmayacağından, hep beraber gidiyoruz. Babam bizi bırakıp geri gelecek. Annem bahaneyle boya kokusundan kurtuluruz, Heves'in 'hücre evini'de toparlamış olurum diyor ama kesin ablam Mehmet'le buluşmasın diye gitmek istiyor. Nasıl engelleyebilecekse. Annemin bu kadar saf olmasına inanamıyorum bazen. Ablam sırf onların ağzını kapatmak için buluşmayı kabul etti. İzmir olması ona daha da cazip geldi. Her şey onun lehine işliyor ve annem Heves'in o patates suratlı, sürmeli ana kuzusuyla evlenebileceğini düşünüyor..." Esra monoloğuna devam ederken, Mustafa içinden her şeyin Esra'nın saf dünyasında göründüğü gibi olmasını dileyebildi en fazla. Son panjuru da açınca, Esra konuşmasını başladığı gibi aniden sonlandırarak: "Aaa duvarlar yavruağzı olmuş. Ne güzel!" dedi, İzmir'i, Heves'i, herkesi, her şeyi, bir on saniye için tamamen unuttu. Tam o anda bahçeden topladığı kurumuş çamaşırlarla salona giren İnci Hanım irkildi. Duvara bakıp, "ne alakası var canım, dörtte üç şampanya, dörtte bir somon," dedi bu konuda tartışma kabul etmez bir edayla. Yine de yatak odasına yürürken, arkasına dönüp dönüp duvara tekrar baktı. O sırada, ön balkondan elinde telefonla Heves içeri girdi. Esra duvarın rengini Heves'e sordu. Heves cevap olarak şimdi Esra ile uğraşamayacağını söyledi. Keyifsizdi ama dertli değildi. Haline, tavrına Mustafa'nın artık Heves'te görmeye çok alıştığı sert bir kayıtsızlık hakimdi. Esra ablasının terslemesinden hiç etkilenmeden, heyecanla

sordu, "Aaa Mehmet'le mi konuştun? Ne dedi?" Heves, bu soruyu Mustafa'nın da olduğu o ortamda bu kadar safça sorması, kardeşinin geri zekalı olmasının bir kanıtıymış gibi gözlerini devirip, cık cıklayarak mutfağa gitti. Esra umursamadan takip etti. "Ya abla söylesene ne dedi? Annem içeride duymaz," Heves bu kez söze dökme ihtiyacı duydu ve "Kızım sen gerçekten geri zekalısın," dedi ama Esra daha fazla üstelemeyince kendiliğinden söyledi. "Söylemedim tabii ki buluşacağımı. İzmir'e geliyorum dedim. Sevindi."

Bir süre sonra Heves salondan geçerken her nasılsa duvara bakmaya karar vererek, "yavruağzı," dedi. Mustafa işinden başını kaldırıp Heves'e bakınca, Heves kendinden gayet hoşnut ve nedense ilk defa arkadaşça gülümseyerek, "Esra sormuştu ya duvarın rengini," dedi "yavruağzı." Mustafa daha ağzından çıkarken şaşırmasına rağmen, engel olamadığı bir öfkeyle, "Hayır değil" dedi. Ama rengin ne olduğunu söylemedi. Bakışlarını da kaçırmadı. Meydan okuyarak bakmaya devam etti. Heves şaşırdı. Alnı kırıştı. "Ne o zaman?" diye sordu renkten çok Mustafa'nın halini anlamaya çalışan bir tedirginlikle. "Şampanya ve biraz somon," dedi Mustafa bu kez gözünü yere indirip, işine dönerek. Öfkesini kontrol ettiğine sevindi. Yaptıkları ya da alet olduklarından çok, münasebetsizce kendinden hoşnut görünmesi öfkelendirmişti. Heves'in bir süre orada kalakaldığını fark etti. Hiç oralı olmadı.

Öğleden sonra Servet Bey geldi. Kızlarıyla birlikte salondaki yemek masasının etrafında, son ana kadar bir şeyler paketleyen İnci Hanım'ı beklerken, "Bu ne renk şimdi?" diye sordu, "pembe mi?" İnci Hanım yine irkildi. "Şaşırdın mı sen Servet? Pembe böyle mi olur?"

"Yavruağzı babacım," dedi Esra annesinin duyabileceği bir fısıltıyla.

"Dörtte üç şampanya, dörtte bir somon!" dedi İnci Hanım.

"Yavruağzı ne?" diye sordu Servet Bey.

"Dörtte üç şampanya, dörtte bir somon," diye yanıtladı Esra. Herkes güldü. İnci Hanım gülmedi.

"Tamam annem senin gönlün olsun diye, somon yavrusunun ağzı olsun," dedi Esra kapıdan çıkarken annesine sarılıp yanağına sesli bir öpücük kondurarak. İnci Hanım cık cıkladı ama gülmekten kendini alamadı. Bu, Mustafa'nın aileyi hep beraber o evde son görüşü oldu.

Ondan sonraki bir hafta içinde, Mustafa İzmir'de olanlara dair hiçbir şey duymadı. Öğrenmeye de çalışmadı. Merak etmeyi kendine yasakladı. Her gün, İnci Hanımın eltisi uğrayıp Mustafa'ya yemek getiriyor, Mustafa yerken, akşamdan Servet beyin bıraktığı bulaşıkları yıkıyor, mutfağı toparlıyordu. Onun dışında kimseyi görmüyordu. Servet bey günde bir kere bir şeye ihtiyacı olup olmadığını sormak için arıyordu. Akşamları çoğu kez Mustafa çıkmadan eve gelmiyordu. Arada rastlaştıklarında işle ilgili formalite icabı bir kaç soru soruyor, ilgileniyor gibi yapıyor ama boş boş dinliyor ve biran önce gitmesini bekliyordu. Servet Bey erken geldiğinde, Mustafa hedeflediği iş bitmese bile, toparlanıp on dakika içinde çıkıyordu.

Mustafa, İnci Hanımlar İzmir'den dönene kadar tüm duvarları, tavanları, kapıları bitirdi. Karısını ve kızlarını almak için Servet Bey hafta sonu İzmir'e gidince, işin rötuşlarını ve temizliğini sabahın erken saatlerine kadar çalışarak tamamladı.

Neler olduğunu öğrenmeyi neden bu kadar istemiyordu bilmiyordu ama bu hikayeye haddinden fazla dahil olduğunu, hem başkalarının mahremiyetini zedelediğini, hem de kendi mahremiyetinin zedelendiğini hissediyordu. Bu evde hem haksızlığa uğradığını, hem de utandırılmayı hak ettiğini düşünüyordu. Duymuş, dinlemiş, merak etmiş, ağız aramış, taraf olmuş, öfkelenmişti. Hâlâ aklının bir köşesi oradaydı ama kendini devamından mahrum bırakarak cezalandırıyordu. Her şeyden fazla, korktuğu şeyin olduğunu duymaktan korkuyordu. Bundan bu kadar korkmak da feci canını sıkıyordu. Tüm aileyle, tüm durumla arasına mesafe koyma ihtiyacı duyuyordu.

Bir yıl sonra kasabanın en merkezi yerinde, belediyenin karşısına iki ay önce açılan eczaneye girip, karşısında Heves'i görünce şaşırmadı. Heves şaşırdığı gibi pek hoşnut olmadı. "Hayırlı olsun," dedi Mustafa. "Sağolasın," dedi Heves engelleyemediği yenik bir ses tonuyla. Sesinin öyle çıkmasına kendisi de şaşırdı. Hatta, Mustafa onu yine mahrem bir anında yakalamış gibi neredeyse öfkelendi. Değişmişti yüzü Heves'in. Neydi tam adını koyamıyordu ama bir şey eksik ya da fazlaydı. "Güzel olmuş," dedi Mustafa. "Sağolasın," dedi yine Heves bu kez gayretle. "Bu yaz nereyi boyuyorsun?"

"Yine sizin mahallede Yıldız Hanımların evine başladım geçen hafta," dedi Mustafa. Biraz tereddüt ettikten sonra küçük bir sır verir gibi ekledi, "Yavruağzı istedi." Sonra pişman oldu. Esra ile böyle zararsız arkadaşça dedikodular yapabilirdi ama Heves'e karşı hep haddini aşıyor olma endişesi içindeydi. Mustafa, Heves'in yüzüne ilk defa açık bir gülümsemenin yayıldığını gördü. "Merak etme kimseye söylemem," dedi Heves yaramazca ve göz kırptı. O sırada telefon çaldı. Heves cevap verirken, Mustafa bunu fırsat bilip alacağı şeyi tamamen unutarak kendini dışarı attı. Nefes alamadığını hissetti. Heves'in tek bir samimi gülümsemesinin, geçmişteki sohbetlerini hatırladığını gösteren tek bir işaretin hissettirdiklerine inanamadı. Fırının yanındaki kahveye kendini zor attı. Soğuk bir su istedi. Bir dikişte içti. Birdenbire karşı karşıya kaldığı duyguları yok edecek bir şeyler ararcasına, şuursuzca etrafına bakındı.

Yandaki fırın sinek avlıyordu. Kasabalı bir yıl sadece köpük köpük beyaz ekmek yedikten sonra doymuş, şişmiş, eski tadı arar olmuştu. Yolun karşısında, caminin yanındaki büfenin önü kalabalıktı bu kez. Büfe panda dondurma bayiliğini almış, paket dondurma olayıyla ilk kez tanışan kasabalı, bir ay içinde çubuk ya da kornet dondurma müptelası olmuştu. Plastik kâseler içinde, kimse eve ünlü Sevil pastanesi dondurması götürmüyordu artık. Bazı pastaneler dondurma üretmeyi bile bırakmıştı.

Mustafa bir süre sonra sakinleşti. Bu kez içine büyük bir hüzün çöktü. İşe dönmesi gerektiği için içi daha da sıkıldı. Malzeme almaya çıkmış, dışarıdayken sırf karşısına eczane çıktığı için karısının sipariş ettiği ilacı hatırlamış ve hayatı alt üst olmuştu. İstemeden yerinden kalktı. Bahçeli Evler'e doğru yürümeye başladı. Bir haftadır mücadele ettiği dürtüye teslim olarak, Yıldız Hanımların evini geçip 11 numaraya yürüdü. Evin kiremit kırmızısı dış cephesi hala gıcır gıcırdı. Eserini mi, yoksa hatıralarını mı incelediğini anlamadan, orada sıcağın altıda öylece ne kadar kaldığını bilmiyordu, İnci Hanım'ın arka bahçeden aniden çıkmasıyla irkildi.

Mustafa'yı gördüğüne çok sevinen İnci Hanım, işi onların yokluklarında bitirdiği için hem teşekkür, hem de sitem etti. "Sana, eşine ve çocuğuna götürmen için bir şeyler verecektim. İnsan bir uğramaz mı?" dedi. Mustafa uğramadığına daha da çok sevinirken

özür diledi. "Yavruağzı renk çok sükse yaptı," dedi İnci Hanım gülerek. Yıldız Hanımın bayıldığını, ondan Mustafa'yı tavsiye ettiğini söyledi. Mustafa teşekkür etti. Mutfakta bir boru patladığı için boyası kalkan bir köşeyi rötuşlamasını rica etti. Mustafa, dönüşte uğrayacağına söz verdi.

Kapıyı Esra açtı. Eski bir arkadaş görmüş gibi sevindi. Uzun uzun hal hatır sordu. Esra bir yıl içinde büyümüş, daha bir genç kız olmuştu. Kocaman mavi gözleri ve iri kemerli burnu artık yüzüne büyük gelmiyordu. Yanakları çıkmış, kemikleri yetişkin kıvamına gelmişti. Güzelleşmişti. Ama konuşmaya başlayınca yine aynı çocuk geri geldi. Beş dakika içinde üniversite sınavının nasıl geçtiğini, nereyi kazanmak istediğini, ailesinden biraz uzak olmak için İzmir dışında bir yeri kazanmayı dilediğini ama annesine tabii ki böyle demediğini, annesinin de duyabileceği bir sesle anlattı durdu. Mustafa onu dinlerken, Heves'in yüzündeki değişikliği anladı. İfadesindeki gençlik eksilmişti. Kasabalıya ait yavaş, sakin ama pırıltısız bir ifade yerleşmişti onun yerine. Belki bu yüzden fark etmişti aniden ona olan anlamsız, mantıksız, imkânsız aşkını. Daha önce duygularıyla yüzleşmeyi kendisine yasaklayacak kadar ayrı bir dünya, ayrı bir türdü Heves. Şimdi ise, evli olmasına rağmen daha bir tanıdık, daha bir ulaşılır olmuştu.

Esra, düşüncelerini okumuş gibi Heves'e getirdi konuyu. Bu konuyla ilgili Esra'nın eski neşesini yitirdiğini fark etti Mustafa. Zımparaladığı duvardan başını çevirip baktı. Esra mutfak sandalyesinin ucuna oturmuş, bakışlarını belirsiz bir noktaya dikmiş, nasıl başlayacağını karar veremiyor gibiydi. O sırada mutfağa giren İnci Hanım'ın, limonata ve yanında verebileceği ne kadar ikramlık varsa, hepsini koymasını beklediler. İnci Hanım Esra'yı, Mustafa'yı meşgul etmemesi konusunda uyarıp çıktı. Esra'nın açıklaması geciktikçe, Mustafa sabırsızlandığını fark etti. Esra'nın söyleyip de değiştirebileceği bir şey yoktu ama bir yıl kendine bu konuyu düşünmeyi bile yasakladıktan sonra, şimdi bir saniye bile bekleyemeyeceğini hissediyordu. Kendini sakin olmak konusunda uyarıp, derin bir soluk alıp verdi. Esra, kendisi için epey uzun bir sessizlik ve tutuk birkaç başlangıçtan sonra nihayet konuştu:

"Bilmiyorum... Bir türlü aklım almıyor. Her şey şaka gibiydi. Sürmeliyle buluşma beklendiği kadar kötü geçmeyince, Mehmet ile buluşma ise beklendiğinden kötü geçince, annemler oldu bu iş

diye düşündüler. Ben dalga geçtim. Mehmet'le ayrıldıklarında bile umursamadım. Aşıklar, nasıl olsa birleşirler dedim. Sürmeliyle tekrar buluştuğunda, annem düğün için tarih hesaplarına girişti, ben salak gibi hala uyanmadım. Bana o kadar imkansız geldi ki, ablamın böyle ev kızı gibi aşık olmadığı adamla görücü usulü evlenmesi, buraya yerleşmesi. Hâlâ aklım almıyor."

"Belki sevmiştir sürmeliyi," dedi Mustafa, ilk defa sohbetin dinlemekten öte bir parçası olarak.

"O da öyle diyor," dedi Esra dalgın dalgın, "belki öyledir ama bu çok uyuz bir sevgi. Mehmet'i daha başka sevmişti. Ama demek ailemin isteğine karşı çıkabilecek kadar sevmemiş. Yoksa çıkardı. Olur olmaz her konuda kavga etmeyi biliyor, burda da ederdi."
Mustafa Esra'nın inancı karşısında gülümsedi. Esra sevdiğinin arkasında duracaktı. Yapamadıklarının acısını, olur olmaz her konuda kavga ederek çıkarmayacaktı. Heves'in yakıcı öfkesiyle bile gizleyemediği, hüzünlü ela gözlerini gördü yeniden ve kalbi acıdı.

Çıkmak üzereyken, Esra panik içinde arkasından seslendi. "Ya sen ne tuhafsın. Doğduğumdan beri bu evden kaç tane boyacı geldi geçti, senin gibisini görmedim. Bu kıymetli saatin geçen yıl bende kaldı. İnsan hiç gelip istemez mi? Daha üç ay önce fark ettim komidinde. Dersane, sınav derken getiremedim," dedi özür dilercesine. Mustafa saati önce aldı, sonra ani bir kararla geri uzatıp. "Bunu Heves'e verir misin?" dedi. Şaşkınlıkla yüzüne bakan Esra'nın, işkillenmemesini umarak, "düğün hediyem," diye ekledi. Esra'nın gözleri büyüdü. Almak istemedi. Dalga geçti. Bu kadar kıymetli düğün hediyesini, oğlan tarafının bile takmadığını söyledi. Mustafa ikna etme gayretiyle, aslında zannettiği kadar değerli olmadığını, kız saati diye dalga geçildiğinden çok da hoşlanmadığını söyledi. Saatin Heves'te kalmasını istiyordu; çünkü kendisini çok derinlerde bir yere gömüp bir daha asla hatırlamayacağını biliyordu. Saat komidinlerin dip köşelerinde kırk yılda bir karşısına çıktığında onu hatırlasın, o yazı hatırlasın, Mehmet'i hatırlasın, kendini hatırlasın, yaptığını hatırlasın, Mustafa'nın Heves'in mahremini gördüğünü ve onu öyle sevdiğini hatırlasın istiyordu.

KÖTÜ ADAM

Kasabada kötü olmak öyle berbat bir şey ki, aslında çok da kötü olmadığına bir saniye olsun inanabilmen mümkün değil. Kötü olduğumdan beri şehirleri çok seviyorum ben. İzmir'de içki alemlerinde, benim gibi bir sürü serserinin konuşmalarından kendilerini kötü görmediklerini anlayabiliyorum. Kendilerine acıyorlar, bazen kızıyorlar, hatta arada lanet ediyorlar ama kötülüğü asla kondurmuyorlar.

Karımı aldattım, tehlikeli bir kadına aşık oldum, ona para yedirdim, annemin dediği gibi çocuklarımın rızkını onunla çarçur ettim. Düzenli iş tutamadım. Zaten babamın bağlarından yaşıyordum, babam ölünce onları da batırdım. Güya bataktan kurtulmak için aldığım kredileri İzmir'deki gazinolarda metresimle yerken, annem, kız kardeşim, eşim ve çocuklarım aç ve açıkta kaldılar. Şimdi ben bu sicille kötü değilim desem, kasabada herkes bana güler. Zaten benim dememe gerek yok, herkes bin defa kötü evlat, kötü eş, kötü baba, kötü kardeş olduğumu söyledi. "İbo kötü çıktı," da dendi. "İbo kötü adamdır," da dendi. "Çocukken dünya tatlısıydı, nasıl böyle kötü oldu," da dendi. Nasıl böyle kötü olduğum epey tartışıldı ama olduğum şeyin kötü olup olmadığı hiç tartışılmadı. Açıkçası ben de hiç tartışmadım. Hiç kendimi savunmadım. Savunulacak bir taraf bulamadım.

Gel gör ki, şehirde benden berbat adamlar kendilerini öyle savunuyorlar ki aklım şaşıyor. Beni de savunuyorlar sağolsunlar. Hepsi beter olduğundan, beni savunmasalar kendilerini de harcamış olacaklar da ondan. Kader kurbanlığından, seçme hakkı veril-

mediğine, okutulmadığıma, babamın hayatını ve sorumluluğunu üzerime yıktıklarına kadar bir sürü bahane öne sürüyorlar. Aralarında bazıları okumuş adamlar. Benim adamım Ali de onlardan. Pek şık laflar ediyorlar. Ama ben kasabalıyım, yemiyorum. Aramızda okumuşlar da var, seçme hakkı olmuş olanlar da. Onlar da aynı masada içiyor işte benimle. Bizim oralarda hamurunda var derler ki, o bana eninde sonunda daha mantıklı geliyor. Dedem de böyleymiş. Mirasını çarçur edince, babam hep çalışmak zorunda kalmış, akıllı davranmış, servet yapmış. Ben de onun mirasını aynı dedem gibi yedim. Muhtemelen benim oğlum, babam gibi olacak, onun oğlu da bana çekecek falan. Çok mantıklı. Ailede var. Kader kurbanıysam, böylesi bir kaderin kurbanıyım ama bunu söyleyince kasabalılar da, şehirliler de gülüyor. "Ulan İbo komik adamsın vesselam," diyorlar. Tartışmıyorum, zira kasabada hâlâ seviliyorsam, sadece komik sanıldığımdan. Hatta bir tahtamın eksik olduğunu düşünüyorlar, ondan anlayış gösteriyorlar. Saygı, hak getire tabii ki. Şehirde ise her şeyi hafife aldığımı, kendimle dalga geçtiğimi sandıkları için dinliyorlar beni, seviyorlar ve sayıyorlar bu halimi eni konu. Ciddi olduğumu bilseler, deli yerine koyarlar. Ben de soytarılığa vuruyorum.

Bağlara banka el koydu. Annemin evi haricinde, elde avuçta ne varsa gitti. Annem sağolsun hepimizi evine aldı. Ben, karım ve iki çocuğum, bir de kız kardeşim Bahçeli Evler 4 numarada, üç odalı bu uğursuz evde yaşayıp gidiyoruz. Annem, benim kötülüğümü herkesin gözüne sokacak kadar fedakâr bir kadın. Yıllarca babamla paylaştığı yatak odasını bize verip, kız kardeşimin odasına geçti. Karıkocalık hayatımız devam etsin diye, bizim çocukları bile yere yatak atıp yanına alıyor çoğu kez. Kız kardeşim, odasının annem ve çocuklar tarafından işgal edilmesine isyan ediyor. Arada yorganını kaptığı gibi oturma odasına gidiyor ama yapacak bir şey yok. Evlenince gidecek nasıl olsa. Geçici olanların söz hakkı yok. Benim söz hakkım olduğuna göre, ben kalıcıyım bu düzende. Ama kendimi bir bok sanmamın bir alemi de yok. Benden umudu yok annemin, o yüzden öyle, kız kardeşimden var. Hem akıllı, hem çalışkan Eser. Pek güzel değil ama rahmetli ninemin yüzüme baka baka dediği gibi, "Oğlan güzel oldu da ne oldu? Şansı güzel olsun, akıllı olsun."

Eser akıllı oldu hakikaten. Hep sınıfının birincisi. İki yıl önce fen lisesini kazandı ama tam benim varı yoğu batırdığım zamana denk geldiği için, gönderemedik İzmir'e. Beni hâlâ affetmedi. Her İzmir'e gidişimde nefreti büyüyor fark ediyorum. Öyle bir hışımla bakıyor ki, yatmaya gitmeye korkuyorum. Cinnet geçirip beni boğazladığını falan hayal ediyorum. Ciddi olarak inanmıyorum yapacağına tabi ama, aklıma geliyor öyle görüntüler. Yani, kız yıllarca okumuş, çalışmış, tatil, bayram dinlememiş, karşı komşumuz sosyetik Yıldız Teyzenin kızlarının bile zamanında giremediği yerleri tutturmuş ama, serseri abisi başka bir karıyla tüm paraları yedi diye gidememiş. Kim çıldırmaz, cinnet geçirip, boğazlamak istemez o abiyi. Üstelik hâlâ utanmadan cep delik cepken delik, üst katın kirasını kendi harçlığı yapıp, İzmir'e gezmeye gidiyor. Bana karşı hain bir plan içinde olmamasını mantıksız buluyorum..

Dayım biz küçükken evimizde bir yaz geçirmiş ve yedi adet kitap bırakmış arkasında. Böylece yedi kitaptan oluşan bir kitaplığımız olmuş. Hâlâ durur. Hâlâ yedi tanedir ve hâlâ Eser dışında kimse okumamıştır. Ama Eser beş senedir okur durur onları. 'Uğultulu Tepeler'i elinde ilk gördüğümde, on iki yaşında vardı yoktu. O yaz hepsini okudu, sonra haydi en baştan yeniden. İlçe kütüphanesinin müdavimi oldu sonra. Okulların zorunlu gezileri haricinde, kütüphanenin tek gönüllü ziyaretçisi Eser'dir kesin. Hâlâ o yedi kitabı da okuyor bir yandan görüyorum. Korkutur insanı yani. Üstelik içine kapanık ve sinirli. O yüzden kurup duruyorum ama bir yandan da beklemiyorum bir fenalığını. Zira Eser değişik bir kızdır. Bizim aileden çıkmış gibi değildir. Böyle filozof bir yanı vardır. Her konuda herkesinkinden başka bir fikri olur ve anlayabildiğim kadarıyla hiçbiri marazi değildir.

Ben de karıştırdım kitapları birçok kez, arada arkasına önüne bir şeyler çizdim, sayfalara baktım. 'Baba' kitabı en sık elime aldıklarımdan olmakla birlikte, Sonny'nin Lucy'i becerdiği bölümler haricinde pek ilerleme kaydedemedim. Ama kitapların adlarını ve yazarlarını ezberledim. Kapak resimlerini dahi tarif edebilirim, ki bu kadarını bile yapamayacak pek çok insan tanıdığımdan, arada bu bilgimle caka satarım. Mesela, Jack London'ın Öğretmen adlı kitabının kapağında, suluboyayla yapılmış gibi duran sıkıntılı, hatta biraz korkmuş bir adam suratı vardır. Çizeri o yüze bir ter damlası eklemediği için, biraz hor görürüm. O surat, ter damlasız olacak bir

surat değildir zira. Çizgi romanlarda böyle detaylar asla atlanmaz. Bir de onlar aşağılanır ama bu kitaplar anayasa gibi itibar görür.

Anayasa deyince, itibar görmek isteyen bir diğer allahın kulu da, karım Dicle. Adliyede çalışıyor. Hani davalarda sürekli çat çat daktiloyla söylenenleri yazan kadınlar var ya, onlardan biri. Tutanak tutuyorum diyor sorulduğunda ciddi ciddi. Ben de "Abartma" diyorum, "elalemin her dediği boku yazıyorsun. Kadın kocasına 'sus gözün kör olmayasıca' dese onu yazıyorsun, yaptığın şey bu" diyorum. Üzülüyor. O zaman ben de üzülüyorum. Ama öte yandan kimse onun yaptığını bir bok sansın istemiyorum. Uzun süre, arkamda babam ve onun bağları varken, etrafta "Karımı asla çalıştırmam," şeklinde atıp tuttuktan sonra bu durumu zor hazmediyorum zaten, bir de sanki hakim olmuş gibi saygı görsün istemiyorum. "Lisede tüm derslerden ikmale kalırdı, bir tek on parmak daktilo öğrendi, o da işine yaradı," diyorum bazen de. Bir şey demiyor ama üzülüyor. Ben de üzülüyorum. Gerçekten. Kötü olabilirim ama kalpsiz değilim. Yaptıklarım vicdanımı sızlatıyor, için için bir tarafım haddimin bildirilmesini istiyor. Annem bir defasında, Dicle odadan çıkınca, "E öğrendiği tek şey de işine yaramış. Daha ne olsun. Sen ikmale kalmadın da n'oldu, şimdi onun eline bakıyosun," dedi, eve katkı olsun diye konu komşuya satmaya başladığı oyalarını işlerken. Kahkahalarla güldüm ve "Annem benim" deyip iki yanağından öptüm. Annem bana çok düşkündür ama çok hakkaniyetli kadındır. Gelinini evladına karşı savunması gerekiyorsa savunur ve bunu asla evladını satarak yapmaz. Bunu söylediğinde odada çocuklar bile yoktu. Olsa asla demezdi.

Bizim evin tüm kadınlarının eli iş tuttu sayemde yani. Eser bile yazları sürpermarkette kasada çalışıyor. Ben, ağanın tek oğlu İbrahim, karıların baktığı işe yaramaz bir adam oldum. Rahatsızlık duydum mu? Evet duydum ama serde tembellik ve iş bilmezlik olunca bir yere kadar rahatsız olunuyor, sonra alışılıyor. Evde benim borumun öttüğünü göstermek için arada hötlüyorum, dışarıya karşı da evinin erkeği bir hava veriyorum. Ama pazar alışverişini annem yapıyor, günlük ihtiyaçları da Dicle işten eve dönerken alıyor. Ben, her gün üç beş saat pineklediğim kahveden dönerken, üç kuruşluk kiradan çocuklara iki çikolata alabiliyorum ancak. Arada bir kilo kıyma alıp getirdiğim de oluyor eve ama yetmediği için istediğim durumlar iki çikolata, bir kilo kıymayı on defa katlar.

Özellikle İzmir'e gideceğim zamanlar yolunu yapıyorum günler önce, her birinden biraz biraz alıp yiyorum İzmir'deki elemanlarla sağda solda. Tüm akrabalarını çeşitli şeytanlıklarla sömüren ergen delikanlılar gibiyim. Annem olmasa ne kardeşim, ne eşim beni böyle çekmez, en azından horlamaya başlarlar herhalde ama annem saygımı, otoritemi koruyor sağolsun. Kıyamıyor bana. Ben her konuda battıkça, o elinde benimle ilgili iyi ne kaldıysa sadakatle ona sarılıyor. "Evimizin erkeği," diyor benim için. "Senin deden," diyor kardeşime, "hiç çalışmadı. Evin beyiydi, hepimiz seferber olurduk ona. Bir kahve istese, hangimiz yapacak diye yarışırdık, hiçbir dediğini ikiletmezdik. Az konuşurdu ama konuştu mu gürlerdi. İbrahim iyi huylu. İstediğini giyip, istediğinle konuşuyorsun. Daha ne." Dicle'ye de "en azından kumarı, karıkızı yok artık, erkek adam, bırak arada gitsin gezsin, maaşını bile istemiyor, hakkını alıyor sadece," falan diyor. Dicle ve kardeşimin annemin bu söylediklerine hak verdiklerini pek sanmıyorum. Ne yalan söyliyeyim, ben de vermiyorum ama işime geliyor mu? Geliyor. Evlatları değilim ki, annemin beni sevdiği gibi sevsinler, kaprisimi çeksinler. Annem ölünce artık allah kerim.

Halbuki bana nasıl aşıktı Dicle. Valla sırf onun aşkı yüzünden evlendik. Benim hevesim çoktan geçmişti halbuki. Ama annem benim için hep "İbrahim merhametlidir," derdi, haklıymış. Merhametten evlendim. Şimdi anneme bir şey olsa, beni kapı önüne koyacak karı. Hatırlatıyorum bazen, "Senle evlenmesem, kimse seni almazdı," diyorum, ayağını denk alsın diye. Arada edepsizleşiyor çünkü. Eskiden ağzıma bakardı, "su," diyeyim de koşup getirsin diye, şimdi "Kalk kendin al," diyor utanmaz.

İlk Aşk

Dicle'yi ilk kez kuyumcuda görmüştüm. Ben girdiğimde, annesiyle birlikte çeyrek altın alıyorlardı. Babam beni de, akşamki düğün için altın alayım diye yollamıştı. Bekledim. Önce bakmadım pek, öyle aman aman güzel değildi, ufak tefekti ve kambur duruyordu. Ama o bana baktı ve göz göze gelince anında kızarıp önüne döndü, iyice kamburlaştırdı kendini. Nesi hoşuma gitti bilmiyorum. Utanması, kızarması belki. Ama ona rağmen kafasını kaldırıp bakması, heyecanlanması. Dünyanın en çekingen kızı olmasına rağmen, beni görünce kendine engel olamaması. Bilmiyorum. Çok sevimli bul-

dum halini. Belki de ta ilk zamanlardan itibaren merhamet hissi uyandırdı bende.

Çıkarken kapıyı açıp tuttum, mosmor olmasına ve başı yere eğik durmasına rağmen, gözlerini kaldırıp yüzüme baktı yeniden. Gülümsedim. O gülümsemedi, zaten beklemiyordum, bilakis hoşuma gitti öyle davranması. Namuslu kızlar ilk karşılaştıkları erkeklere gülümsemezler. Ama o kadar heyecanlandı ve korktu ki bayılabilirdi. Sonradan zaten, o an bayılacağını düşünerek çok korktuğunu söyledi.

O akşamki düğünde onu görebileceğimi biliyordum. Sosyetik olanlar hariç, çoğu düğüne kasabanın yarısı davet edilirdi. Hem altın almışlardı. Düğüne annem ve babamdan önce gittim. Açık hava gazinosuna sığamayacak kadar çok insan çağırıldığından, yakın akrabalar ve ahbaplar haricinde pek çok davetli yarım saat kalır, takısını ya da parasını takar giderdi. Onları kaçırmak istemiyordum. Gazinoya iyice baktıktan sonra, girişin oralarda tahta bir sandalyeye iliştim. Bunca hazırlığa rağmen, onu göremedim. Beni gören ve kendini gösteren yine o oldu.

Tahta sandalyeler, açık hava sinemalarındaki gibi sahneye bakıyordu. Sahne ve sahnenin sağındaki nikâh masası, sorgu odası gibi floresanla aydınlatılmıştı. Geri kalan yerler karanlıkta kalıyordu. Sahnede dans edenlere bakıp, gözünü karanlığa çevirdiğinde bir süre kör oluyordun. Kalabalık artıkça, kapıdan insanlar onar onar girmeye başlayıp benim oturduğum yerin etrafında birikmeye başladıkça fenalıklar geldi içime ve belki onuncu kez küfredip, asla böyle bir düğün yapmayacağıma yemin ettim. Kalktım, gazinonun daha boş kısımlarına doğru yürüdüm, plastik bardaklarda dağıtılan ılık gazozlardan iki tanesini üst üste dikip serinlemeye çalıştım. Derken önümden Dicle geçti. Sonraları inkâr etti ama biliyorum o beni gördü ve kendini gösterdi. Önümden ağır ağır geçip ben onu görünceye kadar baktı. Ben bakar bakmaz hemen gözlerini kaçırdı ve muhtemelen yaptığından utanarak kaçtı.

Kalabalık gelmişlerdi. Onlara yakın bir yere oturdum. Sonradan teyzesinin kızı olduğunu öğreneceğim yaşıtı bir kızla gülüşmesini, kızarmasını, yan gözle beni kontrol etmesini, dansetmesini izledim. Güzel dans ediyordu ve bunu bildiği için, sahnede, yürürken

olduğundan daha rahat ve kendinden emindi. Vücudunu inceledim. Göğüsleri çok büyüktü, bunu saklamak için kambur duruyordu. Bu hoşuma gitti. Göğüsleri haricinde zayıftı ve hatta belki fazla zayıftı. Çiçekli bol bir etek giymişti, kalçalarını kıvırarak dansetmesine rağmen, etek etine yaklaşamıyor, bir saniye olsun minicik bir kıvrım ortaya çıkmıyordu. Yüzü, en ufak bir utanmada kıpkırmızı olacak kadar beyaz teni haricinde sıradandı. Ama benim sevdiğim gibi yuvarlak ve yanaklıydı. Yüzüne bakan, bu kadar zayıf olacağını tahmin etmezdi. Ben beğendim. Dans pistinde bana kendini beğendirdi. Düğünler bizim kasabada ailelerin izniyle oynatılan Playboy filmleri gibidir. Kızlar kendilerini teşhir edebilir, erkekler de gizlenmeden röntgenleyebilir.

Bir süre peşinden koştum. Oturduğu evin önünden motosikletimle geçtim, babasının ismini araştırıp postaneden telefon numarasını öğrendim, eve sessiz telefonlar ettim. Sınıf arkadaşları arasında tanıdık bir kız olduğunu keşfettim. Onun aracılığıyla arkadaşlık teklif ettim. Reddetti. İlk tekliflerin reddedilmesi adettendi. Hatta makbuldü. Dikkate almadım. Her gün eve belli saatlerde telefon etmeye devam ettim, artık telefonlara sadece o çıkıyordu. Bu ilgilendiğinin kanıtıydı. Bir gün telefonda konuşmaya karar verdim. Yüzüme kapadı. Sonraki aramalarımda hep konuştum, o da güya isteksizce birkaç kelime konuşmaya başladı. "Bir daha arama," diyordu hiç inandırıcı olmayan bir sesle, "babam duyarsa öldürür diyordu," normalde fingirdeyecek bir kız olmadığını vurgulamak için. Tekrar arkadaşlık teklif ettim. Reddetti. Bekliyordum. Dikkate almadım. Bir süre sonra, ertesi gün saat dörtte Sevil Pastanesine gelmesini, gelmezse peşini bırakacağımı söyledim. Bırakacağımdan değil ama ben peşinde yeterince koşmuştum, o da yeterince direnmişti. Artık rest çekmenin zamanı gelmişti. Dört buçukta geldi.

Yarım saat oturabildi. O kadar heyecanlıydı ki, ben de ısrar etmedim. Hiç konuşmadı, yüzüme hemen hemen hiç bakmadı, ısmarladığım çilekli dondurmayı tatmadı. Limonatadan bir yudum almaya çalıştığında, ellerinin nasıl titrediğini gördüm. Bir yudum daha almadı. Ellerini kucağında kavuşturdu ve gözlerini de çoğu kez avuçlarına dikip, söylediklerim karşısında kızardı ve terledi.

Ona, kendisinden ilk gördüğüm andan itibaren çok hoşlandığımı ve ciddi olduğumu söyledim. Ciddi olduğumu bilmiyordum ama

belli ki ciddi olunmadığını düşündüğü sürece beraber olmayacak, kullanılmaktan, adının çıkmasından korkacak kızlardandı. Adı çıkan kızlar evde kalırdı. Gerçi çoğu kez telefonda flörtleşmekten ve arada Sevil Pastanesinde buluşmaktan fazlasını yapmazlardı, ama yine de adı bu şekilde birden fazla erkekle anılan kızların, evlilik şansı ciddi olarak azalırdı. Buna rağmen çoğu kendine engel olamaz, en azından birine kapılıp flörtleşirdi. Dolayısıyla benim ne kadar ciddi olduğumdan bağımsız olarak, Dicle'nin ciddiyet beklemesi hoşuma gitti. Bu, muhtemelen beni de daha ciddi yaptı.

Yarım saatin sonunda bir kere gülümsedi, sonra eve gitmesi gerektiğini söyledi. Haftaya yine aynı saatte aynı yere gelmesini söyledim. Kabul etti. Kalkarken elini tuttum. Çekmeye karar verinceye kadar beş saniye eli avucumda kaldı. Titreyen gözleriyle yüzüme baktı. Avuç içleri soğuk ve ıslaktı. İçimi hoplattı. Bir süre o anı düşünerek ve elinin soğuk terini hatırlayarak otuz bir çektim.

En az bir yıl pastanede buluştuk Dicle'yle. Haftada bir, bazen iki. Okul başladığında, okul çıkışlarına da gitmeye başladım. Mahallenin ucuna kadar beraber yürürdük. Ne konuşurduk, ne yapardık bilmiyorum. Uluorta ne elini tutabilirdim, ne de hoş bir sohbet edebilirdik. Sadece onu görmek için giderdim okula, birbirimizi görmek için buluşurduk. Görmeyince gözümde tüterdi. Bazen bana derste yazdığı bir mektubu verirdi. Kızların hatıra defterlerine yazdığı türden maniler ya da şarkı sözleri olurdu. "Gülü bir gün, seni her gün seveceğim," yazdığında içine bir gül yaprağı koyardı. Mavi mavi şarkısının şimdi hatırlamadığım bölümlerini de eklerdi sık sık. Arada ismimin baş harfleriyle şiir yazardı. Annesinin ya da arkadaşlarının baktığı kahve fallarını anlatırdı. Beni bilmezler ama bu fallarda mutlaka beni görürlerdi. Mavi gözlü, yakışıklı birinin hep onu düşündüğünün okunduğu fallarda, sonraları bolca yüzük, nikâh, çoluk çocuk görülür oldu.

Ben o zamanlar liseden mezun olmuştum. Bizimkiler hâlâ köyde oturuyor, biz babamın sağ kolu Rıza Abiyle beraber her gün şehire inip babamın işlerine koşturuyorduk. Pek de bir şey yaptığım yoktu ama henüz ailemin güvenmekten vazgeçmediği, büyük umutlar vadeden, babasının çizdiği yolu ikiye katlayacak zekâda ve karakterde olduğu söylenen, sürekli palazlanan bir delikanlıydım.

Dicle lise sondaydı. Babası memurdu, durumları iyi değildi. Zengin bir koca bulmak ya da okumak dışında bir şansı yoktu. Annesi zengin koca bulsun istiyor, babası okusun istiyordu. Üniversite sınavlarına ben olmasam girer miydi bilmiyorum ama hiç konu olmadı. Dicle'nin okumasının beklendiğini biz evlendikten ve ona hayatı zindan etmeye başladıktan sonra, kayınvalidenin dokundurmalarından anladım. Kötü olduğum zaman bunu nasıl biliyorsam, suçlu olmadığım zamanı da o kadar iyi biliyorum. Bu dokundurmalar bana hiç işlemedi. Dersleri o kadar kötüydü ki, girse bile kazanması mümkün değildi. Bizim beraber olduğumuz lise son döneminde, dört dersten ikmale kalmıştı. Önceki yıllar böyle değilmiş tamam ama çok başarılı olduğundan değil. Genelde en az bir dersten hep ikmale kalmış, kalmadığı ender zamanlarda da sınıfını ucu ucuna geçebilmiş. Babasının zoruyla öğrendiği on parmak daktilo dışında yeteneği olabileceğine dair hiçbir emare yok yani ortada. O da kurtuluşu oldu işte. Allah için hepimizin.

Evine ilk kez, onu her zamanki gibi okul çıkışı oturduğu sokağın köşesine kadar bırakmayı planladığım bir salı günü gittim. Bana annesinin pazardan sonra teyzesine gideceğini, geç geleceğini, biraz daha yürüyebileceğimizi söyledi. Hava çok soğuktu. Pastaneye gitmemiz mümkün değildi. Pazar varken hem sokaklar, hem pastaneler dolu oluyor, görülme ve yakalanma ihtimalin artıyordu. Diclelerin sokağı kasaba merkezinin epey uzağında, varoş mahallelerin sınırındaydı. Soğuktan ya da herkes pazarda olduğundan, etrafta in cin top atıyordu. "Size gidelim, bana bir çay yap," dedim. Şaka yapmıyordum ama ciddi de değildim aslında. Reddetmesini bekliyordum. Çok heyecanlandı. "Nasıl olur bir gören olursa mahvolurum," dedi kulaklarına kadar kızararak. O tavrından evine gitmemin çok da imkânsız olmadığını anladım ve bunu anlamamla beraber, benim için o eve gitmek dayanılmaz bir isteğe dönüştü. Israr ettim. "Kimse görmez," dedim. "Sen önden git, ben on dakika sonra geleyim, etrafı iyice kolaçan ederim," dedim. "Avlunun kapısını sürgüleme, elimde bir torbayla eve bir şey bırakmaya gelen bir tanıdıkmışım gibi gelirim," dedim. Allem ettim, kallem ettim, kabul ettirdim. Zaten istiyordu ama korkuyordu. Görülmekten ya da yalnız kaldığımızda olacaklardan. Ya da hepsinden.

Eve dikkat çekmeden girmeyi başardım. Beni içeri aldığında heyecandan üzerine ateş basmıştı. Soba yanmamasına rağmen

armalı hırkasını çıkarmış, okul gömleğinin koltuk altları terden ıslanmıştı. Ben de çok heyecanlandım. Daha önce, çıktığım bir kızla hiç bu kadar yakın olabileceğim bir durumda kalmamıştım. Ama böyle bir durumda kalınca da ne olacağı belliydi. Sürekli yakalanma tehdidi altında buluştuğundan sevdiğinin elini tutmayı bile kâr sayarken, büyük bir riske girip evin mahremiyetinde buluşmanın tek bir sonucu olabilirdi. İzmirli arkadaşlarla konuştukça anladım, şehirlerde sevdiğin kızla ne bizim kadar uzak, ne de bizim kadar yakın olunmadığını. Bizde o zamanlar sokakta görsen tanımazlıktan gelirdin, yüzünü görebilmek için sokağından geçerdin. Şanslıysan, o pencere kenarında seni bekliyor olurdu, bir gülücük alırsan günün iyi geçerdi ama evine girersen arkadan sahip olurdun.

O gün Dicle'ye sahip olmadım. Öptüm, okşadım, gömleğinin içinden memelerini elledim, üzerine yattım, bedenimle bedenini sıkıştırdım, kıyafetlerin üzerinden sürtündüm. Sonra geç oldu gittim. Ama bir sonraki haftaya kadar perişan oldum. Gece gündüz aklımdan çıkmadı. Bir yıl elini bile üç beş kez tutmuşken, şimdi bir gün beklemeye tahammülüm yoktu, aklımdan çıkaramıyordum. Düşlemek yetmiyor, kontrolümü daha da yitirmeme neden oluyordu. Ona yazdığım en ateşli aşk mektupları o döneme rastlar, evlilikten de ilk kez o zaman bahsettim. Bana göre bir kız bir erkeğe, kendini biraz tattırdıktan sonra istediği her şeyi yaptırabilir. Ben o hafta onu tekrar görene kadar yandım, bittim, kül oldum. Ertesi hafta evine tekrar gidemeseydim, hemen istemeye gönderecektim bizimkileri, ardından da yıldırım nikahı kıydıracaktım. Gözüm hiçbir şey görmüyordu. Aşkından gözü kör olmak derler ya, o daha çok arzundan olan bir şey bence. Benim kadar çaktırmasa da, Dicle'nin durumu da pek farklı değildi aslında. İkimizin de sanki daha önce orada olduğu bilinmeyen bir düğmesine basılmıştı. Hele Dicle için bu benimkinden de gizli bir düğmeydi. Çünkü ben bu mevzuları biliyordum en azından. On beş yaşımdan beri geneleve gidiyordum. Sevdiğim kıza sahip olma arzusuydu beni çıldırtan. Ve hiçbir genelev ziyaretinin keseceği türden bir şey değildi. Başka kadınlara bakamıyordum bile.

Bir sonraki salı, annesi pazardayken, Dicle hastalandığını söyleyerek dersten erken çıktı. Kapının önündeki yolluğun üzerinde sahip oldum ona. Her şey çok hızlı oldu. Bir önceki hafta, hiç soyunmadığımız

halde vücudunu daha çok hissetmiştim. Bu kez aciliyetim aklımı başımdan aldı. Gömleğinin düğmelerini açabildim sadece, kilotlu çorabını da sanırım yırtarak çıkardım. Arkasına çevirmek istedim çünkü bekâretini bozmak istemedim ama o dönmedi. Kilodunu çıkarmama mani olmayınca, bana bekâretini vermeye hazır olduğunu düşündüm. Pek de bir şey düşünecek halde değildim. Sonradan çok ağladı ama bence o da düşünecek halde değildi. Islaktı ve bakire olmasına rağmen içine girmekte hiç zorlanmadım. Beni hiç itmedi. Pek uzun sürmedi. Benim işim bittiğinde, o da uykuya dalmak üzereyken bedenin istemsizce titremesi gibi titredi.

Çok ağladı. Yolluk kan olmuştu. Bir yandan ağlıyor, bir yandan yolluğu siliyordu. Ben de çok üzüldüm. İçim ona karşı o kadar büyük bir aşkla doldu ki, o öğleden sonra istediği tüm güvenceleri yüreğimde hissederek verdim.

Bizim kasabada, erkeklerin kadına sahip olduktan sonra bütün hevesinin geçtiğine, aşkının bittiğine inanılır. O yüzden, anneler kızlarını evlenmeden önce böyle bir hata yapmaması konusunda uyarır durur. Annem de kız kardeşime defalarca aynı şeyi söylemiştir. Onun, bu tiple böyle bir tehlike altında olmadığını söylesem de dinletemem. Ama bilmedikleri bir şey var. Heves öyle bir günden diğerine geçmiyor. Ben Dicle'ye sahip olduktan sonra, içimdeki ateş küllenineye kadar önce bir süre daha fena coştu. Hemen evlenme teklifi ettim. Sürekli yanımda olsun istiyordum. Haftada bir iki saat, o da şanslıysak ona sahip olmak yetmiyordu.

Anneme ilk kez Dicle'den o zaman bahsettim. O da babama söyledi. Pek tasvip etmediler gelin adayını ama itiraz etmediler. Biz köylüydük. Babamın işleri yüzünden bir ayağımız hep kasabadaydı ama İzmir'e de taşınsan köylüysen hep köylüsündür. Bizimkilerin zengin bir gelin bulma dertleri yoktu. Bizde yeterince para vardı. Zenginlik kız kardeşime bakılacak damat için önemli olabilirdi ama ben babamın her şeyine sahiptim. Bizimle denk olmayan mütevazı bir köylü kızı, gelin olarak daha cazipti. Bana uzak akrabalar arasından güzel bir kız bakıyorlardı. Dicle fakir de olsa kasabalıydı. Memur kızıydı ki bu, babası okumuş demekti. Annem bize uymayacaklarını söyledi durdu ama babam "Oğlanı küstürme, madem sevmiş bize laf düşmez," dedi. Sadece Dicle'nin okulu bitene ve şanlı bir düğün yapabilmek

için bağ bozumuna kadar beklememizi istedi. O arada bana şehirden ev alınacaktı. Ağustosta üzümler satılınca evlenecektik.

Dicle'nin ailesinde ise üzülen taraf babası oldu. Annesi zengin koca kısmıyla yetindi. Düğünden önce epey çingenelik yaptı. Sözde takılanları küçümsedi. Altınlara, kumaşlara, hediyelere doymadı. Ama memur babası, sanki profesörmüş gibi aşağıladı bizi. Layık görmedi kızına bizim gibi köylüleri.

Dicle ailesine hemen söylemedi. Düğüne en az altı ay olduğundan, söylediği takdirde bizim eskisi gibi görüşmemiz mümkün olmayacaktı. Bir yandan ailesi varken evine daha rahat girebilecektim, dışarıda nişanlımı gezmeye çıkarabilecektim ama gizli kapaklı buluşmamız, yaptıklarımızı yapmamız mümkün olmayacaktı. Kasabada flört etmekten daha kötü bir şey varsa o da uzun süre nişanlı kalmaktır, özellikle bizim kadar ileri gitmişsen. Tüm kasaba namus bekçin olur. Dicle de evlilik güvencesiyle iyice teslim etti bana kendini o dönem. Onların evinde, bizim bağ evinde, henüz döşenmemiş yeni evimizin kiri tozu içinde, hatta bir iki defa komşu kasabanın otelinde ona defalarca sahip oldum. İşte hevesim o ara geçti. Geçmesiyle de Dicle'nin teslimiyeti, çok namuslu görünürken üçüncü sınıf otel odalarına kadar düşebilmesi, bitmeyen arzusu rahatsız etmeye başladı beni.

İstesem ayrılırdım ama yapamadım. Evlilik sözü hiç vermesem, annemlere hiç konu etmesem de yapamazdım herhalde. Annemin dediği gibi merhametli biriyim ben. Dicle'nin teslimiyetinde, tiksindirdiği kadar kalbime dokunan bir saflık vardı. Onu öylece bıraksam vicdanım ömür boyu rahat etmezdi, bunu biliyorum. Ben de evlenerek vicdanımı rahatlatmayı, öteki rahatsızlığımı gidermek için de Dicle'yi aşağılamayı seçtim. Vicdanlı olmamın acısını sonuna kadar çıkarttım.

İlk başlarda nazlı davranıp, ağırdan alıp, sonradan nasıl da çabuk teslim olduğunu hatırlatırım denk geldiğinde. O da o zaman engel olamadığı teslimiyeti, şimdi kocasıyken engelleyerek namusunu ispata çalışır. Bunu da söylerim. Soğuk nevale oldu sonraları. Artık başka kadına yedirecek param olmadığına göre, karım olarak ondan beklentilerim var ama eskisi gibi değil Dicle. Buna da ben sebep

oldum biliyorum. Onun o kontrol edemediği arzusu, her aklıma geldiğinde tahrik etmesine rağmen, rahatsız etti beni o zamanlar. İsterik geldi, edepsiz geldi, yakıştıramadım. Bir süre sonra, alenen aşağılamaya başladım. Sevişmeyi bıraktım, işimi görmeye baktım. O azmasın, boşalmasın istedim. Utandım onun adına. Sonra da gittim metres yaptım kendime. Azmayı bilen, ya da biliyormuş gibi yapan bir metres. Karımın değil bedenini, yüzünü görmek istemez oldum. Ama ne yalan söyliyeyim, metresimle sevişirken, onun kaba saba inlemeleri, ezberden kıvrılmaları bükülmeleri sırasında, Dicle'nin doğal taşkınlıklarını düşledim ara sıra. Ama sadece metresimleyken düşledim, elimin altında olmasına rağmen sevişmedim. Hayal etmek aklıma geldi ama gerçeğini yaşamak gelmedi. Tuhaf. Şimdi ise isterdim yeniden öyle sevişmek Dicle'yle. Ama artık İzmir'deki arkadaşlardan öğrendiğim kadarıyla frijit oldu Dicle. Onların karıları gibi. Bizim İzmir grubu, Karısı Frijit Olanlar Lokali gibi bir şey zaten. Bizi bir araya getiren ne hemşehrilik, ne okul, ne de iş. Karısı frijit olanlar, Basmane'nin Lodos Birahanesinde her cumartesi bir araya geliyor. Benim yolum iki ayda bir düşüyor artık. Her defasında yeni yüzler görüyorum, eskiler arada geçici olarak kurtarıyor kendini. Ama yeni veyahut eski, hepsinin karısı frijit, bu değişmiyor.

İşte böyle. Bacak kadarken bile koca koca adamların önünde eğildiği ağa oğluyken, bir bakmışsın, karının bile hürmet etmediği yitik bir serseri olmuşsun. Nasıl oldu, ne çabuk oldu tepetaklak düşüşüm ben de anlamadım. Gerçi tepetaklak düşmek deyince, bir yükseliş dönemi varmış gibi anlaşılıyor. Yürümeye başladığın andan itibaren çuvallamak benimkisi. Serde hep olan şey, dizginleri zorla elime tutuşturduklarında ortaya çıkıp dokunduğu her şeyi yok etti. Başka açıklaması yok.

Kimse evlendi diye birden büyüyüp adam olmuyor, ama maalesef öyle olması icap ediyor. Her şey ciddileşiyor, sevimsizleşiyor. Evlenme kararıyla birlikte, her gittiğim yerde işim gücüm sorulur oldu. Babamın kasabadaki işleri benden bilinirmiş gibi yapıp sırtımı sıvazlayanlar, yaptığımı iş görmeyip öğüt üstüne öğüt vermeye başladı. Babam da bu kervana katıldı. Yazıhanede Rıza Abiyle beraber geçirdiğim saatlerin hesabını tutmakla başladı. Eskiden benim

olan babamın parası, şimdi ancak kazanırsam benimmiş, öteki türlüsü ayıpmış gibi laf dokundurmalarla devam etti. Eni konu günde sekiz saat çalışmam bekleniyordu. Sağolsun Rıza Abi idare etti beni bir süre. Ama o da tuttu genç yaşta, bağlar ve yazıhane arasında mekik dokurken, bir trafik kazasında öldü gitti.

Başımıza gelen en büyük trajedi de budur. İzmir geyiklerinin krallarındandır bu trajedi mevzuu. "Seni ne dağıttı abi?" Ben önce Dicle dedim, sonra metres tutmam, sonra babamın ölümü ama en sonunda Rıza Abinin ölümünü, düşüşümün baş tacı ilan ettim. Bizi felakete sürükleyen iki trajedi takip etti zira bu ölümü. Bir, babamın kasabada tıkırında giden işlerinin, benimle hiçbir alakası olmadığı ortaya çıktı. İki, ailem o yaştan sonra, tası tarağı toplayıp kasabaya taşındı.

Babamla yapamadık. Onun, işini yaptırmak için Rıza Abi gibi birine ihtiyacı vardı, benim de işi yapmamak için. O ilk yaz, ikimizin de hamurunda bir gram Rıza Abi olmadığı anlaşıldı. Babam sert adamdı. İyiysen hakkını verir, değilsen burnundan getirirdi. Çok zorladı. O zorladıkça nefret ettim üzümden de, ticaretinden de. Çok kavga ettik. Sonunda benim ayrı bir iş yapmama karar verildi. Sırasıyla bir zirai ilaç mağazası, bir de lokanta batırdım.

İlk İş

Zirai ilaç mağazasını babam önermişti. Kasabanın etrafındaki bağların yarısı onun olduğundan, kazanç garantiydi. Babam da her yıl milyarlar harcadığı ilaçlama işini, uygun bir fiyata kapatabilecekti. İkimiz de kazanacaktık. İkimiz de kaybettik. Nasıl kaybedebildik, kasabalı hâlâ şaşırır. Hâlâ durduk yere birinin aklına esip, "Sahi sizin zirai ilaç mağazası neden batmıştı?" diye sorar. Aynı kişiler aralıklarla aynı soruyu sormaya devam eder, o an hatırlar ama bu kadar cillop bir işin batması akıllarına yatmadığından, yine unuturlar.

Valla sözde bir yanlış yağmur, bir yanlış stok, bir banka kredisi işi iki sezonda bitirdi. Ama özünde iş bilmezlik, laf dinlemezlik olmasa ötekiler kimseyi iki sezonda iflasa sürüklemez.

Böyle anlatmıyorum tabii. Gıcık kız kardeşim Eser'in beni eleştirirken ya da uluorta hayat dersleri verirken, kemikli ince parmaklarını tek tek, göstere göstere saydığı gibi sayarsam, 1- Öncelikle köylüleri

suçluyorum. 2- Zamansız yağmura hayıflanıyorum 3- Rahmetliye haksızlık ettiğimi çaktırıp inandırıcılığımı kaybetmeyeyim diye, babamı sadece laf aralarında suçluyorum. 4- Beni yarı yolda bırakan iki müşteriyi suçluyorum. 5- İlaç firmasını suçluyorum. Eser'in hayat derslerinin sonu gelmiyor ama benimki bu kadar.

Köylü için diyorum ki, köylü milleti insanı delirtir. Aptal gibi olmaları işlerine öyle geldiğinden, başka bişey değil. Babam, "Köylüyü koyun gibi güdemezsin, aklının yatması lazım." derdi ama o akıl nasıl yatırılır ben hiç bilemedim. Öyle diyorum, herkes kafa sallayıp gülüyor. Sonra anlatıyorum köyden müşteri kazanma girişimlerimi. Gülmekten yarılıyorlar. Sonunda kimse, tüm bunları neden anlattığımı dahi hatırlamıyor. Konu karambole gidiyor. Bazen atıyorsun diyorlar ama valla billa atmıyorum. İki üç vukuatın sohbetlerini birleştiriyorumdur en fazla. Mesela diyorum ki:

"Kalktım gittim bağlara. Ayran, şerbet, limonata ve sac pidesine, ömür boyu görmesem özlemeyecek kadar doydum. Boş lafa hele üç ömür yetecek kadar doydum. Arif Abiyle evin önündeki sedirde oturuyoruz. Asırlık çınar ağacını budamışlar, bağa gölge yapıyor diye. Toplasan iki asma etmez gölgelediği ama işte akıl bu kadar. Bu arada bizim beyinler, Esma ananın önümde pişirdiği sac pideleri gibi kızarıyor. Bu sıcak yetmezmiş gibi, sacın altındaki ateşten katman katman ısı yükseliyor. Zaten gırtlağıma kadar doluyken, burnuma burnuma tüten sıcak odun ve hamur kokusu midemi kaldırıyor. Bismillah çekip, yaradandan sabır dileyip girdim mevzuya. Hemen atladı Arif Abi:

'İbrahim Ağa lafı mı olur, sen de, biz alalım, kaç paraysa veririz.'

'Şimdi öyle de, sen dinle, aklına yatsın bir, o zaman alırsın, yoksa alma zaten.'

'Olur mu öyle ağa...'

'Ya bir dinle, şimdi bu, senin kullandığın Topas ile aynı. Aynı fiyat. Ama bunun kutusu daha büyük. Yani daha ucuza geliyor.'

'Anladım ağa, anladım sağlık olsun.'

'Anladın mı hakkaten? Söyle bak, darılma gücenme yok.'

'Estağfurullah ağam o ne söz. Anladım anlamasına da bununkine niye Topas dememişler?'

'Çünkü üreticisi farklı, yani başka fabrikadan geliyor. Anladın? Ama Topas da küllemeye karşı, bu da.'

'Haa bu daha mı ucuz oluyor şimcik?'

'Fiyatı aynı ama bunda daha çok var, yani daha ucuza geliyor. Bunun bir kutusuyla Topas'ın neredeyse iki katı yer ilaçlanıyor. Anlaştık mı?'

'Anlaşmaz mıyık ağam, aşk olsun. Biz bilmeyik, sen öyle diyosan alırık. Adını niye aynı yapmamışlar bununkinin di mi ağam ha ha? Böyle şaşırtıyor gavurun adamı.'

'Fabrikası ayrı dedim ya Arif Abi. Seninkini Sincenta yapıyor, benimkini Gennova.'

'Ona Topas demişler, buna Gennova. Ha ha ha. Valla işleri güçleri kafa karıştırmak di mi İbrahim Ağa?'

'Ha ha öyle öyle de, karıştırma şimdi. Bu Gennova ilacın adı değil, firmanın adı. İlacın adı Pavlina.'

'Haaa, Pavlina ha. İbrahim ağa, bu Pavlina Bazina olmasın sakın? Hani kırmızı örümcek için sıkılan. Sen bilin mi onları?'

'Amma da yaptın Arif Abi. Bilmem mi? Bak güvenmiyorsan söyle, ona göre konuşalım. Eğriye eğri, doğruya doğru. Bozulmaca, alınmaca yok.'

'Güvenmem mi hiç, Süleyman ağanın oğluna ağam. Elimize doğdun sen bizim ya, olur mu öyle şey. Dünkü çocuk, ne zaman büyüdü de ilaççı oldu diye şeyettiydim. Maşallah maşallah.... Esmaaa! Ayran getir ağama, bitmiş.'

'Yok olmaz Arif Abi sabahtan beri kaçıncı bu.'

'E çay iç o zaman?'

'Yok, çay mideme dokunuyor, sağol iyiyim.'

'Olmaz bişey iç, şerbet iç.'

'Yok Arif Abi valla istemem. Su ver o zaman.'

'Yok suyla olmaz, bişey iç.'

'Neyse ayran olsun.'

'Esma, ayran getir ağama.'

'Neyse, senin Bazina dediğin var ya, hani kırmızı örümcek için olan. O Bazinon bi defa. Onu hiç karıştırma. Buna gelince, bu benim firmanın Pavlinası, senin firmanın Topasıyla aynı. Sadece benimki daha büyük, yani daha ucuza geliyor. Kapiş?

'Ha ha kapiş kapiş. Sen diyon ki bu Topas'la aynı, ama enkinin adını değiştirmişler.'

' ....Evet abi, öyle yapmışlar.'

'Neden yapmışlar? Daha moderen olsun diye mi?'

'....Öyle abi aynen öyle, moderen olsun diye.'

'Vay namussuzlar. Ha ha. Moderen yapcaz diye her şeyi değiştiriyolar, biz de bilemiyoz di mi ama ağam...ha ha'

'Ha ha.'

'Şimdik bu seninki daha mı büyük, daha mı ucuz?'

'....ikisi de abim! Değil de senin için öyle olsun hadi.'

'Hay yaşşa! Ağam bi tanedir. Neyse öderiz o ayrı...Gennova neydi ağam? Tee orda enkinin üstünde yazan...'"

O gün ve ertesi günkü girişimler sadece mide fesatıyla sonuçlandı. Hiçbiri gelmedi. Köylü milleti hiç vefalı değildir. Kasabalılar, şehirde birbirini kolluyorlar görüyorum. Koca şehirliler bile birbirine kıyak geçiyorlar, başka koca şehirlerde. Bizim köylü milletinde hepsi göstermelik. Daha ilk lafından 'Emrin olur ağam, o nasıl söz, sen dururken başkasına gider miyiz?' derler, saygıyı, hürmeti eksik etmezler ki, Süleyman Ağaya kötü söz gitmesin ama sonra bildiklerini okurlar. Cehalet de, dik başlılık de, ne dersen de ama değişmekten, değiştirmekten ödü kopar köylü milletinin. Ondan, köyden çıktığın an uzaklaşırlar senden. Hükmün kalmaz artık eskisi gibi, varmış gibi yaparlar. Köylüde hemşehrilik yoktur, köylülük vardır bir tek. Urfa'nın köylüsü bile gelip taşınsa diplerindeki damsız evlerden birine, daha yakın olurlar, bir hafta önce kasabaya taşınmış ama ondan önce anasıyla danasıyla yüz yıl orada yaşamış birinden.

Babam nasıl yaptıysa bana iki tane daha müşteri buldu. Bulmaz olaydı. Havalar geç ısınınca, bahar sürekli yağmurla geçince, bağlarda küllenme arttı. Eldeki yetmedi. Ben hemen yenisini sipariş ettim ama ilaca talep artınca, fabrika yeniden üretime geçtiğini, beklemem gerektiğini söyledi. Her gün bir sürü kişi gelip külleme ilacı soruyordu. Kaçırılmaz bir fırsattı. Allem ettim, kallem etim adamları ikna ettim. Benim ticaret hayatımın ilk diplomatik başarısı sandığım bu olay, meğer ilk büyük dangalaklığımmış. Bana iki kamyon eski ürün yollamışlar. Eski olduğunu söylediler tamam ama, sordum soruşturdum, bilen bilmeyen herkes 'Bişey olmaz kullanırsın' dedi. İlk gün yarım kamyon ilaç sattım. Ertesi gün hepsi geri geldi. İlaç ya sıkılmıyormuş, ya da asmanın üzerinde donuyormuş. Almam konusunda akıl fikir verenler, 'Öyle böyle değil, çok eski ilaçmış,' dedi, çıktı işin içinden. Geri almaktan başka yapacak bir şey yoktu. Bizim oralarda, işin toprak sahibiyleyse, veresiye usulü çalışmaktan başka seçeneğin yoktur. Malı verirsin, parayı üzümler satılınca alırsın. Fabrikayla birbirimize girdik. Dava açtım ama bana daha fazla para kaybettirmekten başka bir işe yaramadı. O sezonu zararla kapattım

ama henüz iflas bayrağı çekecek noktada değildim. İşin kötüsü, babam da hem küllenmeden, hem ilaçlamanın gecikmesinden dolayı kötü bir sezon geçirmişti. Gelecek sezon, sermaye açığını kapamak için ona güvenmemem gerektiğini peşinen söyledi. Daha bir sürü şey söyledi. Fabrikayı dava ettiğim avukatla arkamdan iş çevirmeye kalktı. Bana hiç güvenmiyordu. Fena bozuluyordum. Çok kavga ettik. Küfrettim, rest çektim, hatta kepenk kapattım. Sanki mağazayı babamın hatırına çalıştırıyormuşum gibi, sezonun ortasında üç hafta açmadım o kepenkleri. Babam bir sabah çilingire açtırıp, bir adamını işin başına oturttu. Bana da nota çekti: "Ya iki güne kadar işin başına dönersin, ya da kendi paranla başka iş kurarsın." Annemin yalvarmalarına, o sırada hamile olan Dicle'nin ağlamalarına daha fazla dayanamayıp, kuyruğu kıstırıp gittim. Ama iki değil, üç gün sonra.

Zirai ilaç için kış ölü sezondur. Babam dedi ki "Oğlum git piyasayı tanı, biraz yol yordam öğren. Önümüzdeki sezon çıktın çıktın, yoksa hepimiz tökezleriz." Bu kez sözünü dinledim. Kışı, kendime camiada yeni arkadaşlar edinerek geçirdim. İşin jargonunu kaptım. Gördüm ki, işleri tıkırında olanlar kışın geç açıyor, erken kapıyor; kimi siyasi parti işlerine takılıyor, kimi kahvede okey grubu kuruyor; ilaç fabrikalarının hediye ettiği yurt dışı gezilerinde eğlencenin dibine vurup, dönünce meyhanede öteki esnaflara caka satıyor. Sezonu kötü geçirenler ise, mağazası sinek avlasa da, günde 10 saat kukumav kuşu gibi oturup işin içinden nasıl çıkacağını hesap ediyor; köylünün kölesi olup, bedavadan nasihat veriyor, gelecek sezon için şimdiden bu sezonun fiyatlarına anlaşıyor. Ben elbette kıyak hayatı seçtim. Hatta, nasıl oldu da ben bu kıyak hayatı yıllarca bilmedim diye hayıflandım. Rıza Abi sağken bilseydim, şimdi en sağlam ilaççılardan olmuştuk. Rıza Abisiz ilk sezon berbat geçmişti ama ben Süleyman Ağanın oğluydum. Fiyakalı ilaççıların arasındaki yerim, hak etmesem de hazırdı. Gerçi bu, görüntüden ibaretti.

Gelecek sezon için en iyi gezileri veren, en şık fabrikalarla anlaştım. Babam sermayem ufaldığı için, ucuz Çin malı satan yerli firmalarla anlaşmam gerektiğini söylüyor, büyük hayalleri sonraya bırakmamı öğütlüyordu. Ama babam eski topraktı, yeni döneme uyum sağlayamıyordu. Son yıllarda kasabada bir sürü yeni zengin türemişti. Babam gibilerin devri kapanıyordu. "Bu piyasada ya varsın, ya yoksun," diyordu fiyakalı ilaççılar. Ya altına BMW çekersin, kışın

Tayland'a, Rusya'ya tatile gidersin, ya da bu işi hiç yapmazsın. Zira ucundan, kıyısından, çininden, japonundan yaparsan ancak karın tokluğuna çalışırsın. Öyle yapacağına, git mahallende bakkal dükkânı aç. Babama aynen bunları söyledim. Cevap olarak bir tane yapıştırdı suratıma. Adam olmayacağımı, tuzu kuru arkadaşlarımın densiz tavsiyeleriyle bir yıla kalmaz batacağımı söyledi. Ona güvendiğimi, bu yüzden akılsızlık ettiğimi, zırnık koklatmayacağını da söyledi. Çok ağırıma gitti, o yaşta baba tokadı. Kafaya koydum, kendimi kanıtlayacaktım. Büyük haksızlığa uğradığımı düşünüyordum. Sezon sonu açığımı, kendi uygun gördüğü kadar telafi etmiş, sonra elini eteğini çekmişti. Arkadaşlar, babamın para çıkmamasını çok insafsız buldular. Bankadan kredi almamı önerdiler.

Kriz üstüne kriz yaşanan, insanların banka kredisine sürekli muhtaç olduğu ama alınca daha fena muhtaç duruma düştüğü, bankaların ve tefecilerin kazandığı, onlar dışında da kazanın pek olmadığı, tedbirsizliğin hele hiç affedilmediği dönemlerdi. Öyle bir dönem olmasa da, yarısı banka kredisiyle yaratılan bir iş yürür müydü bilmiyorum ama batışım bu kadar hızlı olmazdı belki. Ne zaman o parayı gördüm, ne zaman mala yatırdım, ne zaman o iki müşteri beni sattı, ne zaman dükkâna ve tüm mallara haciz geldi, babam nasıl bağlardan birini kelepir fiyata satmak zorunda kaldı anlamadım. O yaz kâbus gibiydi. İşin kötüsü kâbus değil gerçekti. Kâbus olsa bir zaman biter, uyanırdım. Bu kabustan hâlâ uyanamadık. Evimizin her köşesinde, annemin, karımın, kardeşimin her yüz ifadesinde, çocukların şımartılamamış bakışlarında, eski püskü kıyafetlerinde, kırık dökük oyuncaklarında tüm gerçekliğiyle kâbus devam ediyor.

Son İş

Lokanta, babamın torunları Emre ve Can'a olan sevgisinden yumuşayıp, bana bir fırsat daha verme hatası sonucu hayata geçen bir iş girişimidir. O saate kadar, mağazada beni dizinin dibinde oturttu. Evime baktı, cep harçlığı verdi ama o kadar. İşine ortak etmedi bir daha. Bende ortak olmak istediğime dair tek bir emare görse ederdi ama, ben kazancına ortak olmak istiyordum, işine değil. Babam bunu görüyordu ve razı olmuyordu haliyle. Ben de beklemiyordum. Birbirimizden az şey beklemeyi öğrenmiştik. Her gün yazıhaneye uğruyor, arada yardım ediyor, o bağlardayken işin başını bekliyordum ama o kadar. Cep harçlığım da işimin karşılığıydı.

Yine de eve bakmama, gezmeme, tozmama, arada pavyona takılmama yetiyordu. Ama araba alamıyordum mesela. Dicle'yi ve oğlanları tatile götürmek istediğimde, izin almam gerekiyordu. Yaşayıp gidiyorduk yani ama uzun süreli bir çözüm değildi. İdare ediyorduk. Sıklıkla 'ne olacak İbo'nun durumu' sohbetleri oluyordu. Henüz benimle ilgili nokta konmadığı belliydi. Ben de bekliyordum.

Babamla işin mahiyetine ve maliyetine karışmaması konusunda anlaştık bu kez. Lokanta olmasına karar verdiğimde bir şey demedi; komşu kasabanın meşhur köftelerini bizim kasabanın ünlü pide ustasına yaptırmaya kalktığımda da bir şey demedi; köfteler tutmayınca, komşu kasabadan köfte ustası transfer etmeme de karışmadı; 'Gelen giden çok ama kârı nasıl?' diye de sormadı. İyi ki de sormadı. Çoğu ahbap olan gelen giden, bir kere bol para bırakıyorsa, beş kere bırakmıyordu. Engelleyemediğim bir şekilde, arkadaş istilasına uğradığında da çıtı çıkmadı. Zuladan 35'lik rakılar çıkmaya başladığında da kendini tuttu. 'Ailelerin ayağı kesilir dikkat et,' demedi. Aslında babam dosdoğru konuşmaz oldu o dönem. Bir torunlarıylayken yüzü gülüyor, başka zaman susuyordu. Aileler gelmeyi bırakınca, lokanta battı. Babam, diyemediği her şey yüzünü gözünü çarpıtmış, boğazına düğümlenmiş, elini kolunu bağlamış şekilde uyandı bir sabah. Felçten bir hafta sonra, diyemedikleri, kaskatı vücuduna nispet fıldır fıldır dönen gözlerinden, durduramadığı yaşlarla boşalırken öldü.

Ondan sonra da kötülüğü azıya aldım. Metres tutup tüm malı mülkü yedirmem, Ali'nin dediği gibi, ne olduğumun altına imza atmak gibi bir şeydir belki de. Ali, "Senin gözünü döndüren ne kadın, ne de miras olmuş, suçluluğun ağırlığıyla etrafındakileri kurşuna dizip, intihar eden seri katil olmuşsun." der. Doğru da olsa iki problem var söylediğinde. Bir kere bu beni kesinlikle daha az kötü yapmıyor ve üstelik ölmedim. İşin kötüsü etrafımdakiler de ölmedi. Herkes kanaya kanaya yaşıyor.

Bu sıralar iyi değilim. Umarsızlık da bir yere kadar herhalde. Ne zaman kendimden umudu kessem İzmir'e kaçarım. Umut, bir bok olabileceğim yerde yitip, olamayacağım yerde geri gelirdi. İzmir'deki içki masalarında sonumu görüp, beğenmeyip, kendimi

yepyeni umutlarla doldurup, harekete geçmek üzere kasabaya dönerdim. Döner dönmez ne kadar işe yarar bir insan olacağım ile ilgili kendi kendime sözler verirdim. İnanırdım da. İçki sofrasında, erken kalktığın, karınca gibi çalıştığın, adam olduğun bir geleceği hayal etmek ne kadar keyiflidir. Sanki o gelecek o saniye orda olsa, derhal kalkıp harekete geçecekmişsin gibi gelir. Şimdiye kadar yapmadığına, nasıl olup da her şeyin bu kadar zor görünmüş olduğuna şaşarsın. Eve yeni kararlar ve yeni bir hırsla, yepyeni bir insan olarak dönersin. Ailene, ahbaplara anlatırsın o gazla kafandakileri bir kaç gün. Sonra yorulursun. Çalıştığın bir geleceği konuşup durmak bile mesai gibi gelir. Ertesi gün izin kullanırsın. Yataktan geç çıkma ve tembellik etme hakkı tanırsın kendine. O gün hafta ortasına denk gelirse, o hak tüm haftaya yayılır. Başlamak için hafta başı beklenir. O noktadan sonra da toparlayabilene aşk olsun.

Gerçi babam sağken, para bolken yapamadıklarımı, yoklukta istesem de nasıl yapacaktım ayrı hikâye ama umut öyle bir şey işte. Yaparsın zannettiriyor. Bu sıralar iyi değilim dediğim, hiçbir boku yaparım zannedemiyorum artık. Umut bitti tükendi.

Bomboş döndüm eve. Giderken astım kestim her zamanki gibi. İki hafta idare edebildim en fazla. Döndüm öyle hiçbir şey olmamış gibi. Bir daha asla dönmeyeceğimi, o zaman erkeksiz kalmanın nasıl bir şey olduğunu anlayacaklarını ve bu kez vallahi de billahi de, iki gözüm çıksın da, evlatlarımın ölüsünü öpeyim ki dönmeyeceğimi söyleyen ben değilmişim gibi. Dicle bir gün çocukları katarak yemin ettiğim için üzerime atlamıştı. Yüzüme geçirmişti, mahkemede on parmak daktilo tıklıyor diye, elleri şöhretmiş gibi hep törpüleyip ojelediği uzun tırnaklarını. Dövmek zorunda kalmıştım. Kız kardeşim "Merak etme," demişti Dicle'yi teselli etmek için benim de duyabileceğim bir sesle, "allah böyle adamları dinleyip, bu pırlanta gibi çocukları cezalandırmaz." Onu da dövmek zorunda kalmıştım.

Kasabada, işe yaramaz bir erkek olduğunda kötü olmamanın yolu yok. Evde hâlâ saygı görmek istiyorsan, çoluk çocuğun maskarası olmak istemiyorsan, saygısızlık edildiğinde tepki vermek zorundasın. Vallahi de billahi de öfkeden gözüm döndüğü için dövmüyorum. Babam öyleydi mesela. Dövmek istemezdi ve allah için ona kimse kolay kolay saygısızlık edemezdi ama kontrol edemediği bir öfkesi

vardı. Kıskançtı. Alıngandı. Sonradan pişman olsa da, o delilik anında nevri dönerdi. Ben öyle değilim. Benim hemen hemen tüm dövmelerim planlı. Annemin dediği gibi yumuşak başlı biriyim ben. Başarılı olsaydım, kimseye elimi sürmezdim.

İzmir'e gitmeden önce karım büyük oğlan Emre'nin başarısından, anadolu lisesine girebileceğinden, onu okutmanın boynumuzun borcu olduğundan bahsedip duruyordu. Annem de yaşlandığını, ona bir şey olursa gözünün arkada kalacağını söylemeye başladı yeniden, anlaşmışlar gibi. Bu konu bizim evde zaten, ya ölüm kalım meselesi gibi tartışılır ya da ölüm sessizliği yaratır. Genelde birini öteki takip eder. Ömür törpüsü derler ya aynen öyle, hepimizin ömrünü törpüler. Annem açıkça, "Benim bıraktığım üç kuruşu da yiyeceksin, karın daha fazla dayanamayıp seni terk edecek, başka bir adamla evlenecek, kardeşin okuyup başını kurtaracak ama sen böyle bir başına kalacaksın, içki alemlerinde erkenden ölüp gideceksin," dedi. Hep böyle şeyler derdi ama böyle mi demezdi, yoksa hepsini bir arada mı demezdi, yoksa bu kadar gerçek mi gelmezdi bilmiyorum ama beni fena bozdu bu kez söyledikleri. Derhal İzmir'e gitmek, beni kahreden bu ağırlıktan kurtulmak istedim. İnsan ölecekse alkolden ölsün, sorumluluğun, suçluluğun ağırlığından değil.

İyi gelmedi İzmir bana bu kez. Dahası, belki son beş gidişimin beşinin de iyi gelmediğini fark etmemi sağlayacak kadar kötü geldi. Her yaptığımla kendimi daha da kötü hissettiğim, eski tesellilerimin teselli olmaktan çıktığı bela bir dönemece girdim sanki. İzmir'de kalışımın üçüncü günü, saçma sapan geyik çevirerek kendimi iyi olduğuma inandırmaya çalışmaktan bunaldığım bir an Ali'ye açıldım biraz. Depresyondasın dedi. Biliyordum mantıklı bir şey söylemeyeceğini ama dayımın yüz katı kitap okumuş, okumaktan başka bir şey de yapamamış Ali'den yakını yok artık bana. Daha da fenası Ali'ye de benden yakını yok. "Ee napıcaz?" dedim, "Hiç alışırsın." dedi.

Ama ben biliyorum benim derdim depresyon değil. Yani depresyonda olabilirim, neden olmasın? Bir insan akılsızsa, kötüyse, tembelse, sorumsuzsa ve kendinden kurtuluşu yoksa, neden bir de depresyonda olmasın. Ama beni asıl mahveden çocukların büyümesi oldu. İzmir'e gidince, beni bu kez evden kaçıran sıkıntının, annemin söyledikleriyle alakalı olmadığını anladım. Gani gönlümü kaygıdan

uyutmayacak kadar sıkamadı söylenenler beni hiçbir zaman. Lakin şimdi oğlanın geleceği diyorlardı. Boş vermeye çalışıyordum, 'Burada okul mu yok, başarılı olursa hangi okuldan çıkarsa çıksın iyi bir yeri tutturur diyordum,' sürekli kendi kendime. İnanıyordum da buna ama içimi bir türlü rahat ettiremiyordum. 'Şimdi gitmesin, ortadan sonra fen lisesini kazanır ona göndeririz,' diyordum sırf kötü histen kurtulmak için. O zaman daha da bok gibi hissediyordum. Zira bugün yapamadığımı, o gün yapabileceğime kendimi artık inandıramıyordum. Orada olduğunu bile bilmediğim bir inancım varmış meğer hep kendime. Şimdi onu kaybetmiştim. Emre'yi kaybettiğim için, inancımı da kaybetmiştim. Onu okutmak, oğlanı tekrar kazanmak ya da tamamen kaybetmek demekti artık. Hayat memat meselesi gibi bir şeydi yani.

Emre ufakken, Can daha da ufaktı ve ikisi birden bana hayrandı. Ne bok olduğumun farkında değillerdi. Eve gelip yel gibi esen, bu yakışıklı adamın etrafında dolanmaktan başka istekleri yoktu. Hele Emre öyle düşkündü ki bana, eve geç geldiğim zamanlarda ben gelene kadar gözünü kırpmadığını söylerdi Dicle. Sonra uyumayı öğrendi. Çok uzun sürdü ama öğrendi. Onun uyuyamadığı ve hatta beni uzun süre göremezse hastalandığı dönemler, Dicle'nin bana olan sevgisinin de bitmeye başladığı dönemlerdir aslında. Benim yokluğum yüzünden, Emre'nin kalbinde açılan yaranın Dicle'nin kalbinde açtığı yara, hiç iyileşmedi. Can da düşkündü bana ama Emre gibi hassas değildi Can. Umursamazdı. Ayrıca en az benim kadar abisine, annesine, teyzesine, anneannesine de düşkündü. Emre bir köpek yavrusu gibi sadık ve hüzünlü, Can bir kedi yavrusu gibi oyuncu ve kendiyle meşguldü.

Emre az biraz büyüyüp, benim çok da hayranlık duyulacak biri olmadığımı az biraz idrak etmeye başladığı dönemlerde dahi, hep yanımda oldu. Annesine benim yüzümden diş bilediği dönemler vardır. İzmir'e gitmeme neden oldular diye ben gelinceye kadar yeme içmeden kesilip, evdekileri cezalandırdığı dönemler de vardır. Olaylı gecelerin ardından, oturma odasına girmeye kimse cesaret edemezken, ben de elimde rakım bir yandan yarattığım terör kalbimi burum burum burar, diğer yandan gelsinler de

elimdeki terliği kafalarına fırlatayım diye beklerken, Emre girerdi içeri bir tek. Yanıma otururdu. Ben de anlatırdım. Rakılı gönlüm ne çekerse onu anlatırdım. Bazen kavgaya devam ederdim. Annesini, teyzesini, herkesi kötülerdim. Bazen içimi dökerdim. Annesini, teyzesini, herkesi över, kendimi yerin dibine batırırdım. Bazen İzmir'i anlatırdım, bazen karıları kızları. Konu değişirdi ama anlattığım hiçbir şey, o yaştaki çocuğa anlatılabilecek cinsten değildi. O değişmezdi. Emre çoğu kez cevap vermez, televizyona bakar, ya da halının üzerindeki oyunçaklarıyla oynardı. Söylediklerim arada ilgisini çekerse bakardı. Soru, en fazla iki ya da üç kere sordu şimdiye kadar. Bazen beni dinlemez, televizyondaki bir şeye güler ya da alakasız bir şey söylerdi. Ama yanımda dururdu.

Bunu hak edecek pek bir şey yapmazdım ama çocuklara elimi de sürmezdim. Arada, genel şiddet gösterisi sırasında, karambole gittikleri olurdu ya da çok kafa şişirdiklerinde bir iki patlatırdım ama o kadar. Gerçi Ali, bu kadarına da dayak diyor ama Ali'nin saçmaladığı durumlar olur. Kasabada hiçbir allahın kulu bu kadarına dayak demez. Karım Dicle bile bu konuda hakkımı verir. Eser vermez ama ondan aksi beklenmez.

Eser, Emre'nin taraf tutmasına fena bozulurdu çünkü Emre'ye çok emek verirdi. Akıllı diye onu çok tutardı. Kendisinin gidemediği koleje gitmesi için Dicle'nin, annemin başının etini yerdi. Ben ortalarda yokken kendisinden faydalandığı ama ben gelince hepsini sattığı için Emre'ye bozulurdu. Ben sevinirdim. Ne kadar çaba harcarlarsa harcasınlar, Emre'yi benden uzaklaştıramıyorlar diye. Eser tüm çabasına rağmen benimle aşık atamıyor diye. Benim tüm çabasızlığıma rağmen maçı açık ara hep kazanıyorum diye. Emre'nin neden böyle yaptığını düşünmezdim. Beni ne kadar sevdiğiyle övünürdüm. Sanki onun bana duyduğu bu aşırı hayranlık, beni hayran olunası biri yapardı. Her şeye rağmen sevilesi biri. İzmir'de oğlumla övünürken, Ali, ilgiyle dinlemiş ve "Kavgalardan sonra evden gitme diye yapıyor, biliyorsun değil mi?" demişti. Başka bir insanın davranışının bende bu kadar hıçkıra hıçkıra ağlama hissi yarattığı başka bir durum hatırlamıyorum. Bir de Emre benim yanımda olmayı bıraktığında öyle hissettim ama bu kez onun için değil, kendim için.
Nereye gitsem, ne yapsam teselli bulamamam bundan. Emre beni terk etti. İddia ediyorum hiçbir sevgili, metres giderken bu kadar

can yakamaz. Öyle aniden yokluğuyla kavurup, zaman içinde küllenmiyor; sinsice bilmeden fark etmeden ruhunda delik açıyor, ve o delik zamana yenilmiyor, aksine büyüyor. Bir yandan o hâlâ burda, hep elimin altında, ne zaman istesem geliyor, ne desem yapıyor ama bir o kadar da yok artık. O kadar çaresiz bir durum ki bu, onu geri getirmek için ne pahalı hediye, ne tatlı söz hiçbiri işe yaramaz. Yanımdayken bunlara hiç ihtiyacı yoktu ki, geri getirmek için işe yarasın. Kimseyi de suçlayamam. Dışımdan kızıyorum Dicle'ye ve Eser'e. Çocuğu bana karşı doldurdunuz diye ama içimden biliyorum olan o değil. Sadece hayatındaki yerim, önemim, bana duyduğu ihtiyaç sanki kendiliğinden bitiverdi. Ya benden ümidi kesti ya da sadece büyüdü. Ama ya ben? Benim hayatımda, onun hayatındaki ihtiyacıma duyduğum ihtiyaç, bitmek bir yana yıllar içinde büyümüş de büyümüş. Ben büyüyemedikçe o almış başını gitmiş.

Hiçbir şey olmamış gibi döndüm ama evde belli ki bir şey olmuştu. Can her zamanki gibi üzerime atladı, cebimdeki çikolatayı teklifsizce aldı. Birini Emre'ye verdi fakat Emre almadı, bir saniye bana gözünü dikti ve içeri girdi. Şaşırdım. Artık bana bayılmıyordu biliyordum ama tepki göstermesi beklenmedik bir şeydi. İçimi bir korku sardı. İçeri girdim. Annem divanda uzanıyordu. Hemen Dicle ve Eser'i sordum. Dicle mutfaktaymış, Eser ise okulda. Rahatladım. Aklım karıştı. Ne olmuştu o halde. Soramadan içeri Dicle girdi ve anlatmaya koyuldu:

"Annemin kalbi sıkıştı dün gece. Sağolsun Cengiz Bey yetiştirdi hastaneye."

Başımdan aşağı kaynar sular döküldü. Bin defa anneme nasıl olduğunu sordum. İyiymiş. Sinirselmiş. Doktor panik atak demiş. Ama öyle kötüymüş ki, o an kalp krizi sanmışlar.

"Ne yapacağımızı bilemedik," diye devam etti Dicle, "elimiz ayağımız birbirine dolaştı. Emre akıl etmiş, koşmuş Yıldız teyzelere haber vermiş."

"Aferin Emre," dedim biraz ezilerek. Sürekli "Erkeksiz kalırsanız görürsünüz gününüzü" diyerek evdeki önemimi ispata çalışıyordum. İşe yarayabileceğim bir gün de yoktum. Başlarının çaresine bakmışlardı işte. Emre bir başkasının babasına koşmuştu.

"Erkek adam oldu benim oğlum," dedi Dicle yaramı deşercesine, "Nasıl akıl ettin söyle babana da."

"Hiç, Cengiz Amcanın arabası var, hem hep evde..." dedi Emre yere bakarak zor duyulan bir sesle. Der demez de çıktı odadan.

Panik atak ne demek bilmiyordum ama sinirsel olduğuna göre benimle alakalı olmalıydı. Karımın ve Eser'in sesli, Emre ve annemin sessiz imaları karşısında üstüme alınmamam zaten pek mümkün değildi. Kalp olsaydı da benden bilinecekti gerçi. Annemin başına gelebilecek her şey, benim ona yaşattıklarımla alakalandırılacaktı. Ve benimle alakalı da olacaktı. Sokaktaki bir deli, kadını bıçaklasa bile durum bir yanıyla benimle alakalı olacaktı.

Annem o panik ataktan sonra değişti. Birdenbire yaşlı ve hasta bir kadın oldu. Aslında sağlığı iyiydi. Hükümet gibi kadın derler ya, onlardandı. İri cüsseli, iri sesli, iri kahkahalı. Sanki birden yaşlı ve hasta olmaya karar verdi. O kararla birlikte de hızla yaşlandı ve hastalandı. Her esintinin üşüttüğü, her yemeğin dokunduğu nanemolla bir kadın oldu çıktı. Bir yıl içinde ufalıp gitti. Ben İzmir sayfasını kapadım o yıl. Kasabadayken her gün gittiğim kahveye bile, kırk yılda bir Dicle'nin zoruyla uğrar oldum. Beni kahvehane ve İzmir birahanelerinden uzak tutmak için yapmadığını bırakmayan Dicle, bu yeni durum karşısında hiç de rahatlamış görünmüyordu. Bir köşede annem eriyip giderken, diğer köşede yakışıklı yüzüm derin çizgilerle nihayet yaşlanıyordu.

Oturma odasının penceresinin önünde annemle arada laflayarak, meyve soyarak; ama çoğu kez sessizce dışarıyı izleyerek geçirdiğimiz günler, haftalar, aylar içinde Emre'nin yeni hayranının Cengiz Amca olduğunu fark ettim. Evimiz, mahallenin tek katlı evlerinin başında iki katlı beton bir apartmandı. Babam, annesi, babası, kardeşleri, karısı ve çocuklarıyla sığabilmek için, aldığı evi yıktırıp iki katlı apartman dikmişti. Mahallelinin bizi henüz tanımadan, sevmemesi bundandır. İki katlı evin, Bahçeli Evler arasında eğreti durması gibi, biz de o mahalleli arasında hep eğreti durduk. Ben çocukken, yaz tatillerinde aynı mahallede oturan Mahmut Amcamlara kalmaya geldiğimde, oynardım o iyi aile çocuklarıyla. Eğlenirdim de epey. Bir

keresinde babalarının gençken geneleve gittiklerini söyledim diye ağlamaktan helak olmuşlardı, küsmüşlerdi bana eni konu. Sonra bir yıl buna gülmüştük köydeki arkadaşlarla. Mahmut Amcam, Reyhan Teyzelerin evinin satılık olduğunu söyleyince sevinmişti bizimkiler. Ben uymayacağımızı bildiğimden sevinememiştim ama nasılsa benim evim değil diye umursamamıştım. Beni ait olmadığım yerlere atmaktan özel bir zevk duyan kahpe kader, döndürdü dolaştırdı soktu yine Bahçeli Evler mahallesinin tek bahçesiz evinin içine. Eser okuyup ukala olunca, onlarla yakınlaşan ilk üyesi oldu ailemizin. Şimdi de Emre özeniyordu. Oğlumu teyzesine ya da anasına kaptırdım sanırken, Cengiz Amcalara kaptırmıştım.

Metalik Peugeot'suyla eve geleceği saatlerde mutlaka dışarıda oluyor, arabadan inince kendisine bir laf edecek mi diye beklerken heyecanlanıyordu. Cengiz Amca arada onu fark ederse, mutlaka cebinden torunlarına aldığı şeylerden birini çıkarıp veriyordu. Uygun bir şey yoksa, gidip alsın diye para veriyordu. Para vermesi bana dokunuyordu ama bir şey diyemiyordum. Annem bir şey dersem ayıp olacağını söylüyordu. "Onun yaptığı ayıp değil mi?" dediğimde, "Seviyor belli ki, bir şey vermek istiyor, neden ayıp olsun?" diyordu. "Sevgi değil o, acıma" diyemiyordum. Çünkü acımasının nedeninin acınacak duruma düşmemiz olduğunu ve bunun tek sorumlusunun ben olduğumu biliyordum.

Benim çocukluğumda kimseye özenmem gerekmedi, kimse cebime para sıkıştırmaya cüret edemedi. Süleyman Ağanın oğluna para vermek en büyük hakaret sayılırdı. Köyde yapmaya kalksalar, babam bacaklarından bile vurdurtabilirdi. Cengiz Amcanın krizden önceki şaşaalı zamanları bile, babamın zenginliğinin yanında hikâye kalırdı. Oğluma bunu yaşatmamak ağırıma gidiyordu. Annemin düştüğümüz acınası durumu bu kadar çabuk kabullenip, Cengiz Amcaya cömertliği için minnet duyması ağırıma gidiyordu. Bu durum herkesi, beni ettiği kadar mutsuz etsin istiyordum. Herkesi sadece ben mutsuz ediyordum, yüreklerinde başka mutsuzluğu taşımak için yer yoktu. Ya da her türlü yeni mutsuzluk geliyor ve o kocaman evlat, kardeş ya da koca mutsuzluğuyla birleşiyordu. Emre'ye üzülmek, doğal olarak bana üzülmek demekti.

Annem panik atak geçirdikten bir yıl sonra yatağında uyurken öldü. Gerçekte bir hastalığı olmamasına rağmen ölmesi kimseyi şaşırtmadı. Bir iki defa hastaneye götürdük, testler yaptılar ama bir şey çıkmadı. Annemin sülalesi doksanlı yaşlara kadar hep taş gibi yaşamıştı. Annem de bir yıl öncesine kadar doğru dürüst grip bile geçirmemişti. Kimselere söylemem ama annemin kendini öldürdüğüne inanırım. İlaç ya da zehirle falan değil, arzusuyla. O panik ataktan sonra yaşama isteğini kaybetti annem. Cenazeye gelerek beni şaşırtan Ali'ye söyledim bunu bir tek. Pek çok kişinin yaşamak istemiyorum dese bile bir taraftan yaşama tutunduğunu, bu işlerin öyle olmadığını söyledi. Ama ben annemle aylarca aynı pencereden dışarıyı izledim. Ve biliyorum, hiçbir tarafı yaşama tutunmuyordu artık. Bana o dönemde bir kere bile akıl vermedi, üzüntüsünü dile getirmedi. Umut etmeyi bıraktı, beni bıraktı. Ya beni artık umursamadı, ya da çok umursadığından sonumu görmemeyi tercih etti.

Ama bana hasta olmadan nasıl ölünebileceğini gösterdi. Bazen bunu bilerek yaptığını, ölmeden önce bana karşı son görevini de böyle ifa ettiğini hayal ederim. Hâlâ genç sayılabilecek karıma ve çocuklarıma ikinci bir şans vermek, kardeşimi sorumluluğumdan kurtarmak için nasıl öleceğimi gösterdiğini. Yoksa ben de domuz gibiyim. Bir içki devirir beni, başka bir şey değil. O da yalnız o an için. Ertesi gün yine domuz gibi kalkarım. İçki göbeği bile yoktur. Hâlâ kadınlar dönüp bakar bana. Benim gibi bir adam içgüveysi olmalıymış ama yok bende o kurnazlık. Denk gelseydi olurdum, gocunmazdım, bunca rezaleti sindirdikten sonra onun lafı bile olmazdı. Ama kadın avcısı değilim ben, arzum nereye sürüklerse o yana giderim. Gerçi o da yok artık, ne kadın arzusu, ne başka bişey.

Tuhaf bir şekilde sürekli bir şey olmasını bekliyorum. Dicle'yi o manikürlü elleriyle, bir avukatın, savcının, hadi olmadı dul bir kâtibin, -bir davalı ya da davacı bile olabilir- gözüne kestirmesini mesela. İyi olması ve çocuklarla Dicle'ye sahip çıkması, Eser'e de üniversiteye girinceye kadar bir el vermesi. O sonra kendi başının çaresine bakar. İçimin bir yanı bundan deli gibi korkarken, bir diğer tarafı engel olamadığım şekilde hayalini kuruyor. Kendimi de öyle bir gelecekte, bir bakım evinin penceresinden sokağı izlerken görüyorum, tıpkı şimdi mahalleyi izlediğim gibi. Şanslıysam Ali'yle beraber kalıyoruz orada, Ali şanslıysa arada ziyaretime geliyor. Hayali geleceğimin,

gerçeğe yakınlığı hem uykularımı kaçırıyor, hem de o sona ulaşmak için ne mümkünse yapıyorum. Kimse arkamdan kötü adamdı ama kaybolup giderek hayatının en büyük iyiliğini yaptı demeyecek. Ama ben biliyorum, bu saatten sonra belki bir tek Ali biliyor, annem de gördü onu bende öldüğü son saniyeye kadar, o kadar vicdan var bende, hep oldu.

ABİM

Bu kez çocukluğumu geçirdiğim kasabaya gerçekten son kez gidiyorum. Annem öldü. Aptal abim orada yaşamaya kalkmazsa - ki ona engel olmaya kalkacak bir anne kalmadığına göre bu da çok muhtemel - benim de gitmek için bir sebebim kalmaz. Yok abim kesin boşanacak ve bir türlü tam olarak ayrılamadığı bu eve geri dönecek. Günde bin şişe birayla bastırdığı geyliğiyle, münzevi bir hayat yaşayacak. Off.

I

Seattle-Paris-İstanbul-İzmir uçuşlarımın toplamı, beklemelerle birlikte 22 saat 30 dakika sürdü. 46 saattir ayaktayım. Seattle'daki evimde geçirdiğim son gece, 11.30 ile 0.33 arasında uyuduğum bir saati saymadım. Hatta havaalanlarında bekleme yaparken arada içimin geçtiği dakikaların yaklaşık toplamının bir saat olacağını hesap edip, onu da çıkardım. Ortaya şöyle bir hesap çıktı:

•

—10 Ağustos 2009 sabahı 7.30'da, yağmurlu, sıradan bir Seattle'a uyandım. Kahve makinesini çalıştırdım. Kendime yağsız yoğurtla musli hazırladım. Tam masaya oturduğu an, tereyağlı reçelli ekmeğini müthiş bir zamanlamayla Sam'in önüne koydum. Gülüştük. Çak yaptık. Hızla bir kaseye honey loops boşaltıp üzerine süt dökmeye hazırlanırken, Luke masaya oturdu. Yine kaybettim diye çok sevindi. Gülüştük, çak yaptık. Zaten toplam üç kaşık olan müslimi hemen bitirip, sütsüz, şekersiz kahvemi alıp, aceleyle banyoya giderken

mutfak kapısında Dan ile çarpıştık. Kahvemin bir kaç damlası yeni yıkanmış, ütülenmiş gömleğine döküldü. "Ooh shit" dedi. "Ayy sorry" dedim, sabahlığımın kenarıyla lekeyi silmek isterken daha çok dağıttım. "Bırak önemli değil" dedi, hiç de önemli değilmiş gibi olmayan bir tavırla. Üstünü değiştirmeye gitti.

Dan Luke'u ana okuluna, ben de Sam'i ilkokuluna bırakıp, hemen hemen aynı anda arabalarımızı Birleşmiş Milletler binasının önüne park ettik. Aynı yerde çalışmamıza rağmen, özel olarak ça-ba harcamazsak yollarımız kesişmez. Son üç yıldır kesişmedi. Darfur'daki proje esnasında tanışmamış olsak, Seattle'da aynı binada, yıllarca birbirimize teyet geçerek başka başka hayatlar yaşayabilirdik. Giderek daha sık kurmaya başladığım bir gündüz düşü... Benim işim proje koordinatörlüğü. Benden bu binada düzinelerce var. Dan ise Team Leader. Ondan dört tane var. Bir çeşit takım kaptanı, ama benimkinin değil. Sahada olmadığım zamanlar, - ki çocuklardan beri olmuyorum - bu işin sekreteryası o kadar çok ki, Sam'in okulundan tanıdığımız finansçı veya bankacı anneler, babalar işlerinden dert yanıp bize özendiklerinde gülesim geliyor. Ama Dan sağolsun, özenilesi imajımıza gözü gibi bakıyor.

— 12.30'da (U.S -Uyandıktan Sonra- 5 saat) öğle yemeğine çıktım. Yemek saatini, Laurie'nin geçen hafta çıktığı adamın hâlâ aramamasının neye işaret ettiğini, Laurie'nin aramasının artıları ve eksilerinin ne olacağını tartışarak geçirdik. Bir yılın sonunda, benim katma değerim eski tadını ve coşkusunu kaybettiğinden, Laurie öğlen grubumuza taze bir nefes kattı. Sarah. O da evli. Dolayısıyla Laurie'nin dinleyici olma tehlikesi yine pek yok.

Öğleden sonra içim o kadar sıkıldı ki, sanki göğsümde bir taş taşır gibi ağırlaştım. Bu duygudan kurtulmak için haftalardır ertelediğim ne kadar sıkıcı kağıt işi varsa, yapmaya koyuldum. Hakikaten hafifledim. "Demek iyiyken ağırlaştıran, ağırken hafifleten türden işler bunlar," diye bir saptama patlatıp, zihnimin bir köşesine yazdım.

— 17.00'de çıkıp (U.S: 9 saat 30 dakika), yol üstünde yogaya uğradım. Pazartesi yogalarını çok seviyorum. Haftaya, sabır telkin eden yin yogayla başlıyorlar. Giderek hareketlenip, cuma "ultra yan" adını taktıkları yogayla zıbıtıyorlar. Okulu, en çok bu zevzeklikleri

yüzünden seviyorum. Sapa bir hint köyünden, ancak üç saat kayaları tırmanarak varılabilen bir aşrammış gibi kendini ciddiye alan öteki yoga okullarına benzemiyor. Adı da Mashram. Yin yoga derslerinde, bebek işi denecek kadar kolay görünen hareketlerde uzun uzun, rahatsız olana, daha çok rahatsız olana, rahatsızlık duygusunu kabul edene, ve o rahatsızlığı artık gözardı edene kadar kalmanı sağlıyorlar. Her defasında, kolay görünen hayatımın tüm rahatsızlıklarını aynı yolla görmezden gelmeyi umut ediyorum.

— 18.30'da evdeyim. (U.S: 11 saat) Komşumuzun üniversite öğrencisi kızı Sophie, çocukların birer tost ve meyve yediklerini, televizyonu da daha şimdi açtıklarını söyledi. Her zamanki gibi sözüne pek güvenmedim. Parasını verip uğurladıktan sonra, çocukların bağırışlarına aldırmadan televizyonu kapatıp, mutfakta meyve yerlerken, bir saat okulda neler yaptıklarını Türkçe anlatmaya zorladım. O sırada Dan geldi. Türkçe konuşmaya çalışarak çocukları eğlendirdi, benim sabrımı zorladı. Bakışlarımı nasılsa doğru yorumlayıp, bu kez kısa kesti. Yemek yapmaya girişti. Ben de salatayı yaptım. Yatmadan önce Dan çocukları küvete soktu. Temizleniyorlar mı, pisleniyorlar mı emin olamadığım o banyo sahnesine tahammül edemediğimden, ben yukarı bile çıkmadım. Yatmadan önce kitap okuma sırası bende olduğundan, genel istek üzerine onuncu kez Charlie ve Çikolata Fabrikası'ndan bir bölüm okudum.

— Saat henüz dokuz (U.S: 13 saat 30 dakika) ama şimdiden uykum var. Kendimi zorlayarak, sosyalleşmek adına salona indim. İnternetten bulup bulabileceği en zor bulmacayı işyerinde basıp evde çözen Dan'a laf attım. Oralı olmadı. İşle ilgili bir iki şey sordum. Kısa yanıtlar verdi. Tatil fotoğraflarını bastığımı söyledim. Aferin aldım. Biraz gıcık olmuş bir sesle, bakmak ister mi diye sordum. Sesimin tonunu farkettiğini, gözlerini gözlerime bir saniye için dikmesinden anladım. O da gıcık sesiyle, tatil boyunca makineden yeterince gösterdiğimi söyledi. Alınmadım. Sosyalleşme çabasında senkronu bir türlü tutturamadığımızı biliyorum. O da, her defasında ben tüm benliğimle başka bir yere aitken çabalıyor. Belki kasten yapıyoruzdur. Tartışmalarda birbirimize karşı kullanacak koz biriktirmek için. Atışmalarımıza fazlasıyla duyarsızlaşmış olan Sam, geçenlerde sevimli sevimli tartışmamızı kesip, düello yapmamızı önerdi. Onun Harry Potter dünyasında gayet yaygın bir yüzleşme metodu olan

bu düello için, evdeki keskin bıçakları kullanabileceğimizi bile söyledi. Güldük.

Televizyonu açtım. Bu kez Dan'in dikkatini çekmeyi başardım. Yargılayıcı bir bakış ve ses tonuyla, bunu yapmak –televizyonu açmak- zorunda olup olmadığımı sordu. Ben de asıl onun bunu yapmak -yargılamak, terbiye etmek- zorunda olup olmadığını sordum. Öfleyerek bulmacasını alıp mutfağa gitti. Bir süre kanalları zapladım. Sıkıldım. Yatakta kitap okumaya karar verdim. Jumpa Lahiri'nin tsunamiden bahsetmesini nedense yadırgadım.

— Elimdeki kitabın sayfası kapanırken, şaşı gözlerle son baktığımda saat 23.30'du. (U.S: 16 saat).Uyudum. Luke, yanımıza gelip telefon çalıyor ve duymuyorsunuz diye şikayet ettiğinde saat 0.33'tü. Bakmak için tökezleyerek koridora koştum ama telefon kesildi. "Bu saatte kim arıyabilir, herhalde yanlış numaradır," diye düşünmek üzereyken cep telefonum çalmaya başladı. Abim arıyordu. Kötü bir şey olduğunu artık biliyordum. Kötü şeyin ne olduğunu bile biliyordum. Bir saat abimle ve ablamla konuştum. Hem haberi veren hem de büyük olan taraf olduklarından, teselli etme sorumluluğu sanki onlara aitmiş gibi soğukkanlı olmaya çalışıyorlardı. Ama ben o kadar sakindim ki, biraz daha sakin olmam söylense ölü farz edilebilirdim. Abim dağılmıştı. Ağlamamak için devamlı konuşuyor, ama dediği şeylerin sonunu getirmeden, başka şeye geçiyordu. Sarhoş ya da ateşli hasta gibiydi. Ablam paralel telefondan, onun yarım bıraktıklarını tamamladı. Kafasında yapılacak şeyleri sıraya koyup durduğundan kontrollü davranıyor ama yeri geldiğinde ağlamasını da biliyordu. Yarısını şimdi hatırlamadığım şeyler söylediler. Ben hiç konuşmamış bile olabilirim. Hatırlamıyorum. Kapattık. Dan, hayatında ilk kez bir şey demedi. Sadece sarıldı. Yattık. Ben sırtımı döndüm, o arkamdan sıkı sıkı sarıldı. Kaç saat öyle kaldık bilmiyorum. Ben gözümü kırpmadım. Dan'in arada uyuduğunu, vücudunun gevşemesinden ve üzerimdeki kolunun kilolarca ağırlaşmasından anladım ama ilk kez bu ağırlığı umursamadım. Hoşuma gitti. Tonlarca yük altında ezilmek istedim. Dan uykusunda arada dönmek istediğinde, kollarını sıkı sıkı tutup engel oldum. O zaman uyanıyor, saçlarımı öpüyor, sonra yine uykuya yeniliyordu. Derken, uykuyla uyanıklık arasında bir yerde sertleşti. Hemen kendine geldi ve benden uzaklaşmaya çalıştı. Özür diledi, utandı. Ona döndüm. Yaklaştım. İyi bir fikir olmadığını,

sonra kendimi kötü hissetmemden korktuğunu söyledi. Israr ettim, soyundum, üzerine çıktım. Sonrasında kendimi kötü hissetmedim. Hiçbir şey hissetmedim. Saatlerce kıpırtısız yatarken, bedenimle beraber sanki ruhum da karıncalanıp hissizleşmişti. Dan'in sessizliği sona erdi. Bilimsel çalışmaları referans göstererek, büyük kayıpların üzerine seks yapma isteğinin çok sık görülen bir durum olduğunu, bir çeşit gevşeme, acı olayı zihinden silme, yaşama tutunma ve üreme arzusuyla örtüştüğünü, kendimi kötü hissetmemen gerektiğini uzun uzun anlattı. Artık hissediyordum. Kendimi özelliksiz bir istatistik gibi hissediyordum. Kalktım. Banyoya girdim.

— Çıktığımda saat 6.30 olmuştu. (U.S: 23 - 1: 22 saat). Artık kasabaya gitmek için bir şeyler yapmam gerekiyordu. Dan, ben duştayken havaalanını aradığını, bugün en erken Paris'e uçabileceğimi söyledi. Dokuz uçağına yetişmek için hemen çıkmalıydım. Bundan, cenazeye benimle gelmeyi planlamadığını anladım. Çocuklarla okul dönemi gelmesi pek olmazdı zaten ama teklif edebilirdi.

— Saat dokuzda (U.S: 24 saat 30 dakika) Paris uçağına bindim. Çocuklara söyleme işini Dan'a bıraktım. Sadece acilen Türkiye'ye gitmem gerektiğini söyleyip, alelacele sarılıp ayrıldım. Kapıdan çıkarken aklımda kalan tek imge, çaktırmadan gözünün yaşını silen Sam oldu. Bu imgeye takılmam, sanki onları son kez görecekmişim gibi içimde bir panik duygusu yarattı. Dan olsa, annemi kaybettiğim için sevdiğim herkesi kaybedecekmişim gibi bir paranoya geliştirmemin doğal olduğunu, bilimsel kaynakçalarını ihmal etmeden anlatırdı. Güldüm.

— Saat 14.30'da (U.S: 30 saat) Atlantik'in üzerinde bir noktada, 10 Ağustos sabahı, hayatımın son anneli gününe uyandığımdan beri geçirdiğim uykusuz saatleri hesaplamaya karar verdim. Hemen bitmesin diye, saat saat ne yaptığımı hatırlamaya çalıştım. Hesaplarken yorgun düşüp sızdım. Sekiz saat deliksiz uyumuş gibi zinde kalktım. Saate baktığımda iki dakika ya geçmişti ya geçmemişti. O zaman, uyanık olduğum saatleri doğru saymak istiyorsam, arada zihnim uyumasa da bedenimin pes edeceği dakikaları toplamdan çıkarmam gerektiğini düşündüm.

— Akşamüstü yedide (U.S: 34 saat 30 dakika) Charles De Gaulle havaalanına vardık. Paris, 12 Ağustos'a geçmişti. Havaalanındaki sa-

at, sabah dördü gösteriyordu. Bunun benim saatimin ilerisi demek olduğunu biliyor ama geriye gittiğim duygusundan kurtulamıyordum. Belki oryantalist bir batılı gibi doğuya gittiğim için, belki de sadece eve döndüğüm için. Bu saat farkının hesap dünyama yepyeni bir boyut katacağını, Seattle'da, Paris'te ve hatta İstanbul'da olmak üzere üçlü bir uykusuzluk cetveli hazırlayabileceğimi düşündüm. Heyecanlandım. Ama hemen ardından bacaklarım boşaldı, önüme çıkan ilk banka çöktüm. Bunu yapmak için fazlasıyla uykusuz olduğumu, böylesi bir cetvelin hiçbir mantık aramadığım şu noktada bile, fazla mantıksız kaçabileceğini düşündüm.

— Sabah altı sularında, (U.S: 36 saat 30 dakika; Seattle saati -S.S- 21.00) bankta, gelip geçenleri yatay olarak izlerken, ilk defa havaalanlarında sürünen, bulduğu yere yamuk yumuk yatıp, eroin almış gibi bayılan insanlardan biri olduğumu fark ettim. Gizli bir underground kulübün kapıları bana açılmış gibi, kendimi sefil ve özel hissettim. Christopher Lambert gelip, beni sessizce metronun derinlerindeki o başka hayata indirecek gibi...

— 7.30'da (U.S: 38 saat; S.S: 22.30) kahvaltı etmek üzere bir cafeye girdiğimde, uçakta tıtıkladığım öğlen yemeğinden bu yana bir şey yemediğimi hatırladım. Uykusuzluk hesabının yanısıra açlık hesabı da yapabileceğimi, lisede türevleri anlayabileceğimi söyleyen özel matematik hocasına inanmadığım gibi inanmadan, laf olsun diye düşündüm. Bir croissant ve bir koyu kahvenin üzerine, bir croissant ve bir koyu kahve daha ısmarladım. Jumpa Lahiri'nin, hikâyesini tsunami felaketine bağlamasını tekrar yadırgadım. O çok gerçekçi ama bu dünyanın dışında gibi duran burjuva hayatlardan birinin, yüzyılın bilinen en büyük felaketlerinden birine kurban gitmesi, Jumpa Lahiri'yi aniden toplumsal gerçekçi mi yapmıştı yani? Kahveyle yarım saatliğine açılan zihnim tekrar kapandı. Altı saattir beklediğim uçağı kaçıracak kadar dağıldım. Allahtan uçak bir saat rötar yapmıştı.

— 11.30: (U.S: 42 saat, N.S: 02.30). Sezonun ilk Türklerini gördüm. Gerildim. Tüm hesaplamalarımı saçma buluyor gibi bakıyorlar. Kaçışı görüyorlar. Gözler çok tanıdık. Bakışlar çok yakın. Sanki annemin öldüğünü biliyorlar. Başımı çevirip uçağın titreyen kanatlarını izledim. Kanatların tükürdüğü pis dumanların yarattığı şekilleri, tanıdıklara

benzetmeye çalıştım. Çoğu Dan'e ve anneme benzedi. Bazısı ablama. Biri abime.

— Atatürk havalimanından gazete aldım. Saat 16.00 (U.S: 45 saat 30 dakika; S.S: 06.00; Paris Saati: 15.00). Her zamanki gibi, her şey bana orada göründüğünden çok daha karışıktı. Kürt açılımı, Seattle'da okurken nasıl net ve açık gelmişti. Şimdi beş gazete okuyup allak bullak olmuş, bildiklerimi de unutmuştum. Sarhoş bir kadının arabayla bir eve toslayıp, uyuyan baba ve kızı öldürdüğünü okuyunca, gözlerim, kulaklarım dahil her şeyi kapatıp, uçak İzmir'de kapılarını açana kadar açmadım.

— Memlekete Varış: 12 Ağustos 2009; Saat 17.30 (U.S: 47– 1: 46 saat; S.S: 07.30; P.S: 16.30)

Havaalanından ablam karşıladı. Yüzü gözü şiş. Çok ağlamış, hâlâ da ağlıyor belli. Annemin ölümüne en çok üzülen o olacak. O olmalı. Yaşarken de en iyi, en hayırlı evlat o olmalıydı. Öyle oldu allah için. Bundan böyle, kendi ölümüne kadar annemin anısını en çok yaşatacak evlat da o olacak. Yüzü gözü gibi, vücudu da şişmiş yemekten, o ayrı. Üzüntüsü iştahını kesmemiş. İki günlük hissizliğin üstüne, nihayet bir duygu bulmuştu beni de. Öfke. Hoşnut değildim ama bu duyguyla mücadele edecek gücüm de yoktu.

Yolda her konuyu açtık, hiçbir konuda konuşamadık. Matemdeyiz ya, ölüm dışında her mevzu fazla yaşamsal, fazla önemsiz; ölümü konuşmak içinse fazla üzgünüz. Ablam her sohbetin önünü, "hayırlısı neyse o olsun, eksik olmasın, ya da yaa, mukadderat" diyerek tıkadı. Sekiz aydır gelmediğim memleketimde ilk deneyimim, sekiz aydır görmediğim ablamla İzmir'den kasabaya sus pus yaptığımız araba yolculuğu oldu. İçimden öfke yükselince, ablamın arada kibarlıktan ettiği lüzumsuz ve samimiyetsiz laflara kulağımı hepten tıkayarak, üzüm bağlarını seyre koyuldum.

Yol boyunca çift taraflı uzanan bağlar, akşamüstü güneşinde dünyanın en güzel manzarası gibi görünüyor, beton alanlara serilen üzümlerin ağustos güneşinde kızarmaya başladıkları seçilebiliyordu. Bağların

arasında koşturan çocuklar gördüm, ya da gördüğümü sandım. Belki abimle beraber koşturduğumuz günleri hatırladım. Bisikletlerimizle bağlar arasındaki patikalarda yarış yaptığımızı, karşımıza çıkan bağcıların, evde önümüze konsa yemediğimiz üzümleri çalmaya gelmişiz gibi bizi kovaladıklarını hatırladım. Üzümü sevmememe ramen bağları ne kadar sevdiğimi, babamın bağı olmadığı için ne kadar hayıflandığımızı, hâlâmlarınkine ailecek gittiğimiz günlerde, o sıkış tepiş rahatsız bağ evinde yatmaktan, bahçedeki dut ağacının gölgesinde oturan yetişkinlerin sohbetlerini anlamadan dinlemekten, sera yerlerinde koşturmaktan, yemediğim üzümleri toplamaktan, hâlâmın güneşte kuruttuğu domates salçasını taş fırında yapılan ekmeğe sürüp sürüp yemekten aldığım keyfi hatırladım. Tüm büyüklerin yaşlı değil de sadece büyük, bizim çocuk olduğumuz zamanları özledim. Herkes, her şey burnumda tüttü. Ablamın kıyamayıp, beşinci dilimini annemden gizlice bağ arasına getirdiği salçalı ev ekmeğinin tadı ağzıma geldi, ağzım sulandı. Annemin ölüm haberini aldığımdan beri ilk kez, boğazıma, burnuma hıçkırık doldu. Yutkundum. Ablamın yanında ağlamak istememem ağırıma gitti. Bağ arasında paylaşılan sırlar, ne zaman annemizin ölümünde bile paylaşamadığımız sözcüklere dönüştü?

Arabanın klimasını kapattım. Pencereyi açtım. Güneş batmış ama hava hâlâ ılımamıştı. Yüzüme, eskiden kanıksadığım ama artık iki üç yılda bir denk gelirsem tekrar tekrar hatırladığım yaz akşamı sıcağı çarptı. O sırada, çıkardığı sesi hiç hak etmeyen yavaşlıkta ilerleyen, egzozu patlak bir mobileti geçtik. Bu sayede, boğazımdaki düğümleri siniri bozuk bir kahkahaya çevirebildim.

"Kasabada bazı şeyler hiç değişmiyor. Süper." dedim. Der demez de bu söylediğimin küçümseme olarak algılanacağını fark ettim.

"Yok çok şey değişti aslında. Çok gelişti buralar." dedi ablam. "Bir Amerika değil tabii." diye ekledi gıcık gıcık. Kimbilir o nasıl duygularla söylemiştir ama işte birbirimize karşı duygu akışını bir şekilde durdurduğumuz yetişkinliğimizde, kasabasını, özünü, ukala bildiği kardeşine karşı savunan kompleksli bir üçüncü dünyalının sözleri gibi geldi bana söyledikleri. Uğraşmadım. Gözlerimi kapadım ve akşam sıcağının yüzümü yıkamasına izin verdim. Kasabanın hava kararınca bile düşmeyen sıcaklığını, öğle üzeri dahi güneş bulutların arasına girdiği an serinleyen Seattle'a bin kere tercih edeceğimi düşündüm.

Ailemin evindeyiz ama benim evimmiş. İçeride Ms. Deborah kızıma özel ders veriyor. Bayan Rotenmayer'in muadili gibi olan bu kadın, kızımdan çok beni korkutuyor. İki ayağım bir papuca girmiş, annemin kırk yıl yemek hazırladığı mutfakta, bir yandan sebzeleri una bulayıp kızartıyorum, diğer yandan özel sipariş ettiği bitki çayını hazırlıyorum. Mutfak masası her zaman olduğu gibi kalabalık. Kuru soğan, limon gibi tanıdık malzemelerin yanısıra, brüksel lahanaları ve Amerikan usulü kocaman hamburger köfteleri de duruyor öylece. Pişmeyi bekliyor. Ben Bayan Rotenmayer'in sebzelerini kızartırken, ablam ve abim masada oturup konuşuyor. Daha doğrusu ablam konuşuyor. Cenazenin nasıl olması gerektiğini anlatıyor. "Resim olmasın" diyor. "İslam'da insanlar suretleriyle varolmazlar. Görünüş aldatır. Ama gerçeği gizleyemez. Gerçek içeridedir. Ama çatlaklardan sızar. Herkesin bir şekilde hep bildiği, hep içinden geçirdiğidir." Abim görünüşte sakin. Dinliyor. Ama bir yandan brüksel lahanalarını yarım yarım kemirip geri koyuyor. Muşambaya öylece konmuş duran hamburger köftelerini, parmağıyla tırtıklayıp çiğ çiğ ağzına atıyor. Ne yaptığının farkında değil. "Ne yaptın Ahmet?" diyorum annemin diyebileceği gibi, "pişirseydik oğlum, ilahi..." Sonra gözüm pencerenin dışına takılıyor. Annemi görüyorum. Bahçeyi ölümünden beri çıkan yabani otlardan temizliyor. "Abi," diyorum hayretler içinde. "Biliyorum," diyor, "komik, pantolon giymiş ama görüntü yanıltıcıydı di mi?" Sinirli sinirli gülüyor. Annem birden bana dönüyor ve sadece benim duyduğum yüksek bir iç sesle konuşmaya başlıyor: "Ahmet farklı bir çocuk. Hassas. Ona nazik davranın. Bakarak olun. Bak bahçeyi yabani otlar sarmış bakmayınca." Sesi sevecen ve yüzü ışıl ışıl ama "öldürün onu" demiş gibi zalim ve korkunç geliyor söylediği bana. Duvarlardan süzülerek istemsizce bahçeye çekiliyorum. Duvardan geçebildiğim için korkuyorum. Kendimi öldüm sanıyorum. Annem beni öldürdü sanıyorum. Annem otları gösteriyor tatlı bir ısrarla. "Bırak sarsın." demek istiyorum, diyemiyorum. Bayan Rotenmayer sesleniyor yukarıdaki odadan, ders ücretini istiyor. "230 lira" diyor. Gitmek istiyorum, annem bırakmıyor. Bayan Rotenmayer'den, beni ne kadar korkuttuğundan, beni öldürüp öldürmediğinden habersiz otları gösteriyor. Bayan Rotenmayer birden aşağıda beliriyor, kolumdan çekip sarsıyor. Terleyerek uyanıyorum. Ablam kolumu sarsıyor.

"Uyan, geldik. Kötü bir rüya gördün herhalde, uyandıramadım." diyor. Nerede olduğumu şaşırıyorum. Rüyaya devam eder gibi, "230 lira özel ders için çok fazla." diyorum. Kâbusumun saçmalığı ve yaşamsallığı karşısında dehşete düşen ablam, gözlerini devirerek beni öylece bırakıyor.

Abimin balkonda beni beklediğini görünce, kendime gelmeye çalışmaktan vazgeçtim. Koşarak merdivenleri çıktım ve boynuna sarılıp hüngür hüngür ağladım. Ne kadar zaman geçti bilmiyorum ama abim kendini koyvermedi. Sırtımı, saçımı okşadı. Hemen beni teselli etme sorumluluğunu aldı. O koyverseydi, ben de onun gibi yapardım. Bizde böyle nedense, hep sırayla, hep biri zayıfken biri güçlü, hep biri kontrolü sağlamak durumunda. Bir süre sonra beni kendinden nazikçe uzaklaştıracak ve ben toparlanma zamanımın geldiğini anlayacağım. Sonra bir espri yapacak, ortamı hafifletecek. Belki bu kez annemi kaybettik diye yapmaz. İnşallah yapar.

"Sen ilk kez ağlıyosun herhalde," dedi muzip muzip. Esprinin hak ettiğinden daha fazla güldüm. Abimle hep öyledir. O söylediğinde hep daha komiktir.

"Valla öyle."

"Yaa işte öyle yapmayacaksın. Bak bana, her üç saatte bir, beş dakika ağlıyorum. Turp gibiyim."

Kendi dediklerine kendi de güldü. Annemin yasıyla alay edebilmesine sinirleri bozulup daha çok güldü. Ben kendimden geçtim. Amerika'yı, Dan'i, çocukları, işimi, herşeyi orada bırakıp, birden yeniden Bahçeli Evler 12 numaralı evin kızı oldum. Abim bunu hep yapar. Beni eskiden ait olduğum yere, aynı aidiyet duygusuyla hiç teklifsiz geri sokar. Sanki o aidiyetini hiç kaybetmemiş, bizlerin de aynı yerde olmasından daha doğal bir şey olamazmış gibi.

Ağlama gülmeye dönüşünce, ablam konu komşuya rezil olmayalım diye bizi içeri sürükledi. Gerçi, abimin yüzüne bakan, gülüyor mu ağlıyor mu anlamaz. İkisi de aynıdır. Yüzü buruşmaz, şişer. Gözleri yok olur. O kadar sıcak bir görüntüdür ki, sevgi uyandırır. Katılmak istersin. Kesin çok başarılı bir komedyen olurdu, o çok melankolik, çok dertli yanı olmasaydı. Evimizdeki huzur, dinginlik, sonsuz

anlayış, birlik, beraberlik ve sevgi yumağı içinde ölmediysem, abimin her yürüdüğü odada attırdığı kahkahâlâr sayesinde ölmedim.

Abimle ikili muhabbetimize ablam yatana kadar ara verdik. Eskiden annemi de beklemek zorunda kalırdık. Ondan önce de babamı, ki en kötüsü oydu. Babamı geceleri uyku tutmaz, kırk yılda bir televizyon izlemekten başka bir seçenek bulunca dört elle sarılırdı. Önce sigaralarımızı söndürelim diye mutfağın ışığını açıp bir süre oyalanır, beş dakika sonra öylesine bakmaya gelmiş gibi kafasını uzatır, laf atar, keyfi yerindeyse şakalaşır, sonra bir tek doldurup en rahat balkon sandalyesine kurulurdu. Babamın rakısı bitene kadar ona arkadaşlık eder, son yudumda ikinciyi koymasın diye ayaklanıp, güya uyumak için odaya kaçardık.Yatak odasından gelen kikirdemeleri saat kaça kadar dinlerdi bilmiyorum ama gelmezdi. Kafasını bir iş mevzuu kurcaladığında, daha da çekilmez olurdu. Teklifsizce oturur, konuyu uzun uzun anlatırdı. Abimin erkek doğası gereği babamın işiyle alakadar olmasını beklerdi. Ben kız olduğumdan yırtardım. Hatta konunun uzayacağını düşünürsem, zalimce kalkar uyumaya giderdim.

Annem, farklı üniversiteler, farklı çevreler, farklı tatiller derken giderek daha seyrek görüşen kardeşlerin birbirine olan düşkünlüklerinden hoşlanır, gece sohbetlerinin önemini kavrar ve uzak dururdu. Arada meyve, kurabiye, çerez getirir, hava serinlerse üstümüze almamız için hırka bırakırdı. Sonraları kola ve çayların yerini içki almaya başladığında daha da uzak durur oldu. İçki alemini onaylamadığını böyle anladık annemin. Ve gerildik. Söylenip dursa gerileceğimizden çok daha fazla gerildik. Bir süre sonra, şartmış gibi böyle huzursuz huzursuz içmenin bir anlamı olmadığına karar verdik. Annem yattıktan sonra ve sohbet çok gerektirdiğinde, abim zuladan bir iki tek attı arada ama onların bile annemin dikkatinden kaçtığını pek sanmıyorum. Yürürken iz bırakmayan, ne zaman ayakta, ne zaman yatakta olduğu anlaşılamayan ama varlığı hafifledikçe ağırlaşan cinsten bir kadındı annem. Evinde görünmez olabilen bir uzaylı yaşasa, nasıl istediği kadar görünmesin varlığını her an ensende hissedersen, annemi de öyle hissederdik. Ben 'Beşinci türsün sen.' derdim anneme, o filmi bilmez ama ne kastettiğimi anlar, gülerdi.

Şimdi bir tek ablam kaldı ki onu defetmek kolay. Benim eve gelmem onun erken yatması için yeterli. Evde yaptığım her şeyi, oturuşumu,

konuşmamı, yemek yememi, sırtıma bir minder daha dayamamı, burada kurduğu düzene, kendine bir eleştiri olarak alıyor. Bilmeden eleştirdiğim her şey için bozulup erkenden yatıyor.

Yemeğe oturduk. Ölümüz olduğundan bir evde bir ay içinde yapılabilecek tüm yemek çeşitleri mutfağı kaplamıştı. Açtım, uçakta tırtıkladığım yemeği saymazsak sabahtan beri bir şey yememiştim. Yemekler çoktu, güzeldi ve benim için artık egzotikti. O kadar çok yedim ki iştahımdan utandım. Ablam da belli ki utandı, yüzüme bakmamak için harcadığı çabayı, tabağımı dikizlememek için gösteremedi. Abim eğlendi epey. Daha çok eğlensin, espri patlatsın diye abartıp çatlayana kadar yedim. Ablamın utancı beni daha da körükledi ama abimi engelledi. Zira hak versin, vermesin birini rahatsız ettiğini farkederse durur abim. Vicdanı olan herkes durur sanırız ama durmayız. Her normal insanda bir miktar kötücüllük vardır. Abimde olmadığından biliyorum.

Biraz olsa, belki başının çaresine bakar, bizi de sorumluluktan kurtarırdı. Bu haliyle hepimizin hem en çok sevdiği, hem de en çok dert ettiği kişi oldu. Hatta öyle ki, - bir gün açıklamaya çalışırken, eşim Dan'in anlamsızca bir dolu psiko-terapi görmüş analitik aklının hemen yapıştırdığı gibi, - ailemizin tek ve en büyük "sorunsalı" oldu abim. Dan'a göre Amerika'ya gelişim de, Amerika'ya geldiğim için yaşadığım suçluluk duygusu da, bu duyguya rağmen eve dönmemek için ne mümkünse yapmam da hep bu sorunsal ile ilişkili. O kadar çok ayrıntı var ki, doğruluğuna rağmen, herşeyi XL boyutlarda paketleyip rafa kaldırmaya bayılan ve böylece tüm sorunları çözdüğünü sanan, ama onca gevezeliğe rağmen temelde duygularından kopuk Amerikalıların tamamına Dan'ın şahsında gıcık oldum. Tek bir şeyi yüreğimin derinliklerinde hissediyorum. Artık 40 yaşında kocaman adam olan abime karşı, ne kadar savaşırsam savaşayım sorumluluk duymaktan kendimi alıkoyamıyorum. Seçimlerim beni abimden değil de, ailemin diğer üyelerinden uzaklaştırdığına göre, bu sorumluk duygusuyla ilgili fatura kestiğim taraf muhtemelen onlar. Dan'ın tüm telkinlerine rağmen psikoterapi görmemiş zihnim ancak bu kadarını analiz edebiliyor.

Nihayet istediğim yerdeyiz. Ablam odasına çekilirken cenaze evi olduğumuzu hatırlatarak müzik açmamamızı, içki içmememizi,

yüksek sesle konuşup gülmememizi, tüm bunları yapacaksak içeride kalmamızın daha iyi olacağını söyleyerek ortamı sabote etmek için ne mümkünse yaptı. Ama içki konusunda alternatif yöntemler geliştirmekte uzman olan abim, getirdiğim pahalı kaliforniya şarabını coca cola şişesine doldurmak, kadeh yerine renkli bardak çıkarmak suretiyle, şarapseverler için cinayete eşdeğer bir sistem geliştirip, bizi islami yasın şartlarından kurtardı. Mezeleri geniş bir tepsiye koyup, masa ile balkon duvarının arasında kaldığından görünmeyen sedirin ortasına yerleştirdi. Biz de sedirin iki ucuna kurulduk. Ben sabırsızlıkla abimin, bu durumlarda böyle şeyler söyleyen insanların muazzam taklidiyle 'Ee daha daha nasılsın bakalım Ayşe Hanım?' demesini bekledim, lafın ardından gelecek kikirdemelerimi şimdiden bastırmaya çalışarak. Ama abimin, ablamın varlığında bastırmaya çalıştığı şey esprileri değil, hüznüymüş. Elbette çok üzgündü abim. Aptal kafam başka ne beklemişti ki. Annemizi kaybetmiştik. Şuursuzluğuma hem şaşırdım hem de öfkelendim. Ben üzülmüyor muydum? Üzülmek için abimin bunun gerçekten üzülünecek, espri yapamayacak kadar üzülünecek bir konu olduğunu hissettirmesine mi ihtiyaç duymuştum? Şimdi bile üzülmekten çok üzülmemenin derdine düşmüştüm. Hâlâ kendimle meşguldüm. Bu düşünce akışını şimdi durdurmazsam, bu zaafımı paylaşmaya, abimin annemi, kendi acısını bırakıp beni teselli etmesini istemeye kadar vardıracaktım işi, biliyorum. Yutkundum. Kırmızı kesme su bardaklarının ağzına kadar doldurduğumuz şaraptan büyük bir yudum aldım ve abime dönüp "Hadi anlat." dedim.

Abim "ne anlatayım bilmiyorum ki, zaten telefonda her şeyi konuştuk," diye başlayıp, arada sadece zincirleme yaktığı sigarasından nefes çekmek ve şarabı yudumlamak dışında hiç susmadan bir saat konuştu. Bir saatin sonunda kendi tarafımdaki kül tablasında beş tane sigara saydım. Şarabı bitirmiştik. Kafam iyi olmuştu. Şarabın değil, her Türkiye ziyaretinde abimle başbaşa kaldığım ilk saniyede tekrar başladığım, dönüş için uçağa bindiğim an bıraktığım sigaranın kafasıydı bu.

Annem yatağında ölmüştü. Yaşlılık hâricinde bilinen herhangi bir hastalığı ya da şikayeti yoktu. O kadar kendi kendine yeten, kimseye yük olmayan bir yaşlıydı ki, yaşına rağmen ölümü herkesi şaşırttı. Ben de her geldiğimde annemi aklaşmış ve zayıflamış buluyordum

ama yaşlanmış bulmuyordum. Saçı, teni bir yana, sanki yeşil gözleri, pembe dudakları da giderek açılıyor, vücudunun katı çerçevesi silikleşiyor, eskisine göre daha az üzerinden çıkarır olduğu beyaz geceliğiyle hayaletimsi bir görüntüye kavuşuyordu. Bir gelişimde, annemin yüz hatları belirgin, vücüt hatları çömertçe yuvarlak eski resimlerine bakarken abime, "Sanki onun yaşlılığı gibi değil, annem ölmüş de başkası onun yerine yaşlanmış gibi." demiştim. Güldük ama aynı zamanda tedirgin olduk. Biliyorum çünkü annemin dünyası bizi hep biraz tedirgin etti. Abimi bir yandan büyüledi, hatta bence bir miktar hipnotize etti. Ben çocukken bu sonsuz iyanet ortamının ettiklerine, Ahmet sorunsalının ortaya çıkışına tanık olduğum için, bir çeşit direnç geliştirdim. Durumla idare edebilmek için alaycı oldum. "Anne bence sen ölmeyeceksin, silikleşerek dağılacak, atmosfere karışacaksın." dedim o fikrin üzerimizde yarattığı gerginliği atmak için. Annem annelere has bir anlayışla güldü ama Ahmet'in benimkisi gibi kötü niyet taşımayan esprilerine güldüğü gibi yürekten değil. Alaycılığıma hayranlık mı duyuyor, çocuksu mu buluyor bir türlü kestiremediğim abim, abilere has bir anlayışla güldü. O dönemde annemin dünyevi işlerinin sıkıcı bir kâtibi gibi davranan ablam gülse o kadar korkadım ki, bir daha asla terbiyesizlik yapmazdım. Komik bulduğu için gülen bir tek babam oldu.

Ama bizim ailede kimse babamın desteğini istemezdi. Saygı duyar mıydık emin olamıyorum ama saygıyı eksik etmezdik. Sanırım babamı idare ederdik. Ben bilerek isteyerek bu dünyanın dışındaysam, babam bilmeyerek istemeyerek öyleydi. Algısı bu kadarına yeterdi. Herkesin sınırları zorlanır da, onunki bırakılırdı. İşinde gücünde bu kadar başarılı, her şeyini yoktan vareden bu adamın zekâsına bazen haksızlık ettiğimizi düşünürüm. Ama sonra öyle şeyler söyler, öyle konularda öyle saçma caka satar ki, düşünmeyi derhal bırakırdım. George Bush mesela, görünüşte nedensizce hep babamı hatırlattı bana. Zamanla, hem iş bilir olma, hem de saf olma halini ortak bulduğuma hükmettim. Verdiği zararı bilmeden ve muhtemelen asla da bilmeyecek olarak, sahip olmadığı erdemlere sahip olmadığından asla şüphelenmeyerek, çıldırtıcı bir inatla kendinden emin ve kıtlıklarıyla densizce mutlu bir şekilde yaşayıp, yıkıp geçirebilme ayrıcalığı... İşte bu ortak.

Bana bir saat içini döken abimin anlattıkları annemin son bir ayıyla ilgiliydi. Romantize ediyordu her şeyi. Telefon konuşmalarını, ölme-

den bir hafta önceki buluşmalarını, söylediklerini, giderken çantasına tıkıştırdıklarını, son sarılışını belli ki tekrar tekar kafasından çeviriyor, her birinden anlam çıkarmaya çalışıyordu. Böyle demiyordu ama bunu yapıyordu. Bütün bu malzemeden ne kadar anlam çıkarsa, o kadar teselli olacak sanki. Öleceğini bilen karakterin veda ettiği ve veda edilen kişinin bunu geriye dönüp baktığında çok net görebildiği türden filmsel senaryolar arıyordu o malzemeden. Bence, buna dair çok net ipuçları göremediğinden zorluyordu. Sonrasında ölmediği herhangi bir ziyaret de bu kadar anlamlı olabilirdi zorlandığında. Sinirim bozuldu. Abimin annemle ilgili her bir şeyi anlamladırmak, yüceltmek istemesi, son ana kadar annemden hâlâ bir onay beklemiş olması, buna neden olan suçluluk duygusu, her şey her şey sinirimi bozdu. Neden kaçtığımı bir kere daha hatırladım ve annemin yokluğunda dahi, ya da yok olduğu için daha da sorgulanmaz bir şekilde süren etkisine isyan ettim. Çocuklarımı hatırladım, oraların hafif duygusunu özledim, kaçmak istedim.

"Annem öleceğini tabi ki biliyordu, aksi mümkün değil." dedim abimin son sözüne karşılık verip vermediğimi bilmeden. Vermemişim galiba abim güldü.

"Durum özetle budur diyorsun."

"Evet aslında." Bir şey demedi. Ben bir açıklama yapmam gerektiğini hissettim.

"Annemin bu dünyadaki son yirmi yılında artık şaşkınlık gibi bir duygunun varolduğunu sanmıyorum." Yine sessizlik. Devam ettim:

"Azraile gafil avlanması bence gerçekten ihtimal dışı. Ayrıca annem hayatında neyi söylemeye karar verdiyse yıllar önce verdi. Son bir ayında, hem de sonradan kafa yorulup çözülmesi gereken şifreler bırakmaz. Varsa bir şey içinde kalan, kendi tarzıyla ifade etmenin yolunu bulurdu ama sen o zaman bilirdin bunun sana ifade edildiğini, böyle kafan karışmazdı... Bilmiyorum, fazla okuyorsun bence. Annemi biraz tanıdıysam, değil bir ay, bir saat sonra öleceğini bilse durumu etrafındakiler için son derece normal kılar. O kadar normal kılar ki, normalleştirmek için sarfedilen zerre kadar çaba dahi hissetmezsin. Çünkü normaldir ona göre, bir saat sonra uyuması ne kadar normalse, o kadar normaldir."

Abim burada güldü. Biraz sabırsızca...

"Yok artık abartma." dedi. "Bize hep dışarıdan bakmaya alıştığından karikatürize ediyorsun. Ve tuhaf bir güvenle bunun daha doğru olduğunu iddia ediyorsun."

Kendisi de şaşırdı ağzından çıkan cümlenin sertliğine. Kırk yılda bir olurdu ama olurdu. Abimi sinirlendirmiştim. Hemen geri almak istedi.

"Kusura bakma, tam öyle demek istemedim." dedi.

"Yok sorun değil. Üstten baktığımı mı düşünüyorsun sen de?"

"Ben de?"

"Yani ablam gibi."

"Haa yok onunkisi gibi değil. Sadece bazen annemin normal bir insan olduğunu unuttuğunu düşünüyorum. Kadına şakayla karışık yapıp durduğun 'ermiş' muamelesi, şaka falan değil artık. Yani ben Amerika'ya hiç gitmemiş biri olarak tüm Amerikalıların aptal ya da şişko olduğuna dair espriler yaptığımda sen nasıl fazla klişe, abartılı ve dışarıdan bulduğundan gülemiyorsan, ben de sen böyle annemi yarı ermiş, yarı uzaylı gibi resmettiğinde çok eğlenemiyorum."

"Şimdi sen karikatürize ediyorsun. Senin için Amerika neyse benim için burası o mu yani? Beni de annem büyüttü, unutma."

"Biliyorum. Ondan rahatsız ediyor zaten."

Sustum. Abim bu sefer kusura bakmamamı söylemedi. Neye karşı olduğunu tam anlamadığım, isyankâr bir hali vardı . Bir süre söylediği şeyi ne kadar hak ettiğimi düşündüm.

"Bizimki gibi bir aileye biraz da dışarıdan bakmanın daha doğru olabileceğini hiç düşündün mü?"

"Yapma Ayşe, sana çoğu kez hak verdiğimi biliyorsun zaten. Bir konuda itiraz ediyorum diye bana ablam olmuşum gibi davranma."

"Ama öyle bir konuda itiraz ediyorsun ki... Annem ya. Her şeyin başı, sonu, ortası, merkezi."

"İşte bak bu bile. Bunu öyle bir söylüyorsun ki annemi kafadan hükümlü yapıyorsun."

"Merkez olduğunda hemfikiriz ama sorumlu olduğunda değiliz öyle mi?"

"Sorumluluk çok çetrefilli bir konu. Kim sorumlu değil ki? Tek kişiye yüklemek, kolaya kaçmak. Hem bu psikanalizler hiç bana göre değil."

"Hayda, yine benim Amerikalılığıma geldik. Ablamdan çok da farklı değilmiş be Ahmet'çim." Çocukluktan kalma bir alışkanlıkla ne zaman abime bozulsam araya mesafe koyar adıyla hitap ederdim. İtiraz edecekti, izin vermedim.

"Amerikalı ya da yabancılaştığım damgası yemeden bir laf edemez oldum. Bu da kolaya kaçmak değil mi? Söylediklerimi senin deyiminle

'kafadan' şüpheli kılıyor. Sürekli bu aileye olan bağımı, sevgimi, içinizden biri olduğumu kanıtlamaya zorlanıyorum."

"Belki de bu bağı sen sorguluyorsundur. Bunu yargılayarak söylemiyorum; ama hem dışında olmak, hem her şeye hakim olmak, hem de hep haklı olmak istiyorsun. OLMAZ ÖYLE ŞEY!" dedi aniden kalkıp, kalantor şehir maçosu taklidi yaparak. Sıçradım ama sonra uzun uzun güldüm. Bu sahne, abimin kişilik çözümlemeleri yapmasından daha tanıdıktı. Ama yaptığıyla dalga geçtikten sonra yine de devam etti. Şaşırdım. Annemin ölümü abimi daha sesli yapmıştı.

"Kopmadığını bizden çok kendine ispata çalıştığını düşünüyorum bazen. Suçlulukla hareket eder gibi..."

"Analizi sevmeyene de bakın." dedim yediğim lafa rağmen ortamın yumuşamasından hoşnut. "Al benden de bir tane o zaman. Suçluluktan bahsediyorsun ama ya seninki ne? Annemin her ziyarette yapageldiği şeylere bunca anlam yükleme çabası? Sana mesaj bıraktığına inanman ve bu mesajı anlamaya çalışman?"

"Şifre"

"Ne?"

"Şifre demiştin. Annem ölmeden önce çözülmesi gereken şifreler bırakma demiştin."

"Eeee?"

"Eesi sen yine böyle şifreyle mifreyle karikatürize etmeden önce, tek yapmaya çalıştığım, annemin son sohbetlerini, son halini sana aktarmaktı."

"Kendini kandır istersen bu düşünceyle ama sapına kadar Amerikalı olmakla suçlanma riskine rağmen ben inanmam." Güldü.

"Valla öyle." dedi pek de emin olmayarak. "Belki biraz da romantize ediyorumdur."

"Orası kesin canım! Romantize de et zaten, sonuçta annemiz öldü..." Öldü deyince annemi tekrar öldürmüşüm gibi sinirim bozuldu. Titredim. "Suçluluk hissetme de..."

Neyin suçluluğu demedi. Dese "onun istediği gibi olamamanın" diyecektim. Ki bu da bizi mayınlı alanalara götürecekti. Biraz tereddüt ettim. Belki bu gece hazır bu kadar dışa dönükken bir ilk yaşanır umuduyla devam ettim.

"Onay arıyorsun gibi geliyor bana."

Abim sustu, neyin onayını arıyorum da demedi. Neyi kastettiğimi biliyordu. Ama hep bu noktada kapanıyordu. Annemden, ailemizin sevgiyle gizlenen dayatmalarından, arkadaş anılarından, Amerika'da

gördüğüm şeylerden yola çıkarak defalarca geylik konusuna girmek istedim ama hiç oralı olmadı. Safa da yatmadı. Neden bahsettiğimi anlamıyor gibi davranmadı. Her defasında "Bak farkındasın di mi, ben burada susuyorum." dedi o altı çizili suskunluğuyla. Anlamamış gibi yapsa, ağzından girer, burnundan çıkardım ama bu çektiği seti hiç yıkamadım. Yeltenemedim bile. Zorlanması mümkün bir set değil o. Zorlanırsa, sana kalbini açmayan bir sevgiliden aşk dilenmek gibi iki tarafı da utandıracak, cüzdanından para çalarken yakaladığın can dostunla yüzleşmek gibi iki tarafı da aşağılayacaktı. Bir şey yapamadım, bu durum kendi kendisiyle inkâr içinde olmadığını kanıtlıyor diye bir miktar tesselli bulmaya çalıştım.

Yatmadan önce Dan ve çocuklarla konuştum. Okula gidiyorlardı. Hoparlörden merhaba demeye zorlanan Sam'in sesi buruktu. Onları bıraktığım için suçluluk duymaya hazırlanırken, Dan okul kermesi için kendi elleriyle kurabiye yaptığını söyledi. Yanlışlıkla tarifin iki misli koyduğu üzümler yüzünden üzümlü kurabiye yerine, kurabiyeli üzüme benzettiği, şeklinin çok kayık olmasının nedense olayı daha da sevimli kıldığını sandığı bu girişimiyle gurur duyuyordu. Dan, mutfakta beceriksiz başka anneler ya da babalar gibi, çocukların bayıldığı donot ya da muffinlerden almayacaktı. Tadı nasıl olursa olsun, çocuğu için kendi elleriyle yapmanın erdemine inanacak, komik kusurların karizma hanesine yazıldığını sanacaktı. Bu arada, gözlerini üzümleri patlayıp ortalarında yanardağ gibi delikler açılmış kurabiyelere dikmiş, ezik ezik yanında duran Sam'in karizmasının yerlerde süründüğünü görmeyecekti. Görmeyi reddedecekti. Tıpkı annemin cenazesine yetişebilmek için üç aktarmayla geldiğim çocukluk evimde, kendimi şu an nasıl hissediyor olabileceğimi görmediği gibi. Ama duyarsız olduğundan değil. Haşa. Ne de olsa o dünyada çok daha fazlasını yaşamış insanları gördü. Duyarlılık konusunda yeşil kart sahibi.

Onunki iyi tarafından bakarsak politik duruş, kötü ve daha gerçekçi tarafından bakarsak mesleki deformasyon. Muhtaçlara yardım etmek, uzun vadede ahlaki bir hiyerarşi yaratıyor. Biz fanilerin beklentilerinin, bu hiyerarşinin en dibinde dahi yeri yok. Yüksek profilli bir sivil toplumcu olan Dan'a göre, muhtaç olmayanlar ih-

tiyaçlarını gidermektense o ihtiyaç duygusuyla baş etmeyi öğrenmeli. Ancak böyle yaparlarsa bilinçsiz tüketici yerine, vicdan sahibi dünya vatandaşı olabilirler. Nedense, bu dünya vatandaşlarının payına bir de kötü ebeveyn, kötü eş ve kötü aşçı olmak düşer. Ama yaptıkları seçimin doğası gereği bunu fark etmeleri mümkün değildir. Günlük hayat duyarsızlıklarının üzerine geçirdikleri zırh, ne de olsa evrensel duyarlılıktır. Bu da, fani olana karşı yüzde yüz şuursuz olabilme hakkını beraberinde getirir. Konuşmak boşunadır.

Yüce vicdanlarıyla gönülden yaptıkları bu işin, aslında kelimenin maddi anlamıyla zerre kadar "gönüllü" olmadığını, hepsinin ihtiyaçlarının çok ötesinde banka hesaplarını doldurduklarını hatırlatırım bazen. Orada da tosladığım duvar Amerikalılık olur. Bir Amerikalı para kazanmaya ihtiyaç değil, hak noktasından bakar. Oradaki ayrımı yapabilmek için üçüncü dünyada kamp kurmak değil, üçüncü dünyaya doğmak gerekiyor sanırım. Ben üçüncü dünya vizyonumla doğal olarak düşük profilli sivil toplumcu oldum. Benim için bu iş, herhangi bir iş kadar yüce, kurumsal, şerefli, yoz, maddi, manevi. Dan ve etrafına duyduğum hayranlık, otuzlarımı geçtiğimde yardım ederek şişirdikleri egolarından tiksinmeye kadar vardı. Dan'a göre ise asıl egosu problemli olan benim. Zira ben bir siniğim. Bütün sinikler gibi bu dünyanın çerçevesinde gezinip, arada kafamı uzatıp bakıyorum. Gördüğümü beğenirsem çekip alıyor, beğenmezsem sırtımı dönüyorum. Ellerimi hiç pisletmiyorum. Belki de... Ama elimi gerekli gereksiz herşeyle pisletiğim için alkış da beklemiyorum. Mesela üzümlü kurabiye.

"Çok iyi etmişsin. Ama geçen hafta Sam'in arkadaşları bizdeyken, onlara kermes için çikolatalı muffin yapma sözü vermiştim. Orada olmadığıma göre, benim için Jones'un oradan muffin de alır mısın?" Kısa bir sessizlik. Hemen akabinde Sam'in neşeli sesi. "Süpersin anne. Baba hadi geri dönelim!" Öyle bir söz vermedim. Ama bunu Dan bilemez. Bilse, o muffini aldırmamdan çok, Sam'i yalanıma tanık ve ortak etmeme kızar. Düzgün adam ne de olsa. Ve tüm düzgün adamlar gibi haklı. Tüm düzgün adamlar kadar haklı.

Abim eşiyle konuşmadı. Bana Dan'i ve çocukları sadece ablamın yanında sordu. Didem'in gelmemesini işlerinin yoğun olmasıyla açıkladı. Didem'den bahsetmekten kaçındığını, bu yüzden bana Dan'ı

sormadığını düşündüm. Demek ki bir değişiklik olmamıştı. Son geldiğimde yine boşanmaktan bahsetmişti. Sonra, bir e-postasında, ayrılma fikrini şimdilik yine rafa kaldırdıklarını yazmıştı. Ben bu değişimde yine annemin tanrısal elini hissetmiş; ama artık sormaya bile gerek duymamıştım.

Abim sorunsalının tavan yaptığı mevzudur evlilik. Ama onu anlamak için olayın kaynağına bakmakta fayda var.

Kaynakça

Annem bize hiç bağırmadı. Bir kere bile 'nedir bu sizden çektiğim,' demedi. Daha önce bunu sadece garip bulduysam, çocuk sahibi olduğumdan beri ürkünç buluyorum. Çocuklarıma söylenmediğim, arada onlardan yakınmadığım bir dünya düşünemiyorum. Dan bile, tüm doğruculuğuna ve peygamber sabrına rağmen arada kızmayı bilir. Biz ise hep sevgi, hep hoşgörü, hep sabır, hep idare gördük çocukluğumuzda.

Ancak ideal olan, hiçbir zaman normal olan değildir. Ve normal olana 'normal' denmesinin genelde mantıklı bir sebebi vardır. Mesela, babamı yıllarca duyarsız bildim. Halbuki kuzu gibi adammış. Üç çocuk yetiştiren her insan evladı gibi arada kızardı ya da en azından kızmaya yeltenirdi. Annem hemen sonsuzluğa uzanan kanatlarını gererdi önümüze. Ama nasıl becerirse babamı karşısına almadan yapardı bunu. Onu da idare ederdi. İki arada bir derede, babamın bize kızmasına da, kızdığı için suçluluk hissetmesine de, bizim o sözde kızgınlıktan dolayı yaralanmamıza da engel olurdu. Büyücü gibiydi. Sihirli değneği ile herkesi doğru hislere kavuştururdu.

Sonra da şunlar oldu: Ablam evi hiç terk edemedi. Sonradan yanlış hesap sonucu piyangodan çıkan en küçük kardeş olan ben, annemin aurası kadar, annemin aurasıyla çarpılmış iki büyük kardeşi de görerek büyüdüğümden, kaçabildiğimce kaçtım. Abime göre hiçbir zaman yeterince uzaklaşamadım. Bir Amerikalıyla evlenip, bir süredir yaşadığım Seattle'a yerleşeceğimi öğrendiğinde, "Hadi ya, ben bir Eskimo ile evlenip, igloda yaşarsın diye düşünmüştüm. Ne de olsa henüz Mars'ta hayat bulunmadı" demişti. O da istediği kadar uzaklaşamadı ama istediği kadar isteyemediğinden. Hep kaçamak kaçışlar oldu onunki. Her defasında kendini çocukluğunun

ranzasında geri buldu. Ama ne burada huzurlu uykular uyuyabildi, ne de başka bir yerde tutunabildi.

Adından mütevellit "Ahmet sorunsalı" da işte böyle başladı. Çok önemlidir bu. Lakin aile sınırlarını aşan ilk ve son sorunudur ailemizin. Kosava savaşları gibi sıralı ve yıkıcıdır. Bir yıkım diğerini getirir. İmparatorluğu temellerinden sarsar. En fenası bu zaafları gizlemek artık mümkün değildir. Dışarıdan mükemmel görünen çerçeve kırılmıştır ve annemin tüm büyüsüne rağmen çatlak herkesin gözüne batmaktadır.

Birinci Ahmet Sorunsalı

Üniversite ilk kaçışı oldu. İlk bağımsızlık savaşı. Başka bir evrende uzun müddet yaşayamayan E.T gibi her haftasonu eve gitti. Haftasonları giderek üç günden, beş güne, bir haftadan iki haftaya uzadı. Vizeden vizeye gitmekten, kendini nihayet finalde 100 de alsa geçemeyeceği bir duruma sokup rahatlayınca, her şeyi bıraktı. Bağımlılığından da bağımsızlığından da kaçtı durdu bütün yıl. Sonra ömrü öyle geçti. Ama henüz bunu bilmiyorduk.

O yaz çok hararetli konuşmalar yapıldı evimizde. İTÜ'deki kaydının, kasabaya yakın bir İzmir üniversitesine alınmasından, İstanbul'da bir ev tutmaya, ablamın gelip abimle yaşamasına, annemin de sık sık gelmesine kadar pek çok çözüm üretildi. Tüm bunlar babamı utandırdı, ablamı şaşırttı, beni dehşete düşürdü, annemi kıyamamakla, yenilgiyi bu kadar erken kabul etmek istememek arasında bir yerlerde bıraktı. İnsanlara açıklamak gerekecekti. Anlamayacaklardı. Kasabada herkeslerin kızları oğlanları bir yerlere üniversiteye, hatta benim gibi çok daha küçük yaşta yatılı özel okullara gidiyor, üzülseler de, özleseler de bırakmak söz konusu olmuyordu. Babamın utancının ve annemin kabul etmek istemediği yenilginin asıl nedeni buydu.

İşin tuhafı ne annem, ne babam, ilk senesini heba ettiği için kızmadı abime. Kimse "zor mor, herkes yapıyor, sen de yapacaksın, bu işler böyle," demedi. Okulu ektiği o haftalar boyunca herkesin içi içini yedi de kimse, "Oğlum hadi gel gidiyoruz, bu saçmalık fazla uzadı." demedi. Bağırıp, azarlayıp, paylamadı. Ta ilk andan itibaren bu durum, hakkında açık açık konuşmaktan kaçınılan, hele oğlanın

yanında babası ölmüş de henüz gizleniyormuş gibi çaktırmamak için ne mümkünse yapılan, kapalı kapılar ardında hayati mesele gibi kafa yorulan, ama geri kalan zamanda her şey normalmiş rolü yapılan bir sorunsal olarak ele alındı. Ve kaçınılmaz olarak öyle oldu.

Abim de ayıbı yapan taraf olarak, karar vermek onun hakkı değilmiş gibi susuyordu. Ben yapılan konuşmalardan kendisini haberdar ediyordum. Bu durum annemler tarafından da biliniyor, benim abimin nabzını yoklayan kişi olmam doğal karşılanıyordu. Ama kimse neyi tercih edeceğini ona sormuyordu. Abimin İstanbul'a dönmek istememesinden korkuluyordu. Kimse açık bir isteği tartışamayacak, reddedemeyecekti. En doğrusu abime yapacağı tercihi empoze etmekti. Bu sistemin beyni annem, kanalı bendim. Sonunda abim yurttan ayrılacağını, bir ev tutacağını ve yalnız kalacağını duyurdu.

Babamın tuttuğu, annemin döşediği ev abimin hücre evi oldu. Ben o yıl lise ikideydim. Dönem aralarında ablamla ya da annemle ziyarete gittiğimiz evle beraber abim de her gidişimde karanlıklaşıyordu. Abimin, espri ya da taklit yapmadan her konuda ciddi ciddi dertlenebilen melankolik yanına, ilk o zaman tanık oldum. Cem Yılmaz iken Cezmi Ersöz olmuştu. Sanki hasta olmuş gibi kaygılandım, üzüldüm.

Çok sigara içiyordu. Sağda solda gözüme çarpan tek tük boş votka, tekila şişelerinin annem öncesi yapılan büyük temizlikten yırtan minik detaylar olduğunu tahmin ediyordum. O ziyaretlerden en çok aklımda kalan detay, annemin ve ablamın tüm titizliğine ve gayretine rağmen evden gitmeyen havasızlık kokusudur. Sanki bu kokuyu abim üretiyordu. O da havasızlık kokuyordu.

Tüm sınavlara girmesine ve sınıfını ucu ucuna da olsa geçmesine rağmen, annemin ani bir kararıyla, kaydı o yılın sonunda İzmir Dokuz Eylül Üniversitesi'ne alındı.

Abimin İzmir'deki ilk yılı, ünivesite sınavlarına hazırlandığım için haftanın yedi günü ve gecesi çalışmama rağmen, hayatımın en güzel okul dönemiydi. Yatılılıktan kurtulmuştum. Lisedeki son yılımda İzmir'de abim için tutulan evde kalmama izin verilmişti. Annem dahiyane bir çözümle, sorumluluğumuzu birbirimize yüklemişti.

Abim, kendine karşı sorumluluk duygusundan yoksundu, etrafına karşı değil. Benim hazırlandığım üniversite sınavı benden çok ona dert olacak, dağıtması söz konusu bile olmayacaktı. Annemin benden yana korkusu yoktu. Çalışkan olduğumu tüm eğitim hayatım boyunca kanıtladığımdan, disiplinimin abime iyi geleceğini, son iki yılda tanık olduklarım nedeniyle abimi kollayacağımı biliyordu.

Belki kontrolü için için sevdiğimizden, bu ortamda abim de ben de çok rahat ettik. Ben yatılılıktan kurtulduğum için zaten cennetteydim. İstanbul'dan ayrılınca melankolisinden kurtulan abimle beraber yaşamak, üstüne bir ödül gibiydi. Annem ya da ablamın sık sık kolaçan etmesine rağmen kendimizi bağımsız zannedebiliyorduk.

Abimle İzmir'de epey gezdik tozduk. Arada fırsat bulduğumuzda Çeşme'ye bile kaçtık. Esprileri ve yeşil gözleriyle, sınav stresinde kendine bir hayal arayan birçok arkadaşımı kendisine aşık etti. Ben onun sadece iki arkadaşıyla tanıştım. Neşesiz ve ciddi tiplerdi. Politik teoriler üzerine konuşuyorlar ama güncel politikayı takip etmiyorlardı. Aramızda bir yaş olmasına rağmen bana lümpen kolejli muamelesi yapıyorlardı. Abim de onların yanında farklıydı. Üniversiteli olmakla bağdaştırdığım dertli ve depresif yanı ortaya çıkıyordu. Bir iki kere kampüse gittiğimde, sigara içtiği kantininde, kitap aldığı kütüphanesinde, arkadaşlarıyla sohbet ettiği bahçesinde, üniversitenin hiçbir yerinde çok rahat etmediğini farketim. Kızların yanındaysa düpedüz çekingendi. Benim kız arkadaşlarımın yanında olduğu gibi çekici, esprili değildi. Kendine ait bir dünya kurmaya yeltendiğinde, kendi gerçeğiyle karşı karşıya kalıyor ve tökezliyordu. Bunun adını o zaman böyle koyamadığımdan şaşırıyor, bir yıl sonra gireceğim üniversite ortamından korkuyordum.

O yıl ben ODTÜ'ye girdim, abim de sınıfını alnının akıyla iyi bir dereceyle bitirdi. Ben ayrılınca, o iki ciddi arkadaşından birini ev arkadaşı olarak yanına aldı. Ben kendime ayrı bir şehirde, ayrı bir hayat kurduğum, ilk gerçek aşkı yaşadığım, ilk sigaramı içtiğim, ilk politik teorilerimi tartışmaya başladığım için, o dönem ilk kopuşumu yaşadım. Olan biteni pek takip etmedim, takip etmek istemedim. Abim kalan üç yılını, beş yılda bitirdi. Mezun olması gereken yıl tek dersi kaldığını söyledi. O tek ders sonraki iki yıl da verilemeyince, dürüst davranmadığı anlaşıldı ama kimse bunu yüzüne vurmadı. Ele

güne tek dersi iki yılda veremediği söylenemediği için, mezun olduğu söylendi. Bir yalan kaçınılmaz olarak ötekileri beraberinde getirdi. Çalıştığı, nerede çalıştığı, ne kadar maaş aldığı, kasabalı bilmemkimin oğluna iş bulması konusunda neden yardım edemeyeceği vs... Ablam annemi hiç terk etmemeye belki o yıllarda karar vermiştir. Zira her yalan söylemesi gerektiğinde ömründen beş yıl yitiren annem, tam da o zamanlar aurasını eskisinden daha büyük bir aşkla dine yöneltmeye başladı. Pis işleri doğal bir iş bölümüyle ablam üstlenirken, annem ruhlarımızı temizlemek için okudu da okudu. Hocalara gitti. Evinde okumalar başlattı. Konu komşuyu, duayla, muhabbetle sarhoş eder oldu, gözleri, teni, saçı nurlandı. Hep güzeldi, büyüleyici oldu.

II

Cenaze herkesin söylediğine göre daha önce görülmemiş cinsten bir şeydi. Tüm kasaba cenazedeydi. Aslında daha çok cenaze tüm kasabadaydı. Merhumun ruhu huzura erecek derken, merhum yakınlarını çok özel bir vedadan mahrum bıraktılar. Cami kısmının kalabalığını anladım ama alakasız insanların mezarlığa kadar gelmesinin ardında çirkin bir merak olduğunu düşündüm. O gömme anı öyle histerik bir boşalma anı ki, tanımadığım birinin gömülmesini izlesem dahi duyarsız kalmam mümkün değil. Abimin kefene kürekle kum atarken kendini koyvermemesi mümkün değildi. Ya da ablamla benim yanı başında, annemin kefenin içinden farkedilebilen vücudunun toprakla karışmasını sağduyuyla seyretmemiz. Hem etrafın, kalabalığın, gözlerin üstünde olduğunun farkındasın, hem de kendini kaybetmişsin. Korkunç bir şey bu. Ama işte buna geldiler. Hem görmeye, hem de kollektif histeri yaşamaya geldiler.

Arabanın bagajına çiçekler koymuştuk, biz bize kalınca dikeriz diye. Ama kimse gitmedi. Ya da giden kadar gelen oldu. Biz de ilk fırsatta kendimizi mezarlıktan dışarı attık. Kalabalığı yararak arabaya gitmeyi bile göze alamadığımızdan, arka taraftan kaçmaya karar verdik. Hata etmişiz. En az kırk dakika yürümemize rağmen cenaze alayından kurtulamadık. Her döndüğümüz köşenin, cenazeden dönen veya yeni giden ve bizi görünce başımızın sağlığını dilemeden geçemeyen kalabalıkla karşılaşacağımız son köşe olmasını boşuna diledik. Sonunda çöldeki kuyu misali, sarı bir taksi çıktı karşımıza. Abim intihar ediyormuş gibi attı kendini önüne. Taksi fren balatalarına asılıp durdu. İçeri girince "Canına mı susadın kardeşim?" diye çıkıştı adam. "Yok da canımdan bezdim valla." dedi abim. "Kusura bakma abim tanımadım." dedi adam sesini gereğinden fazla alçatarak. "Çok üzüldük valla. Bizim hanım ağladı. Oradadır şimdi. Ben de gidecektim ama mezara adam taşıyıp durmaktan gidemedim. Herkesin anası gibiydi. Hepimizin başı sağolsun. En başta sizin."

"İnşallah inşallah abim, bizim de tek dileğimiz başımızın sağlığı." dedi abim yine bir rollere bürünerek. Burasına gelmişti ama burasına geldiği pek az zaman burasına geldiğini belli eder, daha çok burasına gelmiş başka türlü bir adam taklidi yaparak derdini anlatırdı. Beni gülme aldı. Abim de gülmemek için tuhaf sesler çıkartmaya başladı.

Kafamızı önümüze eğip mosmor bir halde, kişnemekten öleceğimizi sandığım bir anda, ablam duruma el koydu. Şöforden önünden geçtiğimiz bakkalda durup, bize bir zahmet su almasını rica etti. Parasını verdı. Adam çıkınca, bize dönüp iki elini de beline koyup öyle bir "kendinize gelin" dedi ki, biz tamamen koptuk. Ablam bir arada olursak düzelemeyeceğimize kanaat getirip şöfor geri dönmeden abimi taksiden attı.

Ev gece yarısına kadar boşalmadı. Kendimi yatağa atacağım saatleri sabırsızlıkla beklememe rağmen, nihayet biz bize kalınca mutfaktaki sandalyeden kalkamadım. "Bir kahve yapacağım. İçer misin?" diye sordu ablam gecenin on ikisinde. Şaşırdım ama hemen sonra hak verdim, "içerim" dedim. Üç gündür hiçbirimiz doğru dürüst uyku uyumuyorduk. Ama bu artık kahve içmemekle falan aşılacak türden bir uykusuzluk değildi. Normal ritmimize dönmek için önlem almak, çaba harcamak boşuna ve anlamsızdı. O normal hayata eninde sonunda, -çoğu kez istediğimizden çok daha çabuk- hep dönülmez mi?

Abim mutfağa girince birden takside onu bıraktıktan iki saat sonra eve geldiğini hatırladım. Evin kalabalığında beni yalnız bırakmasının hesabını soramamıştım.

"Ne oldu sana bugün cenazeden sonra? Korteje mi takıldın?"

"Evet, halkı selamladım. Üstü açık son model Römorkun üstünde."

"Ya hadi ne yaptın söylesene. İki saat gelmedin." Abim cevap vermedi.

"Ne kalabalıktı o öyle. Ama annem ya, güzel kadındı vesselam," dedi onun yerine.

"Yeni mi hatırladınız annenizi, gülme krizleri, tüm evi bana bırakıp bahçeye sigara içmeye kaçmalar..."

"Ablacım bak şimdi," dedi abim sarılarak. Kalbim çok kısa bir an kıskançlıkla buruldu. "ben ister miydim öyle olsun ama bu hep kanıma giriyor işte." dedi ablamın bu yöndeki kanısını kasten besleyerek. Gözlerim büyüdü, itiraz etmek üzereyken lafı ağzıma tıkayıp,

"Aman n'olcak. Nasıl olsa seni sevmiyor." dedi

"Ahmeeet!" dedi ablam.

"Bırak abla ya Amerikalı o anlamıyor. Sevmiyor deyince sevdi anlıyor falan..."

Söylediğinin saçmalığına kendi gülüp, daha fazla saçmalamamak için mutfağı terk etti.

Biz de güldük ama Ahmet odayı terk edince tedirgin olduk. İkimizin arasındaki derin sessiz suları karıştırmış da gitmiş gibi ne diyeceğimizi bilemedik. Ablam kahve yapıyordu, bense mutfak sandalyesini arka balkonun kapısına dayamış boş boş oturuyor, yanmak için kahvenin gelmesini bekleyen sigaramı elimde çeviriyordum. Abim gelmeden de hemen hemen konuşmuyorduk ama şimdi hava anlamsızca gerilmişti. Ufacık bir şaka bile, zırhlarımızı tahrip edip bizi yüz göz etmiş, utandırmıştı. "Ahmet'in dediği doğru. Ne çok seveni varmış," dedi ablam sessizliği bozmak için.

"Şaşırdın mı?"

"Yani herkesin annesi gibiydi bir yandan biliyorum ama yine de bu kadar beklemiyordum."

"Sele kapılıp meraktan gelen de çoktur kesin"

"E vardır illaki ama çok olduğunu sanmam." dedi ablam kahveyi uzatırken. Sigaramı yaktım.

"Suçluluktan ve ayıp olmasın diye gelenleri düş, normal bir cenaze kalabılığı bulursun." Ablam bir şey dememek için sigarasını yaktı ama dayanamadı.

"Neyse ne, insanlar son görevlerini yapmaya geliyor. Nesi kötü ki bunun? Hem neden suçluluk duysunlar?"

"Sağken annemden sonsuz sıkıldıkları için."

"Sonsuz sıkıldıkları için." diye beni taklit edip, seçtiğim terminolojiyle alay etti. Sidik yarışı başlamıştı. Sigaramı erken söndürdüğüme pişman olup, hemen bir tane daha yaktım. Atışını bekledim.

"Sen burdaydın ve gördün 'sonsuz sıkıldıklarını.' Yok pardon değildin. Amerika'ya gitmiştin, 'sonsuz sıkıldığın için'" dedi, her defasında beni taklit etmeyi ihmal etmeyerek.

"Sen sıkılmadın, kaldın da ne oldu? 'Sonsuz sıkıcı' bir insan oldun," dedim onun beni taklit etmesini taklit ederek.

"Demek sıkıcıyım, annemi gömer gömmez gülme krizi geçiremeyen bir yapım olduğu için sıkıcıyım."

"Evet ben de onu kastetmiştim." dedim alayla, "Annemin ölümüne en çok sen üzüleceksin. Tüm dünya biliyor merak etme. Kanıtlamana hiç gerek yok."

"Ne alakası var. Bana sıkıcı diyen sensin, annemi uğurlayan insanlara laf eden sensin, şimdi alınan da mı sen olacaksın?"

"Alındığım falan yok. Asıl sen bunu yapma. Sanki sen birşey dememişin gibi... Amerika'ya gittim diye konu komşu, cenaze, annem hiçbir konuda bir şey söylemeye hakkım olmadığını düşünüyorsun. Annemi bile sevmiş olmaya hakkım yok neredeyse. Annemin sağlığında bu insanların pek de uğramadığını düşünüyorum. Yalan mı? Annem daha ölmeden yükselmeye başladığından beri, daha fazla saygı gördü ama daha çok yalnız kaldı, yalan mı? İnsanlar hep pişmanlıklarının, hatalarının ardından geldiler bu eve, sonra hayat çağırdı, tekrar yanlış yapmak istediler, arzularının peşinden koşmak istediler gittiler. Çok sevdiler annemi ama yanında duramadılar, zor geldi, sıkıldılar, kaçtılar. İyi de ettiler, bu onları normal insan yaptı. Annemi de ermiş yaptı. Zaten ihtiyacı olmaz oldu kimseye sonraları..." tam da kendimi fazla kaptırtığımı düşünürken ablam müdahale etti.

"Harika. Annem normal değil, ermiş. Dolayısıyla bana bile ihtiyacı yok. Bense hem anormal, hem işe yaramaz bir insan olarak elbette sonsuz sıkıcıyım." İtiraf etmeliyim ki iyi bir özetti. Tartışmayı yumuşatmaya çalıştım.

"Merak etme biz de senin kadar anormaliz, sen anormalsen. Ben kaçtım diye normal olmadım. Normal olmak için, fazla uzun yıllar maruz kaldım bu sisteme. Abim de iki arada bir derede kalmayı seçerek dengeyi değil, belasını buldu. Bakma, belki en iyimiz sensin. Burada kalmayı seçtin ve bu kararla hep barışık oldun." Ablamın bir an için gözleri buğulandı. Çok kısa bir tereddüt geçirdi. Sonra ani bir kararla öfkesini tekrar buldu.

"Bu da benim salaklığım sana göre. Ama bu evde biz hepimiz ne gördük ki bu kadar felaket hiç anlamıyorum. Bizim kadar sevilen, el üstünde tutulan kaç evlat oldu. Annem bize kol kanat germek dışında ne yaptı allahaşkına? Hiç hazmedemiyorum anneme bakışını, Ahmet'i de etkiliyorsun, onu hele hiç hazmedemiyorum."

"Annemi her zaman onaylamıyorum diye seninle ilişkimiz sonsuza dek koptu abla. Daha ne olsun? Abimi bile korumaya çalışıyorsun bana karşı, ben kardeşin değil de tehlikeli bir yabancıymışım gibi. Daha ötesi var mı? Ne olacak ki onaylamışım, onaylamamışım, arada tartışırız olur biter. Ama yoo, biz baya sevgililer gibi ayırdık. Hangi anne buna neden olur? Hangi anne böylesi bir inanç sistemi yaratır? Müritlik gibi birşey bu."

"İşte senin bu büyük laflarını sevmiyorum. Hemen herkesi kategorilere sokuyorsun."

"İşte biliyorum. Sana göre sorun tanımlanınca başlıyor."
Sustuk. İki buçuk sigara saydım dizimde tuttuğum kül tablasında. Kendimi içme konusunda özgür bırakmama rağmen, günahlarımı saymaktan vazgeçemiyordum.

Abim uyumuştu. Ya da uyuma taklidi yapıyordu bilmiyorum. Seslendim cevap vermedi. Uyumuş olabileceğine pek ihtimal vermediğimden içim sıkıldı. Beni neden itiyordu? Ablamla tartışmamızı duyup bana kızmış mıydı? Daha önce konuşurken o da eleştirmek istemişti beni. Onu etkilediğim varsayımını hep absürd bulmuştum ama şimdi etkimin yok olmuş olabileceği ihtimaline hiç hazır olmadığımı farkediyordum. Annemi kaybettiğimiz içindi belki de. Benimle bir olursa onun hatırasına saygısızlık yapacağını sanıyordu. Ama ben bu kadar kötü müydüm? Anneme saygısızlık mı ediyordum? Abim de mi öyle görüyordu artık? Bu şekilde sabahın erken saatlerine kadar kendimi yiyip bitirmem gayet olasıydı ama sonra abimin o öğleden sonra hep biraz uzak durduğunu hatırladım. Tam olarak cenazeden iki saat rötarla döndüğünden beri. Gece sorduğumda da söylememişti, ne yaptığını. Şaklabanlığa vurmuştu. Ablamla aramızdaki sonu gelmeyen, ilerlemeyen, hep aynı noktada takılan tartışmalardan birini fitilleyip gidip yatmıştı. Kesin benden birşey saklıyordu. Tuhaf bir heyacan bastı. Keyifli bir merak içimi kemirdi. Hain diye düşündüm, üst ranzada uyuma taklidi yaptığından hiç kıpırdamayan bedeninde poposunun nereye düştüğünü hesap edip, bir tekme attım. Şüphe edilecek kadar kıpırtısızdı. Yüksek sesle, "Öyle olsun Ahmet Bey." dedim. Boğazından kişneme sesi geldiğini sandım ama hemen horultuya döndü. Bıraktım.

Deniz'le ben muza binmişiz. Sürekli düşmek üzereyim ama düşmüyorum. Adrenalin tavan yapmış. Deniz kardeşi Kerem'e sesleniyor. Kıyıda durmuş bizi izliyor. Gelmesini söylüyor ama gelmiyor Kerem. Muzun üzerinden bronzlaşmış tenine bakıp Yetenekli Bay Ripley'deki Jude Law'u hatırlıyorum. Öyle cillop gibi. Ama hiç serseri değil. İyi, tatlı, yakışıklı, yetenekli Kerem. Muz ile bir tur atıp geri geliyoruz, plaja tekrar baktığımda Keremin yanında abimi görüyorum. Şaşırıyorum. Abim kot pantolon ve tişörtle oturuyor kumsalın üstünde Ağustos sıcağında. Ayağında da çorap ve spor

ayakkabıları. Sesleneyim diyorum, bir şey beni tutuyor. Üzerlerine düşen gün batımında çok güzel görünüyorlar. Kerem abimin yanında sakin kabuğundan sıyrılıyor. Abime bir şekilde sürekli bir şeyler anlatıyor. Abim yeşil gözlerinde pırıltı ve dudaklarında tebessümle dinliyor. Flört ediyorlar diye düşünüyorum. Hem şaşırıyorum, hem şaşırmıyorum. Deniz sesleniyor yeniden. Bu kez gelmeye karar veriyorlar. Abim üzerini çıkarıyor. Ne kadar beyaz ve kıllı. Kerem zeytinyağı rengi ve kıvamındaki teniyle daha açık kalıyor abimin yanında. Pantolonunu çıkarırken telaşlanıyorum. Nedense tamamen soyunacak sanıyorum. Panik oluyorum, utanıyorum. Kilodunu da çıkarırsa anneme ne derim diye endişe sarıyor tüm benliğimi. Deniz, Kerem, tüm plaj ve tüm zaman durmuş o ana kilitleniyor. Pantolonun altından mayosu çıkıyor abimin. Plajdaki tüm sesleri tekrar duymaya başlıyorum. Çok saçma geliyor birden korkum. Nasıl düşünebildim ki yapacağını diye kendime şaşıyorum.

Hep birlikte muzun üzerindeyiz. Muzu süren adam hırslanmış düşürmek için elinden gelen gayreti gösteriyor ama düşmüyoruz. Heyecanımdan kalbimin sesini kulaklarımda duyuyorum. Korkudan ölebilirim ama bir yandan düşmeyeceğime inanıyorum. Çünkü düşmemek için ilginç bir sistem geliştirmişiz. Herkes bir öndekinin tutma yerlerinden tutunuyor sıkı sıkı. En önde abim var. Arkasındaki Kerem onun yerine tutunduğu için abim kollarını keremin kolları arasından geçirerek neredeyse bir ip gibi düğümlemiş, ellerini de Kerem'in ellerinin üzerine kenetlemiş. Ben en arkadayım, Deniz'e sarılıyorum ama o kadar yapışığız ki abime bir elimi uzatsam dokunabilecek kadar yakınım. Adam üç seferden sonra hızını hafif kesiyor. "Kazandık, adam pes etti" diye düşünüyorum ve müthiş bir zafer duygusu hissediyorum. Yine de bırakmıyoruz birbirimizi, gevşeyelim diye bir oyun oynanmasından şüphe ediyoruz. Onlar da ediyor biliyorum. Bedenlerimiz gibi ruhlarımız, zihinlerimiz de yapışık çünkü. O sırada açıklardan kıyıya doğru bir tekne yaklaşıyor. Çok büyük bir tekne değil ama denizde epey dalga yapıyor. Akıntıya ters geldiği için bu kadar dalga yarattığını düşünüp kızıyorum teknedekilere. Yaklaştıkça dalga büyüyor ve dengemizi bozuyor. Adam zayıf yanımızı keşfetmiş gibi seviniyor, yine hızlanıyor. O an kaybettiğimizi biliyorum ama kaybedeceksek bile son ana kadar dayanmalıyız, bırakmamalıyız diye düşünüyorum. Ama abim çok

hafifçe, bir yastığa düşen kuş tüyü kadar hafifçe elini gevşetiyor. Düşmeden önce son hissettiğim büyük bir hüzün ve utanç oluyor. Abimden ilk kez utanıyorum.

Gelen teknenin içinde annem, babam ve ablam var. Annem ve ablam geniş kenarlı şapkalar ve havlu elbiselerle 80'lerden beri denize nasıl gidiyorlarsa öyleler. Babam, güneş gözlükleri ve beyzbol şapkasıyla kendini çok havalı ve trendy hissettiğini belli ediyor. Balığa çıkmışlar bizi görüp bir merhaba demek istemişler.

Annem sudaki halimize bakıp şen bir kahkaha atıyor: "Sudan çıkmış balık böyle bir şey demek ki." diyor. Denizdeki diğer insanlardan nasıl bir farkımız olduğunu merak ediyorum. "O kadar şaşkınsınız ki," diyor gülerek. Muzun üzerinde kalan Deniz ve Kerem de gülüyor. Biz de kendimize gelip gülüyoruz.

Annem herkesin gönlünü hoş tutuyor. O gidince kesin, Kerem ve Deniz "Annen ne müthiş bir kadın." diyecekler. Bunu düşünüp kendi kendime gülümserken, yine annemin sadece bana konuşan iç sesini duyuyorum. Yüksek, neşeli, ürpertici iç sesini: "Ahmet farklı çocuk." diyor yine, "Ona bakarak olun, bak dalgalar ne kadar yükseldi." Aynı anda hava kapanıyor ve plaj yaklaşan büyük fırtına kasvetine bürünüyor. Ablam ve annem abimi tekneye bindiriyor. Bana bakıyor annem, bir şey demek istiyor ama gözü Keremi'le Deniz'e takılınca, onu utandırmamdan korkup vazgeçiyor. Beni öylece bırakıp fırtınanın derin karanlığına doğru gidiyorlar. Çok büyük bir öfke ve korku duyuyorum.

Aniden gözlerimi açtım. Gök gürlüyordü. Karşımda abimin kıllı, beyaz ve kalınlaşmış adam sırtını görünce nerede olduğumu şaşırdım. "Kerem geldi di mi abi?" dedim. "Dün onunla buluştun cenaze sonrası." Abim belli ki yeni kalkmış, üstünü değişiyordu. Elindeki tişörtü yere düşürüp büyük bir şaşkınlıkla dönüp bana baktı. Sadece 'Ne?' diyebildi. Cevap veremedim. Tişörtünü yerden alıp hızlıca giyerken, biraların son gördüğümden bu yana göbeğini biraz daha büyüttüğünü farkettim. Kapıya kadar karasızca yürüyüp durdu. O da en az benim kadar sersemlemiş gibiydi. "Annemin ölümünün hepimizde bir iz bırakacağını biliyordum ama sen kafayı sıyırıyorsun, dikkat et Ayşe." dedi ve çıktı. Espri yapmıyordu. Benim için endişeli

bile değildi bunu söylerken. Son derece sevimsiz ve sevgisizdi. Öfkelenmişti. Ne yapıyorsam, eskiden çok seyrek olan şey, gün aşırı oluyordu artık.

Söylediğim şey tuhaftı hakikaten. Yirmi yıl önce bir yaz tatilinde, hepi topu beş hafta gördüğümüz ve yirmi yıldır da esamesi okunmayan birinin cenazeye gelmiş olduğunu varsaymak çok tuhaftı. Rüyanın etkisinde olmasam, elimde çok daha sağlam veriler bile olsa, iddia edemeyeceğim kadar alakasız bir teoriydi. Artık tamamen uyanmıştım ve sağ olup olmadığını bile bilmediğim bir adam hakkında yaptığım önermenin absürdlüğünden bir miktar utanıyordum. Ama abimin bu sabuklamaya verdiği tepkiyi de ilginç buluyordum. Kerem'in kim olduğunu sorsa daha anlaşılır olurdu. Anlamış ve cüretime öfkelenmişti. Belli ki onun için bir Kerem vardı. Hafızasındaki yeri hiç silikleşmediğine göre, ara sıra düşünüyor olmalıydı.

Yataktan çıkmadım. Abimin, muhtemelen benimle karşılaşmamak için çıkışını, ablamın susmayan kapıya, telefona koşturuşunu, gelen gidenin ayak seslerini, yattığım odanın penceresinin ardındaki balkon merdivenlerinden inene kadar yinelenen taziyeleri duydum ama ilgilenmedim. Zihnim bambaşka bir yerdeydi. Yirmi yıl önce Assos'un Kadırga plajında.

Rüyanın gerçekle ilintili tek kısmı, dördümüz denizde voleybol oynarken -muz yoktu o zamanlar, vardıysa bile kuzeyde yoktu, hâlâ da yoktur- annemlerin tekneyle yanaşıp, plaj zevkimizi abimi oradan uzaklaştırarak sona erdirmeleriydi.

Asos'ta Bir Yaz

Üniversitedeydik. Abim kaldığı dersleri temizlemek için yaz okuluna gitmiş, tatile geç başlamıştı. Benim üniversitedeki ilk yılımdı. Ama liseden beri türlü şeytanlıklarla sıvışırdım ailemin Altınoluk'taki yazlığından. Babam başınabuyruk davranışlarıma kızmak isterdi ama annem engel olurdu. Bağrına taş basıp yaptığım seçimleri kendi rızamla değiştirmemi beklerdi. Değiştirmediğim takdirde olabilecek tek fenalık, annemin üzüntüden ölmesi olabilirdi. Ölüp ölmeyeceğini bir ben test edebildim ailede, diğerlerinin yüreği dayanamadı. Ölmedi annem. Bilakis acılarla -neyse artık yalansız dolansız, aklı başında

gezmelerimin, ya da yaz okuluna gidip dört yılda bitireceğim okulu üç yılda bitirmemin, ya da Ankara'da geçici bir iş bulup çalışmamın yarattığı acı- büyüdü, temizlendi.

Üniversitede yakın arkadaşlık kurduğum Deniz'in ailesinin Behramkale'de yazlığı olduğunu öğrenince ailem de, ben de mutlu olduk. Denizlerle buluşmaya Kadırga plajına gitmek için her gün arabayı almama bile ses etmediler. Acemiydim ama bu işin kendisine kalacağını farkeden babam, iki kere eşlik ettikten sonra, şoförlüğüme geçer not verdi. Kırk dakikalık bu yolu, annemin okunmuş sularının da yardımıyla, abim gelene kadar tek başıma gidip gelebileceğime karar verildi.

Kerem'i ilk ben gözüme kestirmiştim. Kasabanın ilk çapkın kızı herhalde benim. Mahallede kafamın en çok uyuştuğu karşı komşumuzun kızı Esra'nın meşhur flörtgenliği bile, isyankar olmaktan çok, kasabanın değişen ahlak anlayışının bir yansımasıydı. Erkeklerin sevip beraber olmak istediği, ilgiye çabuk tav olan ama istediğini bulamayınca çabuk bırakan bir kelebekti. Tüm bunlar, modern zamanların kasabası için imrenilecek özelliklerdi. Hâşâ kızını asla başka kızlarla kıyaslamayan annem, Esra'ya benzesem eminim daha mutlu olurdu. Ben seçimlerimi hep kendim yaptım. Belki mecbur kalmışımdır. Zira erkeklerin beni seçmesini bekleyecek kadar güzel olmadım hiç. Otuzlu yaşlarıma kadar kirpi gibi kestiğim kısacık saçlarım, çocuk gibi olduğu söylenen minik suratım, düz memelerim ve bir elli boyumla, erkekler bana maskot muamelesi yapmadıysa, paralanacaklarını bildiklerinden yapmadılar. Allahtan karakterim ürkütücüydü de hep ciddiye alındım. Gerçi anneme göre güzellik de bir seçimdi. Oturuşunla, kalkışınla, giyiminle, kuşamınla, konuşmanla, bakışınla yaratabileceğin bir şeydi. Brigitte Bardot'ya benzeyen ablasının yanında, Barbara Streisand gibi kalan Esra'ya bakınca buna hak vermemek elde değil. Ama seçimse de ben seçmedim işte. Annemin istediği pek çok şey gibi bunu da seçmedim. Kendi istediğim adamlarla olmayı seçtim. İstemediklerimin ilgisi, beni zerre kadar onore etmedi. Bilakis rahatsız etti. Bir kaç kalp kırıklığı yaşadım elbet ama genelde, istediklerim beni istemediklerinde pek gurur meselesi yapmadım. Erkek gibiyim o konularda. Abim gey olacağına ben lezbiyen olmalıymışım. Çünkü benim seçimlerimin kaynağında hep

isyan oldu. Biraz lezbiyen damarım olsa, memnuniyetle sahip çıkar, KAOS GL'nin aktivisitlerinden olurdum.

Kerem benimle pek ilgilenmeyerek beni de, Deniz'i de hayal kırıklığına uğrattı. Bizden sadece bir yaş küçüktü ve lisede popüler olmasına rağmen şimdiye kadar hiç kız arkadaşı olmamıştı. O zamanlar geylik, bu tür durumlarda akla gelmezdi. Utangaçlık, çekingenlik, gizli gizli başkasını seviyor olma, hatta çocukluk aşkının yarattığı kalp kırıklığı gibi sebepler akla gelirdi ama geylik burnumuza sokulmadıkça gelmezdi. Halbuki çok da uzağımızda değildi. Üniversitede bir tane gey arkadaşımız vardı ve onu numune olarak baş tacı ederdik. Sanki Andy Warhol'la geziyorduk. Kendimizi müthiş havalı ve marjinal hissederdik. Geylik kesinlikle kabulümüzdü ama henüz doğallaşmamıştı. Nasıl gey olduğunu, ilk nasıl anladığını, değişmek için neler yaptığını, aktif-pasif farkını ve şimdi neredeyse ırkçılık olarak karşılanacak daha birçok detayı, dönemin en sıkı liberalleri olarak sorardık.

Abim geldiğinde Kerem öyle değişti ki, abimin gey olduğunu Kerem'in cesaretini kıracak hiçbir şey yapmamasından anladım. On sekiz yaşındaki güzel, utangaç Kerem, birden esprili, canlı, seksi, flörtgen bir çocuğa dönüşmüş, ailesi bile tanıyamaz olmuştu onu. Arada annesinin dokundurmalarından Kerem'in açılmasını benimle ilişkilendirdiklerini anlıyor, mahçup oluyor ama birşey diyemiyordum. Kerem bana, hayatının ilk aşkıyla tanıştıran muhteşem bir varlık gibi davranıyor, onların bu kanısını güçlendiriyordu. Deniz neler olduğunu görüyordu ama nedense pek kabul etmek istemiyordu. Hatta Kerem'in ısrarı olmasa, o yaz bizimle görüşmeyi keseceğini bile düşündüm. Gey arkadaş olayından prim yaparken, kardeşinin geyliği utandırmıştı Deniz'i. Ben ise, Kerem'in ilgisine itiraz etmemek haricinde hiçbirşey yapmayan abimin bile gey olduğuna kanaat getirmiş, bu fikirle çoktan barışmıştım. Hatta bu durum her şeyi açıklıyormuş gibi rahatlamıştım.

Kardeşlerimizin durumu konusunda yüzleştiğimizde, Deniz kardeşinin aleni geyliğini inkâr etmiş, benim görünürde gayet 'normal' olan abimi yaftalamamı çok tuhaf karşılamıştı. Abimin ne düşündüğünü anlamaksa mümkün değildi. Hiç renk vermiyor, etrafında olup bitenler son derece normalmiş gibi, neşeli bir kayıtsızlık içinde

her zamanki Ahmet'i oynuyordu. Ancak, her zamanki Ahmet her zaman neşeli değildir. O yazın sonunda olaylar patlayana kadar, o karanlık melankoli hiç girmedi abimin hayatına. Hatta bence, o yaz abimin hayatının en güzel yazıdır. Bu düşünce, kalbimi fiziksel olarak buracak kadar çok hüzün veriyor bana. Yıldızların üstünde gezinen Kerem bile, daha sonra dürüstçe yaşadığı gey hayatında, o yazki duygularının üstünde deneyimler yaşamıştır kesin. Abim hiç yaşamadı. Böyle olacağını bilse belki biraz daha kıymetini bilir, Kerem'den kaçmadan önce iki kere düşünürdü.

İlk başlarda Deniz ve benim dostluğum sayesinde oluşan grup, sonraları bize rağmen Kerem ve Ahmet'in libidosu yüzünden zoraki süren bir arkadaşlığa dönüştü. Deniz kardeşinin geyliğini istemeye istemeye kabullenmeye başlamıştı ama beni affedemiyordu. Biz cesaretlendirmezsek tedavi olacak bir şeymiş gibi, benim kabullenişimi yıkıcı buluyordu. Kerem ablasına açıldığında, Deniz beni alenen suçlamış, Kerem'i bu haliyle kucakladığım için gey olmaya karar verdiğini iddia etmişti. Ona göre, yakın arkadaş olduğumuz için, Kerem benim kabulümü Denizin de kabulü varsayıyor, onay aldığını düşünerek "kontrol edebileceği bir şeyi" serbest bırakıyordu. Kerem abimden çok, benden cesaret alıyordu. Abimin, ona açık edemediği duygularını, benim aracılığımla ilettiğini sanıyordu. Diğer iddiaları elimin tersiyle ittim ama olayın bu kısmı biraz rahatsız ediciydi. Sonraki gelişmelerle daha da rahatsız edici oldu.

Tatilin son haftasındaki o akşamüstü, dördümüz denizde voleybol oynuyorduk. Kerem'in abime bilerek sert manşetler attığı, abime çarptığında bol dokunmalı, bol kahkahalı özürler dilediği, Deniz'in bu homo-erotizmden midesinin bulandığı, benim herkesi idare etmeye çalıştığım normal bir gündü. Derken o söz konusu tekne yaklaştı.

Baba-oğul hobisi yaratmak için babamın yaptığı son yatırım balıkçı teknesiydi ve yine elinde patlamıştı. Abim rakıyı sevemediği, mangal yakıp durmaktan hoşlanmadığı, babamın işine karşı hiçbir ilgi göstermediği, kapalı tribünden aldığı sezonluk futbol biletleri abimin ilk maçta zatürreeye yakalanmasıyla kullanılmadığı gibi, balıkçı teknesi de paslanmasın diye arada gezdirilen bir ev hayvanına dönüşmüştü.

Rüyamın aksine, o zamanlar annem ve ablam modayı yakından takip ederlerdi. Ama muhtemelen modayı takip ettikleri son dönemdi çünkü aynı tarzı gerçekten 2000'lerde de sürdürdüler. Babam, annemin aksine Türkiye'nin tüketim, moda ve marka çıldırmasına paralel bir gelişme göstererek, 80'lerin sonlarından itibaren şıklaştı, yenilendi, gençleşti. Bir Ankara ziyaretinde, makam arabası gibi kocaman ve siyah camlı arabası ve Ray-Ban gözlükleriyle gelip beni okuldan aldığında, nasıl utandığımı hatırlıyorum. Uzun bir süre artık korumayla mı gezdiğim şeklinde esprilere maruz kalmıştım.

Gezerken uğramışlardı. Güya. Derken annem ufak ufak hedefe doğru yol aldı. "Ahmet soyulduğun yerler çok beyaz oğlum, fazla kalma," dedi. Gözü bana takıldı. Ben daha fena soyulmuştum ve en az abim kadar beyazdım. Ama bana bir şey demedi. Diline kadar geldi, gördüm ama Deniz ve Kerem'e bakıp vazgeçti. Onu utandırmamdan korktu. Korkusu o kadar sinirime dokundu ki bir şey desin de utandırayım diye bekledim. "Omuzların kızarmış, dikkat et." desin mesela, ben de "annecim Banu Alkan şapkanı ver de, örtsün her bir tarafımı." diyeyim. Utandırmaya yeter biliyorum. Çünkü dikkati annemin kıyafetine, zevkine, yaşına, başına, özeline çekmiş olacağım. Halbuki herşey özelimizde kalmalı. Ketumluğumuzun derecesi bu: Her şey. Ben annemin yapamadığı uyarı için kendi kendime öfkelenirken, annem abime dönüp, "Ahmet, baban geçende o balıkları avladığınız yeri bulamadı. Sen de arkadaşlarınla eğleniyorsun gerçi. Hadi neyse başka zaman çıkarız." dedi. Bir cümle içinde ifade ettiği beklenti, dayatma, anlayış, bağışlama ve ezme sinirimi iyice tepeme çıkardı. On dakikadır denizde yüzmeden durmama rağmen sıcak bastı. Babam çözüm üretmeyen çözümlerinden birini üretti: "Dur canım. Kırk yılda bir ikna ediyorum sizi balığa çıkmaya. Bir daha nereye çıkarız. Ahmet tarif etsin." "Olur," dedi abim, "ikinci koydan sağa dön, karşına üç ada çıkacak, ortadakinden u dönüşü yap, sonra yavaşça çarpmadan ilkine gir. Onun etrafında üç kere dön. Başlamışken hepsinin arasında sekiz çiz, sonra git artık dümdüz alabildiğine, karşı kıyıya beş yüz metre kala dur. Hiç kımıldama. Oradan tam sağ yap, orta hızda üç kuluvallah bir elham oku ve dur. Orası." En çok Kerem güldü. Neşeli, efemine kahkahâlârıyla. Annemin gözünden kaçmadı. Abimin saf kayıtsızlığı da kaçmadı. Deniz'in utanması da kaçmadı. Benim yakalanmışız gibi tedirgin olmam da kaçmadı.

Babam -ve hatta ablam- yetiştikleri generasyon ve kapalı kasaba hayatı nedeniyle geyliği tahayyül dahi edemezlerken, o dünyayla ilişkileri Zeki Müren'le sınırlıyken -ki, onunkini bile satın almama eğilimindelerken,- annemin bu vizyonu nereden gelir hep hayret ederim. Uzaylı diye boşuna demiyorum. Deniz'in bile, duyduğu, gördüğü her şeye rağmen inkâr etmek istediği şeyi, o hemen gördü. Hiç inkâr etmedi. Hemen harekete geçti. Bağrını açtı. O akşam tutsunlar, tutmasınlar mangalda levrek sözü vererek, Kerem ve Deniz'i ısrarla yemeğe çağırdı.

Bu bağır açma - bkz: entegrasyon, asimilasyon - bizim ailenin en etkili cezai müeyyidelerindendir. Babam bir gün televizyonda Fatih Ürek'e bakıp, "Bu o biçim mi yani?" diye sormuştu. Ablam da cevap olarak "yok canım, moda şimdi öylemiş gibi giyinmek, kuşanmak." dedi. Babam hemen inandı. "Meşhur olmak için yapamayacakları şey yok" "Pes yani," dedim dayanamayıp. "O biçim gibi olmak moda ama o biçim olmak mümkün değil yani!" Homoseksüel lafı bizimkiler için biraz fazla ecnebi, tıbbı, ve hatta pornografikti. Babamın yanında ciddi ciddi penisten bahsetmeye eşdeğer bir rahatsız ediciliği vardı. Ablam "Frapan olmak moda demek istedim." dedi kavga etmeye hazır bir tonda. "Adamın ne sesi, ne tipi, ne de şarkıları özel. Ama böyle frapan olunca dikkat çekiyor, herkes tanıyor." Babam bir yandan frapan şarkıcımızın göbek atışlarını izlerken, bir yandan ablamın söylediğini onaylayarak kafa sallıyordu. Abimin hâlâ açıklayamadığı geyliğini farketmemin üzerinden en az beş yıl geçmişti. Tepem attı. "Haa geri kalan tüm şarkıcılar süper olduğundan frapan olmaya ihtiyaçları yok, şimdi anladım." dedim gıcık olmaya özen göstererek. Yerimden kalktım. "İbnenin adı frapan demek buralarda. İyi oldu öğrendiğim." deyip kaçtım, babamın, anneme ve evin "Gandhi" diplomasisine rağmen, bunu sindiremeyeceğini bilerek. Mutfakta bulaşık yıkayan anneme, babamı kızdırdığımı bildirip gidip yattım. Babam bana bir hafta küstü. Benim başıboş davrandığım, ortaokuldan itibaren evden ayrı olduğumdan aile değerlerini benimseyemediğim, isyankâr olduğum ve hayatıma karıştırmadığım hakkında uzun uzun konuşuldu, tartışıldı. Ben ne katıldım, ne de tanık oldum bu konuşmalara. Gece sohbetlerinde abimden öğrendim. Daha tuhafı, o haftanın ortasında bize kalmaya gelen hâlâm da hiç hissetmedi bana karşı yürütülen kampanyayı. O denli profesyonel, o denli masonik ruhlu bir aileyiz. Sonunda ceza

olarak bağırlarına basacaklarını biliyordum ama bunun şeklini tahmin edemediğimden huzursuz oluyordum.

Düşündüğümden de sinsiydiler. Bir İtalya gezisi ayarladılar. Bu benim en son hayalimdi. Ankara'daki ilk yılımda, hayatımın ilk film festivalinde İtalyan filmlerinin toplu gösterimine denk gelmiş ve büyülenmiştim. O filmlerdeki İtalya'nın çok geride kaldığını bilsem de, İtalya hayali kurmayı ve bunu paylaşmayı çok seviyordum. Herşey gibi paylaşmanın da fazlası zararmış. Ben onlara yaklaşmayacaksam, onlar bana yaklaşacaktı. Bütün Rönesansı ile Floransayı bile bizim seküler kasabaya çevirmeyi başardıkları gibi, beni de içerden fethedecekler, benim kalemde kendilerine entegre edeceklerdi. Üzerine başka hatıralar biriktirebilmek için o İtalya gezisini sonra iki kere daha yapmam gerekti. Ama sadece tek bir hatıra o ilk gezideki şekliyle kalıp, beni her baktığım Rönesans resminde tutsak etmeye devam etti.

Çok az resim bir duygu uyandırırdı bende. Çoğu kez resmin ne dediğini anlamam için hakkında okumuş olmam gerekir, ancak sonra farklı bir gözle görür, ressamın sanatını takdir edebilirdim. Ama Rönesans ressamlarının resimlerinin sergilendiği Ufitzi müzesini gezerken, bir eski zaman hikâyesinin içine girmiş gibi hissettim. Resimlerde gerçekliğe çok yakın resmedilmiş figürlerin bazıları, hem bir aksiyonun içinde, hem de doğrudan bana bakıyor, sanki iş üstündeyken bir anda objektife yakalanmış gibi görünüyorlardı. Bu bakışlar beni, saçı taranan çocuğun ya da eğilmiş, hanımın eteğini teğelleyen hizmetçinin dünyasına sokuyordu. Öteki fügürler, kendi halinde ve hiç bir şeyin farkında değilmiş gibi takılırken, izleyene kaçamak bakış atan bu çocuk ve hizmetçi bana bir şey söylüyor, neredeyse yardım talep ediyordu. Farklı bir dünyanın eğreti figürlerinin bu bakışları, "hiç bir şey göründüğü gibi değil" diyordu. Tıpkı İtalya'yı gezen mutlu aile tablosunun içindeki ben gibi. O gezide ben de sanki objektif arıyor, bir yabancı tarafından farkedilmek istiyordum. Abiminse tüm hayatının özetiydi: Sadece kaçamak bakışlarla ifade edilen yardım çağrısı.

Mangalı abim yaktı. Babamla rakı bile tokuşturdu. Erkek arkadaşının gelişiyle, içinden babamın istediği türden bir erkeğin çıkması, babamı

ne kadar sevindirdiyse, annemi o kadar kaygılandırdı. Annem bir gerçekten mutlu olduğunda aşırı sevecen olur, bir de gerçekten kaygılı olduğunda. Ablam onun hiç tasvip etmeyeceği biriyle evlenmekten bahsettiğinde de, uzun tereddütler sonucu vazgeçince de böyle olmuştu mesela. Arada nüanslar olması beklenir ama yok.

Masaya oturduk. Herkesin keyfi yerinde. Deniz'in bile... Kimsenin bir şey anlamaması, Kerem'in sevgi görmesi, annemin ikisini birden kucaklama şekli haftalardır ilk defa Deniz'i rahatlattı. Ben de şarabın etkisiyle iyiyim ama bu sahnenin "içelim, açılalım" diye hazırlanmadığını bildiğim için gerginliği pusuda bekletiyorum. Kendimi bırakmıyorum. Ama Kerem 18 yaşının ve ilk aşkının üstüne biraz da içince fazlasıyla bıraktı kendini. Yanılmışım. Bu sahne sadece "içelim, açılalım" diye hazırlanmış. Yeterliymiş.

Kerem içti ve açıldı. Çok da açılması gerekmedi. Ama sair zamanda abimin hiç de rahatsız olmadan idare ettiği bu açıklık, bu ortamda ilk kez dikkatini çekti. Amaç da buydu.

Annemin ani ilgisi karşısında Kerem'in zevkle anlattığı Kadırga maceralarımızın tamamının merkezinde abim vardı. Bunların kimisi, abimin "Oğlum onu ne anlatıyorsun hiç ilginç değil." diyeceği kadar sadece aşık birine ilginç gelir nitelikteydi. Kerem daha çocuk sayılırdı. Yaşadığı bu ilk aşkı, farklı ortamların gerektirdiği şekilde taşıyabilecek olgunluğa sahip değildi. Heyecanını normal koşullarda dahi gizlemekte zorlanırken, bir iki kadehten sonra kontrol etmesi mümkün olamadı. Üstelik muhtemelen normal bir ailede büyümüştü. Ser verip sır vermeme, kırık kolu yenin içinde tutma meziyetleri, bizim gibi ikinci doğası değildi.

Annem büyük bir maharetle hem çocuğu gaza getiriyor, hem de tam yerinde dizginleri tekrar sıkarak durumu kurtarıyordu. Mesela:

Daha önce bir kaç vesileyle abime gereğinden biraz uzun dokunan Kerem, bu kez "Ben Ahmet kadar iyi bir yüzücü değilim." derken yine abimin masaya dayanmış kolunu sıktı. Abim üç saniye bekleyip kolunu çekti. Babam durumu tuhaf karşılamak, Deniz de tekrar utanmak üzereyken, annem hemen müdahale edip, babamın abime ve bana nasıl yüzme öğrettiğini anlatmaya koyuldu. Babam

kendini övme fırsatı çıkınca anında tav olup, tüm tereddütlerini unuttu. Tevazu ve kibir arasında gidip gelmekten, sıkıcı olmaktan kurtulamayan babamın hikâyesi, onuncu dakikasına yaklaşıp herkesi baymaya başladığında, annem yine zarifçe müdahale edip abimin bu derslerle ilgili komik bir anı anlatmasını sağladı. Ortamın enerjisi yükseldi. Annemi hayranlık, kıskançlık ve öfkeyle izliyordum. Ne yapmak istediğini çok net görebiliyordum. Sadece abimde bir farkındalık yaratmak istiyordu. Olay çıksın, insanlar tedirgin olsun, utansın istemiyordu. Hem herkes çok iyi vakit geçirsin, hem de abim durumu görsün ve bitirsin istiyordu. Allah için başarıyordu.

Gecenin ilerleyen saatlerinde Kerem abimin her dediğine gülmeye başladı. Bana da olur. Özellikle sarhoşken ve hatta bazen sarhoş değilken. İnsanı öyle bir kıvama getirir ki abim, artık esprinin iyi ve kötü olduğunu ayırt etme aşamasını geçersin. Kerem'in fazladan motivasyonları da olunca iyice koptu. Abim yine biraz gerildi: "oğlum çok içtin sen bırak artık." dedi ve rakı bardağını uzaklaştırmaya yeltendi. Kerem bu müdahaleden hoşlandı: "Ahmet bırak onu içeyim. Son olacak söz." dedi biraz efemine. Elini zarifçe tutup rakı bardağını aldı.

Babam bu kez birşeyden rahatsız olup, neden olduğunu tam anlayamaz bir şekilde kaşlarını çattı. Nedense yaşını sorma ihtiyacı duyduktan sonra, "Neden abi demiyorsun? Ayşe bile diyor?" dedi babacan bir tavırla. Kerem aşırı bir kahkaha atarak, "yok artık daha neler!" dedi. Babam bu cevabı saygısız bulduysa bile, allah için hiç belli etmedi. Herkes sustu. Keremin bitmeyen yalnız kahkahası ortamı iyice germesin diye ben de ona katıldım. "Akran gibi takıldıktan sonra çok zor di mi? Ben de abimle bu kadar iyi arkadaş olacağımızı bilsem abi demezdim, ama gel gör ki çocukken bana hiç yüz vermedi." dedim. Durum normalleşti. Annem bakışlarıyla beni onayladı. Tuhaf, bu idare işini annemden sonra en iyi ben yapıyorum.

Arada bir sürü başka sohbetler oldu. Konuyla alakalı olmadığından anlatmasam da, o gece hem anneme olan hayranlığından, hem de yemeğe gittikleri evin oğluna aşık, sarhoş erkek kardeşine laf bırakmama telaşından, en çok Deniz konuştu. Abim gey olmasaydı ve Deniz'den hoşlansaydı annemin bu akşamki sevecenliği saf mutluluktan olurdu. Bunu arzu edeceği her halinden belliydi. Tuhaf, abim de o gece Deniz'i ilk kez görmüş gibiydi.

Annem bir ara bu yıl lise sona geçen Kerem'e nerede okumak istediğini sordu.

"İstanbul istiyordum. Ablam ODTÜ'de, ben de Boğaziçi yapıp onu sollayayım, diyordum ama bilmiyorum, onun kadar başarılı değilim."

"Büyük an!" diye atladı Deniz. "Bunu ilk kez söylüyor Neval teyze. İstese Oxford'da da okurmuş da, o istemiyormuş gibi davranır hep."

"Öyle tabi," dedi Kerem çakır keyif, çakır keyif. "İstesem okurum ama İzmir'den ayrılmak istemiyorum. Dokuz Eylül falan da çok iyi. Di mi Ahmet?" dedi yine abimin koluna dokunmaya yeltenerek. Abim son dokunmadan sonra kolunu çekip güvenle sandalyesinin arkasına dolamış ve bir daha hiç çekmemişti.

Gecenin sonunda Ahmet'in ona pek yüz vermediğini giderek fark eden ve fark ettikçe de sessizleşen, şaşkın ve üzgün bir Kerem, şaşkın ve sıkkın bir Ahmet, her zamanki şuursuzluğunda bir baba, etkisiz eleman bir abla, keyifli bir Deniz ve mutlu bir anne vardı. Denklem böyle kurulunca, ben de kaçınılmaz olarak hoşnutsuz taraftaydım. Yenik hissediyordum.

Kerem ve Deniz'in bizde kalması planlanmıştı. Ailesinden öyle izin alınmıştı. Ancak önce abimi kenara çekip iki çift laf eden Deniz, "Ahmet'e çok zahmet olmayacaksa" gitmek istediğini belirtti. Durumu kontrol etme dürtüsüyle pek içmeyen abim, araba anahtarlarını çoktan almıştı bile. Ben de katıldım. Nasıl olduysa oldu, Abim ve Deniz öne, Kerem ve ben arkaya oturduk. Üç hafta boyunca hiç oluşmayan bir bağ, annemin sihirli değneği sayesinde bir gecede oluşmuştu. Biz, yaramaz kardeşler olarak arkaya atılmıştık. Onlar, sağduyulu ebeveyneler olarak dizginleri ellerine almışlardı. İşin kötüsü, bizde kalamadığına ve arabada abimin yanındaki yerini kaybettiğine üzülen Kerem, gerçekten yaramaz ve kaprisli bir çocuğa dönüşmüştü. Türlü bahanelelerle ve çoğu kez haksızca Deniz'e sataşıyordu. Ablasına duyduğu ani kıskançlık ve öfke, Deniz'i gereksiz yere kıskanılacak bir konuma sokuyor, abimle ikisini bir "varlık"a dönüştürüyordu. Ben bu bağ gelişmesin ve bu ikisi kendilerini annemin önerdiği şeye sahip sanmasın diye epey gayret gösterdim yol boyunca. Durumu idare ettim. Kerem'i rahatlattım, abime her şey yolunda mesajı verdim, Deniz'i için için sinir ettim. Bu geceye kadar nasıldıysak öyle olmamız için uğraştım. Ama bir şey değişmişti işte. Abim farkına varmıştı. Bence ilk kez farkına vardığı,

Kerem'den çok etrafıydı. Olay fantastik olmaktan çıkıp gerçeklik kazanmıştı. Tercih yapmaya zorlanmış ve yapmıştı. Olan buydu. Yere çakılmıştı. Kendi bile ne kadar hayati bir karar verdiğinin farkında değildi, ama aslında o gece homoseksüel olmamaya karar vermişti.

Bu yolculuğa katılmamın tek sebebi, dönüş yolunda abimle mümkünse konuşmaktı. Ben konuya nereden girsem diye o kadar zorlandım ki, sonunda abim sessizliği bozmak için hiç olmayacak bir yerinden girdi:

"Deniz ne kadar hoştu bu akşam." Dişlerimi sıktım. Bu zorlama, hafif yavşak erkeklik o kadar sinirime dokundu ki. Sanki bizim mahalledeki İbo konuşuyordu ve ikinci cümlesi, "Yap bir güzellik kardeşine de ayarla şu kızı bana." olacaktı.

"Hoş kızdır tabi. Ama şimdi farketmen ilginç tabi,"

"Yo hep farkettim de, hiç bu akşamki gibi yakınlaşma fırsatı olmadı."

"Nasıl bir fırsatsa bu artık..." dedim kendi kendime söylenir gibi.

"Neden ki?"

"Gözden ırak plajlarda, bikinilerle yüzüp güneşlenirken olmayan yakınlaşma fırsatı, annemin babamın gözü önünde, masanın iki ayrı ucunda otururken oluyor. İlginç değil mi sence? Haa ama pardon aranızda annem vardı, ki bu olayı daha az ilginç kılıyor."

O dönemler annem, üzerine konuştuğumuz, tartıştığımız bir mevzu değildi. Henüz çarşafların döküldüğü, sorgulamaların yapıldığı yaşa gelmemiştik. Abim aileme karşı olan hissiyatımı biliyordu ama beraber yaşadıklarımız ve benim bunlara verdiğim tepkiler aracılığıyla biliyordu, beyanen değil. Dolayısıyla söylediklerim veya söyleyebileceklerim henüz onu korkutmuyor, yormuyor, ilgisini çekiyordu. Ne demek istediğimi bir süre anlamaya çalıştı. Dayanamayan ben oldum.

"Annem pazarladı sana Deniz'i demek istiyorum."

Abim içten bir kahkaha attı ama sinirleri bozuk olmalıydı. Çünkü kahkaha fazla uzadı.

"Sen de satın aldın demek istiyorum." diye ısrarla devam ettim. Kahkaha durdu.

"Ha evet ben aptalım. Ne hissettiğimi bilmiyorum. Annem hoşlan diyor, hoşlanıyorum. Yarın evlen diyecek, evleneceğim." Şaka maka öyle oldu, ama o zamanlar bağımsızlığımıza olan inancımız henüz sağlamdı.

Ben sustum. Konu istediğim gibi gitmemişti. Tartışmak istemiyordum.

Abim yine de huzursuz olmuştu. Kendini açıklama ihtiyacı duydu.

"Açıkçası bu akşamki kadar tatlı ve sohbetli görmedim ben hiç Deniz'i. Güzel ama soğuk ve mesafeli buldum hep."

"Sen de Deniz'i beğendiğine dair hiç sinyal vermedin ki şimdiye kadar. Hani soğukluk, sıcaklık dediğin şeyler karşılıklı olur. Kerem'le olduğu gibi. Onunla karşılıklı bir yakınlığınız oldu mesela."

Abimin direksiyonu tutan ellerinin sıkıldığını gördüm. Damarları çıktı. Farkında olmadan gaza bastı ama bir şey demedi.

"Hız sınırı var abi."

"Efendim?"

"Çok hızlı gidiyorsun diyorum."

Özür dileyip yavaşladı. Pencereyi açıp sigara yaktı. Bir şey söylemek istiyor, nasıl gireceğini bilemiyordu. Heyecanlandım. Ben de sigara yaktım. Yardımcı olmak istedim.

"Bir şey canını mı sıkıyor?"

"Yok bir şey," dedi ama der demez patladı.

"Şu Kerem... Yani çok iyi bir çocuk ama biraz tuhaf buluyorum artık onu." Yavaştan almaya karar vererek sordum.

"Neden?"

"Ya ne biliyim. Sen tuhaf bulmuyor musun bazı hareketlerini? Küçüklüğüne mi vereyim başka şeylere mi bilemiyorum." Abim de zamanın tüm eğitimli Türk erkekleri kadar homofobikti.

"Ne gibi?" Zorlanıp on kere yani diye başladıktan sonra:

"Yani bana karşı fazla ilgili.... Hani yakınlığınız oldu diyorsun ya, yanlış mı anladı bilmem ki." dedi. Alnında biriken terleri koluyla silip birden, "eli kolu hiç durmuyo biliyon mu?" diye sonlandırdı espri yaparak. Söylemek istediğini başkalarının rollerine girip söyleyebildi ancak. Ben gülmeyince sustu. Konuşmayınca tekrar sordu.

"Sen öyle düşünmüyor musun?"

"Bence daha iyi bir soru, senin bunu ne zamandan beri düşündüğün"

"Bilmem başından beri biraz öyleydi belki ama sonraları abarttı mı ne?" Yine gülmeler, yine başka roller. Gergindi.

"Peki o zaman neden sadece şimdi rahatsız oldun?" Afalladı.

"Nasıl yani?"

"Yani başından beri böyleyse, bir süredir de abarttıysa sen neden sadece bu gece rahatsız oldun?"

Nereye varmaya çalıştığımı anlamadığından rahatsız oldu. Onu sorguladığımı düşündü ki haklıydı.

"Ne bileyim Ayşe. Belki bu gece abarttı sadece."

"Hayır hep böyleydi." dedim istediğimden daha sert ve otoriter bir ses tonuyla. Onu, şimdiye kadar Kerem'e tepki göstermediği için suçladığını sandı. Gerçekte neyle suçladığımı hayal dahi edemiyordu.

"Belki şimdiye kadar kondurmak istemedim ama artık bu gece gözardı edemedim." dedi utanarak.

"Ama neden? Neden gözardı edemedin? Neden bu gece?" diye sordum sabırsızca. İyice kafası karıştı.

"Ya ne oluyor Ayşe? İyi misin? Ne demeye çalışıyorsan de." Meydan okumak istedi ama yine de önce kendi cevap verdi. "Ne bileyim, annemlerin yanında da yapınca, hep gözardı ettiğim şeyi, artık daha fazla gözardı edemedim belki."

"Hah!" dedim zafer kazanmış gibi. "Ya da annemlerin yanında da fark edilir olunca, artık gözardı etmemeye başladığın 'şeyi,' birden tekrar gözardı etmeye karar verdin. Belki."

Cümleyi idrak edene kadar kaç saniye geçti bilmiyorum. Ama ben her salisesini hissettim, her salisesinde kalbimin sesini kulaklarımda duydum. Sadece şunu dedi: "Ne?!" Anlayamaz, ya da anlamak istemez gözlerle yüzüme dehşetle baktı.

Eve hemen hemen varmıştık. Sonrası sessiz geçti. En azından benim için. Bir kaç kez konuşmaya çalıştım, susturdu. Yatana kadar sigarasını söndürmeden yenisini yakıp, sadece Amerikan filmlerinin Türkçe seslendirmelerinde kurulduğunu sandığım tonlamada cümleler sarfetti: Yanlış anlamış olmalıyım. Bunu kastetmiş olamazsın. Bu, bu berbat birşey. İnanmak istemiyorum. Ne hakla... Lütfen sus, yeteri kadar söyledin. Beni yalnız bırak.

Dananın kuyruğu koptu derler ya, ertesi gün ondan oldu. Uyanıp ayılınca da reddedildiği duygusunu üzerinden atamayan Kerem, kafa karışıklığını gidermek için açılmaya karar verdi. Tatlı tatlı sonsuza kadar flörtleşmekten ötesini istemezken, taraflardan biri azıcık tavrını değiştirirse, nasıl panik atak benzeri kaygılara kapılıp, yaşadığın şeyin adını koymak için bir gün daha bekleyemez hale gelirsin, öyle oldu. Önce benim onayımı alma gafletinde bulundu ki bu beni, hayat boyu töhmet altında bıraktı.

Abim ertesi gün plaja gelmedi. Ben belamı arar gibi meraktan gittim. Deniz de gelmemişti. Kerem Deniz'e abimle konuşmaya karar verdiğini söylemiş, Deniz yalvarıp yakarmasına rağmen aklını çelemeyince, bu rezalete tanık olmamak için gelmemişti. Kerem akşamdan kalma ve sapsarıydı. Beni görür görmez konuya girdi. Abime ihanet etmeme ama onun için uzun vadede iyi olanı yapmak isteme, Kerem'e acıma ama boş umut vermek istememe duyguları arasında ne diyeceğimi şaşırdım. Bir sürü kem küm sonunda benden, abimin gey olduğuna inandığım, Kerem'den de hoşlandığını sandığım ama her iki konuda da henüz inkâr noktasında olduğunu düşündüğüm bilgilerini aldı. Tüm süreçte kendime kızdığım tek nokta bu. Yanlış ve inanmadığım birşey söylemedim ama bunları söylemek benim haddim değildi. Bir de sanırım yanlış nedenlerle söyledim. Zira o gün söylediklerimin suçluluk duygusundan hiç kurtulamadım.

Zamanlama olarak müthiş yanlış bir zamanlama olduğunu da biliyordum, Kerem'i bu bilgiler üzerine abimin üzerine saldığımı da, Keremin bu durumu yönetebilecek olgunluğa sahip olmadığını da, karşılaşmalarının müspet sonuçlanma ihtimalinin zayıf olduğunu da. Ama yaptım işte. Tek açıklamam şu: Aşık bir gence direnmek mümkün değil. Gizli servisler, şüphelilerin ağzından laf almak için karşılarına birer aşık oturtmalı. Algıları dorukta oluyor. Kerem satır aralarından o kadar çok şey yakaladı ki, söylediklerimi söylediğimde, daha fazlasından şüphelenmesini önlediğim için kendimi durumu muthiş idare etmiş sanıyordum. Eve dönerken, aslında duymak istediği ve söylememem gereken herşeyi söylediğimi fark ettim. Daha erdemsiz bir motivasyonum daha olmasaydı, bu kadar ezilmeyebilirdim. Ama son kertede beni harekete geçiren dürtünün, gecenin rövanşı olduğunu biliyordum. Annem'in atağının yanında son derece çaylak bir rövanştı bu üstelik.

Kerem'in telefonu üzerine akşamüstü evden çıkan abim, giderken bana açıkça, "Umarım bununla bir ilgin yoktur." dedi. Bir şey söyleyemedim ama o kadar korku dolu baktım ki, abim çaresizce küfretti: "Hassiktir..."

Bütün gece fantezi kurdum. Abimin Kerem'i öldürdüğünden, gözden uzak bir plajda ilk kez öpüşüyor olduklarına kadar uzandı hayal gücüm. En sevdiğim ve o an için en gerçekçi bulduğum

hayalimde, abim eve gelip arabayla beni alıyor, yolda önce sövüp sayıyor, ben de susmuyorum, altta kalmıyorum. Sonunda abimin öfkesi, iç dökmeye dönüşüyor ve kapanışta göğsümde ağlayarak geyliğini kabul ediyordu. Ertesi gün mutlu Kerem, kendiyle barışık abim, bizi tekrar kucaklayan Deniz ve muzaffer ben, plajda voleybol oynuyorduk. Annemler tekneyle gelip, geldikleri gibi geri gidiyorlardı. Ama gerçek, her zamanki gibi daha gerçekçiydi. Abim kapadı kendini bana tamamen. En az iki yıl da açmadı.

Eve çok geç bir saatte ben yataktayken geldi. Sarhoş olmalıydı, zira bir dakika sonra horlamaya başladı ama saat beşte tuvalete kalktığımda, terasta bira ve sigara içiyordu. Çok tereddüt ettim ama yanına gitmeye cesaret edemedim. Sonra çok pişman oldum. O zaman gitsem, zırhlarını kuşanmadan son bir fırsat nüfuz edebilirdim belki iç dünyasına. Zira abim ertesi gün hafıza kaybı geçirmiş gibi kalktı. O son iki gün yaşanmamış, aslında Kerem gibi biri de hiç olmamış gibi. Bana sadece haddimi aşamayacağım kadar sınır çekti. Bunu ailecek çok iyi yaparız biz. Birine sınır çektiğimizde, sevecenliğimizden hiçbir şey kaybetmeden, tehlikeli bölgelere girişi kapatırız. Karşımızdaki ne olduğunu pek anlayamaz. Sanki olayın bizimle bir ilgisi yoktur da ona allah tarafından bir fütur gelmiştir.

III

Ablam içeri girdi. "Arkadaşların aradı. Ziyarete geleceklermiş. Kalk artık istersen." dedi. Huysuzlandım.

"Ya hayır istemiyorum. Benim arkadaşım mı kaldı burda?" Burasına gelmiş gibi kavgaya ortasından girdi.

"Ben de istemiyorum ama biriniz sabahtan çekip gidince, biriniz öğlene kadar yatınca seçme şansım olmuyor! Bir benim yas tutma lüksüm yok..."

Saate baktım, inanamadım. Ben uyku ve uyanıklık arasında geçmişi deşerken, öğlen olmuştu. Ablam söylenmeye devam ediyordu. Kalktım: "Tamam tamam, hadi sen odana git yat biraz. Yasını tut. Ben ilgilenirim gelen gidenle öğleden sonra." Sustu. Hemen o da yumuşadı. Ablamın sistemi bastırma üzerine kurulmuştur. Sen kızsan, o iki kat kızar, sen yumuşasan, o yelkenleri iki kat derin sulara indirir. Bu evi hiç terk edememesi de ondan. Annem ona sahip çıktıkça, o annemi tarihi eser gibi korumaya aldı.

"İyi misin sen? Gözlerin şişmiş."

"İyiyim. Uyumaktandır. Anlamadım nasıl bu kadar zaman geçti."

"Günlerdir uyumadın tabi. Saat farkına da alışmadı vücudun. Hadi gel sana çay koyayım. Çakır pidesi ister misin zeytinyağlı. Hacer Teyze köyden yeni getirdi."

Yüzüm güldü. Ağzım sulandı. "Yapar mısın ablacım ya. Bir tanesin."

Kahvaltıda çok eğlendik ablamla. Kan çekiyor dedikleri bu mu acaba? Sorunlar ne kadar köklü olursa olsun, ne kadar diş bilersen bile, bir yerde koyvermek istiyorsun, araya çok keyifli molalar sıkıştırabiliyorsun. Çünkü o köklü sorunların, fikir ayrılıklarının da derininde bir yerde onun bana baktığı, benim ona sığındığım bir yer ve zamana ait sevgi var. Numune bir sevgi türü o, üstüne yaşananların unutturabileceği bir şey ama tüketebileceği bir şey değil.

Bana mahalleyi anlattı. İnci Teyze batoks yaptırmış. Ve işin ilginç yanı bunu saklamıyormuş. "Demek ki daha da fazlasını yaptırdı. Yoksa hayatta söylemez." dedi ablam. Annemin etkisinden zaman zaman sıyrıldığında böyle sinik olabiliyor, beni çok güldürüyordu. Ama sonra birden, yüzüğün kölesi Gollum gibi "kıymetlisi" moduna geri dönüp, transa giriyordu. Ablama göre İnci Teyze yüzünü de gerdirmiş, elmacık kemiklerini de çıkarttmış, dudaklarını da doldur-

muştu. Saçını da bir sarı bir kızıl yapıp duruyormuş. "Görsen nasıl bir şeyse, kızıl olunca Bülent Ersoy'a, sarı olunca Emel Sayın'a benziyor," dedi. Türkiye'de estetiğin tüm esmerleri Bülent Ersoy, tüm sarışınları Emel Sayın yaptığını farkedip gülme krizi geçirdik.

Ablamın geleceğini söylediği arkadaşlarım da İnci teyzenin kızları Heves ve Esra'ydı. Ablam yattıktan az sonra geldiler. Ölüm olaylarının bir faydası, insanları daha samimi konuşmalar yapmaya teşvik etmesi herhalde. Kasabalı olmayı bıraktıktan beridir her denk gelişimizde "hangimizin hayatı daha özenilesi" şeklinde gizli bir müsabaka oynanır. Bu kez öyle olmadı.

Esra, Boğaziçi üstüne Kolombiya Üniversitesi'nde MBA yapınca ciddi bir skor attı hepimize. Herbiri tüm annelerin bayılacağı cinsten, bir sürü sevgili adayını da arkasına bakmadan harcayınca ezildik. O dönem Esra'nın her alanda yükseliş dönemiydi. Benimse, kasabalı için asla cool olamayacak sivil toplum işlerinde, çoğu kırsalda kurulan çadırlarda konaklayarak geçen meslek hayatım, kurumun Boston'daki ana ofisinde açılan bir pozisyonuna talip olmamla aniden sükse yaptı. Üstüne bir de, dünyanın her türlü fukara ülkesindeki yardım kuruluşlarında çalışmış olmanın erdemini kanının son damlasına kadar taşıyan ama vicdanı kadar cebini de beslemeyi ihmal etmemiş bir Amerikalıyla evlenince, tüm zamanların en iyi skorlarından birini yaptım. Öte yandan kuzenim Bahar, alçaktan ve derinden gidip, o iddiasız ve isyansız haliyle beklemediğimiz yerden penaltı çaktı. Yurt dışına gitmedi, evlenmedi, zengin olmadı. İstanbul'da yaşayan bohem bir fotoğrafçı oldu. Tüm dramamıza ve şaşaamıza rağmen biliyorum Esra da, ben de, asıl ona karşı bir eziklik hissettik hep.

Esra'nın düşüşü, bir aile zaafı olan kibirle başladı. Belki bağımsız ruhunu, her zaman biraz fazla gururla taşıması erken bir sinyaldi. Ama o zamanlar farketmedim. Benimkinin evcilleşmiş hali gibi gördüğüm tepkiselliğini çok sevdim. Önünü açan da bu tepkisellikti zaten. Ama başardıkça tepkiyi bir kenara bırakıp, iddialı bir tipe dönüştü. Evcil olmak iyi değil işte. Senin doğrularını kabul ettikleri anda sana hakim oluyorlar. Hep apartta durmak lazım.

Türkiye dönüşünde, Sabancı'da sıkıcı bir direktörlük işine başladığında şaşırmıştım. İşiyle caka sattığını gördüğümde, 'tamam İnci

teyze bunu da halletmiş," dedim. Ardından ünlü bir işadamının oğluyla evlenip, zirveye imzasını attığında daha fazla şaşırmadım. Ama bu tür kül kedisi hikâyelerinde, düşüş de en az yükseliş kadar klişe oluyor. Önce işini bıraktı, sonra kocası tarafından defalarca aldatıldı. Nasıl bir dünyaysa o, tüm acısına rağmen senelerce çıkamadı. Tam "tamam artık, Esra'nın da hayatı bu olacak, Heves'inkinin bir çeşit şehirlisi" diye düşünüp umudu kestiğimde, boşandıkları haberini aldım. Bu iki yıl önceydi. Sonra da pek dişe kavuğa gelir bir haber almadım hakkında. Görmeyeli daha da uzun oldu.

"Neval Teyze de gidince, benim bildiğim mahalle artık tamamen tarih oldu." dedi Esra. Gerçekten üzülmüş, ağlamış görünüyordu. Bunun annemin ölümüyle tetiklense de, nostaljik bir hüzün olduğunu, kendi hayatını sorgulama modunda olduğunu hissettim.

"Biz çoktan ayrıldık ki buralardan." dedi Heves cevaben.

"Ee yani?" diye çıkıştı Esra. Gülmemi bastırdım. Zamana direnen kardeşlik ilişkileri sadece bizimki değildi. Esra gençken cool sandığı Heves'in, düz ve etrafındaki herşeye karşı tahammül edilmez ölçüde kayıtsız olduğunu yetişkinliğinde anlamıştı.

"Yani söylediğin anlamsız. Mahalleden önce, biz tarih olduk."

"Ya senin çocukluğun olmadı mı abla? Hatıraların, anıların falan?" Dayanamadım güldüm. Esra bana göz kırptı. Heves utanır gibi oldu ama onu utandırmak da, üzmek de pek kolay değildir. Kayıtsızlık tüm duygularını kısa zamanda ele geçirir. Yine de konuyu değiştirdim.

"Nasılsınız bakalım görüşmeyeli?"

Heves kızı koleji kazanınca eczaneyi devretmiş. Kızına bakmak için İzmir'e taşınmış. Kocası hafta sonları geliyormuş, yazın kasabaya dönüyorlarmış. "Bu yeni moda," dedi Esra "biz paşa paşa yatılı okullarda okuduk. Annelerimizin gelmek aklına bile gelmedi. Zaten babalarımız da mümkün değil bırakmazdı. Şimdi kocadan kaçmak ve İzmir'e taşınmak için çocuk yapıyorlar." Ben gülünce üsteledi. "Valla şaka değil. Ablamın tüm yaşıtları İzmir'de. Babalar bütün hafta çalışıp, haftasonları evci çıkıyor."

Esra'nın sosyetik evliliği sırasında yok olan mizahının geri geldiğini görünce sevindim. İstanbul'dan ayrılmamış. Uzun süre ara verdikten sonra zor olmuş ama bir iş bulmuş. "Kocasından aldığı tazminatla hayat boyu çalışmasa da olurdu ama bizim kızı bilirsin

işte. Hayata yeniden başlıyor," dedi Heves biraz alaylı, biraz da İnci Teyzenin yapabileceği gibi Esra'nın aslında gayet iyi durumda olduğunu vurgulamak amacıyla. Esra'nın yeni hayatı sosyetikten boheme kaymış. Galata'ya taşınmış, bu saatten sonra kariyer değiştiremeyeceği için, aynı sıkıcı pazarlama işinden yapıyormuş ama fotoğraf çekmeye de başlamış. Esra değişti mi kanının son damlasına kadar değişiyor, yeni kimliğine tutkuyla sarılıyordu. Daha önce hava attığı "marketing direktörlüğü", şimdiki duruşunda "sıkıcı pazarlama işleri" olmuştu. "Kesin bohem bir sevgili yapmıştır, Galata kulesinin altındaki kahvehanede simitle kahvaltı edip, Haliç'in dar sokaklarında fotoğraflayacak otantik şeyler arıyorlardır" diye düşünürken, beklemediğim bir yerden vurdu:

"İnanmazsın, Bahar'la görüşmeye başladık bunca yıldan sonra."

"Aaa ne iş?" derken kalbimin ufak bir kıskançlık sapazmıyla burulmasına engel olamadım. Esra'nın Bahar'la benden daha samimi olması olamayacağına göre, bunun sebebi, Baharı kıskanmak, Bahar gibi olmayı kıskanmaktı. Sessiz ve derinden abimi de etkilemiş, zaman zaman benimle paylaşmadığı şeyleri bile paylaştığından şüphe etmeme neden olmuştu.

"O fotoğrafçı ya. Aradım bir kaç kez. Bana epey yardımcı oldu. Çok da hoş bir çevresi var."

"Kanka oldunuz yani?"

"Yok ya. Orada tanışsak olurduk belki ama birbirini çocukluktan beri bilmen bazen ayağına dolanıyor. Özellikle bilirsin bizimki gibi hep biraz kuşku içeren ilişkilerde."

Şaşırdım. İşte benim kötüçüllüğüm böyle birşey. Sosyetik tutmadı, bohemi deniyor diye düşünüp, değişimini kafamda hemen klişeleştirmiş ve belki de rahat etmiştim. Ama daha samimi ve gerçekti Esra'nın değişimi. Çocukluğundakine benzeyen farklı bir dürüstlük, açıklık gelmişti. "Buradan şimdi yine yol alır Esra, ama inşallah geldiği yerden fazla hoşnut olacak kadar yol almaz." diye geçirdim içimden.

"Ay evet siz üçünüz neyi paylaşamadınız hiç anlamadım ben," dedi Heves. Esra'yla aynı anda irkildik. Ya bizim durumumuz sandığımızdan daha yüzeydeydi, ya da Heves'in algısı düşündüğümüzden derindi. İki ihtimal de rahatsız ediciydi. Esra'yla gözgöze gelemedik.

Çantasından çıkardığı cep saatine bakıp, "hadi Esra geç oldu kalkalım artık." dedi Heves. Kolunda pırlanta Cartier görsem dahi pek dikkatimi çekmezdi ama eski gümüş bir cep saatini Heves için fazla

ilginç buldum. Bakmak istedim. Normal cep saatlerinden biraz daha büyük ve inceydi. Çok güzeldi. "Ayna sandım, ne kadar zarif." dedim. Esra güldü. "Heves'in de bir geçmişi ve hafızası olduğunun kanıtı."

Abim akşam yemeğine kadar gelmedi. Ablamın nerede kaldığına ilişkin sorularını geçiştirdi. Ben onu sorgulamayacağımı, benden kaçması için bir sebep olmadığını göstermek istiyordum. Hiçbir şey olmamış gibi sohbete girdim.

"Öğleden sonra Heves ve Esra geldi."

"Oooo bu kez kim kazandı?"

"Yok ya yarış olmadı."

"Cenaze var tabi uygun kaçmamıştır."

"Belki ama biraz büyümüş de olabiliriz sanki."

"Hadi ordan inanmam"

"Dalga geçme." Abime ziyareti anlattım kısaca. Hep Esra'yı anlattım sanırım. Abim Heves'in keyifli olup olmadığını sordu.

"Bilmem Heves'i anlamıyorsun ya pek. Renk vermeme konusunda annemden bile iyi olabilir." Biraz düşündükten sonra devam ettim:

"Ama ne kadar keyifli olabilir ki bir yandan. Kasabayla şehir arasında eğreti bir hayat yaşıyor belli ki. Kaçamadığı için kaçamak yapıyor." Kendi lafımı beğendim ama hemen sonra patavatsızlık ettiğimi farkettim. Abimin durumu da farklı değildi ki. Daha çok ablamın jenerasyonunun hayatını yaşayan Heves'in abimle yaşıt olduğunun tek göstergesi de buydu. İkisi de ne buradan çıkabilmiş, ne de burada barınabilmişti. Abim gey olduğu için mecburen daha huzursuz, daha tutunamaz olmuş, kayıtsızlığa sığınamamıştı.

Tuhaftır, Heves'le hep ilgilendi. Gey olduğunu bilmeden önce bunun romantik bir ilgi olduğunu düşünmüş, sırf güzel diye dümdüz ve o zamanlar küstah sayılabilecek kadar snob olan Heves'ten hoşlanabilmesine sinir olmuştum. Hatta üniversitede Heves'in sevgilisi olduğunda abim biraz bozulmuştu. Şimdi düşününce, abimin geyliğine hep direneceği bir senaryoda birbirlerine uygun olabileceklerini görüyorum. Belki abim de bunu görmüştü. Tutkusuz ve kayıtsız biriyle sorunsuz bir evlilik yaşayabilirdi. Hafta sonu ailesine evci çıkmak arayıp da bulamadığı bir düzen olurdu. Şimdiki karısıyla olduğu gibi zorlanmazdı.

Abim üstüne alınıp bozulduysa bile çaktırmadı. Neşeli bir ses tonuyla devam etti.

"Demek Esra Istanbul'da Bahar'la takılıyor. Ondan büyümüştür biraz." Küçük bir kıskançlık spazmı daha kalbimi burdu. Devam etti:

"Bahar da geliyor yarın, pekiştirirler artık dostluklarını."

"Yengemi mi gördün? O mu söyledi?"

"Yok Bahar'la konuştuk." Bir spazm daha. Bu kez uzun sürdü.

"Yenge demişken," dedi ablam bana dönerek. "Bir gidip görmen lazım artık, ayıp oluyor."

"Gördük ya. Geldi dün."

"O başka. Sen gitmedin."

"Hayret bişey. Cenaze falan olunca da mı esnemiyor bu kurallar?"

İkinci Ahmet Sorunsalı

Annem daha çok erecekti. Ufukta saatli bomba gibi patlamayı bekleyen iş ve evlilik vardı. Üniversite sicili kötü olunca iş durumunun kendi kendine çözüldüğü, abimin iş aramaktansa babamın işini sürdürmek isteyeceği düşünüldü.

Ne yalan söyleyeyim, ben abimi ne İzmir'de bir şirkette mesai yaparken ne de kasabada babamın işini sürdürürken görebildim. Kafamda ona biçtiğim meslek mizah yazarlığı, hayat ise İzmir'in sayfiyesinde bir yerde, erkek arkadaşıyla kurduğu sıcak bir yuvaydı. Bu yuva ne cool, ne bohem, ne de marjinaldi. Basit, konforlu ve samimiydi. Ne şehrin iddiası vardı, ne de kasabanın sınırları. Kapısı herkese açıktı. Gelen gidenleri çoktu ama yine de kurdukları dünya ikiliydi. Ailem de eninde sonunda bu güzel dünyaya çekilecek, abimin mutluluk tablosunu tamamlayacaktı. Zira ailemden yoksun olacağı hiçbir dünyada, abim tam olarak mutlu olamazdı. Gel gör ki yokluğu acıtan ailenin, varlığı yalnızlığını gideremedi. Abim hep insanların arasında, ama hep yalnız oldu.

Okulu nihayet bittiğinde, bütün yazı babamla dönüşümlü olarak ya Altınoluk'ta ya da kasabada geçirdi. Böylece babamın işine ortak olması, üzerinde hemfikir olunan bir kararmış gibi algılandı. Ondan sonraki bir yıl, babam abim üzerinde o kadar azimle çalıştı ki, ailede öfke beslemediğim son eleman olan babamı da kara listemde bir süre için annemin bile önüne koymak zorunda kaldım. Erkek evladına nihayet kavuşmuş olmanın şevkiyle sımsıkı kavradığı elini bir saniye bile gevşetmiyor, annemin telkinlerini, benim çıkışlarımı ve abimin esprisi giderek azalan dokundurmalarını asla görmüyordu.

İnatla ve ısrarla görmüyordu. Pazar Pazar bütün gün evde yatıp gazete okumak yerine, İzmir'deki bayi toplantısına gelmeyi bin defa tercih edermiş gibi davranıyor, abim haftasonları çalışmak istemediğini açıkça söylese bile, bunu bir red değil de işi yeni öğrenen çırak zaafi gibi alıyor, fırsat bu fırsat hepimize işe sarılmanın önemi hakkında bir saat keyifle nutuk atıyordu. Abim çoğu kez bu sonu gelmez nutuklardan kendini ve bizleri korumak için, babamla toplantılara, müşterilere, köylere ve hatta kasaba tüccarlarının rakı sohbetlerine katılıyor, ait olmadığı o sohbetlerin ve babamın sonu gelmez böbürlenmelerinin altında şişiyordu. O yıl rahat 10 kilo aldı. Saçları erken yaşta hafif kırlaştı. Sevmediği tek içki olan rakıya alıştı. İnsanın kalbine dokunan bakışları olmasa, dışarıdan oğlanlıktan çıkıp adam olmuş bir kasabalıya benziyordu.

O yılın Nisan ayında hastalandı. "Havalar ısınınca tişört giymeye kalktı, üşüttü," dedi annem telefonda. Üç gün sonra konuştuğumuzda hâlâ yataktaydı. Üç hafta geçti, abimin üşütmesi hâlâ geçmedi. Doktor gelip gidiyor, abim antibiyotik alıyor, evde kalkıp dolanıyor ama bir türlü işe gidecek kadar iyileşemiyordu. 23 Nisan tatilini bahane edip eve geldiğimde, sapsarı suratı asık, sürekli öksüren bir veremliyle karşılaşmayı beklerken, dünyanın en mutlu hastasıyla karşılaştım. Abim hastaydı ve hastalıktan kurtulmaya hiç niyeti yoktu.

Biraz üsteleyince hemen döküldü. Babamın abimi görmeme, duymama boyutunun despotluğa varan kısımlarını anlattı. Abimi hiç bu kadar bezmiş görmemiştim. "Çekilir gibi değil," diyordu. "Ne derse yapayım dedim, olmadı. Çünkü benim de istememi istiyor. Haydi dediği gibi olsun, işe sahip çıkayım dedim, düşündüm taşındım, fikir önerdim, bazen fikirlerine karşı çıktım, bu kez de işini ortağına karşı koruyan şüpheci bir tüccar çıktı karşıma. Ben kendisinin kopyası olayım istiyor. Onun düşündüğünü düşüneyim, onun istediğini isteyeyim. Kendinden o kadar emin ki, bunu açıkça söyleyebiliyor. Valla bak gülme, şuur sıfır. Neşeli neşeli 'Ahmet'cim beni kullan, benden faydalan, ben hayatın sonundayım, sen başındasın. Ben bir kuyu suyum, iç iç kudur' falan diyor yemin ederim. Sonra da hahahaha gülüyor. 'Sen espri seversin diye dedim. Ben de fena sayılmam ama ne dersin,' iddialarına geçiyor sonra. Onun adına utanmaktan da, ayıp olmasın diye gülmeye çalışmaktan da ölecekken, hasta oldum allahtan."

Abim babama düşündüğümden de açık davranmıştı. Hastalanmadan önce son olarak açık açık konuşmuş, babama aslında bu işi istemediğini de söylemiş. Ama babam yine oralı olmamış. Biraz zaman vermesini, daha ne istediğini bilecek yaşta olmadığını, gidip bir şirkette mesai yapmayı böyle kazançlı bir kurulu düzene tercih edemeyeceğini, buna inanmadığını söylemiş yine neşeli bir güvenle. Abim maaşlı bir işi tercih etti. Gidip o işi bulana kadar babam aldırmazlığını sürdürdü. Bir iş bulduğunu, hem de halkla ilişkiler şirketinde metin yazarlığı gibi hiç de erkeksi olmayan bir iş bulduğunu öğrenince yıkıldı babam. Mevzu herkesin katılımıyla açıkça masaya yatırıldı. Bu bizim ailemiz açısından devrimsel bir gelişme, devasa bir adımdı. Ama daha sonraki mevzuular, bunun istisna olduğunu, yapısal bir değişiklikten çok, babamın artık usul tanıyamaz çaresizliğinden kaynaklandığını kanıtladı. Zavallı babam bu seçimi anlayabilmek için herkesle defalarca konuştu. Ama hiç anlamadı. Kalbi kırıldı. İşini sevdiremeyen bir baba gibi değil, geç kazandığı erkek evladını erkenden kaybeden bir baba gibi kalbi kırıldı. İlk kez o yaz yaşlandı. Artık torun sevebilecek bir dede kıvamına geldi. Bir hastalık olmamasına rağmen, babamın check up'ları, tek başına arabayla kasaba-yazlık arası gidip gelmesinin ne kadar doğru olduğu ilk kez konuşulmaya başlandı.

Abimin söylediği kadarıyla annem, abimle babamın ortaklığı sırasında çok tarafsız ve hatta kayıtsız bir tutum sergiledi. Durumu idare etmeye çalışmadı. Ama ben bunu abimin art niyetsiz güzel bakışları olarak yorumluyor, annemin iş üstünde olmamasını ihtimal dışı buluyorum. Zira babamın büyük hayalkırıklığı yaşadığı dönemde, annemin de daha sessiz ve daha derinden benzeri bir hayal kırıklığı yaşadığını ve babam kadar kendisi için de üzüldüğünü gördüm. Annem ayarı çok iyi tutturmasına rağmen, genelde bizi babama karşı savunur ve korurdu. Bu kez durum farklıydı. Bu kez babamın yanında olmuş, ortaklık sırasında bu iş yürüsün diye babama akıl vermeye çalışmıştı. Abim bu yüzden annemin varlığını hissetmemişti. Ama ego kısmı çıkarıldığında ve dikkatli bakıldığında, babamın abimin her çıkışını yok saymasında beceriksiz bir Neval Hanım tarzı olduğu aşikardı.

Abimle babamın ayrılığı, etrafa şimdiki gençlerin ille de sehirde yaşamak istemesi olarak açıklandı. Yaptığı iş mümkün mertebe telaffuz edilmedi. Çok gerektiğinde bir reklam şirketinde çalıştığı

söylendi. Aile arasında konuşulduğunda da reklam şirketi dendi. Halkla ilişkiler o ilk söylendiği an bir kere duyuldu, abimin bir kaç düzeltme girişimine rağmen bir daha hiç duyulmadı.

Ertesi gün ablamın talimatlarıyla, yengeme sabahtan uğradım. Akşamına kızları geleceğinden işi gücü olurmuş. Bir saat kalıp ayak altından çekilmeliymişim. Yengemi severdim ama resmi ziyareti kısa tutmam, ablamın o sabah verdiği en cazip emirdi. Mahallenin değişen yüzü en çok yengeme giderken içime dokunuyordu. Bir tek o ev, benim için mahalle hâlâ mahalleykenki halini koruyor, nostalji denen o hafif ağlak, hafif hüzünlü, fazla hisli duyguyu yaşatıyordu. Bizim ev de mahallenin hâlâ villalaşmamış tek tük, tek katlı bahçeli evlerindendi ama konfor dozu zamana uygun miktarda artmıştı. Pek çok açıdan Amerika'daki evime, biraz sonra sarı kalebodurlarında yürüyeceğim, oymalı balkon ferforjelerine dayanarak çay içeceğim yengemlerin evinden daha çok benziyordu.

Yengem de yaşlanmıştı. Annemden biraz gençti ve minyon olduğundan uzun süre daha da genç göstermişti ama şimdi, görece de olsa genç göstermenin pek mümkün olmadığı ihtiyarlık mertebesine ulaşmıştı. Annemin aksine, yaşlandıkça ağırlaştı ve sertleşti yengem. Belki bazı ekonomistlerin iddia ettiği gibi, herşeyin nedeni ekonomidir. Zenginken, ruhunu da hafifletmek, zenginleştirmek kolaydır. Dünyevi işlerden soyutlanabilme lüksüne sahip değilsen, hele lükse sahipken kaybetmişsen katılaşıyorsundur.

Yengem kızlarının gelişini dört gözle bekliyor gibi değildi. Buzluktan çözülsünler diye bir şeyler çıkarmış, soğanları, maydonozları da masaya koymuş, nasıl olacak da tüm bunlar yemek olacak der gibi bakıyordu. Arka balkona çıkıp, ferforje demirlere sırtımı dayayıp çay içerken komşudan gelmeyen tezek kokusu dikkatimi çekti. Mahmut Amcalar da gitmişti. İnanamadım. Sanki onlar tarih öncesi bir zamandan gelmişlerdi ve tarih ötesine kadar orada kalacaklardı. Bizlerin devri kapanacak ama onların zaten hiç gelmemiş ve gitmemiş olan devri bitmeyecekti. Amish gibilerdi. Dan ilk zamanlarımızda beni arabayla Amerika'yı keşfe çıkarttığında, amish'leri gördüğümde pek çok Amerikalının aksine hiç yadırgamamış, hemen Mahmut Amcalarla özdeşleştirmiştim.

Yengem. "Bahar çok şaşıracak. 'Bak gör onlar bizi de, şu yeni kokoş villa sahiplerini de gömecek,' derdi. Gömseler iyi de ederlerdi. Böyle daha mı iyi oldu?" Baharla nasıl oldu da yakınlaşamadığımızı bana tekrar tekrar sorduracak o kadar durumla karşılaştım ki, artık sormuyorum, ama her defasında tuhaf bir şekilde kendimi suçlu hissediyorum. Yengeme de hak verdim. Böylesi daha iyi olmadı.

"Neval de gitti. Çok fena, çok fena," dedi ve ağlamaya başladı. Bir süre beraber ağladık. Sonra konuyu değiştirmek için, "Akşam Sevgi Ablalar da geliyormuş ," dedim. "Evet," dedi gayet memnuniyetsiz, "çoluk çocuk geliyorlar."

"Bahar Teyzelerini özlemişlerdir onlar da Yıldız Yenge," dedim Sevgi Ablayı savunma gereği duyarak. Tek yengem olmasına rağmen çocukluktan gelen bir alışkanlıkla hep adıyla hitap ederdim.

"Canım normal zamanda olsa gelsinler tabi," dedi yengem kendini fazla ele vermiş olmanın telaşıyla, "ama cenaze yeni kalktı daha." Çocukların bu koşullarda oluşturacağı yükü pek anlayamadım ama başımı sallayarak hak verdim. Tekrar konuyu değiştirme ihtiyacı duydum:

"İboların evi hâlâ yerinde duruyor. Ona talip çıkmadı mı?"

"Yok satmıyor Dicle. Naapsın? Üst katı kiraya veriyor. İyi kötü eline üç kuruş geçiyor. Satılsa yarısı Eser'e gidecek. Kalanıyla ancak ufak bir daire alır alabilirse. Ne farkedecek? Eser'in de ihtiyacı yok şimdilik. Evlenmedi biliyorsun o da." O da derken Bahar gibi demek istiyordu ki bu, yengemin dertlenmesi için bir başka nedendi. O sulara hiç girmemek için devam ettim:

"O çocuklara ne oldu yazık?"

"Yoo iyi oldu onlar bakma sen. Baba işe yaramaz olacağına hiç olmasın di mi ama? O adamdan nasıl öyle pırlanta gibi çocuklar çıktı hayret. İkisi de okuyor. Hem de Bahar'ın senin kazanamadığın yerler kazandılar valla," dedi kikirdeyerek. O kikirdemeyle bir an eski yengemi gördüm.

"Sizin de az emeğiniz geçmedi ama Yıldız yenge. Eser'in elinden tutmasanız..."

"Annen de yaptı bizim kadar. Ama kızın okuyacağı varmış. Okudu. Yoksa ne yapsak olmazdı. O İbrahim'e az mı yaptı annesi, babası ama ne yaptılarsa olmadı. Oğlanlar hâlâya çekmiş allahtan. Emre bu yıl üniversite sınavına girdi. Bugün yarın belli olacakmış sonuçlar hayırlısıyla." Yengeme kendi torunlarının okulunu sorsam bu kadar bilmeyeceğini düşündüm nedense.

"Eser İzmir'de mi hâlâ?"

"Tabii," dedi gururla "üniversiteden sonra dönmedi hiç. Bir avukatlık bürosunda asistan olarak başladı ama o kadar çalışkan ki maşallah, bir yıl geçmedi, maaşlı yaptılar. Emre fen lisesini kazanınca yanına aldı, dersaneye de o yolladı."

"Öteki ne yapıyor? O daha afacan birşeydi. Hatırlarım ne zaman babamı ya da amcamı görse ceplerini yoklardı." Güldük.

"Can'ı diyorsun. Yazık ne yapsın, babadan görmemiş, bizimkileri baba saydı. Ondan korkuyordum ben. Pek yüzsüz, haylaz birşeydi ama babasının ölümünden sonra çok duruldu. Büyüklüğü Emre'den ciddi oldu. Şimdi görüyorum, ben laf atmadıkça hiç pas vermiyor. Utangaç. Ama annesinden duyduğum kadarıyla dersleri iyi. O da okuyup kazansın İzmir'i de, annesi de gitsin buralardan." Son sözü söylerken yüzü karardı, sertleşti yine. Şaşırdım.

"Neden ki Yıldız yenge? Sen gittin mi, amcamın ölümünden sonra çocuklarının yanına? Annem de gitmedi. O niye gitsin? Hem kadının işi gücü var burda. Üstelik daha genç. Belki tekrar evlenir."

"Ondan gitsin diyorum zaten. Evlenemez buralarda o. İbrahim'in ölümünden sonra çok laf oldu. Milletin ağzı torba değil ki büzesin." Benim birşey duymamış olmama karşılıklı olarak şaşırdıktan sonra, kulaklarıma inanamadığım bir hikâye anlattı.

İbo bir sabah uyanmadı. Görünürde hiçbir hastalığı yokken, içkiyi de bırakmışken, kırk yaşında vardı yoktu, ölüverdi. O zamanlar kalp krizi denmişti. Bize de gayet makul görünmüştü. Benim bu kadarından haberim oldu. Ama meğer Can, babasının bu sürpriz ölümü üzerine sinir krizi geçirmiş ve annesini babasını öldürmekle suçlamış. Ufacık çocuğun lafına kim bakar denir ama, öyle görünüyor ki herkes bakmış. Üst kattaki kiracı tanık olduğu kavgalardan bahsetmiş. Bu kavgalarda İbo'nun da, Dicle'nin de sık sık ölümden bahsettiğini söylemiş. Kahve arkadaşları İbo'nun bunalımda olduğu, karısının onu anlamadığı edebiyatını yapmışlar. Millet galeyana gelmiş. İntihardan, cinayete bir sürü teori üretilmiş. Sonunda durum adliyeye intikal etmiş. Otopsi yapılmış. Hiçbir çeşit cinayet ya da intihar izine rastlanmamış. Ancak ölüm nedeni de anlaşılamamış. Neden öldüğünü bulmak için ileri bir otopsi daha yapılacakken, İbo'nun İzmir'den Ali diye bir arkadaşı duruma müdahale etmiş. İbo'nun kendisine gönderdiği son mektubu göstermiş. Arkadaşına içini döktüğü bu mektupta, ona hâlâ bakan ve iyi olsun diye uğraşan karısına ne kadar minnettar olduğundan da bahsediyormuş. Bu

Dicle'yi temize çıkarmış. Ama adli olarak temize çıkması, kasabalının gözündeki şaibeyi kaldırmadığı gibi yenilerini eklemiş. Mektubun sahte olduğu, Ali'nin Dicle'nin gizli sevgilisi olduğu, cinayeti beraber işledikleri bile söylenmiş.

"Yok artık," dedim "o kadarına kimse inanmamıştır."

"Laf bir kere ağızdan çıkınca, insan inanmasa bile kulak arkası edemiyor. Hiç duymamış gibi olmuyor." Yengemin depresif bilgeliğini annemin ruhani bilgeliğine tercih edebileceğimi düşünüp kafa salladım.

"Zamanla unutuldu. Dicle normal hayatına geri döndü. En dedikoducular bile kızcağızı dışlamaktan vazgeçti. Ama buradan bir daha nasip çıkmaz ona. İbrahim giderayak da yapacağını yaptı."

"Adamın ne suçu var Yıldız yenge? Ölmüş. Naapsın?" Yengem gülmeye başladı. Kendini uzun süre durduramadı. "Ay ilahi Ayşe. Hiç güleceğim yoktu."

Kapıdan çıkarken ister istemez karşı tarafa gözüm takıldı. Dicle balkonda çiçekleri suluyordu. El salladık. Başında örtü vardı. Bizi ziyarete geldiğinde de vardı ama cenaze koşullarında garipsememiştim. Bizim kasabada, köylüler ve yaşlılar haricinde başörtüsü takan pek olmazdı. Herkesin din hocası gibi olan annem bile, okumalar hariç ölene kadar takmadı.

"İbonun ölümünden beri mi takıyor?"

"Yok sonrasında o suçlandığı dönem kızcağız allaha sığındı," dedi şevkatle.

"Gitsin istiyorsun ama bak üzüleceksin Yıldız yenge. Hem kimse kalmadı diyorsun, hem o da gitsin diyorsun."

"Üzülürüm tabi, kaç yıllık komşum. Eksik olmasın. Hep de arar sorar. Ama" dedi yengem, "üzerimden de bir yük kalkar."
Şaşırdım. Sürekli "mahallenin eski tadı tuzu kalmadı," diyen yengemin kendisinin de tadının tuzunun eksildiğini düşündüm.

IV

Yengemden çıktıktan sonra eve dönmek istemedim. Abim yine sabahtan çıkmıştı. Hiç sevmediğim şu bozulma moduna girmiştim. Sadece bir haftalığına buradaydım ve hiç kimseye, özellikle abime bozulmak istemiyordum ama bilakis sadece bir haftalığına burada olduğum için daha çok bozuluyordum. Abimin benimle daha çok ilgilenmesini bekliyordum ama bekleme moduna girdiğim için de sinir oluyordum. Zira beklenti ve kırgınlık kardeşleri geldi-ler mi sürekli birbirini besleyip büyütüyor, iliğimi kemiğimi sömürüyorlardı. Beklemesem, üstüne gitmem gerekecekti ki buna cesaret edemiyordum. Atak davranmamın hoş karşılanmayacağını hissediyor, sonucunda daha da çok kırılmaktan korkuyordum. Daha çok kırılınca bu duyguyla başetmem daha da zor olacak, ezik ezik gönlünün alınmasını bekleyen insan tipine tahammül edemediğimden, gurur zırhına bürünecek, katı ve kırıcı olacaktım. Bana beklemekten başka seçenek bırakmayıp, tüm bunlara neden olacak abime şimdiden sinir oluyordum. Tabii asıl benden birşey saklıyor olma ihtimaline sinir oluyordum.

Nereye olduğunu bilmeden yürümeye koyuldum. Geldiğimden beri, cenaze günü mezarlığa gitmek dışında mahalleden dışarı adımımı atmamıştım. Geleli henüz dört gün olmuştu fakat bana en az bir aydır buradaymışım gibi geliyordu. Uzun yıllar hiç değişmedikten sonra, her geldiğimde tekrar tekrar değişmeye başlayan kasabayı gezmek için sabırsızlanıyordum; bir yandan da daha fazla taziye duymaya katlanamayacağım için, çarşı içlerine ve tanıdıkları görebileceğim yerlere gitmek istemiyordum.

Mahallenin yengemlere yakın ucundan çıktım, çarşıya doğru düz gitmek yerine sağdan yukarıya döndüm. Benim okumadığım liseyi geçip, okuduğum ilkokulun bahçesine girdim. Tek katlı bir ev yüksekliğinde, beş ev genişliğinde bir binaydı. Bu oranların ne kadar tuhaf göründüğünü şimdiye kadar farketmememe şaşırdım. Demek bina denen şey, genişlediğinde bir miktar yükselmeliydi. Bu haliyle olduğundan da kısa görünüyor, zaman içinde ortasından çökmesi gerekirmiş gibi duruyordu. Pembe rengi, zamanında koştur koştur bitiremediğimi sandığım, bazı köşeleri çok uzak diye tenefüslerde pek gitmediğim minnacık bahçesi, küçük kafalı Atatürk büstüyle Barbie

okulu gibiydi. Bahçenin geniş tarafından, ağaçların arasından benim gitmediğim lise görünüyordu. Sokaktan da net göründüğünden, o lise ile olan nostaljik hesaplaşmamı çoktan yapmış, bir fasıl "aa ne kadar da küçükmüş, bana ne kocaman görünürdü," olmuştum. Meğer ilkokuldan bakınca hep kocamanmış.

Daha da yukarılara çıkıp, çocukluğumda aşmadığım sınırlara kadar yürüdüm. Sınırları yine aşmadan, eski varoşlar boyunca kasabanın içlerine doğru ilerledim. Yüksek tavanlı bir ev yüksekliğinde olmasına rağmen iki katlı ama yarım ev genişliğinde, içinin her bir yeri kuytu gibi görünen bitişik nizam evlerin çoğu gitmişti. Bazılarının yerini, ikinci katı daha sonra yükseltilmek üzere inşaat halinde bırakılmış tek katlı binalar almış, onların bir kısmı da zamanla dört kata kadar yükselmiş, aparatman olmuştu. Sokak üç dönemi de yansıtıyor ama hâlâ son derece varoş gözüküyordu.

Dalgın dalgın yürürken, yoldan geçen bir arabanın kornasıyla kendimi kaldırıma attım. Geçerken "pardon ama yani hata sizde," dedi ukala bir yan bakışla. "Burda kaldırımdan yürüyen gördün mü ukala!" diye arkasından bağırırken arabanın İzmir plakalı olduğunu farkettim. Haklı sandığım öfkem, haksızlığımın utancına dönüştü. Kaldırıma çıktım.

Çarşının üst sokaklarına vardığımda, karşıma bir internet cafe çıktı. Kasabada tamamen "off line" olmanın mozaist bir zevki olduğunu kabul etmekle birlikte, böylesi bir ayartma karşısında direnebilmem mümkün değildi. Kendime en az iki saatlik bir eğlence bulmuş olmanın keyfiyle içeri girmek üzereyken, yanımda para olmadığını farkettim. Bunun sorun olması, artık kasabalı olmadığımın en büyük göstergesiydi. Kasabalıyken babamın dükkanına kadar gitmeye üşensem bile, yakın bir tanıdığın dükkanına uğrayabilirdim. Hatta ona bile gerek kalmaz, işimi görür, parasını sonra getireceğimi söylerdim. Kös kös kapıdan çıkmak üzereyken, internet kafenin en dip köşesinde abimi gördüm. Dünden beri kafamı gizemle doldurduğumdan, bunu o kadar tuhaf karşıladım ki, para alabileceğim için sevinmek bile aklıma gelmedi.

Abim, yanına gelene kadar beni görmedi. Görür görmez de, hangi sayfadaysa onu kapadı. Beni biraz fazla hiçbirşey olmamış gibi karşı-

ladı. Ya da ne yapsa, ne dese şüphelenecek kıvama gelmiştim. İşten gelen mail var mı diye bakıyormuş. Halbuki beni görünceye kadar haldur huldur yazıyordu. Birşey yokmuş, bir sürü junk ve bir kaç sıkıcı toplantı anonsu. Halbuki yazarken tebessüm ediyordu. Bitmiş, zaten gidiyormuş. Nereye gideceğini açıklamaması, sekiz ay aradan sonra annemizin cenazesi için biraraya geldiğimiz ve ikimizin de işinin olmadığı bir ortamda benimle geçirmediği tüm bu zamanlar gayet normalmiş, aksini beklemem absürdmüş gibi davranması ağırıma gitti. Yüzüm düştü, "Nereye abi?" diye sordum. Benim bozulmuyor rolü yapmamam işine gelmedi. Ne yapacağını bilemedi. Gözlerini kafedeki herşeyin üzerinde gezdirdi. Ben hariç. Her mimiğini incelediğim için bana çok uzun gelen bir tereddütten sonra konuştu ama baklayı ağzından çıkarmadı.

"Ya benim burada hâlâ arkadaşlar var biliyorsun. Geldiğimden beri atlatıyorum. Bir görmem lazım artık. Onlarla buluşacağım. İki saat sonra evde olurum. Belki bağlara gideriz. Ne dersin?"

Kabul ettim. Ancak ikna olmamıştım. Hâlâ benden birşeyler gizlediğini, asıl tereddütü onu söyleyip söylememe konusunda yaşadığını düşünüyordum ama en azından kayıtsızlık görüntüsünü atmıştı. Bu da birşeydi. Bu noktadan zorlayabilirdim.

Abimden aldığım parayla internette vakit öldürdüm. Dan ile chatleştim. Luke hasta olmuş. Şaşırmadım ama sinirlendim. Çocuğunu yaz esintisinde dahi yün hırkayla koruma, Türklerin genine nasıl işlemisse, yaz sıcağında bile hasta edebilme de Amerikalıların genine öyle işlemiş. Luke'un akşam banyosundan üzerinden sular damlayarak çıktığını, Dan'in, küvetten sıçramış tüm suları yerin ve paspasın pisliğiyle birlikte çekmiş havluyu, engellenemez bir şekilde her defasında düştüğü yerden alıp, Luke'un peşinden acele etmeden koşup, öylesine üzerini sildiğini, saçını makineyle damlaması duracak kadar kuruttuğunu, geri kalan kurutma işlemini yastık ve pijamaya bıraktığını, oradaymış gibi görebiliyordum. Aramızda geçen şu yazışma, Sam doğduğundan beri, yazılı, sözlü, ağlamaklı, bağırmalı her tonda yapılmıştı.

"Demek ki bir yerden mikrop kapmış. Üşütmek değil, mikrop hasta eder," buyurdu Dan, bunu bildiğimi bir milyon kez söylememe rağmen.

"Bağışıklık sistemi zayıfken hastalığı herşey tetikleyebilir. Zaten apartta olan bir şeyi uyandırmış olursun. Biraz dikkat etmek neden

bu kadar mesele oluyor anlamıyorum."

"Çocukları korumaya inanmıyorum."

"Evet hayatta başka inanç kalmadı, ben o yüzden çocukları korumaya inanıyorum. Niye herşeyi böyle kocaman hale getiriyorsun ki? Özel olarak koruma. Ben de istemiyorum. Kendini koruduğun kadar koru yeter."

"Zaten öyle yapıyorum."

"Evet, çünkü sen banyodan suların damlayarak çıplak çıkıyorsun ve balkonda rüzgara karşı kurumayı bekliyorsun."

"Luke'a öyle yaptığımı nerden biliyorsun? Burada değildin."

"Değildim ama adım gibi eminim öyle olduğuna."

"İşte senin bu inançsızlığın ve iddian yüzünden bu noktadayız."

"Öyle olmadı de o zaman, diyebilir misin?"

"Öyle olmadı."

"İnanmıyorum."

"İşte bak!"

"İnanmıyorsam nedeni var. Senin aksini iddia ettiğin pek çok şeye, kaç defa gözlerimle tanık olduğum için inanmıyorum."

"Yani bana yalancı diyorsun."

"Bilinçli olarak asla yalan söylemediğini biliyorum ama herşeye kendi tartışılamaz inanç sisteminden baktığından, olayları çarpıtıyorsun."

"Ohhh not this shit again... Shuut upp"

"Fuck you!"

"Well fuck you!"

Son üç yıldır olduğu üzere, olan bitene kafamı takmadım. Olaylar sırasında cinayet işleyebilecek kadar kendini kaybedip, nokta konduğu anda başka boyuta geçilebilen dünyadaki tek ilişki biçimi evliliktir herhalde. O sırada beni on line gören bir arkadaşım laf attı, uzun uzun onunla chat'leştim. "Sen iyi misin?" diye bile sorması gerekmedi. Gayet iyiydim. Son olarak Dan'in facebook'a koyduğu kermes fotoğraflarına bakıp, çocuklarla hasret giderdim. Sam'in mutlu görüntüsünden kendime pay çıkardım.

Çıkışta eve uğramadan önce sütlü dondurmadan almak üzere Sevil Pastanesi'ne uğradım. Çocukken tüm mahalle dondurma yerken, ben tadı kartona benzeyen külahlardan yerdim. Kornet çıktığında,

onu da bırakmıştım. Tatlıyı o kadar sevmiyordum ki külahın bile en tatsız olanından yiyebiliyordum. Ama orta yaş seni önce ani sebze sevgisiyle kandırıp, sonra daha ani ve acil tatlı sevgisiyle cezalandırıyor.

Külahta küçük bir dondurma aldım. Bir de büyük paket sipariş ettim. İçtiğim sigaraların en azından metabolizmamı hızlandıracağı hesabını yapıp, kendimi rahatlattım. Nasıl olsa Amerika'ya dönünce sigarayı da, tatlıyı da bırakacak, artık işe gitmek gibi sıkıcı bir rutin olarak benimsediğim, spora ve gram hesabıyla organik beslenmeye geri dönecektim.

Beklerken pastaneye göz attım. Genç kızlığını, delikanlılığını kasabada geçiren tüm tanıdıklarımın, en az bir Sevil pastanesinde flört anısı vardı. İzmir'de okuduğumdan buranın loş ve basık ikinci katında el ele, diz dize her an yakalanma korkusu içinde bir erkekle hiç buluşmadım. Ama yer yokluğundan, arada kızlı erkekli buraya geldiğimizde bile, bordo kadife kaplı duvarların yağına, lekesine, karmakarışık renkleri basılmaktan solmuş halıya, sigara yanıklarıyla dolu gacır gacır naylon hardal masa örtülerine sinmiş ayıbı hep hissettim. Yanlış birşey yapmadığımı bilirken dahi, yanlış birşey yaptığımı hissettim. Flört edenlerin suçlu anısına ortak oldum. Merdivenleri bir kaç basamak çıkıp, parmak ucuma yükselip, bu edepsiz mekâna tekrar bakmak istedim. Artık gençler bizim nesil kadar kaçamak flörtleşmiyordu ama yine de bir kaç çift göreceğimi düşünüyor, uygunsuz bir pozisyonda iseler, dikkatlerini çekip utandırmak istemiyordum.

Tek bir çift gördüm. Abimle Bahar'ı. Parmaklarımın üstünde yükselmemle, inip bir basamak geri düşmem bir oldu. Hayal kurmadığıma emin olmak için bir kere daha baktım. Onlardı. Abimle Bahar küçük bir yuvarlak masanın iki ucunda kafa kafaya vermiş, hararetli hararetli birşeyler konuşuyorlardı. Ortamda, masanın hâlâ gacır gacır naylondan ama artık kırmızı örtüsü ve minik bir vazonun içindeki tek bir yapma kırmızı gül haricinde romantik bir görüntü yoktu. Olması mümkün değildi. Olsa şoktan oracıkta düşüp ölürdüm. Bu kadarı bile kalbimin gümbür gümbür atmasına neden olmuş, beni sendeletmişti. Neler oluyordu? Bu akşam kasabaya varması beklenen Bahar'ın öğle saatinde, Sevil Pastanesi'nin kuytusunda ne

işi vardı? Abimle neden gizli kapaklı buluşuyorlardı? Abim neden bana yalan söyledi? Çok mecbur kalmadıkça asla yalan söyleyemez dediğim abim, iki günde kronik bir yalancıya nasıl dönüştü?

İki şeyi merak ediyordum ve görmeden gitmeyecektim. Bahar'ın yanında çantası var mı? Yüz ifadeleri endişeli mi? Pastanedeki garsonların bakışlarına aldırmadan bir kere daha merdivenlerin üzerindeki kolonu kendime siper edip, parmak ucumda yükselerek baktım. Ortada bir valiz ya da çanta yoktu. Abimin yüz ifadesi endişeli olmaktan çok heyecanlı, Bahar'ınkisi ise biraz kaygılı olmakla beraber güven telkin etmeye yönelikti. Buradan şu sonuca vardım: Bir iş çeviriyorlardı ve bu daha çok abimle ilgiliydi. Çalışmalarımı tamamladım. Paramı ödedim, dondurmayı aldım ve süratle dışarı çıktım. Çıkar çıkmaz kapıda bir adamla çarpıştım. "Pardon ama önünüze bakmıyordunuz." dedi daha önce arabasıyla ezerek beni eğitmeye çalışan aynı ses. "Pardon ama çok gıcıksınız," dedim sinirim tepemde. Pastanenin kapısında arkamdan güldüğünü duydum. Bakmadım. Hızla karşıya geçtiğimde yol kenarına parketmiş olan abimin arabasını gördüm. Pastanede olmayan valiz arabadaydı. Sherlock Holmes gözlemimin ilki böylece elimde patlamıştı. Çantayı göremeyince, Bahar'ın bir süredir kasabada olduğunu ve otelde kaldığını düşünmüştüm. Gerçi öyle olsa neden konu abimle alakalı olsundu? Bahar'la ilgili olurdu. Otelde ya da etrafta tanıdık biriyle karşılaşma ihtimali çok yüksek olduğundan, bu riski alacak ve dahası evinde kalamayacak kadar önemli ne olabilirdi? Düşündüğüm şeyin zeka yoksunluğu karşısında utandım.

Kafa yormam gereken onca şey içinde, nasıl oldu da bu kadar saçma birşey düşünebildiğime kafa yorarak, abimin arabasının önünde oyalandım uzun uzun. Tam önündeki arabanın biraz önceki gıcık İzmirliye ait olduğunu farkedip, aynı dalgınlıkla o arabayı incelemeye koyuldum. Gıcık İzmirlinin torpido gözünde, festival ya da konserlerde görevlilere ya da basına verilen cinsten, boyuna asılan fotoğraflı büyük bir giriş kartı vardı. Öylesine adını okudum. Kerem.

Zihnim abim ve Bahar'la meşgul yürüdüğümü bilmeden, selam vermem gereken onlarca kişiyi muhtemelen görmeden, mahalleye varmak üzereyken aniden uyandım. O an yere düşüp ölmediysem, şokumun altında bir yerde duyduğum mutluluktan ölmedim. Gıcık

İzmirli, Kerem'di. Herhangi bir Kerem değil, bizim yirmi yıl önceki Kerem'di. Çok değişmişti. En belirgin özelliği olan bal rengi gür saçları dökülmüş, onu özdeşleştirdiğim tüysüz yanık teni güneş görmeyince açılmıştı. Şimdi kelliği, beyaz teni ve kirli kızıl sakalıyla dikkat çeken bir yetişkin olmuştu. Adını koymadan Kerem olduğunu asla tahmin edemezdim. Ama bir kez koyduktan sonra da, o koca adamda bizim yetenekli lokum Kerem'i her saniye biraz daha görmeye başladım. O beni tanımıştı. Yolda bilerek arabayı üzerime sürmüş, pastanede bilerek bıyık altından gülmüş, benimle oynamıştı. Ben çıkarken, o giriyordu. Abim bu yüzden heyecanlıydı. Bahar bu yüzden ayağının tozuyla eve gitmeden abimle buluşmuştu. Zira onları Bahar buluşturmuştu. Rahatlatmaya çalışmasının nedeni buydu. Olayı çözmüş olmanın hafifliğini sadece bir dakika hissedebildim. Bir dakika sonra kafam öyle çok karıştı, hissettiğim farklı farklı duygular öyle çok çatıştı ki, ne eve girdiğimi hatırlıyorum, ne de ablamı görüp görmediğimi. Odamdaki ranzanın altınaki yatağıma çöküp, öylece kalakaldım.

Dan evlenme teklif ettiğinde kafam o kadar çok karışmıştı ki, düşünmemek için günlerce uyumuştum. Yine içimi kemiren ve ortaya çıkarlarsa birbirini parçalayacak bin tilkiyi susturmak için uyudum. Uyandığımda saat altı olmuştu. Abim beni bağa götürmek için gelmemişti. Ekileceğimi tahmin etmiştim ama o üçü orada ne yapıyorsa, beni de içlerine almaya karar vermelerini ummaktan da vazgeçmemiştim. Tüm bu olan bitenin bende yarattığı binlerce duygu içinde, dışlanmışlık baskın çıkmaya başlıyor, abimin geyliğini nihayet yaşıyor olması ihtimalinin sevincini bile öldürüyordu.

Giyindim ve evden çıkmaya hazırlandım. Nereye gideceğimi bilmiyordum ama evde çaresizce beklemeye tahammül edemiyordum. En azından etrafta dolanır, şanslıysam biraz röntgencilik yapardım. Çocukluğumda da küçük olduğum için beni dışladıklarında, Bahar'la abimi takip eder, röntgenlerdim. Bir kaç kez yakalandığımda Bahar beni utandırmaya çalışmış, oralı olmamıştım. Artık bunu yapmaktan gocunuyor olmakla beraber, hâlâ utanç duymuyordum.
Ablam, "Günaydın," dedi sarkastik bir ses tonuyla.

"İyi akşamlar," dedim aynısını taklit ederek. "Abim geldi mi?"

"İki saat önce geldi. Seni sordu. Uyuduğunu söyleyince gitti."

"Bir not bıraktı mı?" diye sordum daha fazlası olsa ablamın söylemiş olacağını bile bile.

"Hayır Madam. Telesekreterinizi kontrol edeyim isterseniz." Gözümü devirdim ama bir umut telefonuma baktım. Ne mesaj, ne arama hiç bir şey yoktu. Çıktım. Ablamın arkamdan "neler oluyor size bugün böyle?" demesini duymazdan geldim.

Yengemlerin evinin önünden geçerken yavaşladım. Evin karşısına geçtim. Dicle'lerin evinin yanında, yeni yapılan villanın bahçesine, duvardan önce dikilmiş palmiye ağacının arkasına gizlenip, benim de izlendiğimi anlayınca kadar, bir süre evi izledim. Villayı boyayan usta, kendini belli etmek için üstünde durduğu merdivenden gürültüyle inip, boğazını temizleyince, yüreğim ağzıma geldi. Bizim evi de defalarca boyayan ustayı tanıyınca hem rahatladım, hem utandım. Evimizi boyarken, olmadık haller ve durumlarda kendisine o kadar çok yakalanmıştım ki, benim o gün bugündür değişmediğimi sanacak diye düşündüm. Muzipçe gülümsedim.

Adını bir türlü hatırlayamadığım için kendi kendime kızarak boyacıyla biraz laflıktan sonra, sabah yürüdüğüm aynı yoldan yürümeye koyuldum. Oralara yeniden uğrayabileceğini umarak, Kerem'in beni arabayla korkuttuğu yoldan geçtim. Nedense Bahar'la ya da abimle değil de, Kerem'le konuşabileceğimi düşünüyordum. Ne de olsa ötekiler bucak bucak kaçarken, iki kere yoluma çıkan Kerem olmuştu. Onunla konuşmam, hesap sormam ya da ağzından laf almaya çalışmam anlamına gelmeyecekti. Bir rastlaşmada, burada ne işi olduğunu sormaktan daha doğal ne olabilirdi?

İlk karşılaştığımız yol, şehirli geylerin varoş taksici fantazisinin bir versiyonuna sahip değilse, Kerem'in bu kasabada bilinçli olarak bulunabileceği en son sokaklardan biriydi. Yolunu şaşırmış olduğuna hükmedip, onu bulabileceğim daha mantıklı yerleri düşünmeye başladım. Kasabada benim bildiğim hepi topu iki düzgün otel vardı. Normalde zeki bir kadın olduğumu düşünmeme rağmen, cingöz olmaya çalışırken ne kadar aptal olduğuma şaşırıp, aynı yolu gerisin geri yürüdüm. Bu kez şansım yaver gitti. Kasaba girişindeki meydanda, Otel Kardelen'in önünde arabası duruyordu. Meydanı dolaşıp abimin arabasının da orada olup olmadığını kontrol ettim. Yoktu. Ama bu kez, bu durumu birlikte olmadıklarının kesin kanıtı olarak görmediğim için kendimi takdir ettim. Birlikte Kerem'in arabasıyla da dönmüş olabilirlerdi. Meydanın ortasındaki fıskıyeli

havuzun etrafındaki banklardan birine oturup oteli izlemeye koyuldum. Bankların arkasını çevreleyen güller benim görünmemi engelliyor ama görüş alanımı kapatmıyordu. Akşamüstü gezmesine çıkan anneler, bu bankların çoğunu doldurmuş, ya çiğdem çitliyor ya da evlerinden getirdikleri kurabiyeleri termosla taşıdıkları çayın yanında yiyorlardı. Çocukları ellerinde pamuk helva veya elma şekerle etrafta koşuşturuyor, ıslanmaktan mı ıslanmamaktan mı korktukları anlaşılmaz çığlıklarla, havuzun fıskıyesinin altından geçiyorlardı. Etrafta benim gibi yalnız oturanlar daha çok yaşlı adamlardı. Çoğu tüttürdükleri sigara dumanının ardından etrafı izliyor ama gördüklerine dair bir işaret vermiyordu. Yaşlı, genç hiçbir kadın, yalnız ve sohbetsiz değildi. Ben hariç. Sigaramın olmamasına hayıflandım ama iş üstünde olduğum için mekânı terk etmedim.

Takip işinde çocukluğumdan bu yana epey kötülemişim. Orada 45 dakika oturduktan sonra hiç farketmediğim bir anda, Kerem yanıma geldi. Havuzun fıskiyelerinden çıkan suya bakarak yine yıllarca geçmişe dalıp gitmişken, yanımdaki yaşlı adamdan ateş istedi. İrkildim. Eğilip sigarasını yakarken yan gözle bana baktı. Doğrulunca "Bu kez eleştirecek bir şey bulamıyorum. Son derece mutsuz görünmenize laf edebilirim ama...."
"...ama son derece gıcık olmuş olursunuz." diyerek lafını tamamladım. Güldü. Ben de artık Kerem olduğunu bildiğim için güldüm. Bir saniye için ya Kerem değil de, benimle flört eden bir erkekse diye düşünüp gerildim. O durumda da umursamayacağıma, flört etmek için hoş bir erkek olduğuna karar verdim. Kocamı ilk kez, doğduğum kasabada ve annemin cenazesi ertesi aldatmak, gerçekten çok şık olurdu.

Flörtü bıraktım. "Sen misin Kerem?" diye sordum. Onun da oyuncu bakışları bu çağrıya hemen uyup, yumuşadı. Bildiğim kırılgan oğlan çocuğunu gördüm tekrar karşımda. Kerem olduğuna artık şüphem yoktu. Yanıma oturdu.

"Hiç tanımayacaksın sanmıştım. Abin ben olduğumu bile bile, bir süre inanmaz bakışlarla inceledi yüzümü. Geldiğimden beri aynaya bakıyorum. Bu kadar tanınmaz mı oldum? Ben sizi nerede görsem tanırdım."

"Sen bizi tanıdığında biz ergenliği tamamlamıştık en azından. Ondandır," dedim gülerek.

Pek ikna olmadı.

"Güneşin, denizin bütün nimetlerinden faydalanmış, reklamlık bir Akdeniz çocuğuydun. Şimdiyse, son on yılını İskandinavya'da bir yerde geçirmiş gizemli, yakışıklı bir kuzeyli olmuşsun." Kahkaha attı.

"Bana kendimi iyi hissettirmenin yolunu bulursun hep." Konuya bu kadar erken girme konusunda kısa bir tereddüt geçirdikten sonra devam etti.

"O yazdan bana kalan tek iyi his sensin." Ne diyeceğimi bilemedim. Şefkatle karşılık vermek istedim ama dönüp bu kocaman kel yabancıya tekrar bakınca, vazgeçtim.

"O zamanlar öyle düşünmüyordun ama. Bana az kızmadın," dedim dirseğimle dürterek. Güldü.

"Evet böyle zamanlarda fatura hep en iyi niyetli olana kesilir," dedi. "Uzun süre de hakkını teslim etmedim açıkçası. Beni yanılttığını düşündüm. Ama olur ya, yirmi yılın sonunda bir bakmışım, o yazdan kalan tek his sana karşı beslediğim sevgi olmuş."

Yine şaşkına döndüm. Buraya gelmişti. Abimle görüşmüştü. Başrol elbette onlara aitti. Oysa şimdi başka hiçbir hissi kalmadığını söylüyordu. Abimle geçmişin hesabını yapma ihtiyacı içinde değilse neden gelmişti? Ben kaşlarımı çatmış ne diyeceğimi bilemeyince bakıp gülümsedi. Eliyle saçımı karıştırdı.

"Neden şaşırdın? Ben senin sayende gey olduğumu kabul ettim. Az birşey değil bu. Abin yanlış hedef oldu belki ama, benim doğrum o yaz ortaya çıkan neyse hep o oldu."

"Ve bunu ben yaptım? Abim değil ben?" İltifat gibi ortaya koyduğu bu durumun bana hakaret gibi göründüğünün farkında değildi. "Yanlış hedef" dediği abimi ben sunmuştum. Sadece Kerem konusunda yanılmamış olmak tesellim olamazdı.

"Beni olduğum gibi kabul eden ilk insan sensin. Ve daha çok uzun bir süre sen oldun. İskandinav gibi olmayı öğrenene kadar..." dedi ve o neşeli kahkahâlârından attı.

"Bunun ne kadar önemli olduğunu bilemezsin. O zamanlar gey olduğumu bile bilmiyordum. Yani aslında bir tarafın hep bilir de, bilinç düzeyinde bilmiyordum diyelim."

"Deniz kızmakta haklıymış o zaman. Bilmediğin birşeyi öğrettiğimi düşünüyordu," dedim gülerek.

"Valla Deniz'in algısı, o düzeyde kaldı denebilir."

"Yok artık kabullenmedi hâlâ deme bana."

"Yok kabullendi tabii ama, çocuklarından biri gey olmaya kalksa

yine ilk etapta tedavi etmeye çalışır. 'Hayatı aksi takdirde zor olur' bahanesiyle yapar bu kez."

"Liberal homofobik oldu artık yani." Güldük. Abim ve "yanlış hedef" konusuna geri dönmek istiyordum.

"Sana ne yaptıysam abime de yapabilmiş olmak çok isterdim," dedim hüzünle. "Ama onda ters tepti." İçi gülen gözlerine tekrar gölge düştü. Mutludan, mutsuza ani geçişleri demek çocukluğundan değilmiş.

"Abini ben hiç çözemedim. Bugün gördüm, yine çözemedim. Hiç değişmemiş. Yirmi yılda bir insanın hiç değişmemesi mümkün mü? Müthiş bir direncin olması lazım."

Hiç böyle düşünmemiştim. Geyliğe karşı direncinin, abimi, insan hayatında gerekli olan başka değişimlerden de mahrum bıraktığını düşünmemiştim. Düşünür düşünmez de çok mantıklı buldum. Onu geyliğe bir milim daha yaklaştıracak her türlü değişimden o kadar çok korkuyordu ki, adım bile atamıyordu. Kerem devam etti.

"Yani o beni görüp tanıyamadığında ne kadar şaşırdıysa, ben de karşımda sadece biraz yaşlanmış ve irileşmiş eski Ahmet'i gördüğümde o kadar şaşırdım." Artık zamanı gelmişti.

"Sen niye buradasın Kerem?"

"Ben de onu merak ediyorum."

"Nasıl yani? Buraya geldin ve nedenini bilmiyor musun?"

Bir kasabanın fıskiyeli havuzunun bankına, çocuk bağırışları ve kadın sohbetleri arasına, farklı zaman ve mekânlardan ışınlanmış iki insan, yanıt aradıkça daha fazla soruyla karşılaşıyor, bunları çözemezlerse buradan ve bu andan hayatları boyunca kurtulamayacaklarını bilmelerine rağmen, çözüme bir türlü yaklaşamıyordu. Giderek kendimi tüm zamanların en absürd filmi "Sıfır Kenti"nde sıkışmış gibi hissediyordum.

"Aman allahım. Sen benden de az biliyorsun galiba," dedi Kerem biraz alay, biraz da şaşkınlıkla. Biraz alındım ama bana anlatacağı şeyler olmasına sevindim. Abim ve Bahar'ın bana söylememiş olmasının, onun da dilini bağlamasından korkmama rağmen, kendini onlardan çok bana yakın hissettiği sezgisi üzerinden hareket edip, dürüst davranmaya karar verdim.

"Hiçbirşey bilmiyorum ve açıkçası senin beni biraz aydınlatmanı umuyorum."

"Benim de aydınlanmayı umduğum pek çok konu var. Odamın penceresinden dışarısını izlerken seni görünce, "İşte" dedim, "fırsat

ayağıma geldi."

"Yanıldın. Fırsat da sensin, ayağıma kadar gelen de. Hadi anlat. Bahar'dan başla." İkiletmedi. Play'e basmış gibi anlatmaya başladı.

"Bahar'la epeydir İstanbul'da aynı çevrenin insanıyız. Ne kankayız, ne de ahbap. İkisinin arasında bir yerdeyiz. İki yıl önce, sarhoş bir ilk aşk muhabbetinde, Ahmet'i anlatmıştım. Anlatılan en entrikasız, en renksiz hikâye herhalde benimkiydi ama nedense Bahar çok etkilendi. Belki tanıdık bir his aldı. O zaman ortak bir Ahmet'imiz olduğunu bilmiyorduk. Ahmet benim için bir Asos hikâyesiydi. Sizin kasabalı olduğunuzu bile çoktan unutmuştum."

"Yaz başında yolum düştü Bahar'a uğradım. Telefonda biriyle konuşuyordu. Kapatamadı. Yirmi dakika falan konuştular. Bahar'ın attığı kahkahâlârdan mı, bildiğimden biraz farklı konuşma tarzından mı bilmiyorum ama hem arkadaştan çok, yakın bir akrabayla konuştuğunu düşündüm, hem de nedensizce Ahmet'i hatırladım. Kapatınca kuzeni Ahmet ile konuştuğunu, kırk yılda bir konuştukları için kesemediğini, kusura bakmamı söyleyince, tuhaf bir hisse kapıldım. Ahmet'i sordum. Anlattıkça daha da heyecanlandım, resmini görmek istedim. Ablasının düğün resimlerinde, hem seni hem Ahmet'i gördüğümde bayılacağımı sandım. Bahar da benim ilk aşkım olan Ahmet'in, kuzen Ahmet olduğunu duyunca ne kadar şaşırdı tahmin edersin. Ahmet'in evlendiğini söyledi. Şaşırmadım. Benim aşkımın platonik olduğunu düşünmekle birlikte, Bahar'ın kafası karıştı. Platonik olması gerektiğine, benden çok kendini ikna etmeye çalışıyordu. Benim dünyamda, platonik aşk flört kadar doğal olduğundan, iknaya ihtiyacım yoktu zaten. Tek rahatsızlığım, Ahmet'in kuzenine anlatmadıklarını, o geceyi, herşeyi benim anlatmış olmamdı. Bahar sırrımı saklayacağı konusunda her türlü güvenceyi verdi. Beni arada sıkan ketumluğu orada işime geldi. Gerçekten söylemeyeceğine inandım."

Sustu. Yan bankta oturan yaşlı amcadan tekrar ateş istedi. İki sigara yaktı. Birini bana uzattı. Etraf dağılıyor, anneler çocuklarına son beş dakikaları olduğunu beşinci kez söylüyor, kurabiye torbalarını bağlıyor, kalkmaya hazırlanıyorlardı. Akşamüstü güneşi yerini akşam kızıllığına bırakmaya başlamıştı. Daha öğrenmek istediğim çok şey vardı. Ama havaya girmiş görünen Kerem'i sorularımla sıkıştırmak istemiyordum. Sigarasını yarıya kadar içtikten sonra bundan sonra anlatacakları konusunda biraz daha zorlanıyormuş gibi devam etti:

"Benim için de, bilinçaltımda bir düğmeye basılmış gibi oldu. İlk aşk, ilk travma derken o yazı unutmam zaten mümkün değildi ama artık, yıllardır nasıl cümleye döktüysem öyle hatırlıyordum. Hatırlamam için düşünmem, geçmişe gitmem gerekmiyordu. Ahmet, isminden, cisminden bağımsız, romantize ettiğim bir ilk aşk imgesi olmuştu. Bahar'la birlikte anılarım tekrar ete kemiğe büründü. Ama ilginç olan şey, Ahmet imge olarak daha özeldi. Tekrar deştiğimde, içimde ona yönelik bir duygu bulamadım. Sen ise tam tersi, gençik ateşinde yıllarca çatışılıp ihmal edildikten sonra, orta yaşta kıymeti anlaşılan anne gibi oldun benim için. Hayatımda ne kadar önemli bir rol oynadığını farkettim ve sana karşı büyük bir minnet duydum."

"Oğlum!" dedim gülüp kafasını okşayarak. "Ama neden buradasın evladım onu söyle. Bana karşı olan vefa borcunu ödemek içinse, bu çok kuru oldu. İnsan bir hediye falan getirir."

"Hediye yok sanıyorsun ama o da var."

"İnanmıyorum Kerem. Ciddi ciddi vefa ziyareti mi yani bu?" Hayal kırıklığım artıyordu.

"Yok yok değil. Ne ziyareti ben de bilmiyorum. Bahar çağırdı. Ben de geldim. O günden sonra ortak bir sır paylaşmanın etkisiyle Bahar'la biraz daha yakınlaştık. Arayıp annenin ölümünü haber verdiğinde İzmir'deydim. Sizin de orada olacağınızı söyleyip, gelmek isteyip istemediğimi sordu. Şaşırmakla birlikte hiç düşünmeden kabul ettim. Neden bilmiyorum. Yıllardır yerli yerinde olan herşey, tekrar yerinden oldu, belki de ondan. Ahmet'e yönelik bir his bulamadım dedim ya, o çok da süper birşey değil aslında. Romantik imgenin yerinde koca bir boşluk oldu mu olmuyor. Bir his bulup tekrar kapatmak istiyorsun."

"Kapatabildin mi?" Güldü.

"Havada olan herşey iki metre daha havalandı. Buraya gelişim benden çok onun içinmiş gibi bir hisse kapıldım. Senin aydınlatacağını umduğum konu da buydu."

"Ben de senin kadar karanlıktayım o hususta maalesef."

"Çok yakın olduğunuzu sanıyordum. Ablamla benim gibi uzaklaşmadınız umarım."

"Yok. Geylik konusuna bulaşmadığımız sürece bizden yakını yok. Ama bu konu, senden beri öyle bir gerilim noktası oldu ki aramızda, çok aktif bir gey hayatı yaşasa bile sırf inadına benden gizleyebilirler."

"Abartıyorsun."

"Abartıyorum."

Eve geç geldiğim ve gizemli takıldığım için şaşırma sırası abimdeydi. Nispet yapar gibi kayıtsız ve neşeliydim. Ablamın nerede kaldığımla ilgili sorduğu tüm sorularını, yarattığım gizemi zedelemeyecek ölçüde geçiştirdim.

"Nerede kaldın?"

"Zamanın nasıl geçtiğini farketmemişim. Yemek için beklemeseydiniz."

"Bekledik. Hadi ellerini yıka."

"Hay allah kusura bakmayın."

"Kasabada zamanın nasıl geçtiğini farketmediyse ya başına ağaçtan ceviz falan düştü, bayıldı ya da ufak kardeşimiz sahiden büyüyor di mi Ahmet?"

Bu iğnelemeyi bile es geçince gizem durumumu taçlandırdım. Abim gözlerini hafif kısarak beni izlemeye o noktada başladı. Ablam baktı çuvaldızla karşılık vermiyorum, daha ciddi sordu.

"Neredeydin hakikaten?"

"Bir yerde değildim. Dediğim gibi gezdim. Bir arkadaşa rastladım, sohbet ettim falan..."

"Kim o arkadaş?"

"Bilmezsin, benim dönemden. Ben bile zor tanıdım." Abimin kısık gözleri bir an için büyüdü. Ben iştahla yemeğimi yerken o huzursuzlukla tırtıkladı. Yemekten sonra arka balkona geçtim. Orta şekerli kahvemi sigara eşliğinde keyifle yudumlarken, sabah okumadığım gazeteyi karıştırdım. Abim kafasını uzatıp, "Bahar gelmiş. Morali bozuk galiba. Sesi kötü geliyordu. Bir saat uğrayacağım. Simit alayım mı gelirken?" dedi. Bir cümlede dışarı çıkma özürü, çıkarken beni çağırmama bahanesi, gönül alma girişimi ve durumu son derece normal gösterme hadisesi... Hepsi mükemmel bir uyumla karşımda duruyordu. Yaptığını zerre kadar sorgulamadığını gösteren saf özgüveni de olsa, annemi sollayabilirdi. Allahtan o yoktu.

"İstemem ama Kerem'i görürsen, bana hediye almış, onu getirir misin?" dedim kafamı gazeteden kaldırmadan. En az üç dakika kaldı o kapıda ne yapacağını bilmeden. Bu süre zarfında bir köşe yazısı okudum.

En sonunda, "Ayşe hadi gel çıkalım," dedi. İkiletmedim. Ayakkabılarımı bile giymedim. Gazeteyi olduğu yere açık bir şekilde bırakıp, yüzüne bakmadan arka balkondan bahçeye indim, ön taraftaki garaja

gidip, terliklerle arabaya bindim. Abim benden beş dakika sonra geldiğinde gergindi ama gülüyordu.

"Çok manyaksın ama bilmiş ol!" dedi.

"Olur." dedim.

Üçüncü Ahmet Sorunsalı

Abim açısından asıl yenilgi üçüncü savaşta yaşandı. İlk ikisi şanlı birer zafer olmaktan uzak kazanımlar olsa da, yenildiği yer, kendi zaafları oldu, ailemin istekleri değil. İstanbul'da yapamadı ve İzmir'de okudu ama bu zaaf onu hep utandırdı. Babamın işini nihayetinde yapmadı ve İzmir'de kendine bir iş buldu ama bu iş, etrafın geleceği konusunda ona bulaşmasını, kendinin de kendisine bulaşmasını engelleme vazifesi gören, abimin zekasını ve yeteneklerini asla tatmin edemeyecek bir işti. Oraya alışınca, bir sığınak yarattı ve bir daha kendini alışmak zorunda kalacağı bir ortama sokmadı. Evlilik hariç. Ama ona hiç alışamadı.

Üniversite hayatında hiç kız arkadaşı olmadı. Bu bizim ailede bir tek beni şaşırtmadı. Bu kadar yakışıklı, esprili ve sempatik olmasına rağmen kız arkadaşı olmaması, utangaçlıktan zannedildi. Benden ciddi ciddi, kolejden hâlâ görüştüğüm ve abime hayran olan arkadaşlarımdan birini ayarlamam istendi. Didem de o çevredendi. Ayrıca üniversiteye hazırlık stresinde, abime platonik olarak aşık olan gruptandı. Abimle arkadaşlarımı biraraya getirmem için çöpçatanlık yapmama gerek yoktu. İzmir'deki buluşmalarımıza her zaman çağırırdım, başka işi yoksa katılırdı. Benim arkadaşlarımın yanında kendini abi olarak konumladığından, çok rahat ederdi. Başka kızlarla olduğunda gördüğüm, mesafe ve kendini ifade edememe hali olmazdı. Bizim kızlar mest olur, abimin de gururu okşanırdı. Buna tanık olan tek kişi ben değildim. Annem de görmüştü. Bu yüzden abim için orada bir çözüm arıyordu.

Ama abim hissetti. Arabuluculuk yapmak için hiç bir ekstra çaba harcamamama, söz konusu kızlara hiçbir şey söylememe, annem çevirdiği komploları çift taraflı bir ajandan daha iyi gizleyen yeteneklere sahip olmasına rağmen, bu tür durumlarda hep olduğu üzere abim bir fark hissetti. Hissetmesiyle birlikte mest etme yetenekleri felç oldu. Başka kızların yanında olan emareler ortaya çıkmaya başladı. Bir tek Didem bunu olumlu yorumladı. Hemen üstüne alındı. Bana abimin kendisinden hoşlanıp hoşlanmadığını sordu. Öyle birşey olduğunu zannetmediğimi söylememe rağmen, o saatten sonra abime, benim abim değil de, aralarında gizli bir

flörtün olduğu bir erkek kişi gibi davranmaya başladı. Abimin davranışlarındaki değişimi, hem olumlu karşılayıp, hem de dört kız arasından sadece kendine yorması, Didem'i diğer kızlara göre neden biraz daha uzağımda tuttuğumu bana bir kere daha gösterdi. Gerçekleri kafasındaki senaryoya uyduruyordu. Evliliklerinin bu kadar çalkantılı geçmesinin nedeni de buydu. Abimi, son derece uyumlu görünmesine rağmen, istediği kıvama bir türlü getiremedi. Annemin olumlu olduğunu sandığı ille de tuttuğunu koparmak isteme meziyeti, bu evlilikte Didem'i nevrotik bir kadın, abimi de pasif agresif bir erkek yaptı. Benim uyarılarıma rağmen, annem bıcır bıcır, aktif dinamik Didem'in abime iyi geleceği fikrinde ısrar etti. Bir sömestr tatilinde Didem'i kasabaya, yazın da bir haftalığına yazlığa davet eden ben değildim, annemdi.

Abim duruma hepimizi şaşırtan bir yanıt verdi. Gitti kendine sevgili yaptı. Şirkette arşiv bölümünde çalışan kendinden epey genç ve epey silik olan bu kızı annem, İTÜ'yü bırakmasından bile daha büyük bir üzüntüyle karşıladı. Ruhani yapısı gereği asla söze dökmedi ama bence kızın ailesini, bitirdiği iki yıllık yüksek okulu, tipinin en az karakteri kadar silik oluşunu tasvip etmedi. Açıkçası ben de kıza pek ısınmamıştım. O kadar renksizdi ki, adının Alaz olması sinik bir İngiliz esprisi gibiydi. Hain bir gülme hissi uyandırıyor, adını gereğinden fazla telaffuz etmekten kendini alıkoyamıyordun.

Abim de kızda ilkin, seks ve romatizm dahil kendisinden hiçbir şey beklemeyecek, beklese bile bunu ölse dile getiremeyecek olması haricinde hiçbirşey bulmadı bence. Ama bu buldukları da yetti. Didem mevzusu kapandı. Abimin kız arkadaş edinememesi sorunsalının yerini, Alaz sorunsalı aldı.

İki yıllık ilişkileri, ne kadar gerçek bir ilişkiydi bilmiyorum. Ama Alaz'ın abimin hayatında ilk altı aydan sonra önemli bir yer edindiğini ve kopmakta zorlandığını biliyorum. Herkesle arası iyi olan abimin, Bahar ve benim dışımda çok da yakın arkadaşı yoktu. Alaz ile sevgililik hukukları ne olursa olsun, ciddi bir yakınlık kurmuştu. Özellikle beraber yaşadıkları son bir yıl içinde, ona en yakın insan Alaz olmuştu. İlişkiyi bitirmesinin nedenlerini sorguladığımda, kaçamak cevaplarından, yakmak istemeyecek kadar Alaz'a değer verdiğini anladım. "Nasıl olsa eninde sonunda bitecek, sürdürmenin

anlamı yok," demişti. Biteceğinden nasıl bu kadar emin olduğunu sorduğumda, "bilirsin işte, ilişkinin gidişatından anlarsın" diye geçiştirdi. "Önce bir oraya gitsin dur bakalım, nedir bu acele, belki başka yere gider, bilemezsin," dediğimde de ikna olmadı: "Öyle de, bunca belirsizlik varken, kıza zaman kaybettirmenin de alemi yok."

Alaz'dan kurtulduğu için çok mutlu olan annem, iki yıl kız arkadaş lafını ağzına almadı. Abim her zaman olduğu üzere, bu defa da annemi melankoli ve depresyonuyla terbiye etmişti. Alaz'la birlikte olduğu son bir yıl, abimin yine karanlık dönemlerinden biriydi. Üstelik bu kez bizi dışında tutuyordu çünkü Alaz vardı. Annemin itirazının en büyük nedenlerinden biri de, yüzündeki tek renk kırmızı sivilceleri olan sarı benizli Alaz'ın, dementor gibi abimin ruhunu emdiğini düşünmesiydi. Ben Alaz'ı pek tanımadığım, abimin doğasına da yaradılıştan kâfi miktarda karanlık düştüğünü artık kabul ettiğim ve en önemlisi gey olduğunu düşündüğüm için, bu ilişkide gönül rahatlığıyla Alaz'ı suçlayamadım. Ama birbirlerine iyi gelmediklerini anlamak için çok titiz bir gözlemci olmak gerekmiyordu.

Aradan iki yıl geçtikten, şirketten ayrılan Alaz da artık tarih olduktan sonra, annem kız arkadaş olayına tekrar takılmaya başladı. Bu kez istediği evlilikti. Abimin yarım kalmış, hırssız, idealsiz, inançsız, amaçsız hayatı onu rahatsız ediyor, oğlu için hayatın anlamını bulabilmek istiyordu. Elinde kalan denenmemiş tek şey, evlilikti. Pek çok anne kafasını kızlarının evlenmesiyle bozar, ama annem ne benim, ne ablamın evlenmesiyle hiç ilgilenmedi. Hatta onun ahlak kriterlerine göre aşırıya kaçtığımı bilmesine rağmen, beni bu konuda tamamen başıboş bıraktığı, ablamın ise önünü tıkadığı bile söylenebilir. O hep abimin başını bağlamaya çalıştı. Sonunda da başardı. Ama bu bağ abime biraz fazla sıkı geldi, boynuna dolandı, soluksuz bıraktı.

Annem telefonda yengeme olayı şöyle özetledi. "Tesadüf bu ya, o sıralar Didem de erkek arkadaşından yeni ayrılmış, kalbi kırılmış. Bir şey yazıldıysa mutlaka oluyor Yıldız. Ama ancak vakti geldiğinde oluyor. Bu da öyle oldu." Terkedilmenin ağırlıyla Didem'in süngüsünün düştüğü o üç ay, abimin onu en sempatik bulduğu zaman oldu. Altı ay içinde de evlendiler. Abim Didem'i bence hiç sevmedi. Değil aşk, insani sevgisi bile sınırdaydı. Bence bu yüzden evlenebildi. Aileler çok

istiyor, normal şartlarda abime aşık olabilecek ve hatta zamanında epey hoşlanmış olan Didem, o dönem daha çok eski sevgiliye isyan ediyor, abimi sevmiyor, hatta ondan hoşlanmıyordu. Evlenmek için koşullar mükemmeldi. Vicdan yapabileceği hiçbir durum yoktu.

Ama Didem cengaver kişiliğine geri dönecekti. Abim vicdan azabı olmasa da, epey azap çekecekti. Annem tüm kabiliyetini bu evliliği yönetmek için kullanacak, bir yıl dolmadan boşanma noktasına gelen çifti, beş yıl bir arada tutacaktı. Didem'in abimden talepleri vardı. Romantik, cinsel, maddi, manevi. Tüm bunlar onun hakkıydı ve elbet dile getirecekti. Dünyanın ayakları altında olduğu güveniyle yetiştirilen, o zavallı şanslı azınlıktandı. Bu evliliğin tek faydası, abimin erkekliğinin ilk kez konvansiyonel dünyada sorgulanması oldu. Gerçi, Didem'in sonu gelmez isyanlarına rağmen, kimse ağzını açıp tek kelime etmedi, hatta nevrotikliği çoğu kez Didem'in inandırıcılığını zedeledi ama babam veya ablam gibi abimin durumundan bihaber olanların kafasında soru işaretleri oluştu. Didem'in açıklığını rahatsız edici bulmakla beraber, abimin foyasının bir şekilde ortaya çıkmasına yarayabileceğini düşünüyordum ama olay asla o noktaya kadar gitmedi. Erkeklik sorgulaması, geylik tahayyülünden çok, bir eksiklik gibi görüldü. Eksik bir öğrenci, eksik bir çalışan olduğu gibi eksik bir koca olmuştu. Bu eksiklik neydi, neden kaynaklanıyordu da tüm hayatını kanser gibi sarıyordu hiç sorgulanmadı. Doğuştan otistik, doğuştan anemik bir evlat gibi kabul edildi bu doğuştan eksik olma hali. Abim de isyan etmedi. Canına tak edip ortaya çıkmadı. Ben o dönem inancımı kaybettim. Didem'in çığırtkanlığı bile abimi çıldırtmadıysa, yapılacak birşey yok diye düşündüm. Abimi bir sorunsal olarak kabul ettim.

Arabayı ikinci vitese henüz yeni almıştı ki tekrar durdu. "Bahar da gelecek," dedi. "More the merrier," dedim kendi kendime konuşur gibi. Ne dediğimi merak etti. Tüm imalarıma dikkat kesilmişti. Ne de olsa Kerem'le görüşmüştüm.

"Bir şey demedim. O da gelsin. Olacaksak tokmak olalım dedim." Gergin gergin güldü. Bahar beni gördüğüne şaşırmadı. Abim haber vermiş olmalıydı. Yakınlık derecemizin ne kadar sevecen olmamızı gerektirdiğini bilemez bir tutuklukla karşıladık birbirimizi.

Bilebildiğimiz bir gün gelecek mi? Tutukluğu ilk üzerinden atan her zamanki gibi Bahar oldu.

"Altıncı hislerin görev başındaymış yine Ayşe. Ahmet bizim gizlice konuştuğumuzu sandı. İçine doğmuştur onun dedim ama inandıramadım," dedi neşeyle. Tüm olanlar herşeyin ötesinde komikmiş gibi, iki gündür ince ince işlediğimiz, gizemle tırmandırdığımız dramayı elinin tersiyle devirdi. Abim de ben de rahatladık.

"Ya gerçekten Ayşe. Nasıl anladın Kerem'in geldiğini?" diye sordu abim.

"Anlamadım. Rüya gördüm. Yirmi yıl önce Kadırga'daydık. Uyanınca nerede olduğumu şaşırdım. Kendime gelince söylediğim şeyin saçmalığı karşısında utanmıştım aslında."

"Tesadüf yani tamemen?"

"Evet öyle. Tabii benden bir şeyler sakladığını hissetmiştim Ama sakladığın şeyin Kerem olduğunu uyanık aklımla asla hayal edemezdim."

"İçine doğmuş işte," dedi Bahar, "bilinçaltı, bilinçten akıllıdır derler. Bilincin girmeyi hayal edemediği yerlere fütursuzca girer."

"Belki de," dedim "ama abimin gizli bir hayatı olduğuna dair kurduğum hayaller pek de bilinçaltı sayılmaz aslında. Gerçek bir giz sezdiğimde de hep Kerem'i hatırlarım. Çünkü hayalimdeki o gizli hayatın, Kerem'den başka gerçek bir referansı olmadı şimdiye kadar." Kısa bir süre için ortadan kalkan drama yeniden baş köşeye oturdu. Yıllardır kendisiyle bile konuşamazken, Bahar'ın karşısında sergilediğim bu açıklığa nasıl karşılık vereceğini merak ettim. Sanırım bunu, Bahar'ın olayı nasıl gördüğünü, ne kadar bildiğini, abimin onunla ne düzeyde dertleştiğini anlamak için yaptım. Suskunlukları bana pek birşey anlatmadı. Tedirgin etti. Çizmeyi aştığımı düşündüm. Konuyu Bahar'ın bıraktığı noktaya geri çekmek istedim:

"Velhasıl yine de Kerem'in gerçekten burada olduğunu görsem inanmazdım. Zaten ancak üçüncü görüşümde inanabildim."

Yine sessizlik. Bu defa ben de sustum. Kendime kızdım. Onların bana bir dolu açıklama yapması gerekirken, aceleci davranıp, Bahar'ın herşeyi doğal karşılayan rahatlığıyla akabilecek sohbeti sabote etmiştim. Daha konu anlaşılmadan, polemik kısmına atlamıştım. Abim arabayı bir yere varmayı hedeflemeden sürüyordu. Daha çok kızgın mı yoksa üzgün mü göründüğünü anlamaya çalışırken, her geçen saniye pişmanlığım büyüyordu.

"Anlaşılmayacak bir yanı kalmadı ama yine de açıklayayım: Ayşe benim gey olduğumu düşünüyor. Buna öyle çok inanıyor ki beni gey yapmadan rahat etmeyecek." Güldü. Neşesiz, kırgın bir gülüş. Bahar'a da açılmamıştı. Bunu abimi satma, zor durumda bırakma pahasına anlamıştım.

"Yok öyle değil valla," dedim zor duyulur ezik bir sesle, "sen rahat etmeden rahat edemeyeceğim."

"Bu da senin için aynı şey demek değil mi sanki?" dedi abim alaylı. Ne kardeşlik kaygımı satın almaya, ne de üzüldüm diye hemen affetmeye niyeti vardı.

Bahar susuyordu. Çok özel bir karı koca tartışmasının arasında kalmış, bir şey söylemesi ya da orada olduğunu hissettirmesi yanlış kaçacakmış gibi, neredeyse soluk bile almıyordu. Ama varlığını ikimiz de tenimizde hissediyorduk. Bir yandan o olmasa bu tartışma hiç olmayacak, öte yandan şimdi çok daha rahat konuşuyor olacaktık. Son bir gayretle konuyu değiştirmeye çalıştım.

"Kerem neden burada?"

"Hayret sen bilmiyor musun yani? Sen bilmezsen, açıklamazsan ben ne yaparım Ayşe? Kaybolurum. Lütfen hayal gücünü kullan, bul nedenini."

"Çok özür dilerim. Kabul ediyorum. Söylediklerim yersizdi. Kendi düşüncemi dayatmaya yönelikti. Lütfen affet. Kerem'in neden burada olduğunu bilmiyorum."

"Ona sorsaydın o zaman."

"O da bilmiyor. Yani kendince nedenleri var. Bahar'ın davetini neden kabul ettiğini biliyor. Ama neden davet edildiğini bilmiyor."

"Gidelim yanına öğrensin o zaman!" dedi abim. Ani bir U dönüşü yaparak arabayı Hotel Kardelen'e doğru sürdü. "Bu iş fazla uzadı. Ne demiştin? Haa evet. Olacaksak tokmak olalım."

Tokmak olmak nasıl bir duygudur bilmiyorum ama o gecenin sonunda hepimiz kafamıza epey tokmak yedik. Kasabanın en iyi otelinin odası, Sevil pastanesindeki gibi, olmayan ayıbı çağrıştıracak şekilde dekore edilmişti. Üzüm mevsiminde başka kasabalardan, şehirlerden gelen tüccarların konakladıkları bu "iyi" otelin de, kaçamaklar için kullanılan öteki "kötü" otellerden farkı yoktu. Ya da bana öyle geliyordu. Masum günahlar, sırlar ve yalanlarla yük-

lü olduğundan kirleniyor, ağırlaşıyor, suça dönüşüyordu. Bizim ruhumuz da ağırdı.

Yemek yemek için dışarı çıkmaya hazırlanan Kerem, karşısında böyle bir heyet bulunca, hafif tökezleyerek gerisin geri yürüdü. Doğrudan sadede gelecekmişiz gibi kimse selam, sabah olayına girmedi. Gelinecek sadedin ne olduğu da bilinmediğinden, ciddi ve suratsız bir şekilde, bir süre herkes durduğu yerde durdu. Odanın tepesindeki florasan ışık, mavi badanalı duvarların, kırçıllı gri halıfleksin tüm kusurlarını ortaya koyuyor, beş adımdan büyük olmayan kare şeklindeki mekânı, sorgu odasına benzetiyordu. Tek bir plastik sandalye ve yer yer siyahı çıkmış tuvalet aynasının önündeki tabure dışında, oturacak bir yer yoktu. Kerem bize yer açmak ve bir şey yapmış olmak için yatağını toplamaya girişti. Bahar ona yardım etti. Kahverengi üzerine anlamsız, kırmızı dairesel desenlerle kaplı yatak örtüsünü de serdikten sonra, Kerem ve Bahar yatağa oturup beklemeye koyuldular. Ben arkamdaki tuvalet masasının önünden taburey çekip oturdum. Taburenin üzerindeki desen yatak örtüsüyle aynıydı. Tüm bu ayarlamalar olurken abim, yatağın başının dayandığı duvarın, bel hizasından yukarısını boydan boya kaplayan camdan dışarıya, Kerem'in o akşamüstü beni gördüğü fıskiyeli havuza bakıyordu. Camın önündeki perdenin deseni de yatak örtüsüyle aynıydı. Kerem, karşı duvarın köşesindeki yuvarlak plastik masayı biraz yakınımıza çekti. Üzerine kül tablasını koydu. Plastik sandalyeyi alıp abimin oturması için benimle camın arasına yerleştirdi. Herkese sigara uzattı. Bahar hariç hepimiz aldık. Kerem sigaralarımızı yaktı. Yataktaki yerini tekrar aldı. Üçümüz de oturmuş abimin konuya girmesini bekliyorduk. Abimse pencereden dışarısını izlemeye, sigarasından derin derin nefesler çekmeye devam ediyordu. Külünü dökmek için bile dönmüyor, eline silkiyordu. Ben arabada yaptığım hatayı düzeltme gayretiyle, abime düşen bu açıklama yapma sorumluluğunu ortadan kaldırmak istedim. Sanki laflamaya gelmişiz gibi yapmak, konunun açılışını gecenin doğal akışına bırakmak istedim.

"Çilingir sofrası hazır. Bir tek meze ve rakı eksik," dedim ve güldüm. Kimse bu çağrıya uymadı. Uyumlu Kerem bile. Biraz bekledim, sonra cevap alacağımdan emin olduğum bir müdahalede daha bulundum.

"Hediyemi merak ediyorum Kerem. Hazır buradayken vermek ister misin?" Kerem zoraki gülümsedi, yerinden kalkmaya yeltendi ama abimin sesiyle tekrar yerine oturdu. Başka bir alemdeymiş gibi konuşmaya başladı abim. Sırtı hâlâ bize dönük, gözleri hâlâ fıskiyeli havuzda.

"O gece olanlar için özür dilerim. Bir özür beklemediğini, buna ihtiyaç duymadığını biliyorum. Ama benim dilemeye ihtiyacım var." Nihayet bize döndü. Ona ayrılan sandalyeye oturdu. Ama yüzümüze bakarak konuşamadı, elindeki külleri ve izmariti kültablasına bıraktı, masanın üzerinden bir sigara daha aldı, yaktı, tekrar pencere önündeki yerine geçip dışarıyı izlemeye koyuldu.

"Buluşmaya geldiğimde haklılığımdan en ufak bir kuşku duymuyordum. Öfkeliydim, bu işi kökünden halledecektim. Senin toyluğun ve Ayşe'nin macera hevesi yüzünden işlerin bu noktaya vardığını düşünüyordum. Ben yanlış hiçbir şey yapmamıştım. Zaten sana da öyle söyledim. Ama o gece olanlar sanki beni yalanlamak için oldu..." O gece ne olduysa, bunu ilk kez duyacak olan tek kişi bendim. Kalbim sanki kafamın içinde çarpıyordu. Abim düşüncelerimi okur gibi, "o geceyi bilmeyen tek kişi sanırım Ayşe," dedi. Emin olmak için yüzüme baktı. Kerem'den, Deniz'den ya da Bahar'dan duymuş olabileceğimden şüpheleniyordu. Mümkün olan en masum halimle yüzüne baktım. Biraz şaşırdığını düşündüm. Sonra acıklı bir şekilde güldü.

"Eyvaaah, sen bunu bilmeden bile gey olduğuma bu kadar eminsen, duyunca hiç şansım kalmayacak. Yakamı bırakmayacaksın. Bir an önce gey olayım daha iyi." Güldük. Gençlerin sevdiği, artık yaşlanmış bir amca tatlı bir espri yapmış gibi güldük. İyi niyetle ve laf olsun diye. Sonra birden ciddileşti. Bir an önce söyleyeyim de bitsin diye bir çırpıda söyledi.

"Kerem o gece bana mastürbasyon yaptı." Sandalyeye bir kere daha oturdu, ellerini kavuşturup dirseklerini dizlerine koyarak kaşlarının arasından hepimize bir bir baktı. Elindeki küller pis bir toz gibi pantolonunun paçalarına, ayakkabılarına döküldü. Farketmedi. Doğrudan gözlerimizin içine bakıyordu. Ne düşündüğümüzü okumaya çalışıyor gibiydi. Bana annemin cenazesinden taksiyle dönerkenkine benzer bir gülme geldi. Nedense Kerem'in de aynı hissiyat içinde olduğunu düşündüm. Abimin trajedisinde, yıllarca içinde tuttuğu bu kocamaaan günahında, bunu dile getirişinde öyle bir naiflik vardı ki, kaçın kurası biz metropol insanlarını eğlendirmemesi mümkün

değildi. Olsa olsa bir tek Bahar, bu tür durumlarda, hâlâ bir empati sergileyebilirdi. Nitekim bakınca öyle olduğunu gördüm. Anlayışla parlayan sevgi dolu gözlerle bakıyordu abime. Sadece bir an için kendimi kötü hissettim ama sonra tekrar, daha büyük bir güçle gelen gülmemi bastırmak için tuvalete kaçtım. Abim bu davranışımı sanırım şok ile bağdaştırdı. Belki biraz o da vardı. Devam etmek için dönmemi bekledi. Gerçekten de her geçen saniye şok duygum, gülme duygumun önüne geçiyordu.

"Kendimi açıklamak değil, özür dilemek istiyordum ama biraz açıklama yapmam da gerekecek sanırım... Ayşe, ailemle yemek yediğimiz o geceye kadar neden Kerem'in ilgisinden rahatsız olmadığımı sormuştu. Ona göre benim geyliğimin cevabı burada saklıydı. İtiraf etmeliyim bunu hep biraz zalim buldum. Ne yani, Kerem'in ilgisinden rahatsız olmamıştım, çünkü ben de geydim. Bu mudur?" diye sordu gülerek. Karikatürize ediyordu. İtiraz edecektim, engel oldu.

"Eminim yıllar içinde daha fazlasını gördün Ayşe ama o gördüklerini de, yirmi yıl önceki inancın üzerine inşa ettin. O inancı besleyecek ne bulduysan topladın." Sustum. Haklı olabilirdi. Gerçekten abime bu kadar insafsızlık etmiş olabilir miydim? Neden ısrarla buna inandığımı düşündüm. Abimin hayatını, heteroseksüel olarak bir film şeridi gibi zihnimden geçirdim. Yok, oturmayan o kadar şey vardı ki.

"Amerika'da bir arkadaşım, babasının üvey olduğunu on üç yaşında öğrendiğini ve ilk tepkisinin büyük bir rahatlama hissi olduğunu söylemişti. Çünkü babasının kardeşini hep daha çok sevdiğini, onu kayırdığını hissedip yıllarca kahrolmuştu. Gerçek, tüm bunlar için çok geçerli bir açıklama olmuştu. İşte ben o yaz, Kerem sana aşık olduğunda ve sen onu reddetmediğinde böyle bir duygu yaşadım. Oturmayan birşey oturdu. Senin o güne kadar ve ondan sonra yaşadığın bütün olmamışlıkları, tüm mücadeleni anladım. Bunun yalan olduğuna inanırsam, seni otuz beş yıllık hayatımda hiç tanımamış, hiç anlamamış olurum. Bu mümkün mü?'

"Ama benim kendimi tanımamış olmam mümkün. Öyle mi?"

"Hayır değil. Ama Kerem bu akşamüstü konuşurken 'gey olduğunu henüz bilmediğin zaman bile aslında bir tarafın hep bilir' dedi. O düzeyde de olsa bir bilgin olmadığını söyleyebilir misin?"

"Söyleyebilirim." dedi abim biraz inatla. Ben de açıklığı bırakıp, savunmaya geçtiğini düşünerek kızdım. Saldırdım.

"Mastürbasyon ne o zaman abi? Siz erkekler arada bir araya gelip birbirinize mastürbasyon mu yaparsınız yani?"

Abim ve Kerem kahkahayla güldü. Bahar'la birbirimize baktık.

"Yani tam öyle değil ama, toplu mastürbasyon epey yaygın bir ergen hobisidir," dedi abim kızararak.

"Valla ben üniversite yurdunda ilk yıl, yanındakine en hızlı mastürbasyon kim yaptıracak şeklinde bir oyun icat edip, heteroseksüel erkekleri epey sömürmüştüm." dedi Kerem kızarmadan. Buna abim de şaşırdı ve iyi bir haber olarak karşıladı. "Valla mı? Bu şimdi mi söylenir ya... Yıllarca boşuna dert etmişim." dedi gülerek. Sanki aralarındaki buz aniden eridi ve tekrar dost oldular. Benim nutkum tutuldu. Abim yine yırttı diye düşünürken, Bahar meseleyi özünden tekrar yakaladı:

"Ama önemli olan bunun yapılabilir olması değil, sizin aranızda nasıl ve ne tür duygularla yapıldığı değil mi?" Abim şaşkınlıkla yüzüne bakınca biraz daha ezik ekledi: "Yani bunu senin gey olup olmadığın tartışmalarından bağımsız olarak soruyorum. Sonuçta yıllardır içinde taşıdığın bir kefaret vardı. Huzursuzdun. Olanları hafife almadın. Kerem bu hesaplaşmaya ihtiyacın olduğu için bugün burada değil mi?"

"Peki tamam haklısın," dedi abim. Ben söylesem bu kadar çabuk ikna olmayacağını düşündüm. Kalbimi burmak üzere olan spazmı savmak için derin bir nefes alıp, dikkatimi abime yönelttim.

"Nasıl başlasam bilemiyorum." deyip, tüm detaylarıyla düşünüldüğünü hissettiren bir konuşma yaptı: "Ben ilgiyi üstüme alınacak şekilde yetiştirilmedim. Ayşe ve Bahar da iyi bilir, bize hep mütevazılık öğretildi. Hep mütevazılık yüceltildi. Bu 'sen önemlisin' saçmalıklarının, kasabadaki 'üstün' ahlakı ele geçirmesine daha bir iki nesil var... Bir kız bile yapsa, üstüme alınıp ona haksızlık etmekten korkabilirdim. Hele ki geyliği görmem, görür gibi olsam bile, gördüğüme inanmam imkansızdı. Ben arkadaşça davrandığımı sanıyordum. Ayşe sonraki tartışmalarımızdan birinde homo-erotizmden bahsetti. Ama verdiği örneklere bakarsak, kasabalı tüm erkeklere gey demek gerekir. Benim lise hayatım erkeklerle güreşerek, el şakaları yaparak, hatta arada kol kola gezerek geçti. Kızlara ise sadece uzaktan baktık. Şehirler öyle değil, biliyorum. Avrupa'ya en hızlı yaklaştığımız konulardan biri herhalde, erkek erkeğe meşru olan fiziksel teması tokalaşmaya indirgeyip, daha fazlasını demokrasi uğruna cinsel hak olarak vermek. Öyle tuhaf bir noktaya geldik ki, erkek arkadaşına hasretle sarılıp yanaklarından öpsen gey oluyorsun, ama evlenip çoluk çocuğa karışsan yeteri kadar erkek olamıyorsun." Bir yandan haklı ve haksız noktalarını kafamda çeviriken, diğer yandan buraya yozlaşmış

şehir hayatı üzerine söylev mi dinlemeye geldik diye düşünüyordum ki abim yine düşüncelerimi okudu:

"Sizin dünyaya açılmış vizyonunuzdan bakınca, söylediklerimde bir sürü problem bulacağınızı biliyorum ama benim içe dönük taşra vizyonumdan bakınca da problem çok. Bilin istedim. Neyse söylev kısmının benimle bağdaşan kısmı şu: Bilinçaltımı bilmem ama..." bunu derken bana baktı. "...benim o yaz Kerem'e yaklaşımım bu minvaldeydi. Ve evet ailemle geçirdiğimiz o gece, biri yüzüme soğuk su fırlatmış gibi oldu. Çünkü çok meşru sandığım durumun, pek de meşru olmadığını anladım. Aile bu konuda, şüpheye yer bırakmayan bir mahkeme görevi görüyor. Hele bizimki gibi bir aile. Yani aslında kızların kızlarla, erkeklerin erkeklerle her türlü yakınlığını normal karşılar bizimkiler. Ama bunu öyle karşılamadılar. O gece olan biten herşeye herkes gülüp geçseydi, ben hâlâ o naif yaklaşımı sürdürebilirdim..."

"Genel kabul görse gey olurdum, olarak da okuyabilir miyiz bu söylediklerini?" diye sordu Kerem aniden, biraz bıkkınlık, biraz alayla. İnkâr içindeki geylerden yirmi yılda kimbilir kaç tane açıklama, bahane dinlemişti. Zayıf noktayı hemen yakalıyordu. Ben gülmeme engel olamadım. Abim bozuldu.

"Sizin sinikliğinizi aşabileceğimi düşünmemiştim zaten. Beğenin ya da beğenmeyin, bu benim kişiliğim. Naif deyin, salak deyin, inkâr ediyor deyin ama işte böyleyim." deyip kestirip attı.

"Abi ama sen de siniksiniz deyip işin içinden çıkma hemen. Konuşuyoruz işte. Hoşlanmayacağın yorumlar da duyabilirsin bazen. Bunu da kabul etmen lazım."

Abim sinirli sinirli güldü.

"Ya ben burada geyliğimi tartışmaya açmak falan istemiyorum. Sen olmayan lezbiyenliğini tartışabilir misin? Bunu saçma, komik bulmaz mısın?"

"Evet bulurum ama gördüğüm kadarıyla sen bunları hiç de saçma ve komik bulmuyorsun. Aksine, ben seni en son ne zaman bu kadar ciddi gördüğümü hatırlamıyorum. Ve unutma sen bunları konuşmak istediğin için burdayız. Kimse senden açıklama beklemiyor."

"Evet açıklama beklemiyor." diyerek yine acı acı güldü abim. Acı gülmek hiç yakışmıyordu. Mustafa Sarıgül gibi görünüyordu. Gözleri kısılmış, o kadar botoks olmasa yüzü acıdan kırışabilecekmiş gibi yapay ve samimiyetsiz. "Direkt gey olduğumu itiraf etmem bekleniyor. Ben de olmadığımı açıklamak zorunda hissediyorum

kendimi. Sakın neden hissediyorsun o zaman siktir et deme. En yakınındaki kişi, sana da neredeyse kendini bildin bileli bir yalan içinde olduğunu hissettirseydi, senin de dengen şaşardı. Siktir edemezdin, doğruluğunu sorgular, yenilir yutulur yanı olup olmadığına bakardın... Baktım öyle bir yanı yok, hayatımı bildiğim gibi yaşadım ama olmadı ikna edemedim seni. Artık açıklama yapmak istiyorum. Çünkü artık anlaşılmak istiyorum." Söyledikleri kalbime dokundu. Sırf inancımı değiştirmeyerek, ona bu kadar büyük işkence etmiş olabileceğim hiç aklıma gelmemişti.

"Özür dilerim abi. Anlat o zaman. Çünkü gerçekten ben de anlamak istiyorum."

Tekrar konuya dönmesi için kendini biraz zorlaması gerekti.

"Neyse başladığımız şeyi bitirelim ve o geceye dönelim o halde yine." dedi nihayet ama devam edemedi. Çok fevri bir kararla buraya gelmemize rağmen, bu konuşmayı kendi kendine defalarca yaptığı belliydi. Sadece zamanlama kendiliğindendi; konuşma değil. Formalite icabı mahallenin yaşlılarıyla bile konuşurken samimi olmadan edemeyen abim, hayatının bu en önemli konuşmasını yaparken çok da samimi olamıyordu. Belki fazla hazırlandığından, belki de yeterince dürüst olmadığından. İstediği etkiyi bırakamadığı için de bozuluyordu. Kerem yardımcı olmak istedi.

"Ahmet buluşmaya geldiğinde bana bunları anlatmaya çalıştı ama ben dinleyecek durumda değildim. Onun da benden hoşlandığı dışında ne söylese duymayacaktım. Sürekli bunu söyletmeye çalışıyordum. Aslında epey komikti... Bir filmde olsa, gerçekte başkalarıyla konuşan iki kişiyi aynı kareye montajlamışsın sanırdın. O kadar ayrı tellerden çalıyorduk. Ben giderek ipin ucunu kaçırdım. Ahmet iyice tedirgin oldu. Düşünün. Küçükkuyu limanındayız. 1990'ın yazı. Bir pazar akşamı. Saat on. Herkes limanda, balıkçılarda yemek yiyenler hâlâ kalkmamış, evde yiyenler bitirip kendini limana atmış, kahvehaneler tıklım tıklım, kıyıda onlarca kişi çekirdek çitleterek, dondurma yalayarak yürüyor. Ve iki oğlan bağırarak aşkı ve geyliği konuşuyor." Hepimiz güldük. Bahsettiği durum, bugünün Küçükkuyusu için bile fazla liberaldi. Kerem film gibi anlatmaya devam etti. Biz de sigaralarımızı yakıp seyre koyulduk. Bahar yakmadı. Bu kez gerçekten bırakmış olmalıydı.

"Ahmet önce oturduğumuz kahvehaneden beni alelacele kaldırıp, deniz kıyısındaki banklardan birine sürükledi. Sonra baktı ki olacak gibi değil, arabaya bindirdi. İlk tacizimi de orada yaptım.... Asos yoluna

girmişti. Ben canhıraş derdimi anlatıyordum. O ise konuşmuyor, her cevap vermesi gereken yerde, ya birasını kafasına dikiyor ya da arabanın vitesini artırıyordu. Dokunmak isteği değildi benimki. Tepki alamadığım için, duymak istediğim hiçbir şeyi duymadığım için, ne bileyim işte hırslandığım için saldırdım. Bir elinde bira, bir elinde direksiyon hemen birşey yapamadı. Şok oldu, arabayı dengesizce sağa sola sürmeye başladı. Bira kutusuyla elimi itmeye çalıştı. Yol da bilirsiniz hem karanlık, hem virajlı. O an aniden karşımıza çıkan arabaya neredeyse bindirecektik. Ahmet bira kutusunu fırlatıp, direksiyona sarıldı ve muhteşem bir manevrayla şeridine geçtiğimiz arabayı sağlayıp, zeytinliklere daldı. Nasıl becerdiyse, hiçbirine çarpmadan, zeytin ağaçları arasında bir süre dansedip durdu. Ben şok geçiriyordum. Ama o şok sırasında bile, aşkımın yüz kat arttığını hissedebiliyordum. Belki kazadan çok onun şokuydu yaşadığım. Kulaklarım zonkluyor, gözlerim yanıyor, hayvanlar gibi uluyarak ağlamak istiyordum. Aşkımdan yanıyordum ya valla gülmeyin..." Abim dahil hepimiz gülmekten yerlere yatıyorduk. Kerem halinde hoşnut devam ediyordu.

"O son manevrası beni bitirmişti. Yoksa ölümcül bir kazaydı olacak olan. Valla dalga geçiyorum sanmayın. Arabayı durdurunca Ahmet hışımla çıkıp avazı çıktığı kadar bağırmaya başladı. Demediği kalmadı. Sen bile görmemişsindir abini böyle bağıra çağıra küfrederken." dedi bana dönerek.

"Bir tanesini söylesene ne olur, ne dedi? Ancak başkalarının rollerine bürünerek küfredebiliyor benim yanımda. Esaslı bir küfür hiç duymadım."

"Amını siktiğimin godoş ibnesi!"

"Yok artık abartma" diye itiraz etti abim

"Okey tamam, ibne ve sikmek küfürde bile bir araya gelmemiş olabilir. Gerizekalı ibne bolca vardı ama. Ya da siktir git hayvan herif."

"Valla ağır konuşmuşum ama yine de özür dileyeceklerim arasında bu yok. Dediğin gibi, ciddi bir kazadan mucize eseri kurtulduk."

"Doğru, hadi burdan sonra sen anlat artık." Açıkçası sevindim. Kerem, olayı çok keyifli anlatıyordu ama ben o kısmı, abimin muhtemelen daha az keyifli olacak anlatımıyla dinlemek istiyordum. Kimse abimin işini kolaylaştırmasın istiyordum.

Abim derin bir nefes alıp, sigarasını yakıp, pencere önüne geçip, dünyanın en trajik olayını anlatıyormuş gibi başlamadı bu sefer. Oturduğu yerden ve Kerem'in bıraktığı yerden devam etti.

"Çok sinirliydim. Öfkemi durduramıyordum. Sadece kazanın değil, son yirmi dört saatin tüm gerginliğini boşaltıyordum sanırım. İçimde bastırdığım ne varsa küfür olmuş çıkıyordu. Kerem de arabadan çıktı. Şok geçiriyor gibiydi. Gözlerinden yaşlar akıyordu ama sanki ağlamadan akıyordu. Yüzü donuk ve ifadesizdi. Baktığı yeri görüyor muydu, ağlayıp ağlamadığını biliyor muydu emin değilim."

"Bilmiyordum, o an sadece aşkımı biliyordum"

"Yaa bak... Manyak herif..." Bir süre konsantre olmakta zorlandı. "Her neyse, öfkeme rağmen bir ara Kerem için endişelendim. Sustum ve yanına yaklaştım. Ben aniden susunca Kerem de şoktan çıktı sanırım. Bana sarılıp böğüre böğüre ağlamaya başladı."

"Sadece fırsatı değerlendirdim."

"Ne yapacağımı bilemedim."

"Gayet iyi bildin. Sırtımı şöyle iki pışpışlayıp beni kendinden uzaklaştırdın."

"Hâlâ öfkeliydim. Üstelik şimdi daha da öfkeliydim. Merhamet duymak istemiyor ama engel olamıyordum. Çünkü ağlaman, şokun falan endişelendirmişti beni."

"Sana aşık olmak için iyi nedenlerim olduğunu biliyordum."

"Ya sus bir artık... Neyse... Sonunda ilk kez öfkem sorumluluk duygumu yendi ve bağırmaya devam ettim. Tüm bunlara sen sebep olmuştun, başından beri her şeye sen sebep olmuştun. Sürekli bana bir sürü durum dayatmış, sonra da bakalım nasıl başa çıkacak der gibi seyretmiştin, Kadırga'da, bizdeki yemekte, her yerde. Bana hep durumu kurtarmak düşmüştü. Hem senin, hem benim adıma kurtarmak. Kazaya da sen sebep olmuştun, yine ben kurtarmıştım. Bu kez de ben dayatmak istiyordum. Öfkemi. Ama sen almıyordun. Onun yerine bana gözyaşlarını dayatıyordun. Ben de onu almayacaktım. Tüm bunları yüzüne haykırdım."

"Bir sürü küfürle süsleyerek."

"Evet peki bir sürü küfürle süsleyerek. Kerem'in yanıtı, sırtını dönüp denize doğru hışımla gitmek oldu. Paniğe kapıldım. Oralarda yüzme bilmeyen çocukların bile atlayıp boğulması zordur biliyorum. Zeytinliğin ucundan denize atlasa en fazla bileği burkulur, dizine kadar ıslanır, taşa çarparsa belki dizi kanar. Hepsi o, biliyorum. Ama panik oldum. O kadar manyak bir geceydi ki herşey olabilirdi. Yerden bir kaya alıp başına da vurabilirdi. Ya da benimkine. Ya da hissettiklerim annemin evhamından farklı değildi. Bilmiyorum ama korktum ve arkasından koştum."

"Evet koştu! Ve ben kazandım. Tek amacım terk ettiğini söylediği sorumluluk duygusunu test etmekti. Ben ağlarken, 'bir kere de erkek ol' diye bağırmıştı. Olmayacaktım. Kadın olacaktım."

Abimin gözleri büyüdü. Şaşkınlığına rağmen dudaklarındaki tebessümü silemedi.

"Böyle herşeyi planlamış gibi konuştuğuna bakmayın. Çocuktu ve ağlıyordu. Bir çocuk gibi ağlıyordu demek daha doğru olur." Kerem oturduğu yerden yumuşak bir tekme attı ama abim bacağını tam zamanında çekti. Gülüştüler. Biz Bahar'la bakıştık. Abim gördü. Daha ciddi devam etti.

"Kolundan çektim ve kayanın üzerine oturttum. Bağırmaya devam ettim. Her zamanki gibi yine rüzgar vardı. Deniz dalgalıydı. Dalga seslerinden sesim çok iyi duyulmuyordu. Yanına oturdum."

"Kulağıma kulağıma azarlamaya devam etti."

"Sonra..."

"Sonra aniden yüzümü döndüm, dudaklarımızın arasında iki santim vardı, yoktu. Bu fırsatı kaçıramazdım. Kaybedecek hiçbir şeyim yoktu. En fazla biraz daha azar işitirdim. Öptüm."

"Öptüm," dedi Kerem tekrar kendi kendine konuşur gibi. Ben nefes almayı bile bırakmıştım.

"Kaçamadım. Kafamı iki elinin arasına almıştı. Boynumu kırma pahasına bırakmayacak gibi sıkı tutuyordu."

"Elleriyle beni itmeyi akıl edene kadar öptüm." Abim irkildi.

"Hep ittim ama ama etkili olmuyordu. Şoktan gücüm kesilmişti."

"Herhalde. Ben aşktan on kaplan gücüne erişmiştim o zaman. Yine de itmeye karar verdiğinde ittin."

"Çünkü kendime geldim."

"Tüm bu ne kadar sürdü?" diye sordu Bahar.

"Üç bilemedin, beş saniye" dedi Kerem.

"Ha" dedik Baharla ikimiz aynı anda. Tekrar bakıştık.

"Her neyse," dedi abim aniden konuyu toparlamaya karar vererek. "Ne olduğunu anlamadan oldu bitti. Ben tekrar öfkelendim. Ama gerçekten öfkelendim. Dövmek istiyordum. Böyle bir duyguyu hayatımda sadece ilk ve son defa hissediyordum. Gerçekten eşek sudan gelene kadar dövmek ve sonra öylece kan revan içinde bırakıp, çekip gitmek istiyordum."

"Başladı da aslında. Elleriyle o kadar sert itti ki, ertesi gün göğsüm morardı."

"Valla mı?" dedi abim daha bugün olmuş gibi bir pişmanlık ve üzüntüyle.

"Ama o zamanlar o acıyı ve morlukları, gönül yaramın fiziksel tezahürü gibi görüyor, mazoşistçe seviyordum."

"Hay allah çok üzüldüm Kerem, kusura bakma," dedi abim hâlâ dertli.

"Yok abi, ne olacak. Yirmi yıl oldu. Geçti hepsi, gönül yarası da, göğüs yarası da," dedi Kerem neşeyle. Kimse gülemedi. Ortama hüzün denen o duygu çöktü nedensizce. Abim derin bir nefes alıp bir kere daha toparlamaya girişti.

"Kerem 'ne olur kızma artık bana' dedi ve yine çocuk gibi sarıldı. Öyle sıkı sarıldı ki bırakmadı. Ben bir süre sırtını yumruklamaya devam ettim. O da sarılmaya, kızmamam için yalvarmaya, her şey için af dilemeye devam etti. Davranışı giderek içime işledi. Kendimi kötü hissettim. Sakinledim."

"Sakinleştirmek istedim. Kendini bırakmaya başladığında, 'tamam,' dedim 'geçti, herşey geçti. Şimdi sakinleyeceksin. Bırak kendini. Rahat bırak. Geçti geçti...'"

"Bir yandan da okşuyordu."

"Evet, saçını, sırtını, yüzünü, göğsünü, sonra da...."

"Sonra da... Anladınız işte."

"O da bıraktı artık. Daha fazla mücedele etmedi."

"Etmedim."

"Rahatlamaya ihtiyacın vardı."

"Evet. Rahatlamaya ihtiyacım vardı."

Ortama uzun bir sessizlik çöktü. Kimse bir şey diyemedi. Tüm bu sahneden mi, yanında hiçbir şey içmeden arka arkaya sigara içip durmaktan mı bilmiyorum, boğazım düğümlenmişti. Sonra abim "her neyse tüm bunlar için özür dilemek istedim işte." dedi herhalde sırf laf olsun, hüzün dağılsın diye. Zira bu hikâyede özürün neye yönelik olabileceğini anlamamız mümkün değildi. Ama hepimiz kafa salladık. Abimin canı sıkıldı. Öffledi. Ayağa kalktı. Bana bakıp, "yani sen istiyorsun ve yakıştırıyorsun diye gey olmayacağım Ayşe." dedi. Kafasında anlatmayı planladığı hikâye ile ortaya çıkan hikâye birbirinden dağlar kadar farklı olmalıydı. "Yani, sigara sağlığa zararlıdır" dese, ancak bu kadar anlamlı bir çıkarım olurdu. Ya da ortaya nasıl bir tablo çıktığının farkında olduğu için, peşinen söylüyordu. "Başımın etini yeme" diyordu. Yapmaya çalıştığı her neyse, yine büyük bir yalandı. Zaten çakmağını almış kaçmaya hazırlanıyordu.

"Evet galiba ben istiyorum diye olmayacaksın," dedim. Bana ters bir bakış attı. Kapıyı açtı, çıktı. Kapıyla beraber hepimizi sonsuza dek kapamadan önce büyük bir öfkeyle haykırdım. Öyle bir haykırdım ki, Bahar yerinde zıpladı, Kerem ayağa fırladı, abim dondu kaldı. "Karından boşanacaksın! Günde bin şişe bira içerek bastırdığın geyliğinle, annemin evinden bir daha hiç çıkmayacaksın!"

Gerisini hatırlamıyorum. Ağlamaya başladım. Çocukluğumdan beri ağlamadığım gibi, Kerem'in o gece muhtemelen abime ağladığı gibi böğüre böğüre ağladım.

Sabah büyük bir baş ağrısıyla kalktım. Cep telefonumdan saa-te baktım. Mesaj gelmişti. Açtım. 'Bugün bana uğrar mısın?' diyordu Bahar. Adını da yazmıştı. Cep telefonunun bende kayıtlı olmayabileceğini biliyordu. Değildi. Utandım ve hemen kaydettim. Saat 11 olmuştu. Nasıl bu kadar geç olduğunu düşünmeye çalıştım. Geceyi hayal meyal hatırlıyordum. O kadar uzun bir gece olmuştu ki, Kerem'in odasında geçirdiğimiz zaman, sanki üç gece öncesine aitmiş ya da rüyaymış gibi uzak görünüyordu. Beni dışarı çıkarmışlardı. Ayağımda terlik olduğundan, otelin restoranına kadar gitmiştik. Galonlarca su içtiğimi hatırlıyorum. Sigaradan ve ağlamaktan dilim damağım kurumuştu, bayılacak gibi olmuştum. Sonra da galonlarca içki içtiğimi hatırlıyorum. Şişeleme tarihi Mart 2007'yi gösteren, ve iki yıldan uzun dayanmadıklarına emin olduğum şişelerce Angora şarap açıldı. Altı aydan bir şey olmayacağını söyledi, şarabın son kullanma tarihi olduğunu ilk kez bizden öğrenen garson. Alay ettik ama sözünü dinledik. O sabah, geceyle ilgili en büyük pişmanlığım da buydu. Midemden başıma kadar tüm hücrelerim ağrıyordu. Su almak için mutfağa yalpalayarak gittim. Neyim olduğunu soran ablama akşamdan kalma olduğumu söyleyebildiğime göre, beyin hücrelerimin de büyük bir bölümü eski şaraba kurban gitmişti. Cenazenin üzeriden daha üç gün bile geçmeden, kadın başımla kasabanın en popüler otel restonanında içerken görünmem, ablam için üstsüz sokağa çıkmaya eşdeğer bir ayıptı. Mutfak bankosuna dayanmış, kara kara elimdeki koca bir bira bardağı dolusu suyu odama nasıl götüreceğimi düşünür, bir yandan da azar işitirken, kendimi o kadar çaresiz hissettim ki yere eğilip kustum. Ablamın

öfkesi endişeye dönüştü. O sırada elinde gazeteler ve taze ekmekle, arka balkon kapısından içeri giren abimle ikisi, beni hemen oturma odasına yatırdılar. Ne olduğunu öğrenen abim, doktor çağırmaktan bahseden ablama, endişelenecek bir şey olmadığını, şimdi bir sucuklu yumurta yapınca bir şeyciğim kalmayacağını söyledi. Suratımın yeşerdiği söylenen o anda bile, bu düşünce ağzımı sulandırdı. Ablam tek sorunumun akşamdan kalma olmak olduğunu duyunca bütün sempatisini kaybetti. Yine de beni görmemek üzere odasına çekilmeden önce, mutfaktaki pisliğimi temizledi. Bir başka deyişle, cezalandırmadan önce beni ezmeyi ihmal etmedi.

Bol tereyağlı, sucuklu yumurtayı ekmek banarak iştahla yerken, abimle aramızdaki -kalsa belki daha hayırlı olacak- son husumetler de eridi bitti. Bir gece önce olanlar, artık daha da rüya gibiydi. Böyle olacağını da biliyorduk. O kapıyı üzerimize kapadığı an, tüm şalterleri indireceğini, atamayacağı, satamayacağı kardeşine kucak açacağını ama yüreğini kapayacağını biliyorduk. Ben de bunu kıramayacağımı biliyordum. Kırılabilecek bir şey değil çünkü o. Beni üzüyor diye, birinin çocuğumu pataklaması gibi hadsiz bir şeydi. Kimliğine, iradesine çocuğu gibi sahip çıkıyor ama sonra ona iyi bakmıyordu. Yapacak birşey yoktu. Abimdi. Çocuklarımdan sonra bu dünyadaki en sevdiğim varlıktı. Onunla iyi olacaktım. Bunun için ne gerekiyorsa yapacaktım. Kendimi susturacaktım. Ta ki bir gün tekrar patlayana kadar.

Bahar'a öğleden sonra gidebildim. Yengem, Sevgi abla ve çocukları mutfağı ve arka bahçeyi işgal ettiklerinden, bir süre onlarla lafladıktan sonra ikinci çaylarımızı alıp ön balkona oturduk. Balkona geçerken göz ucuyla aralık duran oturma odası kapısından içeri baktım. Yengemlerin evinde bu iki balkon ve mutfak dışında bir yere oturmadığımdan, yirmi yıldır oturma odasını görmemiş olabileceğimi düşündüm. Bir an kafamı sokup bakmak istediysem de, son anda vazgeçtim.

Normal bir ailede yetişmiş, normal bir insan evladı olarak Bahar, bizim evde herşeyin süt liman olmasına haliyle hayret etti. "Nasıl yani hiç konuşmadınız mı? Nasıl yani konu kapandı?" şeklinde bir sürü mantıklı soru sordu. "Öyle işte" diyebildim. Burada tıkanınca gece olup bitenleri de hayal ettiğim gibi içtenlikle konuşamadık. Onun da hayal kırıklığına uğradığını hissettim ama elimizden birşey

gelmedi. Temelleri çocukken atılan ilişki biçimlerinin değişmesi için, bir gecelik akıl ve gönül birliğinden fazlası gerekiyormuş demek.

O gecenin hikâyesini daha önce de, hem Kerem'den hem abimden dinlemiş olmasına rağmen bir gece önceki anlatımın şaşkınlığını üzerinden atamıyordu. "Çok çok acayipti," dedi durdu. Başka birşey de diyemedi. Neden acayip bulduğunu da ya kelimeler yetmediğinden, ya da yakınlığımız yetmediğinden anlatamadı. Ben biliyordum zaten nedenini. Her defasında "Evet biliyorum." dedim. Uzun sessizlikler takip etti bu kabulümüzü. Abimin eşcinsel olduğu, ama ikimize de birbirimizden daha yakın olan abimin gıyabında bunu tartışıp durmayacağımızın kabulünü.

O sırada elinde iki tabakla balkona gelen yengem, bizi yeni bir konu bulma sıkıntısından kurtardı. Tabağın birini Bahar'a uzatıp Dicle'ye götürmesini söyledi. Bahar, yengemin sürekli insanları beslemesi ve neredeyse kırk yaşına gelmesine rağmen, hâlâ bu işlere onu koşturması hakkında bir şeyler söylenerek yerinden kalktı. Elimde olmadan bir kahkaha attım. Bu sohbet Reyhan Teyze döneminden beri, yani ben kendimi bildim bileli olurdu. Reyhan Teyze taşınıp evini satınca, mahallenin ilk değişen bahçeli evi orası olmuştu. İki katlı ruhsuz beton bina mahallede çıban gibi yükselmiş, herkesi rahatsız etmişti. Orada yaşayanlar da, nedense hep mahallenin çıbanı gibi olmuştu.

"Senin de nedir bu kaderin Yıldız Yenge,' dedim öteki tabağı balkon sehpasına yerleştiren yengeme. Katmer yufkadan yapılmış ıspanaklı börekti. Tokluğuma rağmen hemen uzanıp aldım. 'Önce Reyhan Teyze sonra Dicle. Kasabanın en tuzu kuru mahallesinde oturuyorsun ama arada yolu şaşıp düşenler de hep seni buluyor."

"Sen bilir misin Reyhan'ı?"

"Tabi canım. Mahalleden giderken lisedeydim. Ama o, Reyhan Teyze'nin Reyhan Teyze olduğu zamanları pek hatırlamıyorum tabi. Abimle Bahar anlatırdı."

"Valla Reyhan Teyzeniz yine o Reyhan Teyzeniz olmuş," dedi yengem kikirdeyerek.

"Nasıl yani? Ciddi misin?" Bu, mahalleye geldiğimden beri duyduğum en iyi haberdi.

"Geçen yaz ziyaretime geldi eksik olmasın. Elinde paket paket hediyeler... Ne oldum demeyeceksin hiç işte kızım," diyerek aniden

nasihat havasına girdi. "Bir tas yemeğimize muhtaçtı, şimdi bizi cebinden çıkartır." Yüzü gölgelendi. Reyhan Teyze için sevindiğine adım kadar emindim ama içine düştüğü durumun böyle yüzüne vurulmasını hazmedemiyordu. Tüm kasaba kadınları gibi yokluğu da varlık gibi metanet ve edeple karşılıyor ama içi belli ki isyan ediyordu. Ani bir kararla yüzündeki gölgeyi sildi.

"Baktım saçlar yine sarıya boyanmış. Üst baş iki dirhem bir çekirdek. Tekrar evlenmiş."

"Valla mı?"

"Evleneceğine emindim ben onun. Beceriklidir Reyhan. O konuda da siz gençleri cebinden çıkarır." O sırada bahçe kapısından giren, evlenme "becerisi" gösteremeyen kızı, bu örneği daha önce bin defa duymuş gibi gözlerini devirdi. Yengem devam etti:

"Neyse geldi, akşama kadar şen şakrak konuştu, akşam oğlu fiyakalı bir arabayla gelip aldı onu, gittiler."

İzmir'de oturduğu mahallede, arada ablasını ziyaret eden Denizlili dul bir tekstilci talip olmuş Reyhan Teyze'ye. Önce konu komşuya sattığı kanaviçeleri dükkânına getirmiş, sonra da Reyhan Teyze'nin kendisini. Reyhan Teyze, kocasının küçük export dükkanını çekip çevirmeye başlamış. O sırada üniversitede okuyan Gökhan da bakmış bu işte para var, okulu bırakmış. Yengemin söylediği kadarıyla, Reyhan Teyze'nin tek üzüntüsü Gökhan'ın okulu bitirmemesiymiş ama yeni kocasının, doğduğundan beri kıt kanaat geçinmekten usanan Gökhan'ın kanına girmesine mani olamamış. Kocasıyla oğlu yeni bağlantılar için İstanbul'a gide gele iş ortağı olmuşlar. Gökhan, kısa zamanda süper bir ticaret kafası olduğunu ispatlamış. O tek dükkan üç yıl içinde dörtlenmiş. Hepsi Denizlili olmuş. Babamın bu hikâyeyi duymadan ölmesine sevindim. Birden aklıma geldi.

"Annemin ölümünden haberi var mı Reyhan Teyze'nin?" Biraz sıkıldı yengem. Ne diyeceğini bilemedi. Sonunda.

"Var var ama Gökhan'ın düğünü olacak iki hafta sonra. Ondan gelemedi." Bu kadar ezik konuşmasa bunu gayet geçerli bir bahane olarak karşılardım. Biraz daha deşme ihtiyacı duydum.

"Geçen yaz geldiğinde annemi de gördü mü?" Tam isabet ettirmiştim. Yengem kızardı.

"Görüştüler görüştüler tabi ama Reyhan'ı ne kadar bilirsin bilmem ama deli doludur biraz." Bir süre tereddüt ettikten sonra gelişmeyi atlayıp doğrudan sonuca geçti.

"İkisi de birbirini yadırgadı biraz." Boşlukları ben kafamda hemen doldurdum.

"Sen gidecek misin düğüne?"

"Yok gidemem herhalde tek başıma. Gerçi gelsin Gökhan seni alsın, gelmişken kalırsın falan dedi eksik olmasın ama zaman ters oldu."

"Cenazeler yüzünden gitmemeye kalkarsan kapı dışarı adımını atamazsın Yıldız Yenge. Her ay birisi ölüyor artık."

"Tövbe tövbe," dedi gülerek. "Yok, sırf ondan değil."

Yengemin de Reyhan Teyze'den içinin kaçtığından şüphelendim.

"Sen de yadırgadın mı Reyhan Teyze'yi?" Tereddüt etti.

"Bilmem, yadırgamamız da yadırganabilir. Bir yandan Reyhan hep böyleydi işte. Ama ne bileyim." Sonra durdu durdu, söyleyebileceği onca şey içinde açıklama olarak, "çok şişmanlamışlar, Gökhan da, kendisi de," dedi. O an bir kahkaha attım ama söylediği benim için yeterince açıklayıcı oldu. "İlahi yenge," dedim. Aklıma Dan'ın olmayan Türkçesine rağmen, benim kasabaya gelince Türkçe konuşma tarzımın değiştiğini iddia etmesi geldi. Gülümsedim. Evimi özledim.

FİLEDELFİYA HİKAYELERİ

Yesim Erdem

Aynı mahallenin insanlarının birbirine değen hikâyeleri... Bazen neşeli, bazen can yakıcı ve hep onları anlayan, anlamamızı sağlayan, sıkı bir gözlem gücünden yansıyan hikayeler... Kadınların, erkeklerin ve çocukların zaman zaman kesişen ayrı dünyaları... Büyüme sancıları, ilk aşklar, bir baltaya sap olamamalar, bir kaş kalkmasıyla hizaya sokulmalar, çiğdem çitlemeler, paspas altından anahtarı alıp eve girmeler, "müsaitseniz annem size gelecek"ler...

Yeşim Erdem, Filedelfiya Hikâyeleriyle edebiyat dünyamıza güçlü bir giriş yapıyor. Yeni bir soluk, yeni bir dil, dikkat çekici bir kalem...

ISBN: 978-605-189-517-7



ayizi kitap